Tip. „Cartea de Aur", Smârdan, 4.

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

Cartea neamului lui Isus Hristos.

1 Cartea neamului*lui Isus
Hristos, fiu**al lui David,
fiu † al lui Avraam.

* Luc. 3. 23. ** Ps. 132. 11. Isa. 11. 1. Ier. 23. 5. Cap. 22. 42. Ioan 7. 42. Fapt. 2. 30; 13. 23. Rom. 1. 3. † Fac. 12. 3; 22. 18. Gal. 3. 16.

2 Avraam * a născut pe
Isaac, iar Isaac ** a născut
pe Iacov, iar Iacov † a năs-
cut pe Iuda și pe frații lui;

* Fac. 21. 2, 3. ** Fac. 25. 26. † Fac. 29. 35.

3 iar Iuda * a născut pe
Fares și pe Zara din Ta-
mar, iar Fares ** a născut
pe Esrom, iar Esrom a năs-
cut pe Aram;

* Fac. 38. 27, etc. ** Rut. 4. 18, etc. 1 Cron. 2. 5, 9, etc.

4 iar Aram a născut pe
Aminadab, iar Aminadab a
născut pe Naason, iar Naa-
son a născut pe Salmon;
5 iar Salmon a născut
pe Boaz din Rahab, iar
Boaz a născut pe Obed,
din Rut, iar Obed a năs-
cut pe Iese,
6 iar Iese * a născut pe
David împăratul, iar Da-
vid împăratul ** a născut
pe Solomon din *văduva*
lui Urie;

* 1 Sam. 16. 1; 17. 12. ** 2 Sam. 12. 24,

7 iar Solomon * a năs-
cut pe Roboam, iar Ro-
boam a născut pe Abia,
iar Abia a născut pe Asa;

* 1 Cron. 3. 3, 10, etc

8 iar Asa a născut pe
Iosafat, iar Iosafat a năs-
cut pe Ioram, iar Ioram
a născut pe Ozia;
9 iar Ozia a născut pe
Ioatam, iar Ioatam a năs-
cut pe Ahaz, iar Ahaz a
născut pe Ezechia;
10 iar Ezechia * a năs-
cut pe Manase, iar Manase
a născut pe Amon, iar
Amon a născut pe Iosia;

* 2 Reg. 20. 21. 1 Cron. 3. 13.

11 iar Iosia * a născut pe
Iehonia și pe frații lui, pe
vremea strămutării ** în
Babilon.

* 1 Cron. 3. 15. 16. ** 2 Reg. 24. 14, 15, 16; 25. 11. 2 Cron. 36. 10, 20. Ier. 27. 20; 39. 9; 52. 11, 15, 28, 29, 30. Dan. 1. 2.

12 Iar după strămutarea
în Babilon Iehonia * a năs-
cut pe Salatiel, iar Salatiel
a născut pe Zorobabel.**

* 1 Cron. 3. 17. 19. ** Ezra 3. 2; 5. 2. Neem. 12. 1. Hag. 1. 1.

13 Iar Zorobabel a năs-
cut pe Abiud, iar Abiud
a născut pe Eliachim, iar
Eliachim a născut pe Azor;
14 iar Azor a născut pe
Sadoc, iar Sadoc a născut
pe Achim, iar Achim a
născut pe Eliud;
15 iar Eliud a născut pe
Eleazar, iar Eleazar a năs-
cut pe Matan, iar Matan
a născut pe Iacov,
16 iar Iacov a născut pe
Iosif, bărbatul Mariei, din
care s'a născut Isus care
se cheamă Hristos.
17 Deci toate neamurile
dela Avraam pânăla Da-
vid sunt patrusprezece nea-
muri; și dela David pânăla
strămutarea în Babilon
sunt patrusprezece nea-
muri; și dela strămutarea
în Babilon pânăla Hristos
sunt patrusprezece nea-
muri.

Nașterea lui Isus Hristos.

18 Iar nașterea * lui Isus
Hristos a fost așa. Când
era logodită mama sa Ma-
ria cu Iosif, mai înainte
de a fi ei împreună, ea s'a
aflat având în pântece din
Duhul Sfânt.**
* Luc. 1. 27. ** Luc. 1. 35.
19 Dar Iosif, bărbatul ei,
fiind un om drept și ne-
voind s'o dea în vileag, *
și-a pus de gând s'o lase
în ascuns. * Deut. 24. 1.
20 Dar pe când cugeta
el acestea, iată un înger
al Domnului i s'a arătat
în vis, zicând: Iosife, fiu
al lui David, nu te teme
să iei la tine pe Maria, ne-
vasta ta, căci ce s'a ză-
mislit * în ea este din Duhul
Sfânt. * Luc. 1. 35.
21 Și ea va naște * un
fiu și-i vei pune numele
Isus, căci el ** va mântui
pe poporul său de păca-
tele lor. * Luc. 1. 31. ** Fapt. 4.
12; 5. 31; 13. 23, 38.
22 Iar toate acestea s'au
făcut ca să se împlinească
ce s'a spus de Domnul
prin proorocul care zice:
23 Iată * fecioara va avea
în pântece și va naște un
fiu, și-i vor pune numele
Emanuil, care este tălmă-
cit: Dumnezeu *este* cu noi.
* Isa. 7. 14.
24 Și dupăce s'a deștep-
tat Iosif din somn, a făcut
cum îi poruncise îngerul
Domnului și a luat la el
pe nevasta sa.
25 Și n'a cunoscut-o
pânăce ea a născut un fiu:
* și el i-a pus numele Isus.
* Exod. 13. 2. Luc. 2. 7. 21.

Magii la Ierusalim. — Irod.

2 Și dupăce s'a născut *
Isus în Betleemul din
Iudea, în zilele lui Irod

împăratul, iată niște magi
dela răsărit ** au venit la
Ierusalim, * Luc. 2. 4, 6, 7.
** Fac. 10. 30; 25. 6. 1 Reg. 4. 30.
2 zicând: Unde * este cel-
ce s'a născut Impărat al
Iudeilor? Căci i-am văzut
steaua ** în răsărit și am
venit să ne închinăm lui.
* Luc. 2. 11. ** Neem. 24. 17. Isa. 60. 3.
3 Și când a auzit aceasta
împăratul Irod, s'a tulbu-
rat și tot Ierusalimul cu el.
4 Și adunând împreună
pe toți mai marii preoți-
lor * și ** cărturarii popo-
rului, a cercetat † dela ei
unde era să se nască Hris-
tosul. * 2 Cron. 36. 14.
** 2 Cron. 34. 13. † Mal. 2. 7.
5 Și ei i-au zis: In Bet-
leemul din Iudea căci așa
este scris prin proorocul:
6 Și tu, Betleeme, * pă-
mânt al lui Iuda, nicide-
cum nu ești cel mai mic
între povățuitorii lui Iuda:
căci din tine va ieși un
povățuitor, care va paște **
pe poporul meu Israel.
* Mic. 5. 2. Ioan 7. 42. ** Apoc. 2. 27.
7 Atunci Irod a chemat
în ascuns pe magi și a
aflat dela ei cu deamărun-
tul în ce vreme s'a arătat
steaua.
8 Și i-a trimis la Bet-
leem și a zis: Duceți-vă,
cercetați cu deamăruntul
despre prunc și când *îl*
veți afla, dați-mi de știre
ca să vin și eu să mă
închin lui.
9 Și ei, ascultând pe
împăratul, au plecat. Și
iată steaua pe care o vă-
zuseră în răsărit mergea
înaintea lor până a venit
și a stătut deasupra unde
era pruncul.
10 Și când au văzut
steaua, s'au bucurat cu bu-
curie foarte mare.
11 Și au venit în casă
și au văzut pe prunc cu
Maria, mama lui, și au
căzut jos și i s'au închi-
nat. Și deschizându-și vis-
tieriile, i-au adus * daruri:
aur și tămâie și smirnă.
* Ps. 72. 10. Isa. 60. 6.
12 Și fiind înștiințați *de
Dumnezeu* prin vis * să nu
se întoarcă la Irod, s'au
dus pe altă cale în țara lor.
* Cap. 1. 20.

*Fuga în Egipt. Omorîrea
pruncilor.*

13 Și când au plecat,
iată un înger al Domnu-
lui se arată în vis lui Io-
sif, zicând: Scoală-te, ia
pruncul și pe mama lui
și fugi în Egipt și fii a-
colo până îți voiu spune:
căci Irod are să caute pe
prunc ca să-l piardă.
14 Și s'a sculat și a luat
pe prunc și pe mama lui

noaptea şi a plecat în Egipt.

15 Şi a fost acolo pânăla moartea lui Irod: ca să se împlinească ce s'a spus de Domnul prin proorocul care zice: Am chemat pe fiul meu * din Egipt.

* Osea 11. 1.

16 Atunci Irod, când a văzut că a fost luat în râs de magi, s'a mâniat foarte tare şi a trimis şi a ucis pe toţi copiii de parte bărbătească cari erau în Betleem şi în toate hotarele lui, dela doi ani şi mai jos, după vremea pe care o aflase cu deamăruntul dela magi.

17 Atunci s'a împlinit ce s'a spus prin Ieremia * proorocul care zice:

* Ier. 31. 15.

18 Un glas s'a auzit în Rama, plângere şi tânguire multă: Rahela plângând pe copiii ei şi nu voia să fie mângâiată pentrucă nu sunt.

Moartea lui Irod. Intoarcerea din Egipt.

19 Şi dupăce a murit Irod, iată, un înger al Domnului se arată în vis lui Iosif în Egipt,

20 zicând: Scoală-te, ia pruncul şi pe mama lui şi du-te în ţara lui Israel căci au murit cei ce căutau sufletul pruncului.

21 Iar el s'a sculat şi a luat pruncul şi pe mama lui şi a intrat în ţara lui Israel.

22 Dar când a auzit că Arhelau domneşte peste Iudea în locul tatălui său Irod, s'a temut să plece acolo; şi fiind înştiinţat *de Dumnezeu* în vis, s'a dus în părţile * Galileii.

* Cap. 3. 13. Luc. 2. 39.

23 Şi a venit şi s'a aşezat într'o cetate zisă * Nazaret, ca să se împlinească ce s'a spus ** prin prooroci că se va chema Nazarinean.

* Ioan 1. 45. ** Judc. 13. 5. 1 Sam. 1. 11.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Şi în zilele acelea vine Ioan * Botezătorul propovăduind în ** pustia Iudeei,

* Marc. 1. 4, 15. Luc. 3. 2, 3. Ioan 1. 28. ** Ios. 14. 10.

2 zicând: Pocăiţi-vă, căci s'a apropiat împărăţia cerurilor.*

* Dan. 2. 44. Cap. 4. 17; 10. 7

3 Căci acesta este cel spus prin Isaia proorocul care zice: Glasul * unuia care strigă în pustie: Gătiţi ** calea Domnului, faceţi-i drepte cărările.

* Isa. 40. 3. Marc. 1. 3. Luc. 3. 4. Ioan 1. 23. ** Luc. 1. 76.

4 Şi acest Ioan * îşi avea

** îmbrăcămintea de peri de cămilă şi o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale, iar hrana lui era lăcuste † şi miere sălbatică. †† * Marc. 1. 6. ** 2 Reg. 1. 8. Zah. 13. 4. † Lev. 11. 22. †† 1 Sam. 14. 25, 26.

5 Atunci Ierusalimul * şi toată Iudea şi toată împrejurimea Iordanului ieşiau la el, * Marc. 1. 5. Luc. 3. 7.

6 şi erau botezaţi * de el în râul Iordan mărturisindu-şi păcatele. * Fapt. 19. 4, 18.

7 Dar când a văzut pe mulţi dintre Farisei şi Saduchei venind la botezul lui, le-a zis: Pui de năpârci,* cine v'a înştiinţat să fugiţi de urgia ** viitoare?

* Cap. 12. 34; 23. 33. Luc. 3. 7, 8, 9. ** Rom. 5. 9. 1 Tes. 1. 10.

8 Faceţi deci rod vrednic de pocăinţă.

9 Şi nu gândiţi să ziceţi în voi înşivă: Avem pe Avraam ca tată! * căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

* Ioan 8. 33, 39. Fapt. 13. 26. Rom. 4. 1. 11, 16.

10 Şi chiar acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom * care nu face rod bun se taie şi se aruncă în foc.

* Cap. 7. 19. Luc. 13. 7, 9. Ioan 15. 6.

11 Eu în adevăr vă * botez în apă spre pocăinţă dar celce vine după mine este mai puternic decât mine, căruia nu sânt vrednic să-i duc încălţămintea; el ** vă va boteza cu Duhul Sfânt şi *cu* foc;

* Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Ioan 1. 15, 26, 33. Fapt. 1. 5; 11. 16; 19. 4. ** Isa. 4. 4; 44. 3. Mal. 3. 2. Fapt. 2. 3, 4. 1 Cor. 12. 13.

12 a cărui * lopată este în mâna lui şi îşi va curăţi în totul aria şi îşi va aduna grâul în grânar, iar pleava o va arde ** în foc nestins.

* Mal. 3. 3. ** Mal. 4. 1. Cap. 13. 30.

Botezul lui Isus.

13 Atunci * vine Isus din Galilea ** la Iordan către Ioan, ca să fie botezat de el.

* Marc. 1. 9. Luc. 3. 21. ** Cap. 2. 23.

14 Dar Ioan îl opria zicând: Eu am trebuinţă să fiu botezat de tine şi tu vii la mine?

15 Şi răspunzând Isus, i-a zis: Lasă acum, căci aşa ni se cade să împlinim orice dreptate. Atunci îl lasă.

16 Şi dupăce a fost botezat * Isus, îndată a ieşit din apă şi iată i s'au deschis cerurile şi a văzut pe Duhul ** lui Dumnezeu pogorîndu-se ca un porumbel şi venind peste el.

* Marc. 1. 10. ** Isa. 11. 2; 42. 1. Luc. 3. 22. Ioan 1. 32, 33.

17 Şi iată un glas din ceruri * zicând: Acesta **

este Fiul meu cel iubit, în
care mi-am găsit plăcerea.
* Ioan 12. 28. ** Ps. 2. 7. Isa. 42.1. Cap.
12. 18; 17. 5. Marc. 1. 11. Luc. 9. 35.
Efes. 1. 6. Col. 1. 13. 2 Pet. 1. 17.

Ispitirea lui Isus.

4 Atunci Isus * a fost dus
în pustie de Duhul, **
ca să fie ispitit de diavolul.
* Marc. 1. 12, etc. Luc. 4. 1. etc. ** 1
Reg. 18. 12. Ezec. 3. 14; 8. 3; 11. 1, 24;
40. 2; 43. 5. Fapt. 8. 39.
2 Şi dupăce a postit pa-
truzeci de zile şi patru-
zeci de nopţi, la urmă a
flămânzit.
3 Şi ispititorul s'a apro-
piat şi i-a zis: Dacă eşti
Fiul lui Dumnezeu, zi ca
pietrele acestea să se facă
pâni.
4 Dar el a răspuns şi a
zis: Este scris: Nu numai *
cu pâne va trăi omul ci
cu orice cuvânt care iese
din gura lui Dumnezeu.
* Deut. 8. 3.
5 Atunci diavolul îl ia
în sfânta cetate * şi-l pune
pe aripa templului,
* Neem. 11. 1, 18. Isa. 48. 2; 52. 1. Cap.
27. 53. Apoc. 11. 2.
6 şi-i zice: Dacă eşti Fiul
lui Dumnezeu, aruncă-te
jos; căci este scris: Va po-
runci îngerilor săi * pentru
tine şi ei te vor ridica pe
mâni, ca nu cumva să-ţi
izbeşti piciorul de o piatră.
* Ps. 91. 11, 12.
7 Isus i-a zis: Iarăş este
scris: Să nu ispiteşti * pe
Domnul Dumnezeul tău.
* Deut. 6. 16.
8 Iarăş diavolul îl ia în-
tr'un munte foarte înalt
şi-i arată toate împărăţiile
lumii şi slava lor,
9 şi-i zice: Toate acestea
ţi le voiu da ţie, dacă vei
cădea jos şi te vei în-
china mie.
10 Atunci Isus îi zice:
Pleacă, Satano, căci este
scris: Domnului Dumne-
zeului tău * să te închini
şi numai lui să-i slujeşti.
* Deut. 6. 13; 10. 20. Ios. 24. 14. 1 Sam.
7. 3.
11 Atunci diavolul îl
lasă; şi iată, îngeri * s'au
apropiat şi-i slujiau.
* Evr. 1. 14.

Isus la Capernaum.

12 Şi când a auzit * că
Ioan a fost dat prins, a
plecat în Galilea. * Marc. 1. 14.
Luc. 3. 20; 4. 14, 31. Ioan 4. 43.
13 Şi părăsind Nazare-
tul, a venit şi a locuit în
Capernaum, care este lângă
mare, în hotarele lui Za-
bulon şi Neftali,
14 ca să se împlinească
ce s'a zis prin Isaia proo-
rocul care zice:
15 Ţara * lui Zabulon şi
ţara lui Neftali, pe calea
mării, dincolo de Iordan,
Galilea Neamurilor,
* Isa 9. 1, 2.

16 poporul * care şedea
în întunerec a văzut o lu-
mină mare şi celor ce şe-
deau în ţinutul şi în um-
bra morţii le-a răsărit lu-
mina. * Isa. 42. 7. Luc. 2. 32.
17 De atunci * Isus a în-
ceput să propovăduiască şi
să zică: Pocăiţi-vă, ** căci
s'a apropiat împărăţia ce-
rurilor.
* Marc. 1. 14, 15. ** Cap. 3. 2; 10. 7.

Isus cheamă patru ucenici.

18 Şi pecând umbla pe
lângă marea Galileii, * a vă-
zut doi fraţi, pe Simon zis
** Petru şi pe Andrei, fra-
tele lui, aruncând o mreajă
în mare, căci erau pe-
scari.
* Marc. 1. 16-18. Luc. 5. 2. ** Ioan 1. 42.
19 Şi le zice: Veniţi *
după mine, şi vă voiu face
pescari de oameni.
* Luc. 5. 10, 11.
20 Iar ei îndată * au lă-
sat mrejile şi l-au urmat.
* Marc. 10. 28. Luc. 18. 28.
21 Şi mergând de acolo*
înainte, a văzut pe alţi doi
fraţi, pe Iacov al lui Ze-
bedei şi pe Ioan, fratele
lui, în corabie cu Zebedei,
tatăl lor, cârpindu-şi mre-
jile, şi i-a chemat.
* Marc. 1. 19. 20. Luc. 5. 10.
22 Iar ei, îndată au lă-
sat corabia şi pe tatăl lor
şi l-au urmat.

Isus învaţă pe popor şi tămă-
dueşte pe bolnavi.

23 Şi Isus străbătea toată
Galilea, învăţându-i * în si-
nagogile lor şi propovă-
duind Evanghelia ** împă-
răţiei şi vindecând † orice
boală şi orice neputinţă în
popor. * Cap. 9. 35. Marc. 1. 21, 39.
Luc. 4. 15, 44. ** Cap. 24. 14. Marc. 1.
14. † Marc. 1. 34.
24 Şi s'a răspândit ştirea
despre el în toată Siria,
şi au adus la el pe toţi
cari le era rău, cuprinşi
de felurite boale şi chinuri
şi pe îndrăciţi şi lunatici
şi slăbănogi, şi i-a vindecat.
25 Şi l-au urmat * gloate
multe din Galilea şi Deca-
pole şi Ierusalim şi Iudea
şi de dincolo de Iordan.
* Marc. 3. 7.

Cuvântarea depe munte. —
Fericirile.

5 Şi văzând gloatele, s'a
suit * în munte, şi dupăce
a şezut jos, ucenicii săi
au venit la el. * Marc. 3. 13.
2 Şi şi-a deschis gura
şi-i învăţa zicând:
3 Fericiţi * sunt cei să-
raci în duh, căci a lor este
împărăţia cerurilor.
* Luc. 6. 20. Ps. 51. 17. Prov. 16. 19; 29.
23. Isa. 57. 15; 66. 2.
4 Fericiţi * sunt ceice
plâng, căci ei vor fi mân-
gâiaţi. * Isa. 61. 2, 3. Luc. 6. 21.
Ioan 16. 20. 2 Cor. 1. 7. Apoc. 21. 4.

5 Fericiţi * sunt cei
blânzi, căci ** ei vor mo-
şteni pământul.
* Ps. 37. 11. ** Rom. 4. 13.
6 Fericiţi sunt ceice flă-
mânzesc şi însetează de
dreptate, căci * ei vor fi să-
turaţi. * Isa. 55. 1; 65. 13.
7 Fericiţi sunt cei mi-
lostivi, căci * ei vor fi mi-
luiţi. * Ps. 41. 1. Cap. 6. 14. Marc. 11.
25. 2 Tim. 1. 16. Evr. 6. 10. Iac. 2. 13.
8 Fericiţi * sunt cei cu-
raţi cu inima, căci ** ei
vor vedea pe Dumnezeu.
* Ps. 15. 2; 24. 4. Evr. 12. 14. ** 1 Cor.
13. 12. 1 Ioan 3. 2, 3.
9 Fericiţi sunt făcătorii
de pace, căci ei se vor
chema fii ai lui Dumnezeu.
10 Fericiţi*sunt cei pri-
goniţi pentru dreptate, căci
a lor este împărăţia ceru-
rilor.
* 2 Cor. 4. 17. 2 Tim. 2. 12. 1 Pet. 3. 14.
11 Fericiţi * sunteţi când
vă vor batjocori şi vă vor
prigoni şi vor zice împo-
triva voastră orice rău,**
minţând, din pricina mea.
* Luc. 6. 12. ** 1 Pet. 4. 14
12 Bucuraţi-vă * şi vese-
liţi-vă căci răsplata voa-
stră este mare în ceruri;
căci aşa ** au prigonit pe
proorocii cari au fost îna-
inte de voi.
* Luc. 6. 23. Fap. 5. 41. Rom. 5. 3. Iac.
1. 2. 1 Pet. 4. 13. ** 2 Cron. 36. 16.
Neem. 9. 26. Cap. 23. 34, 37. Fapt. 7. 52.
1 Tes. 2. 15.

Sarea pământului. Lumina lumii.

13 Voi sunteţi sarea pă-
mântului; dar dacă sarea *
şi-a pierdut gustul, prin ce
se va săra? De nimic nu
mai este bună decât să fie
aruncată afară şi să fie
călcată în picioare de oa-
meni. * Marc. 9. 50. Luc. 14. 34, 35.
14 Voi * sunteţi lumina
lumii. Nu se poate ascunde
o cetate aşezată deasupra
muntelui. * Prov. 4. 18. Filp. 2. 15
15 Nici nu aprind * ei o
făclie şi o pun sub obroc,
ci în sfeşnic, şi luminează
tuturor celorce sunt în casă.
* Marc. 4. 21. Luc. 8. 16; 11. 33.
16 Tot aşa să lumineze
lumina voastră înaintea oa-
menilor, ca ei * să vadă
faptele voastre cele bune
şi să slăvească ** pe Tatăl
vostru care este în ceruri.
* 1 Pet. 2. 12. ** Ioan 15. 8. 1 Cor. 14. 25.

Implinirea Legii şi proorocilor.

17 Să * nu socotiţi că am
venit să stric legea sau
proorocii; n'am venit să
stric, ci să împlinesc.
* Rom. 3. 31; 10. 4. Gal. 3. 24
18 Căci adevărat vă spun,
până * va trece cerul şi pă-
mântul, o iotă sau o frân-
tură de slovă nu va trece
nicidecum din lege, până
se vor împlini toate.
* Luc. 16. 17.

19 Deci cine * va des-
fiinţa una din aceste po-
runci foarte mici şi va în-
văţa aşa pe oameni, se va
chema cel mai mic în îm-
părăţia cerurilor; dar cine
le va face şi va învăţa pe
alţii, acela se va chema
mare în împărăţia ceru-
rilor. * Luc. 2. 10.
20 Căci vă spun că dacă
nu va prisosi * dreptatea
voastră mai mult decât a
cărturarilor şi a Farisei-
lor, nicidecum nu veţi intra
în împărăţia cerurilor.
* Rom. 9. 31; 10. 3

Despre ucidere.

21 Aţi auzit că s'a zis
celor de demult: Să*nu u-
cizi; iar cine ** va ucide va
fi supus judecăţii.
* Exod. 20. 13. Deut. 5. 17. ** 1 Ioan 3. 15.
22 Dar eu vă spun că
oricine care se mânie pe
fratele său va fi supus ju-
decăţii, iar cine va zice
fratelui său: Raca! va * fi
supus sinedriului. Iar cine
va zice: Nebunule! va fi
supus la gheena focului.
* Iac. 2. 20.
23 Deci dacă * ţi-ai aduce
darul la altar şi acolo ţi-ai
aduce aminte că fratele tău
are ceva împotriva ta,
* Cap. 8. 4; 23. 19.
24 lasă-ţi * darul acolo
înaintea altarului şi mergi
întâi, împacă-te cu fratele
tău, şi apoi vino şi adu-ţi
darul. * Iov 42. 8. Cap. 18. 19.
1 Tim. 2. 8. 1 Pet. 3. 7.
25 Invoieşte-te * cu pro-
tivnicul tău repede, până**
eşti pe cale cu el, ca nu
cumva protivnicul tău să
te dea judecătorului şi ju-
decătorul să te dea sluji-
torului, şi vei fi aruncat
în temniţă. * Prov. 25. 8. Luc. 12.
58, 59. ** Ps. 32. 6. Isa. 55. 6.
26 Adevărat îţi spun, nu
vei ieşi nicidecum de a-
colo până nu vei da cel
din urmă bănuţ.

Despre preacurvie şi despărţire.

27 Aţi auzit că s'a zis:
Să * nu preacurveşti.
* Exod. 20. 14. Deut. 5. 18.
28 Dar eu vă spun, că
oricine care se uită * la
femeie ca s'o poftească, a
şi preacurvit cu ea în i-
nima lui. * Iov 31. 1. Prov. 6. 25.
Fac. 34. 2. 2 Sam. 11. 2.
29 Dar dacă * ochiul tău
cel drept te face să te po-
ticneşti, scoate-l ** afară şi
aruncă-l dela tine; căci îţi
este de folos să piară unul
din mădularele tale şi nu
tot trupul tău să fie a-
runcat în gheenă.
* Cap. 18. 8, 9. Marc. 9. 43—47. ** Cap.
19. 12. Rom. 8. 13. 1 Cor. 9. 27. Col. 3. 5.
30 Şi dacă mâna ta cea
dreaptă te face să te po-
ticneşti, taie-o şi aruncă-o
dela tine; căci îţi este de

folos să piară unul din mădularele tale şi nu tot trupul tău să se ducă în gheenă.

31 S'a zis: Cine * îşi va lăsa nevasta, să-i dea o carte de despărţire.
* Deut. 24. 11. Ier. 3. 1. Cap. 19. 3, etc. Marc. 10. 2, etc.

32 Dar eu vă spun că oricine * care îşi lasă nevasta afară de pricină de curvie, o face să preacurvească, şi cine va lua pe cea lăsată preacurveşte.
* Cap. 19. 9. Luc. 16. 18. Rom. 7. 3. 1 Cor. 7. 10, 11.

Despre jurământ.

33 Iarăş aţi auzit că * s'a zis celor de demult: Să nu ** juri strâmb, ci să † împlineşti Domnului jurămintele tale.
* Cap. 23. 16. ** Exod. 20. 7. Lev. 19.12. Num. 30. 2. Deut. 5. 11. † Deut. 23. 23.

34 Dar eu vă spun: Nu juraţi * nicidecum; nici pe cer, pentrucă este scaunul ** de domnie al lui Dumnezeu;
* Cap. 23. 16, 18, 22. Iac. 5. 12. ** Isa. 66. 1.

35 nici pe pământ, pentrucă este aşternutul picioarelor lui; nici pe Ierusalim, pentrucă este cetatea * marelui Impărat.
* Ps. 48. 2; 87. 3.

36 Nici pe capul tău nu jura, pentrucă nu poţi face un singur păr alb sau negru.

37 Ci cuvântul * vostru să fie: Da, da; nu, nu; iar ce este peste acestea este dela cel rău. * Col. 4. 6. Iac. 5. 12.

Suferirea răului. Iubirea vrăjmaşilor.

38 Aţi auzit că s'a zis: Ochiu * pentru ochiu şi dinte pentru dinte.
* Exod. 21. 24. Lev. 24. 20. Deut. 19. 21.

39 Dar eu vă spun: * Nu vă împotriviţi celui rău, ci oricine ** te loveşte peste falca ta cea dreaptă, întoarce-i şi pe cealaltă.
* Prov. 20. 22; 24. 29. Luc. 9. 29. Rom. 12. 17, 19. 1 Cor. 6. 7. 1 Tes. 5. 15. 1 Pet. 3. 9. ** Isa. 50. 6. Plîn. 3. 30.

40 Şi celuice voieşte să se judece cu tine şi să-ţi ia haina, lasă-i şi mantaua.

41 Şi oricine te va sili * să mergi o milă, du-te cu el două. * Cap. 27. 32. Marc. 15. 21.

42 Celuice cere dela tine dă-i şi dela celce voieşte să se împrumute dela tine nu * te abate.
* Deut. 15. 8, 10. Luc. 6. 30, 35.

43 Aţi auzit că s'a zis: Să * iubeşti pe aproapele tău şi să ** urăşti pe vrăjmaşul tău.
* Lev. 19. 18. ** Deut. 23. 6. Ps. 41. 10.

44 Dar eu vă spun: Iubiţi * pe vrăjmaşii voştri şi rugaţi-vă pentru ceice vă prigonesc, **
* Luc. 6. 27. 35. Rom. 12. 14, 20. ** Luc. 23.34. Fapt. 7.60. 1 Cor. 4. 12,13. 1 Pet. 2. 23; 3. 9.

45 ca să fiţi fii ai Tatălui vostru cel din ceruri; pentrucă el face să răsară * soarele său peste cei răi şi cei buni, şi trimete ploaie peste cei drepţi şi cei nedrepţi. * Iov 25. 3.

46 Căci dacă iubiţi * pe ceice vă iubesc pe voi, ce răsplată aveţi? Nu fac oare şi vameşii acelaş lucru?
* Luc. 6. 32.

47 Şi dacă îmbrăţişaţi numai pe fraţii voştri, ce faceţi mai mult *decât alţii?* Oare nu fac şi cei dintre Neamuri acelaş lucru?

48 Voi deci fiţi * desăvârşiţi, cum ** Tatăl vostru cel ceresc este desăvârşit.
* Fac. 17. 1. Lev. 11. 44; 19. 2. Luc. 6. 36. Col. 1. 28; 4. 12. Iac. 1. 4. 1 Pet. 1. 15, 16. ** Efes. 5. 1.

Despre milostenie şi rugăciune.

6 Luaţi aminte să nu faceţi dreptatea voastră înaintea oamenilor ca să fiţi văzuţi de ei; altfel n'aveţi răsplată dela Tatăl vostru care este în ceruri.

2 Deci când faci * milostenie, nu suna cu trâmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii în sinagogi şi în uliţe, ca să fie slăviţi de oameni. Adevărat vă spun: îşi iau răsplata. * Rom. 12. 8.

3 Dar tu, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta,

4 ca milostenia ta să fie în ascuns şi Tatăl tău care vede în ascuns îţi va răsplăti. * * Luc. 14. 14.

5 Şi când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii; căci ei iubesc să se roage stând în sinagogi şi în colţurile uliţelor ca să fie văzuţi de oameni. Adevărat vă spun, îşi iau răsplata.

6 Dar tu, când te rogi, intră * în cămara ta şi închizând uşa ta, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns şi Tatăl tău care vede în ascuns, îţi vă răsplăti. * 2 Reg. 4. 33.

Tatăl nostru. Iertarea greşelilor.

7 Şi când vă rugaţi, nu spuneţi * într'una aceleaşi vorbe ca cei dintre Neamuri; căci ** li se pare că în vorbirea lor multă vor fi ascultaţi.
* Ecl. 5. 2. ** 1 Reg. 18. 26, 29.

8 Deci nu vă asemănaţi lor, căci ştie Tatăl vostru de ce aveţi trebuinţă mai înainte de a-i cere voi.

9 Deci voi aşa rugaţi-vă: Tatăl * nostru care eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău; * Luc. 11. 2, etc.

10 vie împărăţia ta, facă-se * voia ta precum ** în cer aşa şi pe pământ;
* Cap. 26. 39, 42. Fapt. 21. 14. ** Ps. 103. 20, 21.

11 pânea noastră * cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi; * Iov. 23. 12. Prov. 30. 8.

12 și ne * iartă nouă datoriile noastre cum și noi am iertat datornicilor noștri; * Cap. 18. 21, etc.

13 și * nu ne duce în ispită, ci ne izbăvește ** de cel rău. Căci † a ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin.
* Cap. 26. 41. Luc. 22. 40, 46. 1 Cor. 10. 13. 2 Pet. 2. 9. Apoc. 3. 10. ** Ioan 17. 15. † 1 Cron. 29. 11.

14 Căci dacă * iertați oamenilor greșelile lor, vă va ierta și vouă Tatăl vostru cel ceresc.
* Marc. 11. 25, 26. Efes. 4. 32. Col. 3,13.

15 Dar dacă nu * iertați oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre.
* Cap. 18. 35. Iac. 2. 13.

Despre post.

16 Iar când postiți,* nu fiți ca fățarnicii, posomorîți; căci își schimonosesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat vă spun, își iau răsplata.
* Isa. 58. 5.

17 Dar tu când postești, unge-ți * capul și spală-ți fața, * Rut. 3. 3. Dan. 10. 3.

18 ca să nu te arăți oamenilor că postești ci Tatălui tău care este în ascuns: și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti.

Comorile și îngrijorările.

19 Nu vă adunați * comori pe pământ, unde molia și rugina strică și unde hoții sparg și fură.* Prov. 23. 4. 1 Tim. 6. 17. Evr. 13. 5. Iac. 5. 1. etc.

20 Ci * adunați-vă comori în cer, unde nici molia nici rugina nu strică și unde hoții nu sparg nici nu fură. * Cap. 19. 21. Luc. 12. 33, 34; 18. 22. 1 Tim. 6. 19. 1 Pet. 1. 4.

21 Căci unde este comoara ta acolo va fi și inima ta.

22 Candela*trupului este ochiul. Dacă ochiul tău este curat, tot trupul tău va fi plin de lumină.
* Luc. 11. 34, 36.

23 Dar dacă ochiul tău este rău, tot trupul tău va fi plin de întunerec. Deci dacă lumina care este în tine este întunerec, cât de mare este întunerecul!

24 Nimeni * nu poate sluji la doi stăpâni; căci sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt; sau se va ținea de unul și va disprețui pe celălalt. Nu ** puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.
* Luc. 16. 13. ** Gal. 1. 10. 1 Tim. 5. 17. Iac. 4. 4. 1 Ioan 2. 15.

25 Deaceea vă spun: Nu* vă îngrijorați pentru sufletul vostru, ce să mâncați sau ce să beți, nici pentru

trupul vostru, cu ce să vă îmbrăcați. Oare sufletul nu este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea? * Ps. 55. 22. Luc. 12. 22, 23. Filip. 4. 6. 1 Pet. 5. 7.

26 Uitați-vă * bine la păsările cerului că nu samănă nici nu seceră nici nu adună în grânare și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește; oare nu sunteți voi de mai mare preț decât ele?
* Iov 38. 41. Ps. 147. 9. Luc. 12. 24, etc.

27 Și cine dintre voi, îngrijorându-se, poate adăuga un singur cot la înălțimea sa?

28 Și ce vă îngrijorați pentru îmbrăcăminte? Uitați-vă cu băgare de seamă la c r i n i i câmpului cum cresc: nu se ostenesc nici nu torc.

29 Totuș vă spun că nici Solomon, în toată slava lui, nu se îmbrăca așa ca unul din aceștia.

30 Dar dacă astfel îmbracă D u m n e z e u iarba câmpului, care este astăzi și mâne se aruncă în cuptor, oare nu vă *va îmbrăca el* cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor?

31 Deci nu vă îngrijorați zicând: Ce să mâncăm, sau ce să bem sau cu ce să ne îmbrăcăm?

32 Căci toate acestea Neamurile le caută; căci știe Tatăl vostru cel ceresc că aveți trebuință de toate acestea.

33 Căutați * dar mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate acestea vi se vor adăuga.
* 1 Reg. 3. 13. Ps. 37. 25. Marc. 10. 30. Luc. 12. 31. 1 Tim. 4. 8.

34 Deci nu vă îngrijorați pentru ziua de mâne; căci ziua de mâne se va îngrijora de sine; ajunge zilei răutatea ei.

Despre judecățile aspre. — Bârna și paiul. Lucrurile sfinte.

7 Nu * judecați ca să nu fiți judecați.
* Luc. 6. 37. Rom. 2. 1; 14. 3, 4. 10, 13. 1 Cor. 4. 3, 5. Iac. 4. 11, 12.

2 Căci * cu ce judecată judecați veți fi judecați și cu ce măsură măsurați vi se va măsura.
* Marc. 4. 24. Luc. 6. 38.

3 Și * dece vezi paiul care este în ochiul fratelui tău și nu zărești bârna din ochiul tău? * Luc. 6. 41, 42.

4 Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă-mă să scot paiul din ochiul tău! și iată bârna este în ochiul tău.

5 Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea lămu-

rit să scoţi paiul din o-
chiul fratelui tău.
6 Nu * daţi ce este sfânt
cânilor, nici nu aruncaţi
mărgăritarele voastre îna-
intea porcilor, ca nu cum-
va să le calce în picioare
şi să se întoarcă să vă
sfâşie şi pe voi.
* Prov. 9. 7, 8; 23. 9. Fapt. 13. 45, 46.

Stăruinţa în rugăciune.

7 Cereţi * şi vi se va da,
căutaţi şi veţi afla, bateţi
şi vi se va deschide.
* Cap. 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9, 10; 13. 1. Ioan 14. 13; 15. 7; 16. 23. 24. Iac. 1. 5, 6. 1 Ioan 3. 22; 5. 14, 15.
8 Căci oricine * cere ca-
pătă şi cine caută află şi
celui ce bate se va des-
chide. * Prov. 8. 17. Ier. 29. 12, 13.
9 Sau cine * este omul
dintre voi care, dacă-i va
cere fiul său o pâne, să-i
dea o piatră? * Luc. 11. 11, 12, 13
10 Sau dacă va cere un
peşte, să-i dea un şarpe?
11 Deci dacă voi, răi *
fiind, ştiţi să daţi daruri
bune la copiii voştri, cu
cât mai mult Tatăl vostru
cel din ceruri va da cele
bune celor cari-i cer.
* Fac. 6. 5; 8. 21
12 Toate deci * câte aţi
voi să vă facă oamenii, aşa
faceţi-le şi voi lor, căci a-
ceasta ** este legea şi proo-
rocii.
* Luc. 6. 31. ** Lev. 19. 18. Cap. 22. 40. Rom. 13, 8—10. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5.

Poarta cea strâmtă.

13 Intraţi * pe poarta cea
strâmtă, pentrucă largă
este poarta şi lată este ca-
lea care duce la peire şi
mulţi sunt ceice intră pe ea.
* Luc. 13. 24.
14 Pentrucă strâmtă este
poarta şi îngustă este ca-
lea care duce la viaţă şi
puţini sunt ceice o află.

Proorocii mincinoşi.

15 Feriţi-vă * de prooroci
mincinoşi ** cari vin la voi
în îmbrăcăminte de oi, iar
pe dinlăuntru sunt † lupi
răpitori.
* Deut. 13. 3. Ier. 23. 16. Cap. 24. 4, 5, 11, 24. Marc. 13. 22. Rom. 16. 17, 18. Efes. 5. 6. Col. 2. 8. 2 Pet. 2. 1—3. 1 Ioan 4. 1. ** Mic. 3. 5. 2 Tim. 3. 5. † Fapt. 20. 29, 30.
16 După * roadele lor îi
veţi cunoaşte; oare se cu-
leg ** struguri din spini sau
smochine din mărăcini?
* Vers. 20. Cap. 12. 33. ** Luc. 6. 43, 44.
17 Tot aşa orice * pom
bun face roade bune, iar
pomul rău face roade rele.
* Ier. 11. 19. Cap. 12. 33.
18 Un pom bun nu poate
aduce roade rele, nici un
pom rău aduce roade bune.
19 Orice * pom care nu
face rod bun se taie şi se
aruncă în foc.
* Cap. 3. 10. Luc. 3. 9. Ioan 15. 2, 6.
20 Deaceea după roadele
lor îi veţi cunoaşte.

Casa zidită pe stâncă.

21 Nu oricine care îmi
zice: Doamne, * Doamne!
va intra în împărăţia ce-
rurilor ci celce face voia
Tatălui meu care este în
ceruri. * Osea 8. 2. Cap. 25. 11, 12. Luc. 6. 46; 13. 25. Fapt. 19. 13. Rom. 2. 13. Iac. 1. 22.
22 Mulţi îmi vor zice
în ziua aceea: D o a m n e,
Doamne, n'am * proorocit
noi în numele tău şi n'am
scos noi afară draci în nu-
mele tău şi n'am făcut noi
multe puteri în numele tău?
* Num. 24. 4. Ioan 11. 51. 1 Cor. 13. 2.
23 Şi atunci * le voiu
mărturisi: Niciodată nu
v'am cunoscut; depărtaţi-
vă ** dela mine ceice lu-
craţi fărădelegea.
* Cap. 25. 12. Luc. 13. 25, 27. 2 Tim. 2 19. ** Ps. 5. 5; 6. 8. Cap. 25. 41.
24 Deci, oricine * care
aude aceste cuvinte ale
mele şi le face va fi a-
semănat cu un bărbat cu
minte care şi-a clădit casa
pe stâncă. * Luc. 6. 47. etc.
25 Şi s'a pogorît ploaia
şi au venit râurile şi au
suflat vânturile şi au bătut
în casa aceea şi n'a căzut:
căci era întemeiată pe
stâncă.
26 Şi oricine care aude
aceste cuvinte ale mele şi
nu le face va fi asemănat cu
un bărbat fără minte care
şi-a clădit casa pe nisip.
27 Şi s'a pogorît ploaia
şi au venit râurile şi au
suflat vânturile şi au izbit
în casa aceea şi a căzut: şi
căderea ei a fost mare.
28 Şi a fost *aşa:* când a
sfârşit Isus cuvintele ace-
stea, gloatele au rămas ui-
mite * de învăţătura lui.
* Cap. 13. 54. Marc. 1. 22; 6. 2. Luc. 4. 32.
29 Căci * îi învăţa ca a-
vând putere iar nu ca în-
şişi cărturarii lor. * Ioan 7. 46.

Vindecarea unui lepros.

8 Şi dupăce s'a pogorît
depe munte, l-au urmat
gloate multe.
2 Şi * iată, un lepros s'a
apropiat de el şi i s'a în-
chinat zicând: D o a m n e,
dacă voieşti, poţi să mă cu-
răţeşti. * Marc. 1. 40, etc.
3 Şi *Isus* a întins mâna
şi l-a atins zicând: Voiesc,
fii curăţit. Şi îndată lepra
lui a fost curăţită.
4 Şi Isus îi zice: Vezi *
să nu spui la nimeni, ci
mergi, arată-te preotului şi
adu darul pe care l-a rân-
duit ** Moise, spre mărtu-
rie lor. * Cap. 9. 30. Marc. 5. 43. ** Lev. 14. 3, 4, 10. Luc. 4. 14.

Vindecarea robului unui sutaş.

5 Şi când * a intrat în
Capernaum, s'a apropiat
de el un sutaş, rugându-l
* Luc. 7. 1, etc.
6 şi zicând: D o a m n e,

sluga mea zace în casă slă-
bănog, chinuindu-se cum-
plit.
7 Şi îi zice: Voiu veni
şi-l voiu însănătoşi.
8 Şi sutaşul a răspuns
şi a zis: Doamne, nu*sânt
vrednic ca să intri sub a-
coperişul meu ci zi ** nu-
mai cu un cuvânt şi sluga
mea se va tămădui.

* Luc. 15. 19, etc. ** Ps. 107. 20.

9 Căci şi eu sânt un om
sub stăpânire, având sub
mine însumi ostaşi, şi zic
acestuia: Du-te. Şi se duce.
Şi altuia: Vino. Şi vine. Şi
robului meu: Fă aceasta.
Şi face.
10 Şi când a auzit Isus,
s'a mirat şi a zis celorce-l
urmau: Adevărat vă spun:
n'am găsit nici în Israel
atâta credinţă.
11 Dar vă spun că mulţi
* vor veni dela răsărit şi
dela apus şi vor sta la masă
cu Avraam şi Isaac şi Iacov
în împărăţia cerurilor,

* Fac. 12. 3. Isa. 2. 2, 3; 11. 10. Mal. 1. 11. Luc. 13. 29. Fapt. 10. 45; 11. 18; 14, 27. Rom. 15. 9, etc. Efes. 3. 6.

12 iar*fiii împărăţiei vor
**fi aruncaţi în întunerecul
de afară: acolo va fi plân-
gerea şi scrâşnirea dinţilor.

* Cap. 21. 43. ** Cap. 13. 42, 50; 22. 13; 24. 51; 25. 30. Luc. 13. 28. 2 Pet. 2. 17. Juda 13.

13 Şi Isus a zis sutaşu-
lui: Du-te, fie-ţi cum ai
crezut. Şi sluga s'a tămă-
duit în ceasul acela.

Vindecarea soacrei lui Petru şi mai multor bolnavi.

14 Şi când a venit Isus*
în casa lui Petru, a văzut
pe soacra ** acestuia ză-
când acolo şi prinsă de
friguri.

* Marc. 1. 29—31. Luc. 4. 38, 39. ** 1 Cor. 9. 5.

15 Şi i-a atins mâna şi
au lăsat-o frigurile. Şi ea
s'a sculat şi-i slujia.
16 Şi când s'a făcut
seară, * i-au adus mulţi în-
drăciţi şi a scos afară du-
hurile prin cuvânt şi a tă-
măduit pe toţi cari erau
bolnavi,

* Marc. 1. 32, etc. Luc. 4. 40, 41.

17 ca să împlinească ce
s'a zis prin Isaia prooro-
cul, care zice: El * însuş a
luat slăbiciunile noastre şi
a purtat boalele noastre.

* Isa. 53. 4. 1 Pet. 2. 24.

Cum să urmăm pe Isus.

18 Şi când a văzut Isus
gloate multe împrejurul
său a poruncit să treacă
dincolo.
19 Şi * unul, un cărturar,
s'a apropiat şi i-a zis: In-
văţătorule, te voiu urma
oriunde vei merge.

* Luc. 9. 57, 58

20 Şi Isus îi zice: Vul-
pile au vizuini şi păsările
cerului *au* locuinţe, dar

Fiul omului n'are unde
să-şi plece capul.
21 Şi un * altul dintre u-
cenici i-a zis: Doamne,
dă-mi ** voie mai întâi să
mă duc şi să îngrop pe
tatăl meu.

* Luc. 9. 59, 60. ** 1 Reg. 19. 20.

22 Dar Isus îi zice: Ur-
mează-mă şi lasă morţii
să-şi îngroape pe morţii lor.

Potolirea furtunii.

23 Şi când a intrat în
corabie, ucenicii lui l-au
urmat.
24 Şi * iată s'a făcut o
furtună cumplită pe mare
încât corabia se acoperia
de valuri: iar el dormia.

* Marc. 4. 37, etc. Luc. 8. 23, etc.

25 Şi s'au apropiat de
el şi l-au deşteptat, zicând:
Doamne, scapă-ne; pierim!
26 Şi el le zice: De ce
sunteţi fricoşi, puţin cre-
dincioşilor? Atunci s'a scu-
lat,* a certat vânturile şi
marea şi s'a făcut o li-
nişte mare.

* Ps. 65. 7; 89. 9; 107. 29.

27 Şi oamenii s'au mi-
rat zicând: Ce fel de om
este acesta că şi vânturile
şi marea îl ascultă?

Doi îndrăciţi sunt tămăduiţi.

28 Şi când * a venit el
dincolo în ţinutul Gadare-
nilor, l-au întâmpinat doi
îndrăciţi, ieşind din mor-
minte, foarte înfuriaţi, în-
cât nimeni nu putea trece
pe calea aceea.

* Marc. 5. 1, etc. Luc. 8. 26, etc.

29 Şi iată au strigat zi-
când: Ce avem noi cu tine,
Isuse, Fiu al lui Dumne-
zeu? Ai venit aici ca să ne
chinuieşti mai înainte de
vreme?
30 Şi departe de ei era
o turmă de porci mulţi,
păscând.
31 Şi dracii îl rugau zi-
când: Dacă ne scoţi afară,
trimite-ne în turma de
porci.
32 Şi el le-a zis: Mer-
geţi. Iar ei au ieşit şi s'au
dus în turma de porci. Şi
iată, toată turma s'a repe-
zit depe râpă în mare şi a
pierit în ape.
33 Iar ceice îi păşteau
au fugit şi s'au dus în ce-
tate şi au spus toate şi
cele *întâmplate* cu îndră-
ciţii.
34 Şi iată, toată cetatea
a ieşit în întâmpinarea lui
Isus. Şi când l-au văzut,
l-au * rugat să treacă din
hotarele lor.

* Deut. 5. 25. 1 Reg. 17. 18. Luc. 5. 8. Fapt. 16. 39.

Vindecarea unui slăbănog.

9 Şi intrând în corabie, a
trecut dincoace şi * a ve-
nit în cetatea sa. * Cap. 4. 13.
2 Şi * iată i-au adus pe
un slăbănog zăcând pe pat.
Şi Isus văzând ** credinţa

lor, a zis slăbănogului: In-
drăzneşte, fiule, iertate-ţi
sunt păcatele.
* Marc. 2. 3. Luc. 5. 18. ** Cap. 8. 10.
3 Şi iată, unii dintre căr-
turari au zis în ei înşişi:
Omul acesta huleşte.
4 Dar Isus, ştiind * gân-
durile lor, a zis: Pentruce
cugetaţi rele în inimile
voastre?
* Ps. 139. 2. Cap. 12. 25. Marc. 12. 15. Luc. 5. 22; 6. 8; 9. 47; 11. 17.
5 Căci ce este mai lesne,
a zice: Iertate-ţi sunt pă-
catele! sau a zice: Scoală-te
şi umblă?
6 Dar ca să ştiţi că are
putere Fiul omului pe pă-
mânt să ierte păcatele, (a-
tunci zice slăbănogului):
Scoală-te, ridică-ţi patul şi
mergi la casa ta.
7 Şi s'a sculat şi s'a dus
la casa lui.
8 Iar gloatele când au
văzut, s'au temut şi au slă-
vit pe Dumnezeu, care a
dat oamenilor o astfel de
putere.

Chemarea lui Matei.

9 Şi pe când trecea *
Isus de acolo, a văzut pe
un om şezând la vamă,
numit Matei. Şi-i zice: Ur-
mează-mă. Şi el s'a sculat
şi l-a urmat.
* Marc. 2. 14. Luc. 5. 27.
10 Şi a fost *aşa:* * când
şedea el la masă în casă,
iată, mulţi vameşi şi pă-
cătoşi au venit şi au şezut
la masă cu Isus şi cu uce-
nicii lui.
* Marc. 2. 15, etc. Luc. 5. 29, etc.
11 Şi când au văzut *
Fariseii, ziceau ucenicilor
lui: Pentruce mănâncă In-
văţătorul vostru cu vameşii
** şi păcătoşii?
*Cap 11. 19. Luc. 5.30; 15.2. **Gal.2. 15.
12 Iar când a auzit Isus,
a zis: Cei ce sunt sănătoşi
n'au trebuinţă de doctor,
ci cei bolnavi.
13 Duceţi-vă dar şi în-
văţaţi ce însemnează: Milă
* voesc iar nu jertfă. Căci
n'am venit să chem pe
drepţi ci ** pe păcătoşi.
* Osea. 6. 6. Mic. 6. 6–8. Cap. 12. 7. ** 1 Tim. 1. 15.

Intrebarea ucenicilor lui Ioan despre post.

14 Atunci vin la el uce-
nicii lui Ioan zicând: Pen-
truce * noi şi Fariseii pos-
tim des iar ucenicii tăi nu
postesc?
* Marc. 2. 18, etc. Luc. 5. 33, etc. 18. 12.
15 Şi Isus le-a zis: Nu
cumva pot fiii odăii de
nuntă * să se întristeze câtă
vreme este mirele cu ei?
Dar vor veni zile când mi-
rele va fi luat dela ei şi
atunci ** vor posti. * Ioan 3. 29.
** Fapt. 13. 2, 3; 14. 23. 1 Cor. 7. 5.
16 Dar nimeni nu pune
o bucată de postav nou la

un veşmânt vechiu, căci
umplutura lui rupe din
veşmânt şi se face mai rea
ruptură.
17 Nici nu pun vin nou
în burdufuri vechi; altfel
burdufurile se sparg şi vi-
nul se varsă şi burdufurile
se nimicesc; ci pun vin
nou în burdufuri noui şi
amândouă se păstrează îm-
preună.

Invierea fiicei lui Iair şi vindecarea unei femei.

18 Pe când * le vorbia a-
cestea, iată unul, un mai
mare, a venit la el şi i s'a
închinat zicând: Fiica mea
a murit acum; ci vino şi
pune-ţi mâna peste ea şi
va trăi.
* Marc. 5. 22, etc. Luc. 8. 41, etc.
19 Şi Isus s'a sculat şi
l-a urmat precum şi uce-
nicii lui.
20 Şi * iată, o femeie cu
o scurgere de sânge de
doisprezece ani s'a apro-
piat de el pe dinapoi şi
i-a atins ciucurele veşmân-
tului. *Marc. 5. 25. Luc. 8. 43.
21 Căci zicea în sine:
Numai de-i voiu atinge,
veşmântul, voiu fi tămă-
duită.
22 Dar Isus întorcân-
du-se şi văzând-o a zis: In-
drăzneşte, fiică, credinţa *
ta te-a tămăduit. Şi femeia
a fost tămăduită din cea-
sul acela.
* Luc. 7.50; 8. 48; 17. 19; 18. 42.
23 Şi când * a venit Isus
la casa mai marelui ** şi a
văzut pe cântătorii din
fluer şi gloata făcând zarvă,
*Marc. 5.38. Luc. 8.51. **2 Cron. 35.25.
24 a zis: Depărtaţi-vă: *
căci fata n'a murit ci
doarme. Şi îşi râdeau de el.
* Fapt. 20. 10.
25 Şi când a fost dată
afară gloata, el a intrat,
i-a apucat mâna şi copila
s'a sculat.
26 Şi a ieşit vestea a-
ceasta peste tot ţinutul a-
cela.

Vindecarea a doi orbi.

27 Şi pe când trecea
Isus de acolo, l-au urmat
doi orbi strigând şi zicând:
Ai milă de noi, Fiu * al lui
David. * Cap. 15. 22; 20. 30, 31. Marc. 10. 47, 48. Luc. 18. 38, 39.
28 Şi când a intrat el
în casă, orbii s'au apropiat
de el. Şi Isus le zice: Cre-
deţi că pot face aceasta?
Ei îi zic: Da, Doamne.
29 Atunci le-a atins o-
chii, zicând: Fie-vă după
credinţa voastră.
30 Şi li s'au deschis o-
chii. Şi Isus le-a poruncit
aspru zicând: Vedeţi, * ni-
meni să nu ştie.
* Cap. 8. 4; 12. 16; 17. 9. Luc. 5. 14.
31 Dar * când au ieşit, au

răspândit vestea despre el
în tot ținutul acela.
* Marc. 7. 36.

Vindecarea unui mut îndrăcit.

32 Şi pe * când plecau ei
afară, iată i-au adus un
om mut îndrăcit.
* Cap. 12. 22. Luc. 11. 14.
33 Şi dupăce a fost scos
dracul afară, mutul a vorbit.
Şi gloatele s'au minunat
zicând: Niciodată nu s'a
arătat aşa ceva în Israel.
34 Dar Fariseii ziceau:
El scoate * afară pe draci
prin mai marele dracilor.
* Cap. 12. 24. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.

Lui Isus îi este milă de gloate.

35 Şi Isus străbătea *
toate cetăţile şi satele, învăţându-i
** în sinagogile
lor şi propovăduind evanghelia
împărăţiei şi vindecând
orice boală şi orice
slăbiciune.
* Marc. 6. 6. Luc. 13. 22. ** Cap. 4. 23.
36 Iar când * a văzut
gloatele, i s'a făcut milă
de ele pentrucă erau leşinate
şi risipite ca ** nişte
oi neavând păstor.
* Marc. 6. 34. ** Num. 27. 17. 1 Reg. 22. 17. Ezec. 34. 5. Zah. 10. 2.
37 Atunci zice ucenicilor
săi: Secerişul * în adevăr
este mult, dar lucrătorii
sunt puţini.
* Luc. 10. 2. Ioan 4. 35.
38 Rugaţi-vă * deci Domnului
secerişului ca să
scoată lucrători la secerişul
său.
* 2 Tes. 3. 1.

Trimiterea celor doisprezece apostoli.

10 Şi a chemat * la sine
pe cei doisprezece ucenici
ai săi şi le-a dat
putere peste duhurile necurate
ca să le scoată afară
şi să tămăduiască orice
boală şi orice slăbiciune.
* Marc. 3. 13, 14; 6. 7. Luc. 6. 13; 9. 1.
2 Iar numele celor doisprezece
apostoli sunt acestea:
cel dintâi Simon,
zis * Petru, şi Andrei, fratele
lui, Iacov al lui Zebedei
şi Ioan, fratele lui.
* Ioan 1. 42.
3 Filip şi Bartolomeu,
Toma şi Matei vameşul,
Iacov al lui Alfeu şi Levi,
numit Tadeu.
4 Simon * Cananitul şi
Iuda Iscarioteanul, ** care
l-a şi dat prins.
* Luc. 6. 15. Fapt. 1. 13. ** Ioan 13. 26.
5 Isus a trimis pe aceşti
doisprezece şi le-a poruncit,
zicând: * Nu mergeţi pe
calea Neamurilor şi nu intraţi
în nici o cetate de
Samariteni; **
*Cap. 4. 15. **2 Reg. 17. 24. Ioan 4. 9, 20
6 ci * mergeţi mai degrabă
la oile ** cele pierdute
ale casei lui Israel.
* Cap. 15. 24. Fapt. 13. 46. ** Isa. 53. 6. Ier. 50. 6, 17. Ezec. 34. 5, 6, 16. 1 Pet. 2. 25.

7 Iar * când mergeţi, propovăduiţi,
zicând: S'a apropiat
împărăţia ** cerurilor.
*Luc. 9. 2. ** Cap. 3. 2; 4. 17. Luc. 10. 9
8 Tămăduiţi pe cei neputincioşi,
sculaţi pe morţi,
curăţiţi pe leproşi, scoateţi-i
afară pe draci; în *
dar aţi luat, în dar daţi.
* Fapt. 8. 18, 20.
9 Nu * câştigaţi aur, nici
argint, nici aramă ** la încingătorile
voastre,
* 1 Sam. 9. 7. Marc. 6. 8. Luc. 9. 3; 10. 4; 22. 35. ** Marc. 6. 8.
10 nici traistă pentru
cale, nici două haine, nici
încălţăminte, nici toiag;
căci * vrednic este lucrătorul
de hrana sa.
* Luc. 10. 7. 1 Cor. 9. 7, etc. 1 Tim. 5. 18.
11 Şi în * orice cetate sau
sat veţi intra, cercetaţi cine
este vrednic în el şi rămâneţi
acolo până când
veţi ieşi.
* Luc. 10. 8.
12 Iar când intraţi în
casă, uraţi-i de bine.
13 Şi * dacă este casa
vrednică, pacea voastră să
vie peste ea; ** iar dacă nu
este vrednică, pacea voastră
să se întoarcă la voi.
* Luc. 10. 5. ** Ps. 35. 13.
14 Şi * cine nu vă va
primi, nici nu va asculta
cuvintele voastre, când ieşiţi
din casa sau din cetatea
aceea, scuturaţi ** praful
depe picioarele voastre.
* Marc. 6. 11. Luc. 9. 5; 10. 10, 11. ** Neem. 5. 13. Fapt. 13. 51; 18. 6.
15 Adevărat vă spun,
mai * uşor va fi pământului
Sodomei şi Gomorei în ziua
judecăţii decât cetăţii aceleia.
* Cap. 11. 22, 24.

Primirea apostolilor de lume.

16 Iată, * eu vă trimit ca
nişte oi în mijlocul lupilor;
fiţi dar ** înţelepţi ca
şerpii şi fără răutate † ca
porumbeii.
* Luc. 10. 3. ** Rom. 16. 19. Efes. 5. 15. † 1 Cor. 14. 20. Filip. 2. 15.
17 Dar feriţi-vă de oameni;
căci vă * vor da în
sinedrii şi vă ** vor bicini
în sinagogile lor.
* Cap. 24. 9. Marc. 13. 9. Luc. 12. 11; 21. 12. ** Fapt. 5. 40.
18 Şi veţi * fi duşi înaintea
stăpânitorilor şi împăraţilor
pentru mine, spre
mărturie lor şi Neamurilor.
* Fapt. 12. 1; 24. 10; 25. 7, 23. 2 Tim. 4. 16.
19 Iar * când vă vor da,
nu vă îngrijoraţi cum sau
ce să vorbiţi, căci vi ** se
va da în acel ceas ce să
vorbiţi. * Marc. 13. 11—13. Luc. 12. 11; 21. 14, 15. ** Exod 4. 12. Ier. 1. 7.
20 Căci * nu voi sunteţi
ceice vorbiţi ci Duhul Tatălui
vostru este celce vorbeşte
în voi.
* 2 Sam. 23. 2. Fapt. 4. 8; 6. 10. 2 Tim. 4. 17.
21 Şi frate* va da pe
frate la moarte şi tatăl pe

copilul său: şi copiii se vor scula împotriva părinţilor şi-i vor omorî.
* Mic. 7. 6. Vers. 35. 36. Luc. 21. 16.

22 Şi veţi * fi urîţi de toţi pentru numele meu; dar ** cine rabdă până în sfârşit, acela va fi mântuit.
* Luc. 21. 17. ** Dan. 12. 12, 13. Cap. 24. 13. Marc. 13. 13.

23 Şi când * vă prigonesc în cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă; căci adevărat vă spun, nu veţi sfârşi cetăţile lui Israel până ** va veni Fiul omului.
* Cap. 2. 13; 4. 12; 12. 15. Fapt. 8. 1; 9. 25; 14. 6. ** Cap. 16. 28.

24 Ucenicul nu * este mai pe sus de învăţătorul său nici robul mai pe sus de domnul său.
* Luc. 6. 40. Ioan 13. 16; 15. 30.

25 Destul este ucenicului să fie ca învăţătorul său, şi robului să fie ca domnul său. Dacă pe * domnul casei l-au numit Beelzebul, cu cât mai mult *vor numi aşa* pe casnicii lui.
* Cap. 12. 24 Marc. 3. 22. Luc. 11. 15. Ioan 8. 48, 52

26 Deci nu vă temeţi de ei: căci * nimic nu este acoperit care nu va fi descoperit şi ascuns care nu va fi cunoscut.
* Marc. 4. 22. Luc. 8. 17; 12. 2, 8.

27 Ce vă zic eu la întunerec, spuneţi la lumină şi ce auziţi la ureche, propovăduiţi depe case.

28 Şi nu * vă temeţi de ceice ucid trupul dar sufletul nu-l pot ucide: ci temeţi-vă mai degrabă de acela care poate să piardă şi sufletul şi trupul în gheenă.
* Isa. 8. 12, 13. Luc. 12. 4. 1 Pet. 3. 14.

29 Oare nu se vând două vrăbii pentru un ban? Şi nici una din ele nu va cădea pe pământ fără Tatăl vostru.

30 Chiar * şi perii capului vostru, toţi sunt număraţi. * 1 Sam. 14. 45. 2 Sam. 14. 11. Luc. 21. 18. Fapt. 27. 34.

31 Deci nu vă temeţi, voi sunteţi mai de preţ decât multe vrăbii.

32 Deci * oricine care va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor, voiu mărturisi şi ** eu pentru el înaintea Tatălui meu care este în ceruri.
* Luc. 12. 8. Rom. 10. 9, 10. ** Apoc. 3. 5.

33 Dar * oricine mă va tăgădui pe mine înaintea oamenilor, îl voiu tăgădui şi eu pe el înaintea Tatălui meu care este în ceruri.
* Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. 2 Tim. 2. 12.

34 Nu * socotiţi că am venit să arunc pace pe pământ; n'am venit să arunc pace ci sabie.
* Luc. 12. 49, 51—53.

35 Căci am venit să învrăjbesc pe om cu * tatăl

său şi pe fiică cu mamăsa şi pe noră cu soacra ei.
* Mic. 7. 6.

36 Şi vrăjmaşi * ai omului sunt casnicii lui.
* Ps. 41. 9; 55. 13. Mic. 7. 6. Ioan 13. 18.

37 Cine * iubeşte pe tată sau pe mamă mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; şi cine iubeşte pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine.
* Luc. 14. 26.

38 Şi oricine * nu-şi ia crucea sa şi nu mă urmează, nu este vrednic de mine. * Cap. 16. 24. Marc. 8. 34. Luc. 9. 23; 14. 27.

39 Cine * îşi află viaţa, o va pierde şi cine îşi pierde viaţa pentru mine, o va afla.
* Cap. 16. 25. Luc. 17. 33. Ioan 12. 25.

Primirea ucenicilor.

40 Cine * vă primeşte pe voi, pe mine mă primeşte şi cine mă primeşte pe mine, primeşte pe celce m'a trimis pe mine.
* Cap. 18. 5. Luc. 9. 48; 10. 16. Ioan 12 44; 13. 20. Gal. 4. 14.

41 Cine * primeşte un prooroc în nume de prooroc, va lua răsplată de prooroc şi cine primeşte pe un drept în nume de drept, va lua răsplata unui drept.
* 1 Reg. 17. 10; 18. 4. 2 Reg. 4. 8.

42 Şi * cine va adăpa pe unul din aceşti mici numai cu un pahar de apă rece în nume de ucenic, adevărat vă spun, nu-şi va pierde răsplata nicidecum.
* Cap. 18. 5, 6; 25. 40. Marc. 9. 41. Evr. 6. 10.

Trimişii lui Ioan Botezătorul.

11 Şi a fost *aşa:* când a sfârşit Isus de dat învăţături celor doisprezece ucenici ai săi, a trecut de acolo ca să-i înveţe şi să propovăduiască în cetăţile lor.

2 Iar Ioan * când a auzit în ** temniţă faptele lui Hristos, a trimis prin ucenicii săi
* Luc. 7. 18, 19, etc. ** Cap. 14. 3.

3 şi i-a zis: Tu eşti celce * vine sau să aşteptăm pe altul? * Fac. 49. 10. Num. 24. 17. Dan. 9. 24. Ioan 6. 14.

4 Şi Isus a răspuns şi le-a zis: Mergeţi şi spuneţi lui Ioan celece auziţi şi vedeţi:

5 orbii * îşi capătă vederea, şi şchiopii umblă, leproşii se curăţesc şi surzii aud, morţii se scoală şi săracilor ** li se vesteşte Evanghelia;
* Isa. 29. 18; 35. 4—6; 42. 7. Ioan 2. 23; 3. 2; 5. 36; 10. 25, 38; 14. 11. ** Ps. 22. 26. Isa. 61. 1. Luc. 4. 18. Iac. 2. 5.

6 şi fericit este cine nu

va găsi * un prilej de po-
ticnire în mine.
* Isa. 8. 14, 15. Cap. 13. 57; 24. 10; 26.
31. Rom. 9. 32, 33. 1 Cor. 1. 23; 2. 14.
Gal. 5. 11. 1 Pet. 2. 8.

Mărturia lui Isus despre Ioan.

7 Iar pe când * plecau ei,
a început Isus să vor-
bească gloatelor despre
Ioan: Ce aţi ieşit în pus-
tie să priviţi? O trestie **
clătinându-se de vânt?
* Luc. 7. 24. ** Efes. 4. 14.
8 Dar ce aţi ieşit să ve-
deţi? Un om îmbrăcat în
veşminte moi? Iată, ceice
poartă cele moi sunt în
casele împăraţilor.
9 Dar pentru ce aţi ie-
şit? Să vedeţi un prooroc?
Da, vă spun, şi * mai mult
decât un prooroc.
* Cap. 14. 5; 21. 26. Luc. 1. 76; 7. 26
10 Acesta este cel des-
pre care s'a scris: Iată, *
eu trimit înaintea feţei tale
pe solul meu, care va pre-
găti calea ta înaintea ta.
* Mal. 3. 1. Marc. 1. 2. Luc. 1. 76; 7. 27.
11 Adevărat vă spun, în-
tre cei născuţi de femei nu
s'a sculat unul mai mare
decât Ioan Botezătorul.
Dar cine este mai mic în
împărăţia cerurilor este
mai mare decât el.
12 Şi din * zilele lui Ioan
Botezătorul până acum îm-
părăţia cerurilor se ia cu
năvală şi ceice dau năvală,
o apucă. * Luc. 16. 16.
13 Căci toţi * proorocii şi
legea au proorocit pânăla
Ioan. * Mal. 4. 6.
14 Şi dacă voiţi să pri-
miţi, el este Ilie * care are
să vină.
* Mal. 4. 5. Cap. 17. 12. Luc. 1. 17.
15 Cine * are urechi să
audă. * Cap. 13. 9. Luc. 8. 8.
Apoc. 2. 7. 11, 17, 29; 3. 6, 13, 22.
16 Dar cu * cine voiu a-
semăna neamul acesta?
Este asemenea unor copii
cari stau în târguri şi
strigă către ceilalţi
* Luc. 7. 31.
17 şi zic: V'am cântat
din fluer şi n'aţi jucat:
v'am cântat de jale şi nu
v'aţi bătut în piept.
18 Căci Ioan a venit nici
mâncând nici bând şi ei
zic: Are drac.
19 Fiul omului a venit
mâncând şi bând şi ei zic:
Iată un om mâncăcios şi
băutor de vin, prieten * al
vameşilor şi al păcătoşilor.
Şi ** înţelepciunea este în-
dreptăţită din faptele ei.
* Cap. 9. 10. ** Luc. 7. 35.

Mustrarea cetăţilor nepocăite.

20 Atunci * a început să
mustre cetăţile în cari se
făcuseră cele mai multe
puteri ale lui pentrucă nu
s'au pocăit. * Luc. 10. 13, etc.
21 Vai de tine, Horazine!
Vai de tine, Betsaido! Pen-
trucă dacă s'ar fi făcut în

Tir şi Sidon puterile cari
au fost făcute în voi, de
mult s'ar fi pocăit în *
sac şi cenuşă. * Ioan 3. 7, 8.
22 Dar vă spun, va * fi
mai uşor Tirului şi Sido-
nului în ziua judecăţii de-
cât vouă. * Cap. 10. 15. Vers. 24.
23 Şi tu, Capernaume,
vei fi înălţat * pânăla cer?
Pânăla Hades vei fi po-
gorît. Pentrucă dacă s'ar
fi făcut în Sodoma puterile
cari au fost făcute în tine,
ea ar fi rămas până astăzi.
* Isa. 14. 13. Plân. 2. 1.
24 Dar vă spun că va fi
mai uşor * pământului So-
domei în ziua judecăţii de-
cât ţie. * Cap. 10. 15.

*Lucrurile descoperite prun-
cilor. Jugul lui Hristos.*

25 In * vremea aceea Isus
a răspuns şi a zis: Te laud,
Tată, Doamne al cerului
şi al pământului, că ai **
ascuns acestea de înţelepţi
şi pricepuţi şi † le-ai des-
coperit pruncilor.
* Luc. 10. 21. ** Ps. 8. 2. 1 Cor. 1. 19.
27; 2. 8. 2 Cor. 3. 14. † Cap. 16. 17.
26 Da, Tată, pentrucă
aşa a fost bunăplăcere îna-
intea ta.
27 Toate * mi-au fost
date de Tatăl meu şi ** ni-
meni nu cunoaşte deplin
pe Fiul decât Tatăl, nici pe
Tatăl nu-l cunoaşte deplin
cineva decât Fiul şi acela
căruia va voi Fiul să i-*l*
descopere. * Cap. 28. 18. Luc. 10.
22. Ioan 3. 35; 13, 3; 17. 2. 1 Cor. 15. 27.
** Ioan 1. 18; 6. 46; 10. 15.
28 Veniţi la mine toţi
cei osteniţi şi împovăraţi şi
eu vă voiu da odihnă.
29 Luaţi jugul meu asu-
pra voastră şi * învăţaţi
dela mine, pentrucă sânt
blând şi smerit ** cu inima
şi † veţi afla odihnă pentru
sufletele voastre.
* Ioan 13. 15. Filip. 2. 5. 1 Pet. 2. 21
1 Ioan 2. 6. ** Zah. 9. 9. Filip. 2. 7. 8.
† Ier. 6. 16.
30 Căci * jugul meu este
bun şi sarcina mea este
uşoară. * 1 Ioan 5. 3.

Spicele şi ziua Sabatului.

12 In vremea aceea Isus
a mers * în Sabat prin
sămănături şi ucenicii săi
au flămânzit şi au început
să smulgă spice şi să mă-
nânce.
* Deut. 23. 25. Marc. 2. 23. Luc. 6. 1
2 Iar Fariseii, când au
văzut, i-au zis: Iată, uce-
nicii tăi fac ce nu se cade
să facă în Sabat.
3 Dar el le-a zis: N'aţi
citit ce * a făcut David,
când a flămânzit, el şi cei-
ce erau cu el? * Sam. 21. 6.
4 Cum a intrat în casa
lui Dumnezeu şi a mâncat
pânile * punerii înainte,
ceeace nu i se cădea să
mănânce, nici celorce erau

cu el ci ** numai preoţilor?
* Exod. 25. 30. Lev. 24. 5. ** Exod. 29. 32, 33. Lev. 8. 31; 24. 9.

5 Sau n'aţi citit în lege,
* că în ziua Sabatului preo-
ţii în templu pângăresc Sa-
batul și sunt fără vină?
* Num. 28. 9. Ioan 7. 22.

6 Dar vă spun că aici
este ceva * mai mare decât
templul. * 2 Cron. 6. 18. Mal. 3. 1.
7 Dar dacă aţi fi știut
ce este: Milă * voesc iar nu
jertfă! n'aţi fi osândit pe
cei fără vină.
* Osea 6. 6. Mic. 6. 6—8. Cap. 9. 13
8 Căci Fiul omului este
domn al Sabatului.

Omul cu mâna uscată.

9 Și * a trecut de acolo
și a venit în sinagoga lor.
* Marc. 3. 1. Luc. 6. 6.

10 Și iată un om având
o mână uscată. Și l-au în-
trebat zicând: Se cade * a
tămădui în ziua Sabatului?
Ca să-l învinuiască.
* Luc. 13. 14; 14. 3. Ioan 9. 16.

11 Iar el le-a zis: Ce om
va fi între voi care va avea
o singură oaie și dacă va *
cădea ea în groapă, în ziua
Sabatului, n'o va apuca și
o va scoate afară?
* Exod. 23. 4, 5. Deut. 22. 4.

12 Cât de mult deci se
deosebește un om de o
oaie! Deaceea se cade a
face bine în ziua Sabatului.
13 Atunci zice omului:
Intinde-ţi mâna. Și el a
întins-o și s'a făcut sănă-
toasă ca cealaltă.
14 Dar Fariseii * au ieșit
și s'au sfătuit împotriva lui
cum să-l piardă.
* Cap. 27. 1. Marc. 3. 6. Luc. 6. 11. Ioan 5. 18; 10. 39; 11. 53.

Isus Robul Domnului.

15 Dar Isus cunoscând,
s'a depărtat * de acolo. Și **
l-au urmat mulţi și i-a tă-
măduit pe toţi.
* Cap. 10. 23. Marc. 3. 7. ** Cap. 19. 2.
16 Și le-a poruncit *
aspru să nu-l dea pe faţă,
* Cap. 9. 30.

17 ca să se împlinească
ce s'a spus prin Isaia proo-
cocul, care zice:
18 Iată * robul meu pe
care l-am ales, iubitul meu
în ** care sufletul meu și-a
găsit plăcerea; voiu pune
Duhul meu peste el și va
vesti judecată Neamurilor.
* Isa. 42. 1. ** Cap. 3. 17; 17. 5.
19 Nu se va certa, nici
nu va striga, nici nu-i va
auzi cineva glasul pe uliţe.
20 Nu va frânge trestia
sdrobită și nu va stinge
o feștilă ce face fum, până
va scoate judecata la bi-
ruinţă.
21 Și Neamurile vor nă-
dăjdui în numele lui.

Indrăcitul mut și orb. Păca-
tul împotriva Duhului Sfânt.

22 Atunci * i s'a adus un
îndrăcit orb și mut. Și l-a

tămăduit încât mutul vor-
bia și vedea.
* Cap. 9. 32. Marc. 3. 11. Luc. 11. 14.
23 Și toate gloatele se
mirau și ziceau: Nu cumva
este acesta Fiul lui David?
24 Iar Fariseii când * au
auzit aceasta, ziceau: A-
cesta nu scoate afară dra-
cii, decât prin Beelzebul,
mai marele dracilor.
* Cap. 9. 34. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.
25 Dar Isus cunoscân-
du-le * gândurile, le-a zis:
Orice împărăţie desbinată
împotriva sa însăș este pu-
stiită și orice cetate sau
casă desbinată împotriva
sa însăș, nu va sta.
* Cap. 9. 4. Ioan 2. 25. Apoc. 2. 23.
26 Și dacă Satana scoate
afară pe Satana, el este
desbinat împotriva lui în-
suș; deci cum va sta îm-
părăţia lui?
27 Și dacă eu scot afară
pe draci prin Beelzebul,
fiii voștri prin cine-i scot
afară? Deaccea ei vor fi
judecătorii voștri.
28 Iar dacă eu scot a-
fară pe draci prin Duhul
lui Dumnezeu, atunci îm-
părăţia * lui Dumnezeu a
ajuns peste voi. * Dan. 2. 44; 7. 14. Luc. 1. 33; 11. 20; 17. 20, 21.
29 Sau * cum poate ci-
neva să intre în casa ce-
lui tare și să-i răpească
sculele dacă nu va lega
mai întâi pe cel tare? Și
atunci îi va prăda casa.
* Isa. 49. 24. Luc. 11. 21—23.
30 Cine nu este cu mine,
este împotriva mea și cine
nu strânge cu mine, risi-
pește.
31 Deaccea vă spun: Ori-
ce * păcat și hulă vor fi ier-
tate oamenilor, dar ** hula
împotriva Duhului nu va
fi iertată.
* Marc. 3. 28. Luc. 12. 10. Evr. 6. 4, etc. 10. 26, 29. 1 Ioan 5. 16. ** Fapt. 7. 51.
32 Și oricine va vorbi *
un cuvânt împotriva Fiu-
lui omului, îi va fi iertat, **
dar oricine va vorbi îm-
potriva Duhului Sfânt, nu-i
va fi iertat nici în veacul
acesta, nici în cel viitor.
* Cap. 11. 19; 13. 55. Ioan 7. 12, 52. ** 1 Tim. 1. 13.
33 Sau faceţi pomul bun
și rodul * lui bun sau fa-
ceţi pomul stricat și ro-
dul lui stricat. Căci din
rod se cunoaște pomul.
* Cap. 7. 17. Luc. 6. 43, 44.
34 Pui * de năpârci, cum
puteţi vorbi cele bune, răi
fiind? Căci ** din prisosul
inimii vorbește gura.
* Cap. 3. 7; 23. 33. ** Luc. 6. 45.
35 Omul bun din co-
moara lui bună scoate a-
fară lucruri bune și omul
rău din comoara lui rea
scoate afară lucruri rele.
36 Dar vă spun că de
orice vorbă nefolositoare

pe care o vor rosti oame-
nii, vor da socoteală de ea
în ziua judecății.
37 Căci din cuvintele
tale vei fi îndreptățit și din
cuvintele tale vei fi osândit.

Minunea cu proorocul Iona.

38 Atunci * unii dintre
cărturari și Farisei i-au
răspuns zicând: Invățăto-
rule, voim să vedem un
semn dela tine.
* Cap. 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16. 29. Ioan 2. 18. 1 Cor. 1. 22.
39 Iar el le-a răspuns și
le-a zis: Un neam rău și
preacurvar * cere un semn
și nu i se va da semn decât
semnul lui Iona proorocul.
* Isa. 57. 3. Cap. 16. 4. Marc. 8. 38. Ioan 4. 48.
40 Căci * după cum Iona
a fost în pântecele chitului
trei zile și trei nopți, ast-
fel va fi Fiul omului trei
zile și trei nopți în inima
pământului. * Iona 1. 17.
41 Bărbații * din Ninive
se vor scula la judecată cu
neamul acesta și-l ** vor o-
sândi pentrucă † ei s'au po-
căit la propovăduirea lui
Iona și iată aici este mai
mult decât Iona.
* Luc. 11. 32. ** Ier. 3. 11. Ezec. 16. 51, 52. Rom. 2. 27. † Iona 3. 5.
42 Impărăteasa * dela
miazăzi se va ridica la ju-
decată cu neamul acesta
și-l va osândi pentrucă ea
a venit dela marginile pă-
mântului să asculte înțe-
lepciunea lui Solomon și
iată aici este mai mult de-
cât Solomon. * 1 Reg. 10. 1. 2 Cron. 9. 1. Luc. 11. 31.
43 Iar când duhul * ne-
*curat a ieșit din om, um-
blă ** prin locuri fără apă
căutând odihnă și nu gă-
sește.
* Luc. 11. 24. ** Iov. 1. 7. 1 Pet. 5. 8.
44 Atunci zice: Mă voiu
întoarce în casa mea de
unde am ieșit. Și când
vine, o află goală, mătu-
rată și gătită.
45 Atunci se duce și ia
cu sine alte șapte duhuri
mai rele decât el și intră
și locuiesc acolo. Și * sta-
rea din urmă a omului a-
celuia se face mai rea de-
cât cea dintâi. Așa va fi
și cu acest neam rău.
* Evr. 6. 4; 10. 26. 2 Pet. 2. 20–22.

Mama și frații lui Isus.

46 Pe când vorbia el încă
gloatelor, iată * mama și
frații lui stăteau afară, cău-
tând să-i vorbească.
* Marc. 3. 31. Luc. 8. 19–21.
47 Și cineva i-a zis: Iată
mama ta și frații * tăi stau
afară căutând să-ți vor-
bească.
* Cap. 13. 55. Marc. 6. 3. Ioan 2. 12; 7. 3, 5. Fapt. 1. 14. 1 Cor. 9. 5. Gal. 1. 19
48 Dar el a răspuns și
a zis celuice-i spunea: Cine

este mama mea și cine
sunt frații mei?
49 Și și-a întins mâna
spre ucenicii săi și a zis:
Iată mama mea și frații
mei.
50 Căci oricine * va face
voia Tatălui meu care este
în ceruri, acela îmi este
frate și soră și mamă.
* Ioan 15. 14. Gal. 1. 5, 6; 6. 15. Col. 3. 11. Evr. 2. 11.

Pilda sămănătorului.

13 In ziua aceea Isus a
ieșit din casă și șe-
dea * lângă mare. * Marc. 4. 1.
2 Și gloate multe s'au *
adunat la el încât el a in-
trat într'o corabie ca să
șadă ** și toată gloata stă-
tea pe țărm.
* Luc. 8. 4. ** Luc. 5. 3.
3 Și le-a vorbit multe în
pilde, zicând: Iată a ieșit
sămănătorul să samene.
4 Și pe când sămăna el,
unele *semințe* au căzut
lângă cale și au venit pă-
sările și le-au mâncat.
5 Iar altele au căzut pe
locuri stâncoase, unde n'a-
veau pământ mult și în-
dată au răsărit pentrucă
n'aveau adâncime de pă-
mânt.
6 Iar dupăce a răsărit
soarele, au fost arse de ar-
șiță și pentrucă n'aveau ră-
dăcină, s'au uscat.
7 Iar altele * au căzut
peste spini și spinii au
crescut și le-au înăbușit.
* Luc. 8. 5.
8 Iar altele au căzut peste
pământul cel bun și au dat
rod una o sută, * alta șai-
*zeci și alta treizeci.
* Fac. 26. 12.
9 Cine * are urechi, să
audă. * Cap. 11. 15. Marc. 4. 9.
10 Și ucenicii s'au apro-
piat și i-au zis: Pentruce
le vorbești în pilde?
11 Iar el a răspuns și
le-a zis: Vouă * vi s'a dat
să cunoașteți tainele îm-
părăției cerurilor dar lor
nu li s'a dat. * Cap. 11. 25; 16. 17. Marc. 4. 11. 1 Cor. 2. 10. 1 Ioan 2. 27.
12 Căci * cine are i se va
da și va avea de prisos: iar
cine n'are chiar și ce are
i se va lua. * Cap. 25. 29. Marc. 4. 25. Luc. 8. 18; 19. 26.
13 Deaceea le vorbesc în
pilde pentrucă văzând, nu
văd și auzind, nu aud, nici
nu pricep.
14 Și în ei se împlinește
proorocia lui Isaia care
zice: Cu auzul veți * auzi
dar nu veți înțelege și vă-
zând veți vedea dar nu veți
cunoaște.
* Isa. 6. 9. Ezec. 12. 2. Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. Ioan 12. 40. Fapt. 28. 26, 27. Rom. 11. 8. 2 Cor. 3. 14. 15.
15 Căci inima acestui po-
por s'a îngroșat și au auzit
greu * cu urechile și și-au
închis ochii ca nu cumva

să vadă cu ochii şi să audă cu urechile şi să înţeleagă cu inima şi să se întoarcă şi să-i vindesc. * Evr. 5. 11.

16 Dar fericiţi * sunt ochii voştri că văd şi urechile voastre că aud.
*Cap. 16. 17. Luc. 10. 23,24. Ioan 20.29.

17 Căci adevărat vă spun că mulţi * prooroci şi drepţi au dorit să vadă ce vedeţi voi şi n'au văzut şi să audă ce auziţi voi şi n'au auzit.
* Evr. 11. 13. 1 Pet. 1. 10, 11

18 Voi deci, ascultaţi * pilda sămănătorului.
* Marc. 4. 14. Luc. 8. 11.

19 Când aude cineva cuvântul împărăţiei * şi nu-l înţelege, *atunci* vine cel rău şi răpeşte ce este sămănat în inima lui; acesta este cel sămănat lângă cale.
* Cap. 4. 23.

20 Iar cel sămănat pe locuri stâncoase, acesta este celce aude cuvântul şi îndată îl primeşte cu * bucurie.
* Isa. 58. 2. Ezec. 33. 31, 32. Ioan 5. 35.

21 Dar n'are rădăcină în sine ci este pânăla o vreme şi când se face un necaz sau prigonire pentru cuvânt, îndată se * poticneşte.
* Cap. 11. 6. 2 Tim. 1. 15.

22 Iar cel sămănat * în ** spini, acesta este celce aude cuvântul şi grija veacului şi înşelăciunea bogăţiei înăbuşeşte cuvântul şi se face neroditor.
* Cap. 19. 23. Marc. 10. 23. Luc. 18. 24. 1 Tim. 6. 9. 2 Tim. 4. 10. ** Ier. 4. 3.

23 Iar cel sămănat pe pământul bun, acesta este celce aude cuvântul şi înţelege, care şi rodeşte şi face unul o sută, altul şaizeci şi altul treizeci.

Pilda neghinei.

24 Le-a pus înainte altă pildă, zicând: Impărăţia cerurilor a fost făcută asemenea cu un om care a sămănat sămânţă bună în ţarina sa.

25 Dar pe când dormiau oamenii a venit vrăjmaşul lui şi a sămănat neghină între grâu şi a plecat.

26 Iar când a crescut paiul şi a făcut rod atunci s'a arătat şi neghina.

27 Şi robii stăpânului casei au venit şi i-au zis: Domnule, oare n'ai sămănat sămânţă bună în ţarina ta? De unde are dar neghina?

28 Iar el le-a zis: Un om vrăjmaş a făcut aceasta. Şi robii îi zic: Voeşti deci să ne ducem s'o culegem?

29 Dar el le zice: Nu, ca nu cumva culegând neghina să smulgeţi şi grâul * împreună cu ea. * Cap. 3. 12.

30 Lăsaţi să crească amândouă împreună, până la seceriş şi la vremea secerişului voiu zice secerătorilor: Culegeţi întâi neghina şi legaţi-o snopi ca să fie arsă de tot, iar grâul strângeţi-l în grânarul meu.

Pilda grăuntelui de muştar şi aluatului.

31 Le-a pus înainte altă pildă zicând: Impărăţia * cerurilor este asemenea unui grăunte de muştar pe care un om l-a luat şi l-a sămănat în ţarina sa:
* Isa. 2. 2, 3. Mic. 4. 1. Marc. 4. 30, etc. Luc. 13. 18, 19.

32 care, în adevăr, este mai mic decât toate seminţele, dar când a crescut, este mai mare decât ierburile şi se face copac încât păsările cerului vin şi locuiesc în ramurile lui.

33 Le-a vorbit * altă pildă: Impărăţia cerurilor este asemenea cu un aluat pe care o femeie l-a luat şi l-a ascuns în trei măsuri de făină până s'a dospit tot. * Luc. 13. 20, etc.

34 Isus a vorbit toate acestea * gloatelor în pilde şi fără pildă nu le vorbia nimic, * Marc. 4. 33, 34.

35 ca să se împlinească ce s'a spus prin proorocul care zice: Imi voiu * deschide gura în pilde, voiu ** rosti lucruri ascunse dela întemeierea lumii.
* Ps. 78. 2. ** Rom. 16. 25. 26. 1 Cor. 2. 7. Efes. 3. 9. Col. 1. 26.

Tâlcuirea pildei neghinei.

36 Atunci a lăsat gloatele şi s'a dus în casa sa. Şi ucenicii lui s'au apropiat de el zicând: Desluşeşte-ne pilda cu neghina ţarinei.

37 Şi el a răspuns şi a zis: Celce samănă sămânţa cea bună este Fiul omului;

38 iar ţarina * este lumea; iar sămânţa cea bună, aceştia sunt fiii împărăţiei, iar neghina sunt fiii ** celui rău.
* Cap. 24. 14; 28. 19. Marc. 16. 15, 20. Luc. 24. 47. Rom. 10. 18. Col. 1. 6. ** Fac. 3. 15. Ioan 8. 44. Fapt. 13.10. 1 Ioan 3. 8.

39 Şi vrăjmaşul care a sămânat-o este diavolul iar secerişul *este sfârşitul veacului şi secerătorii sunt îngerii. * Ioel 3. 13. Apoc. 14. 15.

40 După cum deci neghina se alege şi se arde în foc, astfel va fi la sfârşitul veacului.

41 Fiul omului va trimite pe îngerii săi şi * ei vor culege din împărăţia lui toate prilejurile de poticnire şi pe ceice fac fărădelegea. * Cap. 18. 7. 2 Pet. 2. 12.

42 Şi-i * vor arunca în cuptorul de foc: acolo **

va fi plângerea şi scrâş-
nirea dinţilor.
* Cap. 3. 12. Apoc. 19. 20; 20. 10.
** Cap. 8. 12. Vers. 50.
43 Atunci * drepţii vor
străluci ca soarele în îm-
părăţia Tatălui lor. Cine **
are urechi, să audă.
* Dan. 12. 3. 1 Cor. 15. 42, 43, 58.
** Vers. 9.

Pilda comorii ascunse şi a mărgăritarului.

44 Impărăţia cerurilor e-
ste asemenea unei comori
ascunse în ţarină, pe care
un om a găsit-o şi a as-
cuns-o şi de bucuria ei se
duce şi vinde * tot ce are
şi cumpără ** ţarina aceea.
* Filip. 3. 7, 8. ** Isa. 55. 1. Apoc. 3. 18.
45 Impărăţia cerurilor
este iarăş asemenea unui
negustor care caută măr-
găritare bune.
46 Şi găsind un * mărgă-
ritar de mult preţ, s'a dus
şi a vândut tot ce avea şi
l-a cumpărat.
* Prov. 2. 4; 3. 14, 15; 8. 10, 19.

Pilda năvodului.

47 Impărăţia cerurilor e-
ste iarăş asemenea unui nă-
vod aruncat în mare şi care
a adunat * peşti de tot felul.
* Cap. 22. 10.
48 Şi când s'a umplut
l-au tras pe ţărm şi au şe-
zut jos şi au adunat ce era
bun în vase iar ce era rău
au aruncat afară.
49 Astfel va fi la sfârşi-
tul veacului: îngerii vor ieşì
şi vor despărţi * pe cei răi
din mijlocul celor drepţi,
* Cap. 25. 32.
50 şi-i * vor arunca în cup-
torul de foc: acolo va fi
plângerea şi scrâşnirea din-
ţilor.
* Vers. 42.
51 Aţi înţeles toate aces-
tea? Ii zic: Da, *Doamne.*
52 Şi el le-a zis: Dea-
ceea orice cărturar care a
fost făcut ucenic al împă-
răţiei cerurilor este aseme-
nea unui om, stăpân al
casei, care scoate afară din
comoara sa lucruri noui *
şi vechi.
* Cânt. 7. 13.

Isus la Nazaret. Necredinţa locuitorilor.

53 Şi a fost *aşa:* Când a
sfârşit Isus pildele acestea,
s'a dus de acolo.
54 Şi * venind în patria
sa, îi învăţa în sinagoga
lor, încât stăteau uimiţi şi
ziceau: De unde are omul
acesta înţelepciunea acea-
sta şi puterile?
* Cap. 2. 23. Marc. 6. 1. Luc. 4. 16, 23.
55 Nu * este el fiul tâm-
plarului? Nu se numeşte
oare mama lui Maria şi
fraţii ** săi Iacov † şi Iosif
şi Simon şi Iuda?
* Isa. 49. 7. Marc. 6. 3. Luc. 3. 23. Ioan 6. 42. ** Marc. 15. 40. † Cap. 12. 46.
56 Şi surorile lui nu sunt

oare toate la noi? Deci de
unde are el toate acestea?
57 Şi găsiau în el un pri-
lej de poticnire. * Dar Isus
le-a zis: Un prooroc nu **
este dispreţuit decât în pa-
tria şi casa sa.
* Cap. 11. 6. Marc. 6. 3, 4. ** Luc. 4. 24. Ioan 4. 44.
58 Şi n'a * făcut acolo
multe puteri din pricina
necredinţei lor.
* Marc. 6. 5, 6.

Moartea lui Ioan Botezătorul.

14 In vremea aceea Irod*
tetrarhul a auzit vestea
despre Isus.
* Marc. 6. 14. Luc. 9. 7.
2 şi a zis slujitorilor săi:
Acesta este Ioan Botezăto-
rul; el s'a sculat dintre
cei morţi şi deaceea lu-
crează puterile în el.
3 Căci * Irod prinsese pe
Ioan, îl legase şi-l pusese
în temniţă pentru Irodiada,
nevasta lui Filip, fratele
său.
* Marc. 6. 17. Luc. 3. 19, 20.
4 Căci Ioan îi zicea: Nu
ţi * se cuvine s'o ai pe ea.
* Lev. 18. 16; 20. 21.
5 Şi voind să-l omoare,
se temea de gloată pentru
că * îl socotiau ca pe un
prooroc.
* Cap. 21. 26. Luc. 20. 6.
6 Dar când a fost ziua
naşterii lui Irod, fiica Iro-
diadei a jucat în mijlocul
tuturora şi a plăcut lui Irod.
7 De aici a făgăduit cu
jurământ să-i dea orice ar
cere.
8 Iar ea împinsă de ma-
mă-sa: Dă-mi, zice, aici pe
blid capul lui Ioan Bote-
zătorul.
9 Şi împăratul s'a în-
tristat, dar pentru jură-
minte şi pentru ceice şe-
deau împreună cu el la
masă a poruncit să i-l dea.
10 Şi a trimis şi a tăiat
capul lui Ioan în temniţă.
11 Şi capul lui a fost a-
dus pe blid şi a fost dat
fetei şi ea l-a dus mamei
sale.
12 Şi ucenicii lui au ve-
nit şi au luat trupul mort
şi l-au înmormântat şi au
venit şi au dat de ştire
lui Isus.

Inmulţirea pânilor.

13 Şi când a auzit * Isus,
s'a depărtat de acolo într'o
corabie într'un loc pustiu
la o parte. Şi când au auzit
gloatele, l-au urmat pe jos
din cetăţi.
* Cap. 10. 23; 12. 15. Marc. 6. 32. Luc. 9. 10. Ioan 6. 1, 2.
14 Şi a ieşit şi a văzut
gloată multă şi i * s'a făcut
milă de ei şi a tămăduit
pe bolnavii lor.
* Cap. 9. 36. Marc. 6. 34.
15 Şi când * s'a făcut
seară, ucenicii s'au apro-
piat de el zicând: Locul
este pustiu şi ceasul a tre-
cut acum; dă drumul gloa-
telor ca să se ducă în sate
să-şi cumpere de mâncare.
* Marc. 6. 35. Luc. 9. 12. Ioan 6. 5.

16 Dar Isus le-a zis: N'au
trebuinţă să se ducă; daţi-
le voi să mănânce.
17 Şi ei îi zic: N'avem
aici decât cinci pâni şi doi
peşti.
18 Şi le-a zis: Aduceţi-
mi-i aici.
19 Şi a poruncit ca gloa-
tele să şadă pe iarbă: şi a
luat cele cinci pâni şi cei
doi peşti şi uitându-se spre
cer a binecuvântat * şi a
frânt şi a dat ucenicilor
pânile, iar ucenicii gloa-
telor. * Cap. 15. 36.
20 Şi toţi au mâncat şi
s'au săturat şi au strâns pri-
sosul de fărâmituri două-
sprezece coşuri pline.
21 Şi ceice mâncaseră e-
rau ca la cinci mii de băr-
baţi, afară de femei şi co-
pii.

Umblarea pe mare.

22 Şi îndată a silit pe u-
cenicii săi să intre în co-
rabie şi să treacă înaintea
lui de cealaltă parte până
va da drumul gloatelor.
23 Şi dupăce * a dat dru-
mul gloatelor, s'a suit în
munte la o parte ca să se
roage. Şi când s'a făcut
seară, ** era singur acolo.
* Marc. 6. 46. ** Ioan 6. 16.
24 Iar corabia era acum
în mijlocul mării muncin-
du-se de valuri deoarece
vântul era protivnic.
25 Şi la a patra strajă
din noapte a venit la ei
umblând * pe mare. * Iov. 9. 8.
26 Şi când l-au văzut u-
cenicii, umblând pe mare,
s'au spăimântat, zicând: E-
ste o nălucă. Şi de frică au
strigat.
27 Dar Isus îndată le-a
vorbit zicând: Îndrăzniţi,
eu sânt; nu vă temeţi.
28 Şi Petru i-a răspuns
şi a zis: Doamne, dacă eşti
tu, porunceşte să vin la
tine pe ape.
29 Şi el a zis: Vino. Şi
Petru s'a pogorît din cora-
bie şi umbla pe ape ca să
vină la Isus.
30 Dar când a văzut că
vântul era tare, s'a temut
şi începând să se afunde, a
strigat zicând: Doamne,
scapă-mă.
31 Şi îndată Isus a întins
mâna, l-a apucat, şi-i zice:
Puţin credinciosule, pentru
ce te-ai îndoit?
32 Şi când s'au suit în
corabie, a stat vântul.
33 Şi cei din corabie au
venit şi s'au * închinat îna-
intea lui zicând: Adevărat
eşti Fiul lui Dumnezeu.
* Ps. 2. 7. Cap. 16. 16; 26. 63. Marc. 1.
1. Luc. 4. 41. Ioan 1. 49; 6. 69; 11. 27.
Fapt. 8. 37. Rom. 1. 2.
34 Şi dupăce * au trecut
dincolo, au venit în ţinutul
Ghenezaretului. * Marc. 6. 53.

35 Şi când l-au cunoscut
oamenii locului aceluia, au
trimis în tot ţinutul acela
şi i-au adus pe toţi cei bol-
navi;
36 şi-l rugau ca numai
să-i atingă ciucurii veşmân-
tului. Şi toţi câţi * s'au atins,
au fost scăpaţi cu desă-
vârşire. * Cap. 9. 20. Marc. 3. 10.
Luc. 6. 19. Fapt. 19. 12.

Fariseii şi datina bătrânilor.

15 Atunci cărturarii şi
Fariseii din Ierusalim
* vin la Isus zicând:
* Marc. 7. 1.
2 Pentruce * ucenicii tăi
calcă datina ** bătrânilor?
Căci nu-şi spală mânile
când mănâncă pâne.
* Marc. 7. 5. ** Col. 2. 8.
3 Iar el a răspuns şi le-a
zis: Pentruce călcaţi şi voi
porunca lui Dumnezeu
pentru datina voastră?
4 Căci Dumnezeu a zis:
Cinsteşte * pe tatăl tău şi
pe mama ta; şi: Cine ** vor-
beşte de rău pe tată sau pe
mamă să moară negreşit.
* Exod 20. 12. Lev. 19. 3. Deut. 5. 16.
Prov. 23. 22. Efes. 6. 2. ** Exod. 21. 17.
Lev. 20. 9. Deut. 27. 16. Prov. 20. 20;
30. 17.
5 Iar * voi ziceţi: Cine va
zice tatălui său sau mamei
sale: Orice ai putea folosi
dela mine este dăruit lui
Dumnezeu! — * Marc. 7. 11, 12.
6 nu va cinsti nicidecum
pe tatăl său sau pe mamă-
sa. Şi aţi nimicit cuvântul
lui Dumnezeu pentru da-
tina voastră.
7 Făţarnicilor, * bine a
proorocit Isaia despre voi
zicând: * Marc. 7. 6.
8 Poporul acesta * mă
cinsteşte cu buzele lui, dar
inima lor este departe de
mine. * Isa. 29. 13. Ezec. 33. 31.
9 Dar înzădar mă cin-
stesc ei învăţând * ca învă-
ţături porunci omeneşti.
* Isa. 29. 13. Col. 2. 18. 22. Tit. 1. 14.

Lucrurile cari spurcă pe om.

10 Şi a chemat * la sine
gloata şi le-a zis: Ascultaţi
şi înţelegeţi: * Marc. 7. 14.
11 Nu * ce intră în gură
spurcă pe om ci ce iese
din gură, aceea spurcă
pe om. * Fapt. 10. 15. Rom. 14.
14, 17, 20. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 15.
12 Atunci ucenicii s'au
apropiat şi-i au zis: Ştii
că Fariseii când au auzit
cuvântul acesta, au găsit
un prilej de poticnire?
13 Iar el a răspuns şi
a zis: Orice * sad pe care
nu l-a sădit Tatăl meu cel
ceresc va fi desrădăcinat.
* Ioan 15. 2. 1 Cor. 3. 12, etc.
14 Lăsaţi-i; sunt * că-
lăuze oarbe de orbi; dar
dacă un orb călăuzeşte pe
un orb, amândoi vor cădea
în g oapă. * Isa. 9. 16. Mal. 2. 8.
Cap. 23. 16. Luc. 6. 39.

15 Şi Petru*a răspuns şi i-a zis: Desluşeşte-ne pilda.
* Marc. 7. 17.

16 Dar el a zis: Şi * voi sunteţi încă fără pricepere?
* Cap. 16. 9. Marc. 7. 18.

17 Nu înţelegeţi că orice * intră în gură se duce în pântece şi se aruncă în hazna? * 1 Cor. 6. 13.

18 Dar celece * pornesc din gură ies din inimă şi acelea spurcă pe om.
* Iac. 3. 6.

19 Căci * din inimă ies gânduri rele, omoruri, preacurvii, curvii, furturi, mărturii mincinoase, hule.
* Fac. 6. 5; 8. 21. Prov. 6. 14. Ier. 17. 9. Marc. 7. 21.

20 Acestea sunt celece spurcă pe om, dar a mânca cu mâni nespălate nu spurcă pe om.

Femeea Cananeancă.

21 Şi Isus * a ieşit de acolo şi s'a dus în părţile Tirului şi Sidonului.
* Marc. 7. 24.

22 Şi iată o femeie Cananeancă a ieşit din laturile acelea şi a strigat zicând: Ai milă de mine, Doamne, Fiu al lui David; fiica mea este muncită rău de un drac.

23 Dar el nu i-a răspuns un cuvânt. Şi ucenicii săi s'au apropiat şi-l rugau zicând: Dă-i drumul pentrucă strigă după noi.

24 Dar el a răspuns şi a zis: * Nu sânt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel.
* Cap. 10. 5, 6. Fapt. 3. 25, 26; 13. 46. Rom. 15. 8.

25 Dar ea a venit şi s'a închinat lui zicând: Doamne, ajută-mi.

26 Şi el a răspuns şi a zis: Nu este bine să iei pânea copiilor şi s'o arunci la căţei.* * Cap. 7. 6. Filp. 3. 2.

27 Iar ea a zis: Da, Doamne, dar şi căţeii mănâncă din fărâmiturile cari cad dela masa stăpânilor lor.

28 Atunci Isus a răspuns şi i-a zis: O, femeie, mare este credinţa ta, fie-ţi cum voieşti. Şi fiica ei s'a tămăduit din ceasul acela.

A doua înmulţire a pânilor.

29 Şi Isus * a trecut de acolo şi a venit lângă ** marea Galileii şi s'a suit în munte şi a şezut acolo.
* Marc. 7. 31. ** Cap. 4. 18.

30 Şi * gloate multe au venit la el având cu ei şchiopi, orbi, muţi, strâmbi şi alţi mulţi, şi i-au aruncat la picioarele lui şi el i-a tămăduit.
* Isa. 35. 5, 6. Cap. 11. 5. Luc. 7. 22.

31 Incât gloata s'a minunat văzând pe muţi vorbind, pe strâmbi sănătoşi, pe şchiopi umblând şi pe orbi văzând: şi au slăvit pe Dumnezeul lui Israel.

32 Iar Isus * a chemat la sine pe ucenicii săi şi a zis: Imi este milă de gloată pentrucă de acum trei zile stăruiesc lângă mine şi n'au ce să mănânce. Şi nu vreau să le dau drumul nemâncate ca nu cumva să leşine pe drum. * Marc. 8. 1.

33 Şi ucenicii * îi zic: De unde să avem noi în pustie atâtea pâni încât să săturăm atâta gloată? * 2 Reg. 4. 43.

34 Şi Isus le zice: Câte pâni aveţi? Iar ei au zis: Şapte şi puţini peştişori.

35 Şi a poruncit gloatei să şadă jos pe pământ.

36 Şi a luat * cele şapte pâni şi peşti, a mulţumit, ** şi a frânt şi a dat ucenicilor iar ucenicii gloatelor.
*Cap. 14. 19. **1 Sam. 9. 13. Luc. 22.19.

37 Şi au mâncat toţi şi s'au săturat şi au luat prisosul de fărâmituri şapte coşniţe pline.

38 Iar ceice au mâncat erau patru mii de bărbaţi afară de femei şi copii.

39 Şi dupăce * a dat drumul gloatelor, s'a suit în corabie şi a venit în hotarele Magadanei. * Marc. 8. 10.

Aluatul Fariseilor.

16 Şi Fariseii * şi Saducheii s'au apropiat şi ispitindu-l au cerut dela el să le arate un semn din cer. * Cap. 12. 38. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16; 12. 54—56. 1 Cor. 1. 22.

2 Dar el a răspuns şi le-a zis: Când se face seară, ziceţi: Va fi senin pentrucă cerul este roş.

3 Şi dimineaţa: Astăzi va fi furtună pentrucă cerul este roş posomorît. Faţa cerului ştiţi s'o deosebiţi dar semnele vremurilor nu puteţi *deosebi?*

4 Un neam * rău şi preacurvar cere un semn şi nu i se va da semn afară de semnul lui Iona. Şi i-a lăsat şi a plecat. * Cap. 12. 39.

5 Şi ucenicii au venit * în cealaltă parte şi uitaseră să ia pâni. * Marc. 8. 14.

6 Iar Isus le-a zis: Vedeţi şi feriţi-vă * de aluatul Fariseilor şi Saducheilor.
* Luc. 12. 1.

7 Şi ei se gândiau în ei înşişi zicând: N'am luat pâni.

8 Şi Isus cunoscând a zis: Ce vă gândiţi în voi înşivă, puţin credincioşilor, că n'aveţi pâni?

9 Nu * pricepeţi încă, nici nu vă aduceţi aminte de cele cinci pâni ale celor cinci mii şi câte coşuri aţi luat? * Cap. 14. 17. Ioan 6. 9.

10 Nici * de cele şapte

pâni ale celor patru mii
şi câte coşniţe aţi luat?
* Cap. 15. 34.

11 Cum nu pricepeţi că
nu despre pâni v'am zis?
Ci feriţi-vă de aluatul Fa-
riseilor şi Saducheilor.
12 Atunci au înţeles că
nu le-a zis să se ferească
de aluatul pânilor ci de în-
văţătura Fariseilor şi Sa-
ducheilor.

Isus în ţinutul Cezareii lui Filip.

13 Şi când a venit Isus
în părţile Cezareii lui Fi-
lip, a întrebat pe ucenicii
săi, zicând: Cine * zic oa-
menii că este Fiul omului?
* Marc. 8. 27. Luc. 9. 18.

14 Iar ei * au zis: Unii
zic: Ioan Botezătorul; alţii:
Ilie. Iar alţii: Ieremia sau
unul dintre prooroci.
* Cap. 14. 2. Luc. 9. 7—9.

15 El le zice: Dar voi,
cine ziceţi că sunt eu?
16 Şi Simon Petru a răs-
puns şi a zis: Tu * eşti
Hristosul, Fiul Dumnezeu-
lui celui viu.
* Cap. 14. 33. Marc. 8. 29. Luc. 9. 20. Ioan 6. 69; 11. 27. Fapt. 8. 37; 9. 20. Evr. 1. 2. 5. 1 Ioan 4. 15; 5. 5.

17 Şi Isus a răspuns şi
i-a zis: Fericit eşti Simone,
fiul lui Iona, căci * carnea
şi sângele nu ţi-au desco-
perit-o, ci Tatăl ** meu cel
din ceruri.
* Efes. 2. 8. ** 1 Cor. 2. 10. Gal. 1. 16.

18 Şi eu de asemenea
îţi zic că tu * eşti Petru şi
pe ** această stâncă voiu
zidi biserica mea şi † por-
ţile Hadesului nu o vor
birui. * Ioan 1. 42. ** Efes. 2. 20. Apoc. 21. 14. † Iov 38. 17. Ps. 9. 13; 107. 18. Isa. 38. 10.

19 Iţi * voiu da cheile îm-
părăţiei cerurilor şi orice
vei lega pe pământ va fi
legat în ceruri şi orice vei
deslega pe pământ va fi
deslegat în ceruri.
* Cap. 18. 18. Ioan 20. 23.

20 Atunci * a poruncit u-
cenicilor să nu spună ni-
mărui că el este Hristosul.
* Cap. 17. 9. Marc. 8. 30. Luc. 9. 21.

Isus vesteşte patimile şi moartea sa.

21 De atunci Isus a în-
ceput să arate * ucenicilor
săi că el trebue să meargă
la Ierusalim şi să sufere
multe dela bătrâni şi dela
mai marii preoţilor şi dela
cărturari şi să fie omorît
şi a treia zi să învieze.
* Cap. 20. 17. Marc. 8. 31; 9. 31; 10. 33. Luc. 9. 22; 18. 31; 24. 6, 7.

22 Şi Petru l-a luat deo-
parte şi a început să-l
certe, zicând: Dumnezeu
să-ţi fie milostiv, Doamne;
nicidecum nu va fi pentru
tine aceasta.
23 Dar el s'a întors şi a
zis lui Petru: Mergi îna-
poia mea, Satano; * tu **
îmi eşti o piatră de potic-
nire pentrucă nu gândeşti
cele ale lui Dumnezeu ci
cele ale oamenilor.
* 2 Sam. 19. 22. ** Rom. 8. 7.

24 Atunci * Isus a zis u-
cenicilor săi: Dacă voieşte
cineva să vie după mine,
să se lepede de sine şi să-şi
ia crucea şi să mă urmeze.
* Cap. 10. 38. Marc. 8. 34; Luc. 9. 23; 14. 27. Fapt. 14. 22. 1 Tes. 3. 3. 2 Tim. 3. 12.

25 Căci cine * va voi să-şi
mântuiască viaţa, o va
pierde; dar cine îşi va
pierde viaţa pentru mine, o
va afla. * Luc. 17. 33. Ioan 12. 25.
26 Căci ce va folosi omul
dacă va câştiga lumea în-
treagă iar sufletul său şi-l
va pierde? Sau ce * va da
omul în schimb pentru
sufletul său? * Ps. 49. 7, 8.
27 Căci Fiul * omului are
să vină în slava Tatălui
său cu ** îngerii săi şi † a-
tunci va răsplăti fiecăruia
după fapta sa.
* Cap. 26. 64. Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. ** Dan. 7. 10. Zah. 14. 5. Cap. 25. 31. Iuda. 14. † Iov 34. 11. Ps. 62. 12. Prov. 24. 12. Ier. 17. 10; 32. 19. Rom. 2. 6. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. 1 Pet. 1. 17. Apoc. 2. 23; 22. 12.

28 Adevărat vă spun, că
* sunt unii din ceice stau
aici cari nu vor gusta nici-
decum moartea până nu
vor vedea pe Fiul omului
venind în împărăţia lui.
* Marc. 9. 1. Luc. 9. 27.

Schimbarea la faţă.

17 Şi după * şase zile Isus
ia cu sine pe Petru şi
pe Iacov şi pe Ioan, fra-
tele lui, şi-i duce într'un
munte înalt la o parte.
* Marc. 9. 2. Luc. 9. 28.

2 Şi s'a schimbat la faţă
înaintea lor şi faţa lui a
strălucit ca soarele iar veş-
mintele lui s'au făcut albe
ca lumina.
3 Şi iată Moise şi Ilie
li s'au arătat vorbind îm-
preună cu el.
4 Şi Petru a răspuns şi
a zis lui Isus: Doamne,
este bine să fim aici. Dacă
voieşti, voiu face aici trei
colibe, ţie una şi lui Moise
una şi lui Ilie una.
5 Pe când * vorbia el
încă, iată, un nor luminos
i-a umbrit, şi iată un glas
din nor zicând: Acesta **
este Fiul meu cel iubit, în
† care mi-am găsit plăce-
rea; ascultaţi de †† el.
* 2 Pet. 1. 17. ** Cap. 3. 17. Marc. 1. 11. Luc. 3. 22. † Isa. 42. 1. †† Deut. 18. 15, 19. Fapt. 3. 22, 23.

6 Şi când * au auzit u-
cenicii, au căzut pe faţa
lor şi s'au temut foarte
mult. * 2 Pet. 1. 18.
7 Şi Isus s'a * apropiat,
i-a atins şi a zis: Scula-
ţi-vă şi nu vă temeţi.
* Dan. 8. 18; 9. 21; 10. 10, 18.

8 Iar ei ridicându-şi o-

chii n'au văzut pe nimeni decât numai pe Isus.

9 Și pe când se pogorau din munte Isus * le-a poruncit zicând: Să nu spuneți nimărui vedenia până se va scula Fiul omului din morți.

* Cap. 16. 20. Marc. 8. 30; 9. 9.

10 Și ucenicii l-au întrebat zicând: Pentruce * zic deci cărturarii că trebue să vie întâi Ilie?

* Mal. 4. 5. Cap. 11. 14. Marc. 9. 11.

11 Iar el a răspuns și a zis: Ilie vine într'adevăr și va întocmi * iarăș toate.

*Mal. 4. 6. Luc. 1. 16, 17. Fapt. 3. 21.

12 Dar * eu vă spun că Ilie a și venit și nu l-au cunoscut ci au ** făcut cu el tot ce au voit. Astfel și † Fiul omului are să sufere dela ei.

* Cap. 11. 14. Marc. 9. 12, 13. ** Cap. 15. 3, 10. † Cap. 16. 21.

13 Atunci * au înțeles ucenicii că le vorbia despre Ioan Botezătorul.

* Cap. 11. 14.

Vindecarea unui lunatic.

14 Și pe când * veniau spre gloată s'a apropiat de el un om care a îngenunchiat la el și a zis:

* Marc. 9. 14. Luc. 9. 37.

15 Doamne, fie-ți milă de fiul meu pentrucă este lunatic și sufere rău. Căci de multe ori cade în foc și de multe ori în apă.

16 Și l-am adus la ucenicii tăi și n'au putut să-l tămăduiască.

17 Iar Isus a răspuns și a zis: O, neam necredincios și sucit, până când voiu fi cu voi? Până când vă voiu îngădui? Aduceți-mi-l aici.

18 Și Isus l-a certat și dracul a ieșit dela el și băietul a fost tămăduit din ceasul acela.

19 Atunci ucenicii s'au apropiat de Isus la o parte și au zis: Pentruce noi n'am putut să-l scoatem afară?

20 Iar el le zice: Pentru necredința voastră. Căci adevărat vă spun, dacă * ați avea c r e d i n ț ă ca un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici colo! și se va muta și nimic nu vă va fi cu neputință.

* Cap. 21. 21. Marc. 11. 23. Luc. 17. 6. 1 Cor. 12. 9; 13. 2.

21 Dar acest soiu nu iese decât cu rugăciune și post.

Isus vestește moartea și învierea sa.

22 Și pe * când locuiau ei în Galilea, Isus le-a zis: Fiul omului are să fie dat în mânile oamenilor:

* Cap. 16. 21; 20. 17. Marc. 8. 31; 9. 30, 31; 10. 33. Luc. 9. 22, 44; 18. 31; 24. 6,7.

23 și-l vor omorî și a treia zi va învia. Și ei s'au întristat foarte mult.

Isus plătește darea pentru Templu.

24 Și când au venit * în Capernaum, ceice iau cele două drahme s'au apropiat de Petru și au zis: Invățătorul vostru nu plătește cele două drahme?

* Marc. 9. 33.

25 El zice: Da. Și când a intrat în casă, Isus i-a luat înainte zicând: Ce ți se pare, Simone? Impărații pământului dela cine iau vamă sau dare? Dela fiii lor sau dela străini?

26 Și el zice: Dela străini. Isus i-a zis: Așa dar fiii sunt scutiți.

27 Dar ca să nu-i facem să se poticnească, du-te la mare, aruncă o undiță și ia peștele care se va sui întâi, și dupăce-i vei deschide gura, vei afla un statir: ia-l și dă-l lor pentru mine și pentru tine.

Cel mai mare în Impărăția Cerurilor.

18 In ceasul acela * ucenicii s'au apropiat de Isus zicând: Cine este deci mai mare în împărăția cerurilor?

* Marc. 9. 33. Luc. 9. 46; 22. 24.

2 Și el a chemat la sine pe un copilaș, l-a pus în mijlocul lor,

3 și a zis: Adevărat vă spun, dacă * nu vă veți întoarce și veți fi ca copilașii, nicidecum nu veți intra în împărăția cerurilor.

* Ps. 131. 2. Cap. 19. 14. Marc. 10. 14. Luc. 18. 16. 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.

4 Oricine * deci se va smeri pe sine ca acest copilaș, acela este mai mare în împărăția cerurilor.

* Cap. 20. 27; 23. 11.

5 Și cine * va primi pe un astfel de copilaș în numele meu, pe mine mă primește.

* Cap. 10. 42. Luc. 9. 48.

6 Iar * cine va face să se poticnească unul singur din acești micuți cari cred în mine, i-ar fi de folos să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării.

* Marc. 9. 42. Luc. 17. 1, 2.

7 Vai de lume din pricina prilejurilor de poticnire. Căci trebue să vină prilejuri * de poticnire dar vai ** de omul prin care vine prilejul de poticnire.

*Luc. 17.1. 1 Cor. 11.19. **Cap. 26. 24.

8 Iar dacă * mâna ta sau piciorul tău te face să te poticnești, taie-le și aruncă-le dela tine; este bine pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop decât a-

vând două mâni sau două picioare să fii aruncat în focul cel vecinic.

* Cap. 5. 29, 30. Marc. 9. 43, 45.

9 Şi dacă ochiul tău te face să te poticneşti, scoate-l şi aruncă-l dela tine; este bine pentru tine să intri în viaţă cu un ochiu decât având doi ochi să fii aruncat în gheena focului.

Pilda cu oaia rătăcită.

10 Vedeţi să nu dispreţuiţi pe unul singur din aceşti micuţi. Căci vă spun că îngerii * lor în ceruri totdeauna privesc ** faţa Tatălui meu care este în ceruri. * Ps. 34. 7. Zah. 13. 7. Evr. 1. 14. **Est. 1. 14. Luc. 1. 19.

11 Căci * Fiul omului a venit ca să mântuiască ce era pierdut.

* Luc. 9. 56; 19. 10. Ioan 3. 17; 12. 47.

12 Ce * vi se pare? Dacă un om are o sută de oi şi se rătăceşte una dintre ele, oare nu lasă el pe cele nouăzeci şi nouă pe munţi şi pleacă şi caută pe cea rătăcită? * Luc. 15. 4.

13 Şi * dacă se întâmplă s'o afle, adevărat vă spun că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci şi nouă nerătăcite.

* Lev. 19. 17. Luc. 17. 3.

14 Tot aşa nu este voia Tatălui vostru care este în ceruri să piară unul singur din aceşti micuţi.

Iertarea greşelilor.

15 Iar dacă va păcătui fratele tău împotriva ta, mergi, dovedeşte-i vina între tine şi el singur. Dacă va asculta de tine, ai * câştigat pe fratele tău.

* Iac. 5. 20. 1 Pet. 3. 1.

16 Dar dacă nu *te* va asculta, ia cu tine încă unul sau doi ca prin gura a doi sau trei martori să fie statornicită orice vorbă.*

* Deut. 17. 6; 19. 15. Ioan 8. 17. 2 Cor. 13. 1. Evr. 10. 28.

17 Şi dacă nu va asculta de ei, spune bisericii; iar dacă nu va asculta nici de biserică, să-ţi fie ca cel dintre Neamuri * şi vameşul. * Rom. 16. 17. 1 Cor. 5. 9. 2 Tes. 3. 6, 14. 2 Ioan 10.

18 Adevărat vă spun, câte * veţi lega pe pământ vor fi legate în cer şi câte veţi deslega pe pământ vor fi deslegate în cer.

* Cap. 16. 19. Ioan 20. 23. 1 Cor. 5. 4.

19 Iarăş vă * spun, că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra oricărui lucru ce vor cere, li se va face ** dela Tatăl meu care este în ceruri.

* Cap. 5. 24. ** 1 Ioan 3. 22; 5. 14.

20 Căci unde sunt doi sau trei adunaţi în numele meu, acolo sânt eu în mijlocul lor.

Pilda robului nemilostiv.

21 Atunci Petru s'a apropiat şi i-a zis: Doamne, de câte ori va păcătui faţă de mine fratele meu şi-i voiu ierta? Până * de şapte ori? * Luc. 17. 4.

22 Isus îi zice: Nu-ţi zic până de şapte ori ci * până de şaptezeci de ori şapte.

* Cap. 6. 14. Marc. 11. 25. Col. 3. 13.

23 Deaceea împărăţia cerurilor este asemănată cu un împărat care a voit să facă socoteala cu robii săi.

24 Şi când a început să facă socoteala, i s'a adus unul care-i datora zece mii de talanţi.

25 Dar fiindcă n'avea *cu ce* să plătească, domnul său a poruncit să * fie vândut el şi nevasta lui şi copiii şi tot ce are şi să se plătească *datoria.*

* 2 Reg. 4. 1. Neem. 5. 8.

26 Deci robul a căzut la picioarele lui şi i s'a închinat zicând: Doamne, îngădueşte-mă şi-ţi voiu plăti tot.

27 Şi domnul acelui rob având milă i-a dat drumul şi i-a iertat împrumutul.

28 Şi robul acela a ieşit şi a găsit pe unul dintre cei împreună robi cu el, care-i datora o sută de dinari şi a pus mâna pe el şi-l strângea de gât zicând: Plăteşte dacă eşti dator.

29 Deci cel împreună rob cu el a căzut jos şi l-a rugat zicând: Ingădueşte-mă şi-ţi voiu plăti.

30 Iar el nu voia: ci s'a dus şi l-a aruncat în temniţă până va plăti ce era dator.

31 Deci cei împreună robi cu el, când au văzut cele întâmplate, s'au întristat foarte mult şi au venit şi au spus domnului lor cu deamăruntul toate cele petrecute.

32 Atunci domnul său l-a chemat la sine şi-i zice: Rob rău, ţi-am iertat toată datoria aceea fiindcă m'ai rugat.

33 Oare nu se cădea ca şi tu să ai milă de cel împreună rob cu tine după cum şi eu am avut milă de tine.

34 Şi domnul său s'a mânial şi l-a dat pe mâna chinuitorilor până va plăti tot ce era dator.

35 Astfel * vă va face şi tatăl meu cel ceresc dacă nu veţi ierta fiecare fratelui său din inimile voastre.

* Prov. 21. 13. Cap. 6. 12. Marc. 11. 26. Iac. 2. 13.

Despărțirea bărbatului de nevastă.

19 Și a fost *așa:* când * a sfârșit Isus cuvintele acestea, a trecut din Galilea și a venit în hotarele Iudeii pe dincolo de Iordan. * Marc. 10. 1. Ioan 10. 40.

2 Și * l-au urmat gloate multe și i-a tămăduit acolo. * Cap. 12. 15.

3 Și Fariseii au venit la el ispitindu-l și zicând: Oare se cade omului să-și lase nevasta pentru orice pricină?

4 Iar el a răspuns și a zis: N'ați citit că * celce i-a făcut dela început, i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască? * Fac. 1. 27; 5. 2. Mal. 2. 15.

5 Și a zis: Deaceea * va lăsa omul pe tatăl său și pe mamă-sa și se va lipi de nevastă-sa și cei doi vor ** fi o singură carne, * Fac. 2. 24. Marc. 10. 5—9. Efes. 5. 31. ** 1 Cor. 6. 16; 7. 2.

6 încât nu mai sunt doi ci o singură carne. Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

7 Ei îi zic: Pentruce * deci a rânduit Moise să dea o carte de despărțire și s'o lase? * Deut. 24. 1. Cap. 5. 31.

8 El le zice: Fiindcă Moise pentru învârtoșarea inimii voastre v'a dat voie să vă lăsați nevestele dar dela început n'a fost așa.

9 Iar eu * vă spun că oricine își va lăsa nevasta afară de curvie și se va însura cu alta preacurvește; și cine s'a însurat cu cea lăsată, preacurvește. * Cap. 5. 32. Marc. 10. 11. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 10, 11.

10 Ucenicii îi zic: Dacă * astfel este pricina omului cu nevasta, nu este de folos a se însura. * Prov. 21. 19.

11 Iar el le-a zis: Nu * toți cuprind cuvântul acesta ci aceia cărora le este dat. * 1 Cor. 7. 2, 7, 9, 17.

12 Căci sunt fameni cari au fost născuți așa din pântecele mamei lor și sunt fameni cari au fost făcuți fameni * de oameni și sunt fameni cari singuri s'au făcut fameni pentru împărăția cerurilor; cine poate cuprinde să cuprindă. * 1 Cor. 7. 32, 34; 9. 5, 15.

Isus și copilașii.

13 Atunci * au fost aduși copilași la el ca să-și pună mânile peste ei și să se roage, iar ucenicii i-au certat. * Marc. 10. 13. Luc. 18. 15.

14 Dar Isus le-a zis: Lăsați copilașii și nu-i opriți să vină la mine căci împărăția cerurilor este a * unora ca aceștia. * Cap. 18. 3.

15 Și a pus mânile peste ei și s'a dus de acolo.

Tânărul bogat.

16 Și iată * unul a venit la el și a zis: Învățătorule, ** ce lucru bun să fac ca să am viață vecinică? *Marc. 10.17. Luc. 18.18. **Luc. 10.25.

17 Și el i-a zis: Ce mă întrebi despre ce este bun? Unul singur este Cel bun; dar dacă voiești să intri în viață, păzește poruncile.

18 El îi zice: Cari? Iar Isus a zis: Să*nu omori, să nu preacurvești, să nu furi, să nu mărturisești mincinos, * Exod. 20. 13. Deut. 5. 17.

19 cinstește * pe tatăl tău și pe mama ta; Să ** iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. * Cap. 15. 4. ** Lev. 19. 18. Cap. 22. 39. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

20 Tânărul îi zice: Toate acestea le-am păzit; ce-mi lipsește?

21 Isus i-a zis: Dacă voiești să fii desăvârșit, mergi, * vinde-ți ce ai și dă la săraci și vei avea comoară în ceruri și vino, urmează-mă. * Cap. 6. 20. Luc. 12. 33; 16. 9. Fapt. 2. 45; 4. 34, 35. 1 Tim. 6. 18, 19.

22 Dar tânărul când a auzit cuvântul, a plecat întristat căci avea multe avuții.

23 Și Isus a zis ucenicilor săi: Adevărat vă spun că greu * va intra un bogat în împărăția cerurilor. * Cap. 13. 22. Marc. 10. 24. 1 Cor. 1. 26. 1 Tim. 6. 9. 10.

24 Și iarăș vă spun că mai lesne este să treacă o cămilă printr'o ureche de ac, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu.

25 Și când au auzit, ucenicii s'au înfiorat foarte tare zicând: Cine dar poate fi mântuit?

26 Și Isus, uitându-se la ei, le-a zis: La oameni aceasta este cu neputință dar * la Dumnezeu toate sunt cu putință. * Fac. 18. 14. Iov 42. 2. Ier. 32. 17. Zah. 8. 6. Luc. 1. 37; 18. 27.

Moștenirea vieții vecinice.

27 Atunci * Petru a răspuns și i-a zis: Iată noi ** am lăsat toate și ți-am urmat: deci ce vom avea noi? * Marc. 10. 28. Luc. 18. 28. ** Deut. 33. 9. Cap. 4. 20. Luc. 5. 11.

28 Și Isus le-a zis: Adevărat vă spun că voi cari m'ați urmat, la nașterea din nou, când Fiul omului va ședea pe scaunul de domnie al slavei sale, veți * ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie, judecând pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel. * Cap. 20. 21. Luc. 22. 28—30. 1 Cor. 6. 2, 3. Apoc. 2. 26.

29 Și oricine * care a lăsat case sau frați sau su-

rori sau tată sau mamă
sau nevastă sau copii sau
țarini pentru numele meu,
va primi însutit și va moș-
teni viața vecinică.
* Marc. 10. 29, 30. Luc. 18. 29, 30.
30 Dar * mulți dintâi vor
fi cei din urmă și cei din
urmă vor fi cei dintâi.
* Cap. 20. 16; 21. 31, 32. Marc. 10. 31. Luc. 13. 30.

Pilda lucrătorilor viei.

20 Căci împărăția ceru-
rilor este asemenea u-
nui om stăpân de casă,
care a ieșit dis de dimi-
neață ca să tocmească lu-
crători în via sa.
2 Și dupăce s'a învoit cu
lucrătorii cu un dinar pe
zi, i-a trimis în via sa.
3 Și a ieșit pe la al treilea
ceas și a văzut pe alții
stând în piață fără lucru.
4 Și acelora le-a zis:
Mergeți și voi în vie și vă
voiu da ce este cu drep-
tul. Și ei au plecat.
5 Și a ieșit iarăș pela
al șaselea și al nouălea
ceas și a făcut tot așa.
6 Și pela al unsprezece-
lea ceas a ieșit și a găsit
pe alții stând acolo și le
zice: Pentruce stați aici
toată ziua fără lucru?
7 Ei îi zic: Pentrucă ni-
meni nu ne-a tocmit. El le
zice: Mergeți și voi în vie.
8 Și când s'a făcut seară,
domnul viei zice îngrijito-
rului său: Chiamă pe lu-
crători și dă plata, înce-
pând dela cei depe urmă
pânăla cei dintâi.
9 Și când au venit cei
depe la ceasul al unspre-
zecelea, au primit fiecare
câte un dinar.
10 Și când au venit cei
dintâi, socotiau că vor
primi mai mult, dar au
primit și ei câte un dinar.
11 Și când l-au primit,
cârtiau împotriva stăpânu-
lui casei,
12 zicând: Acești din
urmă au muncit *numai* un
ceas și i-ai făcut deopo-
trivă cu noi cari am pur-
tat greutatea zilei și arșița.
13 Dar el a răspuns și
a zis unuia dintre ei: Prie-
tene, nu te nedreptățesc:
oare nu te-ai învoit cu
mine cu un dinar?
14 Ia-ți al tău și pleacă.
Dar vreau să dau acestui
din urmă ca și ție.
15 Nu mi se cade * să
fac ce vreau cu ale mele?
Ori ** este ochiul tău rău
pentrucă eu sânt bun?
* Rom. 9. 2. ** Deut. 15. 9. Prov. 28. 6. Cap. 6. 23.
16 Astfel * cei din urmă
vor fi întâi și cei dintâi
pe urmă. Căci ** mulți sunt
chemați, dar puțini aleși.
* Cap. 19. 30. ** Cap. 22. 14.

Isus vestește moartea și învierea sa.

17 Și pe când * se suia
Isus la Ierusalim, a luat
la o parte pe cei doispre-
zece ucenici și le-a zis pe
cale:
* Marc. 10. 32. Luc. 18. 31. Ioan 12. 12.
18 Iată * ne suim la Ie-
rusalim și Fiul omului va
fi dat mai marilor preo-
ților și cărturarilor și-l vor
osândi la moarte. * Cap. 16. 21.
19 Și-l * vor da Neamu-
rilor ca să-l batjocorească
și să-l biciuiască și să-l
răstignească și a treia zi
va învia.
* Cap. 27. 2. Marc. 15. 1. 16, etc. Luc. 23. 1. Ioan 18. 28, etc. Fapt. 3. 13.

Cererea fiilor lui Zebedei.

20 Atunci * mama fiilor
** lui Zebedei s'a apropiat
de el cu fiii ei, închinân-
du-se *lui* și cerând ceva
dela el. * Marc. 10. 35. ** Cap. 4. 21.
21 Iar el i-a zis: Ce vo-
iești? Ea îi zice: Zi ca a-
cești doi fii ai mei să șadă
* unul la dreapta ta și unul
la stânga ta în împărăția ta.
* Cap. 19. 28.
22 Și Isus a răspuns și
a zis: Nu știți ce cereți.
Oare puteți bea paharul *
pe care am să-l beau eu?
Ei îi zic: Putem.
* Cap. 26. 39, 42. Marc. 14. 36. Luc. 22. 42. Ioan 18. 16. ** Luc. 12. 50.
23 El le zice: Într'ade-
văr * veți bea paharul meu:
dar a ședea la dreapta mea
și la stânga *mea* nu este
al meu să ** dau aceasta ci
se va da celor pentru cari
a fost pregătit de Tatăl
meu. * Fapt. 12. 2. Rom. 8. 17. 2 Cor. 1. 7. Apoc. 1. 9. ** Cap. 25. 34.
24 Și când * au auzit
cei zece s'au supărat mult
pe cei doi frați.
* Marc. 10. 41. Luc. 22. 24. 25.
25 Iar Isus i-a chemat
la sine și a zis: Știți că mai
marii Neamurilor domnesc
peste ei și cei mari stăpâ-
nesc asupra lor.
26 Nu va fi așa între *
voi; ci celce ** ar voi să
fie mai mare între voi, va
fi slujitorul vostru. * 1 Pet. 5. 3.
** Cap. 23. 11. Marc. 9. 35; 10. 43
27 Și * celce ar voi să fie
întâi între voi, va fi robul
vostru; * Cap. 18. 4.
28 după cum * Fiul ** o-
mului n'a venit ca să i se
slujească ci † ca să slu-
jească și să-și †† dea viața
preț de răscumpărare pen-
tru *† mulți.
* Ioan 13. 4. ** Filip. 2. 7. † Luc. 22. 27. Ioan 13. 14. †† Isa. 53. 10, 11. Dan. 9. 24. 26. Ioan 11. 51. 52. 1 Tim. 2. 6. Tit. 2. 14. 1 Pet. 1. 19. *† Cap. 26. 28. Rom. 5. 15. 19. Evr. 9. 28.

Doi orbi vindecați la Ierihon.

29 Și pe când * ieșiau ei
din Ierihon, l-a urmat
gloată multă.
* Marc. 10. 46. Luc. 18. 35.

30 Și iată doi * orbi cari
ședeau lângă cale, când au
auzit că trece Isus, au stri-
gat zicând: Fie-ți milă de
noi, Doamne, Fiu al lui
David. * Cap. 9. 27.
31 Iar gloata i-a certat
ca să tacă dar ei strigau
și mai mult zicând: Fie-ți
milă de noi, Doamne, Fiu
al lui David.
32 Și Isus a stat, i-a
chemat și a zis: Ce voiți
să vă fac?
33 Ei îi zic: Doamne, să
ni se deschidă ochii.
34 Și Isus, făcându-i-se
milă, le-a atins ochii și
îndată au căpătat vederea
și l-au urmat.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

21 Și când * s'au apropiat
de Ierusalim și au ve-
nit la Betfaghe la muntele
** Măslinilor, atunci Isus a
trimis pe doi ucenici,
*Marc. 11. 1. Luc. 19. 29. ** Zah. 14. 14.
2 zicându-le: Mergeți în
satul dinaintea voastră și
îndată veți afla o măgă-
riță legată și un măgăruș
cu ea; deslegați-i și aduce-
ți-mi-i.
3 Și dacă cineva v'ar
zice ceva, veți spune: Dom-
nul are trebuință de ei. Și
îndată îi va trimite.
4 Iar aceasta s'a făcut
ca să se împlinească ce s'a
spus prin proorocul care
zice:
5 Spuneți * fiicei Sionu-
lui: Iată Împăratul tău
vine la tine, blând și că-
lare pe o măgăriță și pe
un măgăruș, mânzul celei
de sub jug.
* Isa. 62. 11. Zah. 9. 9. Ioan 12. 15.
6 Și ucenicii * s'au dus și
au făcut cum le poruncise
Isus. * Marc. 11. 4.
7 Au adus măgărița și
măgărușul și au pus * pe ei
veșmintele lor și el s'a a-
șezat deasupra. * 2 Reg. 9. 13.
8 Iar partea cea mai
mare a gloatei și-a așternut
veșmintele pe cale iar alții
* tăiau ramuri din copaci
și le așterneau pe cale.
* Lev. 23. 40. Ioan 12. 13.
9 Și gloatele cari mer-
geau înaintea lui și cele
cari veniau după el stri-
gau zicând: Osana * Fiul
lui David, binecuvântat **
este celce vine în numele
Domnului, Osana în cele
prea înalte.
* Ps. 118. 25. **Ps. 118.26. Cap. 23.39.

Gonirea vânzătorilor din Templu.

10 Și când * a intrat în
Ierusalim, toată cetatea a
fost mișcată zicând: Cine
este acesta?
*Marc. 11. 15. Luc. 19. 45. Ioan 2. 13,15.
11 Iar gloatele ziceau:
Acesta este proorocul, *

Isus, din Nazaretul Gali-
leii. * Cap. 2. 23. Luc. 7. 16.
Ioan 6. 14; 7. 40; 9. 17.
12 Și Isus a intrat * în
templul lui Dumnezeu și
a scos afară pe toți cari
vindeau și cumpărau în
templu și a răsturnat me-
sele schimbătorilor ** de
bani și scaunele celorce
vindeau porumbeii,
* Marc. 11. 11. Luc. 19. 45. Ioan 2. 15.
** Deut. 14. 25.
13 și le zice: Este scris:
Casa * mea se va chema o
casă de rugăciune iar ** voi
o faceți o peșteră de tâlhari.
* Isa. 56. 7. ** Ier. 7. 11. Marc. 11. 17.
Luc. 19. 46.
14 Și orbi și șchiopi au
venit la el în templu și el
i-a tămăduit.
15 Iar când au văzut
mai marii preoților și căr-
turarii faptele minunate pe
cari le făcuse și pe copiii
cari strigau în templu și
ziceau: Osana Fiul lui
David! s'au umplut de
mânie,
16 și i-au zis: Auzi ce
zic aceștia? Iar Isus le
zice: Da; oare n'ați citit
niciodată: Din * gura prun-
cilor și a sugacilor tu ai
întocmit lauda? *Ps. 8. 2.
17 Și i-a lăsat și a ieșit
afară din cetate la Betania
* și a mas noaptea acolo.
Marc. 11. 11. Ioan 11. 18.

Blestemarea smochinului.

18 Iar dimineața * pe
când se întorcea în cetate,
a flămânzit. * Marc. 11. 12.
19 Și văzând * un smo-
chin lângă cale, a venit
la el și n'a găsit nimic
în el decât numai frunze.
Și-i zice: Deacum înainte
să nu se facă rod din tine
în veac. Și smochinul s'a
uscat îndată. * Marc. 11. 13.
20 Și când * au văzut u-
cenicii, s'au mirat zicând:
Cum s'a uscat smochinul
îndată? * Marc. 11. 20.
21 Dar Isus a răspuns
și le-a zis: Adevărat vă
spun, dacă * veți avea cre-
dință și nu ** vă veți în-
doi, veți face nu numai
ce s'a făcut cu smochinul
ci † chiar dacă veți zice
muntelui acestuia: Ridi-
că-te și aruncă-te în mare!
se va face. * Cap. 17. 20.
Luc. 17. 6. ** Iac. 1. 6. † I Cor. 13. 2.
22 Și toate * câte veți
cere în rugăciune, crezând,
veți primi.
* Cap. 7. 7. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9.
Iac. 5. 16. Ioan 3. 22; 5. 15.

Puterea lui Isus. — Pilda celor doi fii.

23 Și când a venit el *
în templu, mai marii preo-
ților și bătrânii poporului
s'au apropiat de el pe când
îi învăța, zicând: ** Cu ce
putere faci aceste lucruri?

Şi cine ţi-a dat puterea aceasta? * Marc. 11. 27. Luc. 20. 1. ** Exod. 2. 14. Fapt. 4. 7; 7. 27.

24 Iar Isus a răspuns şi le-a zis: Vă voiu întreba şi eu un cuvânt, pe care dacă mi-l spuneţi, şi eu vă voiu spune cu ce putere fac acestea.

25 Botezul lui Ioan de unde era? Din cer sau dela oameni? Iar ei cugetau în sine zicând: Dacă zicem: Din cer! ne va zice: Pentruce dar nu l-aţi crezut?

26 Iar dacă zicem: Dela oameni! ne temem de gloată căci * toţi ţin pe Ioan drept prooroc.

* Cap. 14. 5. Marc. 6. 20. Luc. 20. 6.

27 Şi au răspuns lui Isus şi au zis: Nu ştim. Le-a zis şi el: Nici eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

28 Dar ce vi se pare? Un om avea doi copii şi a venit la cel dintâi şi a zis: Copile, du-te azi, lucrează în vie.

29 Şi el a răspuns şi a zis: Nu vreau. In urmă însă, părându-i rău, s'a dus.

30 Şi a venit la cel de al doilea şi a zis tot aşa. Şi el a răspuns şi a zis: Eu, domnule, mă duc! dar nu s'a dus.

31 Care din aceşti doi a făcut voia tatălui? Ei zic: Cel dintâi. Isus le zice: Adevărat * vă spun că vameşii şi curvele merg înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu. * Luc. 7. 29, 50.

32 Căci Ioan * a venit la voi pe calea dreptăţii şi nu l-aţi crezut iar ** vameşii şi curvele l-au crezut; iar voi când aţi văzut, nici nu v'a părut rău în urmă ca să-l credeţi.

* Cap. 3. 1, etc. ** Luc. 3. 12, 13.

Pilda vierilor.

33 Ascultaţi o altă pildă. Era un om stăpân de casă, care * a sădit o vie şi a împrejmuit-o cu gard şi a săpat un teasc în ea şi a clădit un turn şi a arendat-o unor vieri iar el s'a dus ** din ţară.

* Ps. 80. 9. Cânt. 8. 11. Isa. 5. 1. Ier. 2. 21. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9. ** Cap. 25. 14, 15.

34 Iar când s'a apropiat vremea roadelor, a trimis pe robii săi la vieri ca * să ia roadele lui. * Cânt. 8. 11, 12.

35 Şi vierii * au luat pe robii lui şi pe unul l-au bătut iar pe altul l-au omorît iar pe altul l-au ucis cu pietre.

*2 Cron. 24. 21; 36. 16. Neem. 9. 26. Cap. 5. 12; 23. 34, 37. Fapt. 7. 52. 1 Tes. 2. 15. Evr. 11. 36, 37.

36 Iarăş a trimis pe alţi robi, mai mulţi decât cei dintâi: şi le-au făcut tot aşa.

37 In urmă a trimis la ei pe fiul său, zicând: Se vor sfii de fiul meu.

38 Dar vierii când au văzut pe fiul, au zis între ei: Acesta * este moştenitorul; veniţi ** să-l omorîm şi să avem noi moştenirea lui.

* Ps. 2. 8. Evr. 1. 2. ** Ps. 2. 2. Cap. 26. 3; 27. 1. Ioan 11. 53. Fapt. 4. 27.

39 Şi * l-au luat şi l-au scos afară din vie şi l-au omorît.

*Cap. 26. 50, etc. Marc. 14. 46, etc. Luc. 22. 54, etc. Ioan 18. 12, etc. Fapt. 2. 23.

40 Când va veni deci domnul viei, ce va face vierilor acelora?

41 Ei îi zic: * Pe cei răi cu rău îi va pierde ** şi † via o va arenda altor vieri, cari să dea roadele la vremile lor. * Luc. 20. 16. ** Luc. 21. 24. Evr. 2. 3. † Fapt. 13. 46; 15. 7; 18. 6; 28. 28. Rom. 9; 10; 11.

42 Isus le zice: N'aţi * citit niciodată în scripturi: Piatra pe care au lepădat-o ziditorii, aceea a fost făcută cap de unghiu; aceasta a fost dela Domnul şi este minunată în ochii noştri? * Ps. 118. 22. Isa. 28. 16. Marc. 12. 10. Luc. 20. 17. Fapt. 4. 11. Efes. 2. 20. 1 Pet. 2. 6, 7.

43 Deaceea vă spun că *, împărăţia lui Dumnezeu va fi luată dela voi şi va fi dată neamului care face roadele ei. * Cap. 8. 12.

44 Şi cine va * cădea pe piatra aceasta va ** fi sfărâmat iar pe acela pe care va cădea ea, îl va spulbera.

* Isa. 8. 14, 15. Zah. 12. 3. Luc. 20. 18. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 8. ** Isa. 60. 12. Dan. 2. 44.

45 Şi când au auzit mai marii preoţilor şi Fariseii pildele lui, au cunoscut că vorbeşte despre ei,

46 şi căutau să pună mâna pe el, dar s'au temut de gloate fiindcă * îl ţineau drept prooroc.

* Vers. 11. Luc. 7. 16. Ioan 7. 40.

Pilda nunţii fiului de împărat.

22 Şi Isus a * răspuns şi le-a vorbit iarăş în pilde zicând:

* Luc. 14. 16. Apoc. 19. 7.

2 Impărăţia cerurilor a fost asemănată cu un împărat care a făcut nuntă fiului său.

3 Şi a trimis pe robii săi ca să cheme pe cei poftiţi la nuntă dar ei nu voiau să vină.

4 A trimis iarăş alţi robi zicând: Spuneţi celor poftiţi: Iată am gătit prânzul meu; boii * mei şi cele îngrăşate ale mele sunt înjunghiate şi toate sunt gata; veniţi la nuntă. * Prov. 9.

5 Dar ei nu le-a păsat şi au plecat unul la holda sa şi altul la negustoria sa.

6 Iar ceilalţi au pus mâna pe robii săi, i-au înfruntat ruşinos şi i-au omorît.

7 Iar împăratul s'a umplut de mânie şi a trimis oştile * sale şi a nimicit pe ucigaşi şi le-a ars cetatea.
* Dan. 9. 26. Luc. 19. 27.

8 Atunci zice robilor săi: Nunta este gata dar cei poftiţi n'au fost vrednici.*
* Cap. 10. 11, 13. Fapt. 13. 46.

9 Mergeţi deci pela ieşirile drumurilor şi pe câţi îi veţi găsi poftiţi-i la nuntă.

10 Şi robii aceia au ieşit la drumuri şi au*strâns pe toţi pe cari i-au aflat şi răi şi buni şi s'a umplut nunta de ceice şedeau la masă.
* Cap. 13. 38, 47.

11 Iar când a intrat împăratul să privească pe ceice şedeau la masă, a văzut acolo un om neîmbrăcat * în haină de nuntă.
* 2 Cor. 5. 3. Efes. 4. 24. Col. 3. 10,12. Apoc. 3. 4; 16. 15; 19. 8.

12 Şi-i zice: Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? Iar el a amuţit.

13 Atunci împăratul a zis slujitorilor: Legaţi-i picioarele şi mânile şi aruncaţi-l în * întunerecul de afară: acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.
* Cap. 8. 12.

14 Căci * mulţi sunt chemaţi dar puţini aleşi.
* Cap. 20. 16.

Birul.

15 Atunci * Fariseii s'au dus şi s'au sfătuit cum să-l prindă în cuvânt.
* Marc. 12. 13. Luc. 20.20.

16 Şi trimit la el pe ucenicii lor cu Irodianii zicând: Invăţătorule, ştim că eşti iubitor de adevăr şi înveţi pe alţii calea lui Dumnezeu în adevăr şi nu-ţi pasă de nimeni pentrucă nu te uiţi la faţa oamenilor.

17 Spune-ne deci, ce ţi se pare? Se cuvine a da bir Cesarului sau nu?

18 Dar Isus, cunoscându-le răutatea, a zis: Ce mă ispitiţi, făţarnicilor?

19 Arătaţi-mi banul pentru bir. Şi i-au adus un dinar.

20 Şi le zice: Al cui este chipul acesta şi scrierea?

21 Ei zic: Al Cezarului. Atunci le zice: Daţi * deci Cesarului cele ale Cesarului şi lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.
* Cap. 17. 25. Rom. 13. 7.

22 Şi când au auzit aceasta, s'au mirat şi l-au lăsat şi au plecat.

Despre înviere.

23 In ziua aceea * au venit la el Saducheii cari ** zic că nu este înviere şi l-au întrebat
* Marc. 12. 18. Luc. 20. 27. ** Fapt. 23.8.

24 zicând: Invăţătorule, Moise * a zis: Dacă va muri cineva neavând copii, fratele său va lua pe nevasta lui şi va ridica sămânţă fratelui său.
* Deut. 25. 5.

25 Şi erau la noi şapte fraţi. Şi cel dintâi s'a însurat şi a murit şi neavând sămânţă a lăsat pe nevasta sa fratelui său.

26 Asemenea şi al doilea şi al treilea, pânăla al şaptelea.

27 Iar la urma tuturor a murit şi femeia.

28 La înviere deci a căruia dintre cei şapte va fi ca nevastă? Căci toţi au avut-o.

29 Dar Isus a răspuns şi le-a zis: Vă rătăciţi, neştiind * scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.
* Ioan 20. 9.

30 Căci la înviere nici nu se însoară nici nu se mărită, ci sunt * ca îngerii lui Dumnezeu în cer.
* 1 Ioan 3. 2.

31 Iar despre învierea morţilor, oare n'aţi citit ce vi s'a spus de Dumnezeu zicând:

32 Eu * sânt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov? Dumnezeu nu este Dumnezeul morţilor ci al viilor.
* Exod. 3. 6, 16. Marc. 12. 26. Luc. 20.37. Fapt. 7. 32. Evr. 11. 16.

33 Şi când au auzit, gloatele au * rămas uimite de învăţătura lui.
* Cap. 7. 28.

Porunca cea mai mare.

34 Dar Fariseii, când * au auzit că a închis gura Saducheilor, s'au adunat la un loc,
* Marc. 12. 28.

35 şi unul dintre ei, învăţător de lege, * l-a întrebat, ispitindu-l:
* Luc. 10. 25.

36 Invăţătorule, care este porunca cea mare în lege?

37 Iar el i-a zis: Să * iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta şi cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.
* Deut. 6. 5; 10. 12; 30. 6. Luc. 10. 27.

38 Aceasta este porunca cea mare şi cea dintâi.

39 Iar a doua asemenea ei este: Să * iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.
* Lev. 19. 18. Cap. 19. 19. Marc. 12. 31. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

40 In aceste * două porunci atârnă toată legea şi proorocii.
* Cap. 7. 12. 1 Tim. 1. 5.

Al cui fiu este Hristosul?

41 Şi pe * când erau adunaţi la un loc Fariseii, Isus i-a întrebat,
* Marc. 12. 35. Luc. 20. 41.

42 zicând: Ce vi se pare despre Hristos? — Al cui fiu este? Ei îi zic: Al lui David.

43 El le zice: Cum deci
David, în Duh, îl numeşte
Domn, zicând:
44 Domnul * a zis Dom-
nului meu: Şezi la dreapta
mea până voiu pune pe
vrăjmaşii tăi sub picioa-
rele tale? * Ps. 110. 1. Fapt. 2. 34.
1 Cor. 15. 25. Evr. 1. 13; 10. 12, 13.
45 Deci, dacă David îl
numeşte Domn, cum este
el fiul lui?
46 Şi nimeni * nu putea
să-i răspundă un cuvânt,
nici n'a ** îndrăznit cineva
din ziua aceea să-i mai
pună întrebări.
* Luc. 14. 6. ** Marc. 12. 34. Luc. 20. 40.

Isus mustră pe cărturari
şi Farisei.

23 Atunci Isus a vorbit
gloatelor şi ucenicilor
săi,
2 zicând: Cărturarii * şi
Fariseii şed pe scaunul lui
Moise. * Neem. 8. 4. 8. Mal. 2. 7.
Marc 12. 38. Luc. 20. 45.
3 Deci toate câte vă zic
ei, faceţi şi păziţi-*le*, dar
nu faceţi după faptele lor,
căci ei * zic şi nu fac.
* Rom. 2. 19, etc.
4 Da, ei * leagă sarcini
grele şi cu anevoe de pur-
tal şi le pun pe umerii oa-
menilor, iar ei cu degetul
lor nu voesc să le mişte.
* Luc. 11. 46. Fapt. 15. 10. Gal. 6. 13.
5 Dar toate faptele lor
le fac * ca să fie priviţi de
oameni: căci îşi lăţesc fi-
lacteriile şi *îşi* ** măresc
ciucurii *veşmintelor lor.*
* Cap. 6. 1, 2, 5, 16. ** Num. 15. 38.
Deut. 6. 8; 22. 12. Prov. 3. 3.
6 Şi iubesc * cel dintâi
loc la ospeţe şi cele dintâi
scaune în sinagogi * Marc. 12.
38, 39. Luc. 11. 43; 20. 46. 3 Ioan 9.
7 şi îmbrăţişerile în pieţe
şi să fie numiţi de oameni:
Rabi!
8 Dar voi * să nu fiţi nu-
miţi Rabi: căci ** unul sin-
gur este dascălul vostru:
Hristosul; iar voi toţi sun-
teţi fraţi. * Iac. 3. 1. 2 Cor. 1. 24.
1 Pet. 5. 3. ** Mal. 1. 6.
9 Şi să nu numiţi pe ni-
meni tatăl vostru pe pă-
mânt, căci unul singur este
Tatăl vostru, cel ceresc.
10 Nici nu vă numiţi în-
văţători căci unul este în-
văţătorul vostru: Hristosul.
11 Iar cine * este mai
mare între voi va fi slu-
jitorul vostru. * Cap. 20. 26, 27.
12 Iar oricine * se va
înălţa pe sine va fi smerit
şi oricine se va smeri pe
sine va fi înălţat.
* Iov 22. 29. Prov. 15. 33; 29. 23. Luc.
14. 11; 18. 14. Iac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5.

Nelegiuirile cărturarilor şi
Fariseilor.

13 Dar vai * de voi, căr-
turari şi Farisei făţarnici!
pentrucă închideţi împără-
ţia cerurilor înaintea oa-
menilor; căci voi nu intraţi

nici pe cei ce intră nu-i lă-
saţi să intre. * Luc. 11. 52.
14 Vai de voi, cărturari
şi Farisei făţarnici! pen-
trucă * mâncaţi casele vă-
duvelor şi de ochii lumii
vă rugaţi rugăciuni lungi;
pentru aceasta veţi lua mai
multă osândă. * Marc. 12. 40.
Luc. 20. 47. 2 Tim. 3. 6. Tit. 1. 11.
15 Vai de voi, cărturari
şi Farisei făţarnici! pen-
trucă înconjuraţi marea şi
uscatul ca să faceţi un sin-
gur proselit, şi când s'a
făcut aşa, îl faceţi un fiu
al gheenei îndoit decât voi.
16 Vai de voi, povăţui-
tori * orbi, cari ziceţi: Cine
** va jura pe templu, nu
este nimic; dar cine va
jura pe aurul templului,
este dator.
* Cap. 15. 14. Vers. 24. ** Cap. 5. 33. 34.
17 Nebuni şi orbi! căci
ce este mai mare? Aurul
sau * templul care sfinţeşte
aurul? * Exod. 30. 29.
18 Şi: Cine va jura pe
altar, nu este nimic; dar
cine va jura pe darul
care este deasupra lui, este
dator.
19 Orbilor! căci ce este
mai mare? Darul sau al-
tarul * care sfinţeşte darul?
* Exod. 29. 37.
20 Deci cine a jurat pe
altar, jură pe el şi pe toate
celece sunt deasupra lui.
21 Şi cine a jurat pe
templu, jură pe el şi pe
celce * locuieşte în el.
* 1 Reg. 8. 13. 2 Cron. 6. 2. Ps. 26. 8;
132. 14.
22 Şi cine a jurat pe cer
jură pe scaunul de dom-
nie * al lui Dumnezeu şi pe
celce stă pe el.
* Ps. 11. 4. Cap. 5. 34. Fapt. 7. 49.
23 Vai de voi, cărturari
şi Farisei făţarnici! pen-
trucă * daţi zeciuială din
izmă şi mărar şi chimen
şi aţi lăsat ** cele mai grele
ale legii: judecata şi mila
şi credinţa: pe acestea tre-
buia să le faceţi şi pe a-
celea să nu le lăsaţi nefă-
cute. * Luc. 11. 42. ** 1 Sam. 15. 22.
Osea 6. 6. Mic. 6. 8. Cap. 9. 13; 12. 7.
21 Povăţuitori orbi, cari
strecuraţi ţânţarul dar în-
ghiţiţi cămila!
25 Vai de voi, cărturari
şi Farisei, făţarnici! pen-
trucă * voi curăţiţi partea
de afară a paharului şi a
blidului dar înlăuntru sunt
pline de răpire şi necum-
pătare. * Marc. 7. 4. Luc. 11. 39.
26 Fariseu orb, curăţă
întâi partea dinlăuntru a
paharului şi a blidului ca
şi partea lui dinafară să
fie curată.
27 Vai de voi, cărturari
şi Farisei, făţarnici! pen-
trucă * semănaţi cu mor-
mintele văruite cari pe

dinafară se arată frumoase iar înlăuntru sunt pline de oase de morţi şi de orice necurăţenie.
* Luc. 11. 44. Fapt. 23. 3.

28 Astfel şi voi pe dinafară vă arătaţi drepţi oamenilor iar pe dinlăuntru sunteţi plini de făţărnicie şi fărădelege.

29 Vai * de voi, cărturari şi Farisei, făţarnici! pentrucă zidiţi mormintele proorocilor şi împodobiţi monumentele drepţilor,
* Luc. 11. 47.

30 şi ziceţi: Dacă am fi fost noi în zilele părinţilor noştri, n'am fi fost părtaşi cu ei la sângele proorocilor.

31 Incât vă mărturisiţi singuri că sunteţi * fii ai celorce au omorît pe prooroci. * Fapt. 7. 51. 52. 1 Tes. 2. 16.

32 Şi voi,*— umpleţi măsura părinţilor voştri!
* Fac. 15. 16. 1 Tes. 2. 16.

33 Şerpi, pui * de năpârci! cum veţi fugi de judecata gheenei?
* Cap. 3. 7; 12. 34.

34 Deaceea, * iată, eu trimit la voi prooroci şi înţelepţi şi cărturari. Pe ** unii din ei îi veţi omorî şi-i veţi răstigni şi pe † unii din ei îi veţi biciui în sinagogile voastre şi-i veţi prigoni din cetate în cetate;
* Cap. 21. 34, 35. Luc. 11. 49. ** Fapt. 5. 40; 7. 58, 59; 22. 19. † Cap. 10. 17. 2 Cor. 11. 24, 25.

35 ca * să vie asupra voastră orice sânge drept vărsat pe pământ, dela ** sângele † lui Abel cel drept pânăla sângele lui Zaharia, fiul lui Barachia, pe care l-aţi omorît între templu şi altar.
* Apoc. 18. 24. ** Fac. 4. 8. 1 Ioan 3.12. † 2 Cron. 24. 20, 21.

36 Adevărat vă spun, toate acestea vor veni asupra neamului acestuia.

Pedeapsa Ierusalimului.

37 Ierusalime, * Ierusalime, *cetatea* care omoară pe prooroci şi ** ucide cu pietre pe cei trimişi la sine! De câtcori am voit să † strâng pe copiii tăi cum strânge găina puii săi sub †† aripile sale şi n'aţi voit! * Luc. 13. 34. ** 2 Cron. 24. 21. † Deut. 32. 11, 12. †† Ps. 17. 8; 91. 4.

38 Iată vi se lasă casa pustie.

39 Căci vă spun, nu mă veţi mai vedea de acum până când veţi zice: Binecuvântat * este celce vine în numele Domnului.
* Ps. 118. 26. Cap. 21. 9.

Dărîmarea Ierusalimului.

24 Şi Isus a ieşit * dela templu şi mergea; şi ucenicii săi s'au apropiat de el ca să-i arate zidurile templului. * Marc. 13. 1. Luc. 21. 5.

2 Iar el a răspuns şi le-a zis: Nu vedeţi voi toate acestea? Adevărat vă spun, * nu va fi lăsată aici piatră pe piatră care nu va fi desfăcută. * 1 Reg. 9. 7. Ier. 26. 18. Mic. 3. 12. Luc. 19. 44.

3 Şi pe când şedea el pe muntele Măslinilor, ucenicii * au venit la el la o parte zicând: Spune-ne** când vor fi acestea şi care este semnul venirii tale şi al sfârşitului veacului?
* Marc. 13. 3. ** 1 Tes. 5. 1.

4 Şi Isus a răspuns şi le-a zis: Luaţi seama * să nu vă amăgească cineva.
* Efes. 5. 6. Col. 2. 8, 18. 2 Tes. 2. 3 1 Ioan 4. 1.

5 Căci * mulţi vor veni în numele meu zicând: Eu sânt Hristosul! şi ** vor amăgi pe mulţi. * Ier. 14. 14; 23. 21, 25. Vers. 24. Ioan 5. 43. ** Vers. 11.

6 Şi veţi auzi de răsboaie şi svonuri de răsboaie, vedeţi să nu vă spăimântaţi, căci *aceste lucruri* trebuie să fie dar nu este încă sfârşitul.

7 Căci se va scula * neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie şi vor fi foamete şi cutremure pe alocuri. * 2 Cron. 15. 6. Isa. 19. 2. Hag. 2. 22. Zah. 14. 13.

8 Iar toate acestea vor fi începutul durerilor.

9 Atunci * vă vor da la *necaz şi vă vor omorî şi veţi fi urîţi de toate neamurile pentru numele meu.
* Cap. 10. 17. Marc. 13. 9. Luc. 21. 12. Ioan 15. 20; 16. 2. Fapt. 4. 2, 3; 7. 59; 12. 1, etc. 1 Pet. 4. 16. Apoc. 2. 10, 13.

10 Şi atunci mulţi se vor * poticni şi se vor da unii pe alţii şi se vor urî unii pe alţii.
*Cap. 11. 6; 13. 57. 2 Tim. 1. 15; 4. 10, 16.

11 Şi mulţi * prooroci mincinoşi se vor scula şi vor ** amăgi pe mulţi;
* Cap. 7. 15. Fapt. 20. 29. 2 Pet. 2. 1. ** 1 Tim. 4. 1. Vers. 5, 24.

12 şi de înmulţirea fărădelegii iubirea multora se va răci.

13 Dar * cine rabdă pânăla sfârşit, acela va fi mântuit. * Cap. 10. 22. Marc. 13. 13. Evr. 3. 6, 14. Apoc. 2. 10.

14 Şi această Evanghelie * a împărăţiei va ** fi propovăduită în tot pământul locuit spre mărturie la toate neamurile şi atunci va veni sfârşitul. * Cap 4. 23; 9. 35. ** Rom. 10. 18. Col. 1. 6, 23.

Pustiirea Ierusalimului şi venirea Fiului omului.

15 Deci * când veţi vedea urîciunea pustiirii cea spusă prin Daniel ** proorocul, stând în locul sfânt (cine † citeşte să înţeleagă),
* Marc. 13. 14. Luc. 21. 20. ** Dan. 9. 27; 12. 11. † Dan. 9. 23, 25.

16 atunci ceice sunt în
Iudea să fugă în munţi,
17 cine este pe acoperiş
să nu se pogoare ca să ia
cele din casa lui,
18 şi cine este în câmp
să nu se întoarcă înapoi ca
să-şi ia veşmântul.
19 Dar vai * de celece au
în pântece şi de celece dau
ţâţă în acele zile!
* Luc. 23. 29.
20 Şi rugaţi-vă ca să nu
fie fuga voastră iarna nici
în Sabat:
21 Căci * atunci va fi un
necaz mare cum n'a fost
dela începutul lumii până
acum nici nu va mai fi.
* Dan. 9. 26; 12. 1. Ioel 2. 2.
22 Şi dacă n'ar fi fost
scurtate acele zile, n'ar fi
fost mântuită nicio carne!
dar * pentru cei aleşi zilele
acelea vor fi scurtate.
* Isa. 65. 8, 9. Zah. 14. 2, 3.
23 Atunci * dacă vă va
zice cineva: Iată aici este
Hristosul. Sau: Colo! să nu
credeţi.
* Marc. 13. 21. Luc. 17. 23; 21. 8.
24 Căci se * vor scula
Hristoşi mincinoşi şi proo-
roci mincinoşi şi vor da
semne mari şi minuni în-
cât să amăgească dacă **
este cu putinţă şi pe cei
aleşi.
* Deut. 13. 1. Vers. 5, 11. 2 Tes. 2. 9—
11. Apoc. 13. 13. ** Ioan 6. 37; 10. 28.
29. Rom. 8. 28—30. 2 Tim. 2. 19.
25 Iată v'am spus dina-
inte.
26 Deci dacă vă vor zice:
Iată este în pustie! nu ie-
şiţi. Iată este în cămăruţe!
nu credeţi.
27 Căci * cum iese fulge-
rul dela răsărit şi se arată
pânăla apus, aşa va fi
venirea Fiului omului.
* Luc. 17. 24.
28 Orişiunde * este stâr-
vul acolo se vor aduna vul-
turii. * Iov 39. 30. Luc. 17. 37.
29 Iar îndată * după ne-
cazul acelor zile, soarele **
va fi întunecat şi luna
nu-şi va da lucirea şi ste-
lele vor cădea din cer şi
puterile cerurilor vor fi
sguduite.
* Dan. 7. 11, 12. ** Isa. 13. 10. Ezec. 32.
7. Ioel 2. 10, 31; 3. 15. Amos. 5. 20; 8. 9.
Marc. 13. 24. Luc. 21. 25. Fapt. 2. 20.
Apoc. 6. 12.
30 Şi atunci * se va arăta
semnul Fiului omului în
cer: şi atunci se vor jăli
toate ** seminţiile pămân-
tului şi † vor vedea pe Fiul
omului venind pe norii ce-
rului cu putere şi slavă
multă. * Dan. 7. 13. ** Zah. 12. 12.
† Cap. 16. 27. Marc. 13. 26. Apoc. 1. 7.
31 Şi * va trimite pe în-
gerii săi cu sunet mare de
trâmbiţă şi vor strânge pe
aleşii lui din cele patru
vânturi, dela cea mai de-
părtată margine a ceruri-

lor pânăla cealaltă mar-
gine a lor.
* Cap. 13. 41. 1 Cor. 15. 52. 1 Tes. 4. 16.
32 Iar dela smochin învă-
ţaţi pilda * lui. Când ramura
lui este fragedă şi dă frunze,
cunoaşteţi că ** vara este a-
proape. * Luc. 21. 29. ** Iac. 5. 9.
33 Astfel şi voi, când
veţi vedea toate acestea, să
cunoaşteţi că el este a-
proape, lângă uşi.
34 Adevărat vă spun, nu
* va trece neamul acesta
până când vor fi toate a-
cestea. * Cap. 16. 28; 23. 36.
Marc. 13. 30. Luc. 21. 32.
35 Cerul * şi pământul
vor trece dar cuvintele
mele nu vor trece nici-
decum. * Ps. 102. 26. Isa. 51. 6.
Ier. 31. 35, 36. Cap. 5. 18. Marc. 13. 31.
Luc. 21. 23. Evr. 1. 11.

Indemn la veghere.

36 Iar despre * ziua a-
ceea şi despre ceas nu ştie
nimeni, nici îngerii ceru-
rilor, nici Fiul, decât nu-
mai ** Tatăl.
* Marc. 13. 32. Fapt. 1. 7. 1 Tes. 5. 2.
2 Pet. 3. 10. ** Zah. 14. 7.
37 Şi cum *erau* zilele lui
Noe aşa va fi venirea Fiu-
lui omului.
38 Căci cum * erau în zi-
lele acelea dinainte de po-
top, mâncând şi bând, în-
surându-se şi măritându-se,
până în ziua când a intrat
Noe în corabie, * Fac. 6. 3—5;
7. 5. Luc. 17. 26. 1 Pet. 3. 20.
39 şi n'au ştiut până a
venit potopul şi i-a luat
pe toţi, aşa va fi venirea
Fiului omului.
40 Atunci * doi vor fi în
câmp: unul este luat şi
unul este lăsat.
* Luc. 17. 34, etc.
41 Două vor râşni la
moară: una este luată şi
una este lăsată.
42 Deci * veghiaţi pen-
trucă nu ştiţi în care zi
vine Domnul vostru.
* Cap. 25. 13. Marc. 13. 33, etc. Luc
21. 36.
43 Dar cunoaşteţi * acea-
sta că, dacă ar fi ştiut stă-
pânul casei în care strajă
vine hoţul, ar fi veghiat
şi n'ar fi lăsat să i se sape
casa. * Luc. 12. 39. 1 Tes. 5. 2.
2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3; 16. 15.
44 Deaceea * şi voi fiţi
gata pentrucă în ceasul în
care nu gândiţi vine Fiul
omului. * Cap. 25. 13. 1 Tes. 5. 6.
45 Cine este dar * robul
credincios şi cuminte pe
care l-a pus domnul său
peste slugărimea sa ca să
le dea de mâncare la vreme
hotărîtă? * Luc 12. 42.
Fapt. 20. 28. 1 Cor. 4. 2. Evr. 3. 5.
46 Fericit * este robul a-
cela pe care când va veni
domnul său îl va găsi fă-
când astfel. * Apoc. 16. 15.
47 Adevărat vă spun că

•îl va pune peste toate a-
vuţiile sale.
* Cap. 25. 21, 23. Luc. 22. 29.
48 Dar dacă acel rob
rău va zice în inima sa:
Domnul meu zăboveşte!
49 Şi va începe să bată
pe cei împreună robi cu el
şi va mânca şi bea cu beţivii,
50 domnul acelui rob va
veni într'o zi în care el
n'aşteaptă şi în ceasul în
care nu ştie,
51 şi-l va despica în două
şi-i va pune partea cu fă-
ţarnicii; acolo * va fi plân-
gerea şi scrâşnirea din-
ţilor. * Cap. 8. 12; 25. 30.

Pilda celor zece fecioare.

25 Atunci împărăţia ce-
rurilor va fi asemă-
nată cu zece fecioare cari
şi-au luat candelele şi au
ieşit în întâmpinarea mi-
relui.*
* Efes. 5. 29. 30. Apoc. 19. 7; 21. 2, 9.
2 Şi cinci * din ele erau
nechibzuite iar cinci cu-
minte. * Cap. 13. 47; 22. 10.
3 Căci cele nechibzuite,
când şi-au luat candelele,
n'au luat untdelemn cu ele.
4 Iar cele cuminte au
luat untdelemn în vasele
lor cu candelele lor.
5 Şi pe când zăbovia mi-
rele, au * aţipit toate şi au
adormit. * 1 Tes. 5. 6.
6 Iar la miezul nopţii
s'a * făcut o strigare: Iată
mirele, ieşiţi-i în întâmpi-
nare. * Cap. 24. 31. 1 Tes. 4. 16.
7 Atunci toate acele fe-
cioare s'au deşteptat şi şi-au
* gătit candelele. * Luc. 12. 35.
8 Şi cele nechibzuite au
zis celor cuminte: Daţi-ne
din untdelemnul vostru
pentrucă ni se sting can-
delele.
9 Dar cele cuminte au
răspuns zicând: Nu: că
poate nu ne va fi deajuns
şi nouă şi vouă. Duceţi-vă
mai bine la ceice vând şi
cumpăraţi-vă.
10 Şi pe când se du-
ceau ele să cumpere, a ve-
nit mirele şi cele gata au
intrat cu el la nuntă şi
s'a * închis uşa. * Luc. 13. 25.
11 In urmă vin şi cele-
lalte fecioare zicând:
Doamne, * Doamne, deschi-
de-ne. * Cap. 7. 21 – 23.
12 Dar el a răspuns şi
a zis: Adevărat vă spun,
nu * vă cunosc.
* Ps. 5. 5. Hab. 1. 13. Ioan 9. 31.
13 Vegheaţi deci* pentru-
că nu ştiţi ziua, nici ceasul.
* Cap. 24. 42, 44. Marc. 13. 33, 35. Luc. 21. 36. 1 Cor. 16. 13. 1 Tes. 5. 6. 1 Pet. 5. 8. Apoc. 16. 15.

Pilda talanţilor.

14 Căci * este ca ** un om
care a plecat din ţară şi a
chemat pe robii săi şi le-a
dat avuţiile sale.
* Luc. 19. 12. ** Cap. 21. 33.

15 Şi unuia i-a dat cinci
talanţi iar altuia doi iar
altuia unul, fiecăruia* după
puterea sa deosebită şi a
plecat din ţară. * Rom. 12. 6.
1 Cor. 12. 7, 11, 29. Efes. 4. 11.
16 Indată celce luase cei
cinci talanţi s'a dus şi a
lucrat cu ei şi a câştigat
alţi cinci talanţi.
17 Tot aşa celce luase
cei doi a câştigat alţi doi.
18 Dar celce luase unul,
a plecat, a săpat în pă-
mânt şi a ascuns argintul
domnului său.
19 După multă vreme
vine domnul robilor ace-
lora şi le face socoteala.
20 Şi celce luase cei
cinci talanţi s'a apropiat
şi a adus alţi cinci talanţi
zicând: Doamne, mi-ai în-
credinţat cinci talanţi; iată
am câştigat alţi cinci ta-
lanţi.
21 Domnul său i-a zis:
Bine rob bun şi credincios,
ai fost credincios peste *
puţine, te voiu pune peste
multe; intră în bucuria **
domnului tău. * Cap. 24. 47.
Vers. 34. 46. Luc. 12. 44; 22. 29, 30.
** 2 Tim. 2. 12. Evr. 12. 2. 1 Pet. 1. 8.
22 Şi celce luase cei doi
talanţi s'a apropiat şi el
şi a zis: Doamne, mi-ai în-
credinţat doi talanţi; iată
am câştigat alţi doi talanţi.
23 Domnul său i-a zis:
Bine, * rob bun şi credin-
cios, ai fost credincios peste
puţine, te voiu pune peste
multe; intră în bucuria
domnului tău. * Vers. 21.
24 Şi celce luase un ta-
lant s'a apropiat şi el şi
a zis: Doamne, te-am ştiut
că eşti un om aspru, se-
ceri unde n'ai sămănat şi
strângi de unde n'ai îm-
prăştiat,
25 şi m'am temut şi am
plecat şi ţi-am ascuns ta-
lantul în pământ: iată ai
al tău.
26 Şi domnul său a răs-
puns şi i-a zis: Rob rău
şi leneş, ştiai că secer unde
n'am sămănat şi strâng de
unde n'am împrăştiat;
27 deci trebuia ca tu să
fi pus argintul meu la
schimbători şi când aş fi
venit aş fi luat înapoi al
meu cu dobândă.
28 Luaţi deci dela el ta-
lantul şi daţi-l celuice are
cei zece talanţi.
29 Căci * celuice are i se
va da şi-i va prisosi iar
dela celce n'are i se va lua
şi ce are. * Cap. 13. 12. Marc. 4. 25. Luc. 8. 18; 19. 26. Ioan 15. 2.
30 Şi pe robul nefolosi-
tor aruncaţi-l în * întunere-
cul de afară; acolo va fi
plângerea şi scrâşnirea din-
ţilor. * Cap. 8. 12; 24. 51.

Judecata Neamurilor.

31 Iar când * va veni Fiul omului în slava sa şi toţi îngerii cu el, atunci va şedea pe scaunul de domnie al slavei sale,

* Zah. 14. 5. Cap. 16. 27; 19. 28. Marc. 8. 38. Fapt. 1. 11. 1 Tes. 4. 16. 2 Tes. 1. 7. Iuda 14. Apoc. 1. 7.

32 şi toate neamurile vor * fi adunate înaintea lui şi ** le va despărţi pe unele de altele, cum desparte păstorul oile de capre.

* Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12. ** Ezec. 20. 38; 34. 17, 20. Cap. 13. 49.

33 Şi va pune oile la dreapta sa iar caprele la stânga.

34 Atunci Impăratul va zice celor dela dreapta sa: Veniţi binecuvântaţii Tatălui meu, moşteniţi * împărăţia ** gătită vouă dela întemeierea lumii.

* Rom. 8. 17. 1 Pet. 1. 4, 9; 3. 9. Apoc. 21. 7. **Cap. 20. 23. Marc. 10. 40. 1 Cor. 2. 9. Evr. 11 16.

35 Căci * am fost flămând şi mi-aţi dat să mănânc; am fost însetat şi mi-aţi dat să beau; am fost străin ** şi m'aţi luat la voi;

* Isa 58. 7. Ezec. 18. 7. Iac. 1. 27.**Evr. 13. 2. 3 Ioan 5.

36 gol * şi m'aţi îmbrăcat; am fost bolnav şi m'aţi căutat; am fost în ** temniţă şi aţi venit la mine.

* Iac. 2. 15, 16 ** 2 Tim. 1. 16.

37 Atunci drepţii îi vor răspunde zicând: Doamne, când te-am văzut flămând şi ţi-am dat de mâncare sau însetat şi ţi-am dat să bei?

38 Şi când te-am văzut străin şi te-am luat la noi? sau gol şi te-am îmbrăcat?

39 Şi când te-am văzut bolnav sau în temniţă şi am venit la tine?

40 Şi Impăratul va răspunde şi le va zice: Adevărat vă spun, întrucât * aţi făcut unuia din aceşti fraţi ai mei, foarte mici, mie mi-aţi făcut.

* Prov. 14. 31; 19. 17. Cap. 10. 42. Marc. 9. 41. Evr. 6. 10.

41 Atunci va zice şi celor dela stânga: Duceţi-vă * dela mine, blestemaţilor, în** focul cel vecinic, cel gătit diavolului † şi îngerilor săi.

*Ps. 6. 8. Cap. 7. 23. Luc. 13. 27. **Cap. 13. 40, 42. † 2 Pet. 2. 4. Iuda 6.

42 Căci am fost flămând şi nu mi-aţi dat să mănânc; am fost însetat şi nu mi-aţi dat să beau;

43 am fost străin şi nu m'aţi luat la voi; gol şi nu m'aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă şi nu m'aţi căutat.

44 Atunci vor răspunde şi ei zicând: Doamne, când te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav, sau în temniţă şi nu ţi-am slujit?

45 Atunci le va răspunde zicând: Adevărat vă spun, întrucât * n'aţi făcut unuia din aceştia foarte mici, nici mie nu mi-aţi făcut.

*Prov. 14. 31; 17. 5. Zah. 2. 8. Fapt. 9. 5.

46 Şi aceştia se vor * duce la pedeapsă vecinică iar drepţii la viaţă vecinică.

* Dan. 12. 2. Ioan 5. 29. Rom. 2. 7, etc.

Sfătuirea împotriva lui Isus.

26 Şi a fost *aşa:* când a sfârşit Isus toate cuvintele acestea, a zis ucenicilor săi:

2 Ştiţi * că peste două zile sunt Paştile şi Fiul omului este dat ca să fie răstignit.

* Marc. 14. 1. Luc. 22. 1. Ioan 13. 1,

3 Atunci * mai marii preoţilor şi bătrânii poporului s'au adunat în curtea marelui preot numit Caiafa,

*Ps. 2. 2. Ioan 11. 47. Fapt. 4. 25, etc.

4 şi s'au sfătuit împreună ca să pună mâna pe Isus prin viclenie şi să-l omoare.

5 Dar ziceau: Nu în sărbătoare ca să nu se facă tulburare în popor.

Mirul turnat pe capul lui Isus.

6 Iar * pe când era Isus în Betania ** în casa lui Simon leprosul,

* Marc. 14. 3. Ioan 11. 1, 2; 12. 3. **Cap. 21. 17.

7 a venit la el o femeie având un alabastru cu mir foarte scump şi l-a turnat pe capul lui când şedea la masă.

8 Iar când au văzut ucenicii * s'au mâhnit adânc zicând: La ce pierderea aceasta?

* Ioan 12. 4.

9 Căci acest mir se putea vinde cu mult şi să se dea săracilor.

10 Dar Isus cunoscând, le-a zis: Pentruce faceţi supărare femeii? Căci a făcut un lucru bun faţă de mine.

11 Căci * pe săraci îi aveţi întotdeauna cu voi dar pe ** mine nu mă aveţi întotdeauna.

* Deut. 15. 11. Ioan 12. 8. ** Cap. 18. 20; 28. 20. Ioan 13. 33; 14. 19; 16. 5, 28; 17. 11.

12 Căci ea turnând mirul acesta pe trupul meu, a făcut-o spre înmormântarea mea.

13 Adevărat vă spun, oriunde va fi propovăduită Evanghelia aceasta în toată lumea, se va vorbi şi despre ce a făcut femeia aceasta spre pomenirea ei.

Vânzarea lui Isus.

14 Atunci * unul din cei doisprezece, cel zis Iuda ** Iscarioteanul, s'a dus la mai marii preoţilor şi a zis:

* Marc. 14. 10. Luc. 22. 3. Ioan 13. 2, 30. ** Cap. 10. 4.

15 Ce * voiţi să-mi daţi şi eu vi-l voiu da prins?

Iar ei i-au cumpănit treizeci de arginţi.
* Zah. 11. 12. Cap. 27. 3.

16 Şi de atunci căuta vreme nimerită ca să-l dea prins.

Descoperirea vânzătorului.

17 Iar în * cea dintâi zi a azimilor ucenicii au venit la Isus zicând: Unde voeşti să-ţi gătim ca să mănânci Paştile?
*Exod. 12.6,18. Marc. 14.12. Luc. 22.7.

18 Şi el a zis: Mergeţi în cetate la cutare şi spuneţi-i: Invăţătorul zice: Vremea mea este aproape; la tine fac Paştile cu ucenicii mei.

19 Şi ucenicii au făcut cum le poruncise Isus şi au gătit Paştile.

20 Iar când s'a făcut seară, * s'a aşezat la masă cu cei doisprezece ucenici.
*Marc. 14.17—21. Luc. 22.14. Ioan13.21.

21 Şi pe când mâncau, el le-a zis: Adevărat vă spun că unul din voi mă va da prins.

22 Şi ei s'au întristat foarte mult şi au început să-i zică fiecare: Nu cumva sânt eu, Doamne?

23 Iar el a răspuns şi a zis: Celce * a muiat cu mine mâna în blid, acesta mă va da prins.
* Ps. 41. 9. Luc. 22. 21. Ioan 13. 18.

24 Intr'adevăr Fiul omului se duce după cum * este scris despre el dar vai ** de omul acela prin care este dat prins Fiul omului: ar fi bine pentru el dacă nu s'ar fi născut omul acela.
* Ps. 22. Isa. 53. Dan. 9. 26. Marc. 9.12. Luc. 24. 25, 26, 46. Fapt. 17. 2, 3; 26.22, 23. 1 Cor. 15. 3. ** Ioan 17. 12.

25 Şi Iuda care l-a dat prins a răspuns şi a zis: Nu cumva sânt eu, Rabi? El îi zice: Tu ai zis:

Cina cea de taină.

26 Şi pe când * mâncau ei, Isus ** a luat pâne şi a binecuvântat şi a frânt-o şi a dat ucenicilor şi a zis: Luaţi, mâncaţi; acesta † este trupul meu.
* Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. ** 1 Cor. 11. 23—25. † 1 Cor. 10. 16.

27 Şi a luat un pahar şi a mulţumit şi le-a dat zicând: Beţi * din el toţi.
* Marc. 14. 23.

28 Căci acesta * este sângele meu al legământului celui nou, ** care se varsă pentru † mulţi spre iertarea păcatelor.
* Exod. 24. 8. Lev. 17. 11. ** Ier. 31.31. † Cap. 20. 28. Rom. 3. 15. Evr. 9. 22.

29 Dar vă spun * că de acum nu voiu mai bea nicidecum din acest rod al viţei până ** în ziua aceea când îl voiu bea cu voi nou în împărăţia Tatălui meu.
*Marc. 14. 25. Luc. 22.18. **Fapt.10.41.

Isus înştiinţează pe ucenicii săi.

30 Şi dupăce * au cântat laudări, au ieşit la muntele Măslinilor. * Marc. 14. 26.

31 Atunci Isus le zice: Voi toţi * veţi ** avea în mine un prilej de poticnire în noaptea aceasta. Căci este scris: Voiu bate † păstorul şi oile turmei se vor împrăştia. * Marc. 14. 27. Ioan 16. 32. ** Cap. 11. 6. † Zah. 13. 7.

32 Dar dupăce voiu fi sculat, voiu * merge înainte de voi în Galilea.
* Cap. 28. 7, 10, 16. Marc. 14. 28; 16. 7.

33 Iar Petru a răspuns şi a zis: Dacă toţi vor avea prilej de poticnire în tine, eu niciodată nu voiu avea prilej de poticnire.

34 Isus i-a zis: Adevărat * îţi spun că, în noaptea aceasta mai înainte de a cânta cocoşul, de trei ori mă vei tăgădui.
* Marc. 14. 30. Luc. 22. 34. Ioan 13. 38.

35 Petru îi zice: Chiar dacă ar trebui să mor împreună cu tine nicidecum nu te voiu tăgădui. Şi toţi ucenicii au zis la fel.

Ghetsimani.

36 Atunci * Isus vine cu ei la un loc îngrădit zis Ghetsimani şi zice ucenicilor săi: Şedeţi aici până mă voiu duce colo şi mă voiu ruga.
*Marc. 14.32—35. Luc. 22.39. Ioan 18.1.

37 Şi a luat cu sine pe Petru şi pe * cei doi fii ai lui Zebedei şi a început să se întristeze şi să se tulbure adânc. * Cap. 4. 21.

38 Atunci le zice: Sufletul meu este foarte întristat, * pânăla moarte; rămâneţi aici şi veghiaţi cu mine. * Ioan 12. 27.

39 Şi a mers puţin mai înainte şi a căzut pe faţa sa şi s'a rugat * zicând: Tatăl ** meu, dacă este cu putinţă, treacă † dela mine paharul acesta; însă nu †† cum voesc eu ci cum voieşti tu. * Marc. 14. 36. Luc. 22. 42. Evr. 5. 7. ** Ioan 12. 27. † Cap. 20. 22. †† Ioan 5. 30; 6. 38. Filip. 2. 8.

40 Şi vine la ucenici şi-i află dormind şi zice lui Petru: Aşa, n'aţi fost în stare să vegheaţi un ceas cu mine?

41 Vegheaţi * şi rugaţi-vă ca să nu intraţi în ispită. Intr'adevăr duhul este fără preget dar carnea este neputincioasă. * Marc. 13. 33; 14. 38. Luc. 22. 40, 46. Efes. 6. 18.

42 Iarăş a mers a doua oară şi se ruga zicând: Tatăl meu, dacă nu este cu putinţă să treacă acesta ca să nu-l beau, facă-se voia ta.

43 Şi a venit iarăş şi i-a

aflat dormind căci ochii le
erau îngreuiaţi.
44 Şi i-a lăsat iarăş şi
a mers şi s'a rugat a treia
oară zicând acelaş cuvânt.
45 Atunci vine la uce-
nici şi le zice: Dormiţi de
acum şi odihniţi-vă. Iată
s'a apropiat ceasul şi Fiul
omului este dat în mânile
păcătoşilor.
46 Sculaţi-vă, să mergem;
iată, s'a apropiat celce mă
dă prins.

Prinderea lui Isus.

47 Şi pe când * vorbia el
încă, iată Iuda, unul din
cei doisprezece, şi cu el
gloată multă cu săbii şi
ciomege, a venit dela mai
marii preoţilor şi bătrânii
poporului. * Marc. 14. 43.
Luc. 22. 47. Ioan 18. 3. Fapt. 1. 16.
48 Iar celce-l dădea prins
le dăduse un semn zicând:
Pe care-l voiu săruta, acela
este, apucaţi-l.
49 Şi îndată s'a apropiat
de Isus şi a zis: Bucură-te,
Rabi. Şi l-a * sărutat mult.
* 2 Sam. 20. 9.
50 Iar Isus i-a zis: Prie-
tene, * pentruce ai venit fă.
Atunci ei s'au apropiat, au
pus mânile pe Isus şi l-au
apucat. * Ps. 41. 9; 55. 13.
51 Şi iată, unul * din cei-
ce erau cu Isus a întins
mâna, şi-a tras sabia şi a
lovit pe robul marelui preot
şi i-a tăiat urechea.
* Ioan 18. 10.
52 Atunci Isus îi zice:
Intoarce sabia ta la locul
ei, căci * toţi cari iau sabie
de sabie vor pieri.
* Fac. 9. 6. Apoc. 13.10.
53 Sau ţi se pare că nu
pot ruga pe Tatăl meu
şi-mi va pune în rând
chiar acum mai * mult de
douăsprezece legiuni de în-
geri? * 2 Reg. 6. 17. Dan. 7. 10.
54 Dar cum vor fi îm-
plinite scripturile că * aşa
trebue să fie? * Isa. 53. 7, etc.
Vers. 24. Luc. 24. 25, 44, 46.
55 In acel ceas Isus a zis
gloatelor: Aţi ieşit ca la un
tâlhar cu săbii şi ciomege
să mă prindeţi? In fiecare
zi şedeam în templu învă-
ţând şi nu m'aţi apucat.
56 Dar toate acestea s'au
făcut ca să fie împlinite
scripturile * proorocilor. A-
tunci ** toţi ucenicii l-au lă-
sat şi au fugit.
* Plân. 4. 20. Vers. 54. ** Ioan 18. 15.

Isus înaintea Sinedriului.

57 Iar ceice * apucaseră
pe Isus l-au dus la Caiafa,
marele preot, unde erau a-
dunaţi împreună cărturarii
şi bătrânii. * Marc. 14. 53.
Luc. 22. 54. Ioan 18. 12,13. 24.
58 Dar Petru îl urma de
departe pânăla curtea ma-
relui preot şi a intrat în-

läuntru şi şedea cu sluji-
torii să vadă sfârşitul.
59 Iar mai marii preo-
ţilor şi bătrânii, tot sine-
driul, căutau o mărturie
mincinoasă împotriva lui
Isus, ca să-l omoare.
60 Şi n'au găsit deşi ve-
niseră mulţi * martori min-
cinoşi. In urmă au venit
doi,** * Ps. 27. 12; 35. 11. Marc. 14.
15. Fapt. 6. 13. ** Deut. 19. 15.
61 şi au zis: Acesta a
zis: Pot * dărâma templul
lui Dumnezeu şi în trei
zile să-l zidesc.
* Cap. 27. 40. Ioan 2. 19.
62 Şi marele preot s'a
sculat * şi i-a zis: Nu răs-
punzi nimic? Ce mărturi-
sesc aceştia împotriva ta?
* Marc. 14. 60.
63 Dar Isus * tăcea. Şi
marele preot i-a zis: Te **
jur pe Dumnezeul cel viu
să ne spui dacă tu eşti
Hristosul, Fiul lui Dum-
nezeu. * Isa. 53. 7. Cap. 27. 12, 14.
** Lev. 5.1. 1 Sam. 14. 24, 26.
64 Isus îi zice: Tu ai zis.
Dar vă spun: de * acum
veţi vedea pe Fiul omului
şezând ** la dreapta puterii
şi venind pe norii cerului.
* Dan. 7. 13. Cap. 16. 27; 24. 30; 25. 31.
Luc. 21. 27. Ioan 1. 51. Rom. 14. 10.
1 Tes. 4. 16. Apoc. 1. 7. ** Ps. 110. 1.
Fapt. 7. 55.
65 Atunci * marele preot
şi-a sfâşiat veşmintele, zi-
când: A hulit. Ce mai a-
vem trebuinţă de martori?
Iată acum aţi auzit hula.
* 2 Reg. 18. 37; 19. 1.
66 Ce vi se pare? Ei au
răspuns şi au zis: Este vi-
novat * de moarte.
* Lev. 24. 16. Ioan 19. 7.
67 Atunci * l-au scuipat
în faţă şi l-au pălmuit iar
alţii l-au ** bătut,
* Isa. 50. 6; 53. 3. Cap. 27. 30. ** Luc.
22. 63. Ioan 19. 3.
68 zicând: Prooroceşte-
*ne, * Hristoase, cine este
celce te-a lovit?
* Marc. 14. 65. Luc. 22. 64.

Tăgăduirea lui Petru.

69 Iar Petru * şedea a-
fară în curte. Şi o slujnică
a venit la el zicând: Şi tu
erai cu Isus Galileanul.
* Marc. 14. 66. Luc. 22. 55. Ioan 18. 16,
17, 25.
70 Iar el a tăgăduit îna-
intea tuturor zicând: Nu
ştiu ce zici.
71 Şi a ieşit la poartă
şi l-a văzut alta şi zice ce-
lor de acolo: Şi acesta era
cu Isus Nazarineanul.
72 Şi iarăş a tăgăduit
cu jurământ: Nu ştiu pe
omul acesta.
73 Iar peste puţin ceice
stăteau acolo au venit şi
au zis lui Petru: Cu ade-
vărat şi tu eşti dintre ei
căci şi vorbirea * ta te dă
pe faţă. * Luc. 22. 59.
74 Atunci a * început să

se blesteme și să jure: Nu
știu pe omul acesta. Și în-
dată a cântat cocoșul.
* Marc. 14. 71.

75 Și Petru și-a adus a-
minte de cuvântul lui Isus
care zisese: Mai înainte *
de a cânta cocoșul, de trei
ori mă vei tăgădui. Și a
ieșit afară și a plâns cu
amar. * Vers. 34. Marc. 14 30.
Luc. 22. 61, 62. Ioan 13. 38.

Isus este dus la Pilat.

27 Iar când s'a făcut di-
mineață toți * mai ma-
rii preoților și bătrânii po-
porului s'au sfătuit împo-
triva lui Isus ca să-l o-
moare. * Ps. 2. 2. Marc. 15. 1.
Luc. 22. 66; 23. 1. Ioan 18. 28.
2 Și după ce l-au legat,
l-au dus și l-au dat în mâ-
nile lui Pilat dregătorul.*
* Cap. 20. 19. Fapt. 3. 13.

Căința și moartea lui Iuda.

3 Atunci * Iuda, care îl
dăduse prins, când a vă-
zut că a fost osândit, i-a
părut rău și a adus înapoi
cei treizeci de arginți la
mai marii preoților și bă-
trâni, * Cap. 26. 14, 15.
4 zicând: Am păcătuit
dând sânge nevinovat. Iar
ei au zis: Ce ne privește pe
noi? Tu vei vedea.
5 Și el a aruncat argin-
ții în templu, s'a * depărtat
și a plecat și s'a spân-
zurat. * 2 Sam. 17. 23. Fapt. 1. 18.

6 Și mai marii preoți-
lor au luat arginții și au
zis: Nu se cuvine să-i a-
runcăm în cutia pentru da-
ruri deoarece sunt preț de
sânge.
7 Și s'au sfătuit și au
cumpărat din ei țarina o-
larului pentru înmormân-
tarea străinilor.
8 Deaceea țarina * aceea
a fost numită țarina sân-
gelui, până în ziua de azi.
* Fapt. 1. 19.

9 Atunci s'a împlinit ce
fusese spus prin Ieremia
proorocul care zice: Și au
luat cei treizeci de arginți,
prețul celui prețuit, pe
care l-au *prețuit unii din
copiii lui Israel; * Zah. 11. 12, 13.
10 și i-au dat pentru ța-
rina olarului, după cum
mi-a poruncit Domnul.

Isus înaintea lui Pilat.

11 Iar Isus sta înaintea
dregătorului. Și dregătorul
l-a * întrebat zicând: Ești
tu Împăratul Iudeilor? Iar
Isus a zis: Tu zici.**
* Marc. 15. 2. Luc. 23. 3. Ioan 18. 33.
** Ioan 18. 37. 1 Tim. 6. 13.
12 Și când era învinuit
de mai marii preoților și
bătrâni, nimic * nu răs-
pundea. * Cap. 26. 63. Ioan 19. 9.
13 Atunci Pilat îi zice:
N'auzi * câte mărturisesc ei
împotriva ta?
* Cap. 26. 62. Ioan 19. 10.

14 Și el nu i-a răspuns
la niciun singur cuvânt
încât dregătorul se mira
foarte mult.

Întărirea hotărîrii de moarte.

15 Iar la * sărbătoare
dregătorul avea obiceiu să
dea pentru gloată drumul
la un închis pe care-l vo-
iau ei.
* Marc. 15. 6. Luc. 23. 17. Ioan 18. 39.
16 Și aveau atunci pe
un întemnițat vestit, zis Ba-
raba.
17 Pe când erau adu-
nați ei deci împreună, Pi-
lat le-a zis: La care voiți
să-i dau drumul pentru
voi? Lui Baraba sau lui
Isus care se zice Hristos?
18 Căci știa că din pismă
îl dăduseră.
19 Și pe când ședea el
pe scaunul de judecător,
nevastă-sa, a trimis la el
zicând: N'avea nimic a
face cu acel drept căci am
suferit multe azi în vis
pentru el.
20 Dar mai marii preo-
ților * și bătrânii au îndem-
nat gloatele ca să ceară
pe Baraba iar pe Isus să-l
piardă. * Marc. 15. 11. Luc. 23. 18.
Ioan 18. 40. Fapt. 3. 14.
21 Și dregătorul a răs-
puns și le-a zis: La care
din cei doi voiți să-i dau
drumul pentru voi? Și ei
au zis: Lui Baraba.
22 Pilat le zice: Ce voiu
face deci cu Isus care se
zice Hristos? Ei toți zic:
Să fie răstignit.
23 Și el a zis: Dar ce
rău a făcut? Iar ei mai
mult strigau zicând: Să fie
răstignit.
24 Și când a văzut Pilat
că nu folosește nimic ci se
face mai mare tulburare,
a luat * apă, și-a spălat mâ-
nile înaintea gloatei zicând:
Sânt nevinovat de sângele
acestui drept: voi veți ve-
dea. * Deut. 21. 6.
25 Și tot poporul a răs-
puns și a zis: Sângele * lui
fie asupra noastră și asu-
pra copiilor noștri.
* Deut. 19. 10. Ios. 2. 19. 2 Sam. 1. 16.
1 Reg. 2. 32. Fapt. 5. 28.
26 Atunci a dat pentru
ei drumul lui Baraba iar
pe Isus l-a biciuit * și l-a
dat ca să fie răstignit.
* Isa. 53. 5. Marc. 15. 15. Luc. 23. 16,
24, 25. Ioan 19. 1. 16.

Batjocurile ostașilor.

27 Atunci ostașii * dregă-
torului au luat cu ei pe
Isus în pretoriu și au adu-
nat lângă el toată ceata os-
tașilor. * Marc. 15. 16. Ioan 19. 2.
28 Și l-au desbrăcat și
i-au * pus o manta stacojie.
* Luc. 23. 11.
29 Și au * împletit o cu-

nună de spini şi au pus-o pe capul lui şi o trestie în dreapta lui şi au îngenunchiat înaintea lui şi l-au luat în râs zicând: Bucură-te, Impărate al Iudeilor!
* Ps. 69. 19. Isa. 53. 3.

30 Şi au scuipat * pe el şi au luat trestia şi-l băteau peste cap.
* Isa. 50. 6. Cap. 26. 67.

31 Şi dupăce au râs de el, l-au desbrăcat de manta, l-au îmbrăcat cu hainele lui şi * l-au dus ca să-l răstignească.
* Isa. 53. 7.

Răstignirea.

32 Şi pe * când ieşiau afară, au ** găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit ca să-i ducă crucea.
* Num. 15. 35. 1 Reg. 21. 13. Fapt. 7.58. Evr. 13. 12. ** Marc. 15. 21. Luc. 23.26.

33 Şi când * au venit la un loc zis Golgota, adică Locul căpăţânii,
* Marc. 15. 22. Luc. 23. 33. Ioan 19. 17.

34 i-au * dat să bea vin amestecat cu fiere; şi când a gustat n'a vrut să bea.
* Ps. 69. 21. Vers. 48.

35 Şi dupăce * l-au răstignit, au împărţit ** între ei hainele lui, aruncând sorţ.
* Marc. 15. 24. Luc. 23. 34. Ioan 19. 24.** Ps. 22. 18.

36 Şi * au şezut jos şi-l păziau acolo.
* Vers. 54.

37 Şi * au pus deasupra capului său vina sa scrisă: ACESTA ESTE ISUS, IMPARATUL IUDEILOR.
* Marc. 15. 26. Luc. 23. 38. Ioan 19. 19.

38 Atunci sunt răstigniţi împreună * cu el doi tâlhari, unul la dreapta şi altul la stânga.
* Isa. 53. 12. Marc. 15. 27. Luc. 23. 32, 33. Ioan 19. 18.

Batjocurile trecătorilor.

39 Şi trecătorii * îl huliau clătinându-şi capetele.
* Ps. 22. 7; 109. 25. Marc. 15. 29. Luc. 23. 35.

40 şi zicând: Tu * celce dărâmi templul şi-l zideşti în trei zile, mântuieşte-te pe tine însuţi. Dacă ** eşti Fiul lui Dumnezeu, pogoară-te depe cruce.
*Cap. 26. 61. Ioan 2. 19. **Cap. 26. 63.

41 Asemenea şi mai marii preoţilor îl luau în râs, cu cărturarii şi bătrânii şi ziceau:

42 Pe alţii a mântuit, pe sine nu se poate mântui. Este Impăratul lui Israel: să se pogoare acum depe cruce şi vom crede în el.

43 S'a * încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum dacă-l voieşte. Căci a zis: Sânt Fiul lui Dumnezeu.
* Ps. 22. 8.

44 Aceeaş * ocară îi aruncau şi tâlharii cari au fost răstigniţi împreună cu el.
* Marc. 15. 32. Luc. 23. 39.

Intunerecul.

45 Iar dela * al şaselea ceas s'a făcut întunerec peste tot pământul pânăla al nouălea ceas.
* Amos 8. 9. Marc. 15. 33. Luc. 23.44.

46 Iar pela al nouălea ceas Isus a * strigat cu glas mare zicând: Eli, ** Eli, Lama Sabactani? adică: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit?
* Evr. 5. 7. ** Ps. 22. 1.

47 Şi unii din ceice stau acolo, când au auzit, ziceau: Pe Ilie îl chiamă acesta.

48 Şi îndată unul dintre ei a alergat şi a luat un burete şi l-a umplut * de oţet şi l-a pus într'o trestie şi i-a dat să bea.
* Ps. 69. 21. Marc. 15. 36. Luc. 23. 36. Ioan 19. 29.

49 Iar ceilalţi ziceau: Lasă să vedem dacă vine Ilie să-l mântuiască.

50 Şi Isus * a strigat iaraş cu glas mare şi şi-a dat duhul.
* Marc. 15. 37. Luc. 23. 46.

Perdeaua dinlăuntrul Templului se rupe.

51 Şi iată perdeaua templului * s'a rupt în două de sus şi până jos şi pământul s'a cutremurat şi pietrele s'au despicat.
* Exod. 26. 31. 2 Cron. 3. 14. Marc. 15. 38 Luc. 23. 45.

52 Şi mormintele s'au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi s'au sculat.

53 Şi au ieşit din morminte după învierea lui şi au intrat în sfânta cetate şi s'au arătat multora.

54 Dar sutaşul * şi ceice păziau pe Isus împreună cu el, când au văzut cutremurul de pământ şi celece se făcuseră, s'au temut foarte mult zicând: Cu adevărat acesta era Fiul lui Dumnezeu.
* Vers. 36. Marc. 15. 39. Luc. 23.47

55 Şi erau acolo privind de departe multe femei cari * urmaseră pe Isus din Galilea slujindu-i,
* Luc. 8. 2, 3.

56 între * cari era Maria Magdalina şi Maria, mama lui Iacov şi Iose, şi mama fiilor lui Zebedei.
* Marc. 15. 40.

Inmormântarea lui Isus.

57 Iar * când s'a făcut seară, a venit un om bogat din Arimatea, cu numele Iosif, care era şi el ucenic al lui Isus.
* Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. Ioan 19.38.

58 Acesta s'a dus la Pilat şi a cerut trupul lui Isus. Atunci Pilat a poruncit să fie dat trupul.

59 Şi Iosif a luat trupul, l-a înfăşurat într'o pânză curată de in,

60 şi l-a * pus în mormântul său nou pe care-l

săpase în stâncă și a pră-
vălit o piatră mare la ușa
mormântului și a plecat.
* Isa. 53. 9.

61 Și Maria Magdalina
era acolo și cealaltă Marie,
stând în fața mormântului.

Pecetluirea mormântului.

62 Iar a doua zi care
este după Pregătire, mai
marii preoților și Fariseii
s'au adunat împreună la
Pilat,
63 zicând: D o m n u l e,
ne-am adus aminte că a-
măgitorul acela pe când
era încă viu a zis: După *
trei zile mă scol.
* Cap. 16. 21; 17. 23; 20. 19; 26. 61. Marc.
8. 31; 10. 34. Luc. 9. 22; 18. 33; 24. 6, 7.
Ioan 2. 19.
64 Deaceea poruncește
ca mormântul să fie păzit
bine până a treia zi, ca nu
cumva să vină ucenicii să-l
fure și să zică poporului:
S'a sculat dintre cei morți.
Și rătăcirea din urmă va
fi mai rea decât cea dintâi.
65 Și Pilat le-a zis: A-
veți o pază. Plecați, întăriți
cum știți.
66 Iar ei au plecat și au
întărit * mormântul cu
pază dupăce au pecetluit
piatra. * Dan. 6. 17.

Invierea lui Isus.

28 Iar târziu în ziua Sa-
batului,* când se lu-
mina de ziua întâi a săp-
tămânii, Maria Magdalina
și**cealaltă Marie au venit
să privească mormântul.
* Marc. 16. 1. Luc. 24. 1. Ioan 20. 1.
** Cap. 27. 56.

2 Și iată, s'a făcut un
mare cutremur de pământ,
căci un înger * al Domnu-
lui s'a pogorît din cer și
a venit și a prăvălit piatra
și ședea deasupra ei.
* Marc. 16. 5. Luc. 24. 4. Ioan 20. 12.

3 Infățișarea * lui era ca
fulgerul și îmbrăcămintea
lui albă ca zăpada.
* Dan. 10. 6.

4 Și de teama lui păzi-
torii s'au cutremurat și au
fost ca morți.
5 Și îngerul a răspuns și
a zis femeilor: Nu vă te-
meți căci știu că voi cău-
tați pe Isus care a fost
răstignit.
6 Nu este aici căci s'a
sculat, după cum * a zis;
veniți, vedeți locul unde
era pus Domnul.
* Cap. 12. 40; 16. 21; 17. 23; 20. 19.

7 Și duceți-vă repede și
spuneți ucenicilor lui: S'a
sculat dintre cei morți și
iată merge * înainte de voi
în Galilea: acolo îl veți ve-
dea. Iată v'am spus.
* Cap. 26. 32. Marc. 16. 7.

Isus se arată femeilor.

8 Și au plecat repede
dela mormânt cu teamă și
cu bucurie mare și au a-

lergat să vestească uceni-
cilor lui.
9 Și iată Isus * le-a în-
tâmpinat zicând: Bucura-
ți-vă. Iar ele s'au apropiat
și i-au apucat picioarele și
i s'au închinat.
* Marc. 16. 9. Ioan 20. 14.

10 Atunci Isus le zice:
Nu vă temeți; duceți-vă,
vestiți fraților * mei ca să
plece în Galilea și acolo
mă vor vedea.
* Ioan 20. 17. Rom. 8. 29. Evr. 2. 11.

Ademenirea străjerilor.

11 Și pe când se du-
ceau ele, iată unii din pază
au venit în cetate și au
vestit mai marilor preoți-
lor toate cele întâmplate.
12 Și dupăce s'au adunat
împreună cu bătrânii și
s'au sfătuit, au dat arginți
destui ostașilor,
13 zicând: Spuneți: Uce-
nicii lui au venit noaptea
și l-au furat, pe când dor-
miam noi.
14 Și dacă se va auzi a-
ceasta la dregător, îl vom
îndupleca și vă vom face
fără grijă.

15 Și ei au luat arginții
și au făcut cum au fost în-
vățați. Și s'a răspândit
vorba aceasta între Iudei
până în ziua de azi.

Arătarea lui Isus în Galilea.

16 Iar cei unsprezece u-
cenici s'au dus în Galilea,
în muntele unde * le rân-
duise Isus. * Cap. 26. 32. Vers. 7.
17 Și când l-au văzut,
i s'au închinat iar unii s'au
îndoit.
18 Și Isus s'a apropiat și
le-a vorbit zicând: Orice
putere mi s'a dat * în cer
și pe pământ.
*Dan. 7. 13, 14. Cap. 11. 27; 16, 28. Luc.
1. 32; 10. 22. Ioan 3. 35; 5. 22; 13. 3; 17.
2. Fapt. 2. 36. Rom. 14. 9. 1 Cor. 15. 27.
Efes. 1. 10, 21. Filip. 2. 9, 10. Evr. 1. 2;
2. 8. 1 Pet. 3. 22. Apoc. 17. 14
19 Mergeți * deci și fa-
ceți ucenici ** din toate
neamurile, botezându-i în
numele Tatălui și al Fiului
și al Sfântului Duh.
* Marc. 16. 15. ** Isa. 52. 10. Luc. 24.
47. Fapt. 2. 38, 39. Rom. 10. 18. Col. 1. 23.
20 Invățându-i * să pă-
zească toate câte v'am po-
runcit. Și iată eu sânt cu
voi în toate zilele pânăla
sfârșitul veacului. * Fapt. 2. 42.

EVANGHELIA DUPĂ MARCU.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

1 Inceputul Evangheliei lui Isus Hristos, Fiul * lui Dumnezeu,
* Marc. 14. 33. Luc. 1. 35. Ioan 1. 34.

2 după cum este scris în Isaia proorocul: Iată * eu trimit înaintea feţei tale pe solul meu, care va pregăti calea ta.
* Mal. 3. 1. Mat. 11. 10. Luc. 7. 27.

3 Glasul * unuia care strigă în pustie: Pregătiţi calea Domnului, faceţi-i drepte cărările. * Isa. 40. 3. Mat. 3. 3. Luc. 3. 4. Ioan 1. 15, 23.

4 Ioan * a venit botezând în pustie şi propovăduind botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor.
* Mat. 3. 1. Luc. 3. 3. Ioan 3. 23.

5 Şi tot * ţinutul Iudeei şi toţi cei din Ierusalim ieşiau la el şi erau botezaţi de el în râul Iordan, mărturisindu-şi păcatele.
* Mat. 3. 5.

6 Şi Ioan era îmbrăcat * cu peri de cămilă şi cu o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale şi mânca lăcuste ** şi miere sălbatică. * Mat. 3. 4. ** Lev. 11. 22.

7 Şi propovăduia zicând: După mine vine * celce este mai puternic decât mine, căruia eu nu sânt vrednic să mă plec să-i desleg cureaua încălţămintelor lui.
* Mat. 3. 11. Ioan 1. 27. Fapt. 13. 25.

8 Eu * v'am botezat cu apă, dar el vă va boteza cu ** Duhul Sfânt.
* Fapt. 1. 5; 11. 16; 19. 4. ** Isa. 44. 3. Ioel 2. 28. Fapt. 2. 4; 10. 45; 11. 15, 16. 1 Cor. 12. 13.

Botezul şi ispitirea lui Isus.

9 Şi a fost *aşa:* In * zilele acelea Isus a venit dela Nazaretul Galileii şi a fost botezat de Ioan în Iordan.
* Mat. 3. 13. Luc. 3. 21.

10 Şi îndată, cum a ieşit * din apă, a văzut cerurile desfăcute şi pe Duhul pogorîndu-se peste el ca un porumbel. * Mat. 3. 16. Ioan 1. 32.

11 Şi s'a făcut un glas din ceruri: Tu * eşti Fiul meu cel iubit, în tine mi-am găsit plăcerea.
* Ps. 2. 7. Mat. 3. 17. Cap. 9. 7.

12 Şi îndată * Duhul îl mână afară în pustie,
* Mat. 4. 1. Luc. 4. 1.

13 şi a fost în pustie patruzeci de zile ispitit de Satana. Şi era cu fiarele şi îngerii îi * slujiau.
* Mat. 4. 11.

Inceputul propovăduirii lui Isus.

14 Iar dupăce * a fost prins Ioan, Isus a venit în Galilea propovăduind ** Evanghelia lui Dumnezeu.
* Mat. 4. 12. ** Mat. 1. 23.

15 şi zicând: S'a * împlinit vremea şi s'a apropiat ** împărăţia lui Dumnezeu; pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie.
* Dan. 9. 25. Gal. 4. 4. Efes. 1. 10. ** Mat. 3. 2; 4. 17.

Chemarea celor dintâi ucenici.

16 Şi * trecând pe lângă marea Galileii, a văzut pe Simon şi pe Andrei, fratele lui Simon, aruncând o mreajă în mare, căci erau pescari. * Mat. 4. 18. Luc. 5. 4.

17 Şi Isus le-a zis: Veniţi după mine şi vă voiu face să fiţi pescari de oameni.

18 Şi îndată au lăsat * mrejile şi l-au urmat.
* Mat. 19. 27. Luc. 5. 11.

19 Şi * mergând puţin înainte, au văzut pe Iacov al lui Zebedei şi pe Ioan, fratele lui, şi ei erau în corabie cârpind mrejile.
* Mat. 4. 21.

20 Şi îndată i-a chemat şi au lăsat pe tatăl lor Zebedei în corabie împreună cu cei tocmiţi şi s'au dus după el.

Isus vindecă pe un îndrăcit în Capernaum.

21 Şi ei merg * în Capernaum şi îndată în ziua Sabatului el a intrat în sinagogă şi-i învăţa.
* Mat. 4. 13. Luc. 4. 31.

22 Şi * erau uimiţi de învăţătura lui, căci îi învăţa ca unul care are putere, iar nu ca şi cărturarii.
* Mat. 7. 28.

23 Şi îndată era în * sinagoga lor un om cu un duh necurat şi striga tare,
* Luc. 4. 33.

24 zicând: Ha! Ce * avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te ştiu cine eşti: Sfântul lui Dumnezeu.
* Mat. 8. 29.

25 Şi Isus l-a * certat zicând: Tacă-ţi gura şi ieşi afară din el. * Vers. 34.

26 Şi duhul necurat, după ce l-a scuturat * şi a strigat cu glas mare, a ieşit din el. * Cap. 9. 20.

27 Şi toţi s'au uimit încât se întrebau împreună între ei, zicând: Ce este aceasta? O învăţătură nouă! El porunceşte cu putere chiar duhurilor necurate şi ele ascultă de el.

28 Şi îndată a ieşit ştirea despre el pretutindeni în toată împrejurimea Galileii.

Tămăduirea soacrei lui Petru.

29 Şi îndată * ieşind din
sinagogă, au venit la casa
lui Simon şi Andrei cu Ia-
cov şi Ioan.
* Mat. 8. 14. Luc. 4. 38.

30 Iar soacra lui Simon
zăcea acolo prinsă de fri-
guri şi îndată îi vorbesc
despre ea.

31 Şi s'a apropiat şi a
ridicat-o apucând-o de
mână şi au lăsat-o trigu-
rile şi ea le slujia.

Tămăduirea altor bolnavi.

32 Şi când s'a făcut
seară, * când a apus soa-
rele, aduceau la el pe toţi
cari erau bolnavi şi pe în-
drăciţi. * Mat. 8. 16. Luc. 4. 40.

33 Şi toată cetatea era
adunată la uşă.

34 Şi a tămăduit pe
mulţi cari suferiau de fe-
lurite boale şi a scos a-
fară mulţi draci şi nu *
lăsa pe draci să vorbească,
fiindcă îl cunoşteau că este
Hristosul.
*Cap. 3. 12. Luc. 4. 41. Fapt. 16. 17, 18.

35 Şi a * doua zi dimi-
neaţa, foarte de noapte, s'a
sculat şi a ieşit şi s'a dus
într'un loc pustiu şi se
ruga acolo. * Luc. 4. 42.

36 Şi Simon şi cei îm-
preună cu el l-au urmărit.

37 Şi l-au aflat. Şi-i
spun: Toţi te caută.

38 Şi el le zice: Să * mer-
gem alt undeva în târgu-
rile învecinate ca să pro-
povăduiesc şi acolo, căci
pentru ** aceasta am ieşit.
* Luc 4. 43. ** Isa. 61. 1. Ioan 16. 28; 17. 4.

39 Şi s'a dus în sinago-
gile lor în toată Galilea,
propovăduind * şi scoţând
afară dracii.
* Mat. 4. 23. Luc. 4. 44.

Tămăduirea unui lepros.

40 Şi * un lepros vine la
el, rugându-l şi îngenun-
chind şi zicându-i: Dacă
voeşti, poţi să mă cură-
ţeşti. * Mat. 8. 2. Luc. 5. 12.

41 Şi făcându-i-se milă,
a întins mâna şi l-a atins
şi a zis: Voesc, fii curăţit.

42 Şi îndată lepra s'a
depărtat dela el şi a fost
curăţit.

43 Şi i-a poruncit cu as-
prime şi îndată l-a scos
afară,

44 şi i-a zis: Vezi, nu
spune nimărui nimic, ci
du-te, arată-te preotului şi
du pentru curăţirea ta ce-
lece * a rânduit Moise spre
mărturie lor.
* Lev. 14. 3, 4. 10. Luc. 5. 14.

45 Dar * el a ieşit şi a
început să vestească multe
şi să răspândească vorba,
încât Isus nu mai putea

intra pe faţă în cetate, ci
era afară în locuri pustii
şi ** veniau la el din toate
părţile. * Luc. 5. 15. ** Cap. 2. 13.

Vindecarea slăbănogului.

2 Şi când a intrat * ia-
răş în Capernaum după
câteva zile, s'a auzit că
este în casă.
* Mat. 9. 1. Luc. 5. 18.

2 Şi s'au adunat mulţi
împreună, încât nu mai
era loc *pentru ei* nici spre
uşă. Şi el le vorbia cu-
vântul.

3 Şi vin aducând la el
pe un slăbănog purtat de
patru inşi.

4 Şi neputând să se a-
propie de el, din pricina
gloatei, au descoperit aco-
perişul unde era şi dupăce
au scobit, au lăsat în jos
patul pe care zăcea slă-
bănogul.

5 Şi Isus văzându-le cre-
dinţa zice slăbănogului:
Copile, iertate-ţi sunt pă-
catele.

6 Şi erau acolo unii din-
tre cărturari şezând şi gân-
dind în inimile lor:

7 Pentruce vorbeşte a-
cesta astfel? Huleşte: cine
* poate ierta păcatele de-
cât numai unul, Dumne-
zeu? * Iov 14. 4. Isa. 43. 25.

8 Şi îndată Isus cunos-
când * cu duhul său că gân-
desc astfel * în ei înşişi, le
zice: Pentruce gândiţi a-
ceasta în inimile voastre?
* Mat. 9. 4.

9 Ce * este mai lesne, a
zice slăbănogului: Ierta-
te-ţi sunt păcatele! sau a
zice: Scoală-te şi ia-ţi pa-
tul şi umblă? * Mat. 9. 5.

10 Dar ca să ştiţi că
Fiul omului are putere pe
pământ să ierte păcate
(zice slăbănogului):

11 Ţie-ţi zic, scoală-te,
ia-ţi patul şi mergi la
casa ta.

12 Şi s'a sculat şi în-
dată a luat patul şi a ieşit
înaintea tuturor încât toţi
erau uimiţi şi slăviau pe
Dumnezeu zicând: Nicio-
dată n'am văzut aşa ceva.

Chemarea lui Levi.

13 Şi * a ieşit iar lângă
mare şi toată gloata venia
la el şi-i învăţa. * Mat. 9. 9.

14 Şi pe când * trecea, a
văzut pe Levi al lui Al-
feu stând la vamă şi-i zice:
Urmează-mă. Şi el s'a scu-
lat şi l-a urmat.
* Mat. 9. 9. Luc. 5. 27.

Isus stă la masă cu vameşii şi păcătoşii.

15 Şi a fost *aşa:* El * şe-
dea la masă în casa lui
şi mulţi vameşi şi păcă-
toşi şedeau la masă cu Isus

și cu ucenicii lui, căci erau mulți și-l urmau. * Mat. 9. 10.

16 Și cărturarii Fariseilor, când au văzut că mânca cu vameșii și păcătoșii ziceau ucenicilor lui: Mănâncă și bea cu vameșii și păcătoșii.

17 Și auzind Isus, le zice: Nu * cei sănătoși au trebuință de doctor, ci cei bolnavi. N'am venit să chem pe drepți ci pe păcătoși. * Mat. 9. 12, 13; 18. 11. Luc. 5. 31, 32; 19. 10. 1 Tim. 1. 15.

Despre post.

18 Și ucenicii * lui Ioan și Fariseii postiau. Și vin și-i zic: Pentruce ucenicii lui Ioan și ucenicii Fariseilor postesc, iar ucenicii tăi nu postesc? * Mat. 9. 14. Luc. 5. 33.

19 Și Isus le-a zis: Nu cumva pot fiii odăii de nuntă să postească atunci când este mirele cu ei? Câtă vreme au pe mire cu ei nu pot posti.

20 Dar vor veni zile când mirele va fi luat dela ei și atunci vor posti în ziua aceea.

21 Nimeni nu coase o bucată de postav nou la un veșmânt vechiu; altfel umplutura nouă a celui vechiu rupe din acesta și se face o spărtură mai rea.

22 Și nimeni nu pune vin nou în burduturi vechi; altfel, vinul va sparge burdufurile și vinul se pierde și burdufurile: ci pun vin nou în burduturi noi.

Spicele de grâu și Sabatul.

23 Și a fost *așa:* El trecea * în ziua Sabatului prin sămănături și ucenicii lui au început să-și facă drum smulgând ** spicele de grâu. * Mat. 12. 1. Luc. 6. 1. ** Deut. 23. 25.

24 Și Fariseii îi ziceau: Vezi, pentruce fac ei în ziua Sabatului ce nu se cade?

25 Și el le-a zis: Oare n'ați cetit niciodată ce * a făcut David când a avut trebuință și a flămânzit el și cei cu el? * 1 Sam. 21. 6.

26 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, când era mare preot Abiatar, și a mâncat pânile punerii înainte, pe cari * nu se cade să le mănânce decât numai preoții și a dat și celorce erau cu el? * Exod. 29. 32. 33. Lev. 24. 9.

27 Și le-a zis: Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat:

28 Așa că Fiul omului este Domn * și al Sabatului. * Mat. 12. 8.

Omul cu mâna uscată.

3 Și a * intrat iar în sinagogă și acolo era un om care avea mâna uscată. * Mat. 12. 9. Luc. 6. 6.

2 Și-l pândiau *să vadă* dacă îl tămăduiește în ziua Sabatului, ca să-l învinuiască.

3 Și zice omului care avea mâna uscată: Scoală-te în mijloc.

4 Și le zice: Se cuvine în ziua Sabatului a face bine sau a face rău? a mântui un suflet sau a omorî? Iar ei tăceau.

5 Și dupăce i-a privit împrejur cu mânie, întristându-se de învârtoșarea inimii lor, zice omului: Intinde-ți mâna. Și a întins-o și mâna lui s'a făcut sănătoasă.

6 Și Fariseii * au ieșit și îndată s'au sfătuit cu Irodianii ** împotriva lui, cum să-l piardă. * Mat. 12. 14. ** Mat. 22. 16.

Isus vindecă pe bolnavi.

7 Și Isus cu ucenicii săi s'a depărtat spre mare și l-a urmat o mulțime mare din Galilea și * din Iudea, * Luc. 6. 17.

8 și din Ierusalim și din Idumea și de dincolo de Iordan și dimprejurul Tirului și Sidonului, o mulțime mare, auzind tot ce făcea, a venit la el.

9 Și el a zis ucenicilor săi să-i fie la îndămână o luntre din pricina gloatei ca să nu-l strâmtoreze.

10 Căci tămăduise mulți; încât toți câți aveau răni năvăliau spre el ca să-l atingă.

11 Și duhurile * necurate, când îl zăriau, cădeau inaintea lui și strigau zicând: Tu ** ești Fiul lui Dumnezeu. * Cap. 1. 23. 24. Luc. 4. 41 ** Mat. 14. 33. Cap. 1. 1.

12 Și le * poruncia mult, ca să nu-l dea pe față. * Mat. 12. 16. Cap. 1. 25, 34.

Alegerea celor doisprezece apostoli.

13 Și * se suie în munte și cheamă la sine pe cine a voit el însuș. Și au venit la el. * Mat. 10. 1. Luc. 6. 12; 9. 1.

14 Și a făcut doisprezece ca să fie cu el și ca să-i trimită să propovăduiască,

15 și să aibă putere să scoată afară draci.

16 Și a făcut doisprezece și lui Simon i-a * dat numele Petru; * Ioan 1. 42.

17 și pe Iacov al lui Zebedei și pe Ioan fratele lui Iacov și le-a dat numele Boanerghes adică: Fii ai tunetului;

18 și pe Andrei și pe Filip și pe Bartolomeu și

pe Matei și pe Toma și pe
Iacov al lui Alfeu și pe
Tadeu și pe Simon Cana-
nitul,
19 și pe Iuda Iscariotea-
nul care l-a și dat prins.

Păcatul împotriva Duhului Sfânt.

20 Și vin în casă. Și ia-
răș, se adună împreună
gloata încât * nu puteau
nici să mănânce pâne.
* Cap. 6. 31.
21 Și când au auzit, ai
săi au venit ca să-l apuce,
căci * ziceau: Și-a ieșit din
fire. * Ioan 7. 5; 10. 20.
22 Și cărturarii cari se
pogorîseră dela Ierusalim
ziceau: Are * pe Beelzebul;
și: Scoate afară pe draci
prin domnul dracilor.
* Mat. 9. 34; 10. 25. Luc. 11. 15. Ioan 7. 20; 8. 48, 52; 10. 20.
23 Și * i-a chemat la
sine și le-a zis în pilde:
Cum poate Satana să scoată
afară pe Satana? * Mat. 12. 25.
24 Și dacă o împărăție
se va desbina împotriva sa
însăș, împărăția aceea nu
poate sta.
25 Și dacă o casă se va
desbina împotriva sa însăș,
casa aceea nu va putea sta.
26 Și dacă Satana s'a
sculat împotriva sa însuș
și s'a desbinat, nu poate
sta, ci ia sfârșit.
27 Dar nimeni * nu poate
să intre în casa celui tare
și să răpească sculele lui,
dacă nu va lega mai întâi
pe cel tare și atunci îi va
prăda casa.
* Isa. 49. 24. Mat. 12. 29.
28 Adevărat * vă spun că
toate păcatele vor fi iertate
fiilor oamenilor și hulele
cu cari vor huli;
* Mat. 12. 31. Luc. 12. 10. 1 Ioan 5. 16.
29 dar cine va huli îm-
potriva Duhului Sfânt
n'are iertare în veac, ci
va fi vinovat de un păcat
vecinic.
30 Pentrucă ziceau: Are
duh necurat.

Mama și frații lui Isus.

31 Și * mama lui și fra-
ții lui vin și, stând afară,
au trimis la el să-l cheme.
* Mat. 12. 46. Luc. 8. 19.
32 Și gloata ședea îm-
prejurul lui. Și-i zic: Iată
mama ta și frații tăi, afară,
te caută.
33 Și el le răspunde și
zice: Cine este mama mea
și frații mei?
34 Și, privind în jur la
ceice ședeau împrejurul
lui, zice: Iată mama mea
și frații mei.
35 Căci cine va face voia
lui Dumnezeu, acela este
fratele meu și soră și
mamă.

Pilda sămănătorului.

4 Și a început iarăș * să-i
învețe lângă mare. Și
foarte multă gloată s'a a-
dunat la el încât el a in-
trat în corabie ca să șadă
în mare și toată gloata era
lângă mare pe pământ.
* Mat. 13. 1. Luc. 8. 4.
2 Și-i învăța multe în
pilde și * în învățătura sa
le zicea: * Cap. 12. 38.
3 Ascultați. Iată, a ieșit
sămănătorul să samene.
4 Și a fost *așa:* Când să-
măna, una a căzut lângă
cale și au venit păsările
și au mâncat-o.
5 Și alta a căzut pe loc
stâncos, unde n'avea pă-
mânt mult și îndată a ră-
sărit, pentrucă n'avea a-
dâncime de pământ.
6 Și când a răsărit soa-
rele, a fost arsă de arșiță și
pentrucă n'avea rădăcină,
s'a uscat.
7 Și alta a căzut între
spini și spinii au crescut
și au înecat-o, și n'a dat rod.
8 Și altele au căzut pe
pământul cel bun și au
dat * rod înălțându-se și
crescând și au adus: una
treizeci și alta șaizeci și
alta o sută. * Ioan 15. 5. Col. 1. 6.
9 Și a zis: Cine are u-
rechi de auzit, să audă.
10 Și când * a fost sin-
gur, ceice erau pe lângă
el, împreună cu cei doi-
sprezece, l-au întrebat des-
pre pilde.
* Mat. 13. 10. Luc. 8. 9, etc.
11 Și le-a zis: Vouă vă
este dată taina împărăției
lui Dumnezeu, iar pentru
cei * de afară toate se fac
în pilde, * 1 Cor. 5. 12. Col. 4. 5. 1 Tes. 4. 12. 1 Tim. 3. 7.
12 ca * văzând să vadă
și să nu zărească și auzind
să audă și să nu priceapă,
ca nu cumva să se în-
toarcă și să li se ierte pă-
catele.
* Isa. 6. 9. Mat. 13. 14. Luc. 8. 10. Ioan 12. 40. Fapt. 28. 26. Rom. 11. 8.
13 Și le zice: Nu știți
pilda aceasta? Și cum veți
cunoaște toate pildele?
14 Sămănătorul * samănă
cuvântul. * Mat. 13. 19.
15 Iar aceștia sunt cei
de lângă cale unde se sa-
mănă cuvântul; și când au
auzit, îndată vine Satana
și ia cuvântul cel sămănat
în ei.
16 Și aceștia de aseme-
nea sunt cei sămănați pe
loc stâncos cari, când au
auzit cuvântul, îndată îl
primesc cu bucurie.
17 Și n'au rădăcină în
sine, ci sunt pânăla o
vreme; apoi când se face o
strâmtorare sau prigonire
pentru cuvânt, îndată se
poticnesc.

18 Şi alții sunt cei sămă-
nați între spini; aceştia
sunt ceice au auzit cu-
vântul,
19 şi grijile veacului şi
amăgirea * avuției şi pof-
tele de altele intrând în-
neacă cuvântul şi se face
neroditor. * 1 Tim. 6. 9, 17.
20 Şi ceice sunt sămă-
nați pe pământul cel bun
sunt cei cari aud cuvântul
şi-l primesc şi fac rod:
unul treizeci şi unul şai-
zeci şi unul o sută.

Lumina.

21 Şi*le-a zis: Nu cumva
este adusă candela ca să
fie pusă supt obroc sau
supt pat? Oare nu ca să
fie pusă în sfeşnic?
* Mat. 5. 15. Luc. 8. 16; 11. 33.
22 Căci * nu este ceva as-
cuns care să nu fie dat
pe față, nici n'a fost ceva
ascuns decât ca să vie la
arătare. * Mat. 10. 26. Luc. 12. 2.
23 Dacă * cineva are u-
rechi de auzit să audă.
* Mat. 11. 15. Vers. 9.
24 Şi le-a zis: Luați
seama ce auziți. Cu * ce
măsură măsurați, vi se va
măsura şi vi se va da mai
mult. * Mat. 7. 2. Luc. 6. 38.
25 Căci * cine are i se va
da şi cine n'are, i se va
lua şi ce are.
* Mat. 13. 12; 25. 29. Luc. 8 18; 19. 26.

Pilda cu sămânța.

26 Şi a zis: Aşa este *
împărăția lui Dumnezeu,
cum aruncă un om să-
mânța pe pământ,
* Mat. 13. 24.
27 şi doarme şi se scoală
noaptea şi ziua şi sămânța
răsare şi creşte, el însuş
nu ştie cum.
28 Pământul aduce rod
dela sine, mai întâi firul
verde, apoi s p i c u l, apoi
grâul deplin în spic.
29 Iar când rodul este
copt, îndată trimite * sece-
rea, căci a sosit secerişul.
* Apoc. 14. 15.

Pilda grăuntelui de muştar.

30 Şi a zis: Cum * să a-
semănăm împărăția lui
Dumnezeu sau în ce pildă
s'o punem? * Mat. 13. 31. Luc.
13. 18. Fapt. 2. 41; 4. 4; 5. 14; 19. 20.
31 Este ca un grăunte de
muştar care, când se sa-
mănă pe pământ, este mai
mic decât toate semințele
depe pământ.
32 Dar când s'a sămă-
nat, creşte şi se face mai
mare decât toate ierburile
şi face ramuri mari încât
păsările cerului pot locui
sub umbra lui.
33 Şi * le vorbia cuvântul
în multe pilde de felul a-
cesta, după cum puteau să
audă. * Mat. 13. 34. Ioan 16. 12.

34 Şi fără pildă nu le
vorbia; dar la o parte lă-
muria toate ucenicilor săi.

Potolirea furtunii.

35 Şi în * ziua aceea fă-
cându-se seară, le zice: Să
trecem dincolo.
* Mat. 8. 18, 23. Luc. 8. 22.
36 Şi lăsând ei gloata, îl
iau cu ei cum era în co-
rabie: şi erau alte corăbii
cu el.
37 Şi se face o furtună
mare de vânt şi valurile
se prăvăliau peste corabie,
încât acum era să se um-
ple corabia.
38 Şi el era în partea
din urmă a corăbiei dor-
mind pe căpătâiu; şi-l deş-
teaptă şi-i zic: Invățăto-
rule, nu-ți este grijă că pe-
rim?
39 Şi s'a sculat şi a cer-
tat vântul şi a zis mării:
Taci, fii liniştită. Şi vântul
s'a potolit şi s'a făcut o
linişte mare.
40 Şi le-a zis: Pentruce
sunteți aşa fricoşi? Cum
n'aveți credință?
41 Şi s'au temut cu te-
mere mare şi ziceau între
ei: Cine este dar acesta că
şi vântul şi marea ascultă
de el?

Vindecarea unui îndrăcit.

5 Şi au * venit dincolo de
mare în ținutul Gada-
renilor. * Mat. 8. 28. Luc. 8. 26.
2 Şi când a ieşit din co-
rabie, îndată a ieşit înain-
tea lui din morminte un
om cu un duh necurat,
3 care îşi avea locuința
în morminte şi nimeni nu
mai putea să-l lege nici
chiar cu un lanț.
4 Pentrucă de multe ori
fusese legat cu obezi şi cu
lanțuri, dar lanțurile fuse-
seră rupte de el şi obezile
sfărâmate în bucăți şi ni-
meni n'avea putere să-l
îmblânzească.
5 Şi totdeauna noaptea
şi ziua era în morminte şi
în munți strigând şi lovin-
du-se cu pietre.
6 Şi când a văzut pe
Isus de departe, a alergat
şi i s'a închinat.
7 Şi strigând cu glas
mare, zice: Ce ai cu mine,
Isuse, F i u l Dumnezeului
Celui Preaînalt? Te jur pe
Dumnezeu, nu mă munci.
8 Căci îi zicea: Ieşi din
om, duh necurat.
9 Şi l-a întrebat: Care-ți
este numele? Şi el îi zice:
Numele meu este Legiune,
căci suntem mulți.
10 Şi l-a rugat mult ca
să nu-i trimită afară din
ținut.
11 Şi acolo lângă munte
era o turmă mare de porci
păscând.

12 Și l-au rugat zicând: Trimite-ne în porci ca să intrăm în ei.

13 Și le-a dat voe. Și duhurile necurate au ieșit și au intrat în porci și turma s'a repezit depe râpă în mare, ca la două mii, și s'au înecat în mare.

14 Și ceice-i păşteau au fugit și au vestit în cetate și la țară. Și au venit să vadă ce s'a întâmplat.

15 Și vin la Isus și văd pe îndrăcitul, care avusese legiunea, stând îmbrăcat și întreg la minte și s'au temut.

16 Și ceice văzuseră le-au istorisit cum se întâmplase cu îndrăcitul și despre porci.

17 Și au * început să-l roage să plece din hotarele lor. * Mat. 8. 34. Fapt. 16.39.

18 Și pe când intra el în corabie celce * fusese îndrăcit l-a rugat să fie cu el. * Luc. 8. 38.

19 Și nu l-a lăsat ci-i zice: Du-te în casa ta la ai tăi și vestește-le tot ce ți-a făcut Domnul și *cum* a avut milă de tine.

20 Și a plecat și a început să vestească în Decapole tot ce-i făcuse Isus; și toți se mirau.

Invierea fiicei lui Iair și vindecarea unei femei bolnave de doisprezece ani.

21 Și când * a trecut Isus în corabie iarăș dincolo, s'a adunat multă gloată la el și era lângă mare. * Mat. 9. 1. Luc. 8. 40.

22 Și * vine unul din mai marii sinagogei, cu numele Iair. Și văzându-l, cade la picioarele lui, * Mat. 9. 18. Luc. 8. 41.

23 și-l roagă mult zicând: Fetița mea este pe moarte, *te rog*, să vii să pui mânile peste ea ca să fie scăpată și să trăiască.

24 Și a plecat cu el și gloată multă l-a urmat și-l îmbulzia.

25 Și o femeie care avea * o scurgere de sânge de doisprezece ani, * Lev. 15. 25. Mat. 9. 20.

26 și suferise multe dela mulți doctori și cheltuise tot ce avea și nu folosise nimic ci mergea spre mai rău,

27 când a auzit cele despre Isus, a venit în gloată pe dinapoi, și i-a atins veșmântul.

28 Căci zicea: Dacă-i voiu atinge numai veșmintele, voiu fi scăpată.

29 Și îndată izvorul sângelui ei a fost secat și ea a simțit în trup că este vindecată de rană.

30 Și îndată Isus, cunoscând în sine că o putere * ieșise din el, s'a întors în gloată și a zis: Cine mi-a atins veșmintele? * Luc. 6. 19; 8. 46.

31 Și ucenicii săi i-au zis: Vezi gloata care te îmbulzește și zici: Cine m'a atins?

32 Și s'a uitat împrejur să vadă pe cea care făcuse aceasta.

33 Iar femeia temându-se și tremurând, știind ce i se întâmplase, a venit și a căzut înaintea lui și i-a spus tot adevărul.

34 Iar el i-a zis: Fiică, credința * ta te-a scăpat, du-te în pace și fii sănătoasă de rana ta.
* Mat. 9. 22. Cap. 10. 52. Fapt. 14. 9.

35 Pe când vorbia el încă, * vin unii dela mai marele sinagogii zicând: Fiica ta a murit, pentruce mai superi pe Invățătorul? * Luc. 8. 49.

36 Iar Isus, neluând în seamă cuvântul vorbit, zice mai marelui sinagogii: Nu te teme, crede numai.

37 Și n'a lăsat pe nimeni să-l urmeze decât pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

38 Și vin la casa mai marelui sinagogei și vede zarvă și pe ceice plângeau și se văitau mult.

39 Și când a intrat, le zice: Pentruce faceți zarvă și plângeți? Copila n'a murit ci doarme.* * Ioan 11. 11.

40 Și ei îl luau în râs. Și * dând afară pe toți, ia cu sine pe tatăl copilei și pe mama și pe cei împreună cu el, și intră unde era copila. * Fapt. 9. 40.

41 Și apucând mâna copilei, îi zice: Talita cumi, adică tălmăcit: Fetițo, îți zic, scoală-te.

42 Și îndată fetița s'a sculat și a umblat, căci era de doisprezece ani. Și s'au uimit îndată cu mare uimire.

43 Și le-a * poruncit mult ca nimeni să nu știe aceasta. Și a zis să i se dea să mănânce. * Mat. 8. 4; 9. 30; 12. 16; 17. 9. Cap. 3. 12. Luc. 5. 14.

Isus la Nazaret. – Necredința locuitorilor.

6 Și a * ieșit de acolo și vine în patria sa și ucenicii lui îl urmează. * Mat. 13. 54. Luc. 4. 16.

2 Și când a fost Sabatul a început să-i învețe în sinagogă, și mulți auzindu-l au rămas uimiți zicând: De * unde are omul acesta acestea, și ce este înțelepciunea dată lui și *de unde*

puterile de felul acesta cari
se fac prin mânile lui?
* Ioan 6. 42.

3 Oare nu este acesta
tâmplarul, fiul Mariei, şi
fratele * lui Iacov şi Iose şi
Iuda şi Simon? Şi nu sunt
surorile lui aici la noi? Şi
găsiau ** în el un prilej de
poticnire.
*Mat. 12. 46. Gal. 1. 19. ** Mat. 11. 6.

4 Şi Isus le-a zis: Un
prooroc nu * este disprețuit
decât în patria lui şi între
rudele lui şi în casa lui.
* Mat. 13. 57. Ioan 5. 44.

5 Şi nu * putea face a-
colo nicio putere, decât a
pus mânile peste puţini
bolnavi şi i-a tămăduit.
* Fac. 19. 22; 32. 25. Mat. 13. 58. Cap. 9. 23.

6 Şi s'a * mirat de necre-
dinţa lor. * Isa. 59. 16.

Trimiterea celor doisprezece.

Şi umbla ** prin satele
dimprejur învăţându-i.
** Mat. 9. 35. Luc. 13. 22.

7 Şi * a chemat la sine pe
cei doisprezece şi a început
să-i trimită câte doi şi le-a
dat putere asupra duhuri-
lor necurate.
* Mat. 10. 1. Cap. 3. 13, 14. Luc. 9. 1.

8 Şi le-a poruncit să nu
ia nimic pe cale decât nu-
mai un toiag, nici pâne,
nici traistă, nici aramă la
încingătoare,
9 ci să * fie încălţaţi cu
sandale: şi, *a zis el*, nu îm-
brăcaţi două haine.
* Fapt. 12. 8.

10 Şi * le-a zis: Oriunde
veţi intra în casă, rămâneţi
acolo, până când veţi ieşi
de acolo.
* Mat. 10. 11. Luc. 9. 4; 10. 7, 8.

11 Şi * orice loc care nu
vă va primi, nici nu vor
asculta de voi, când ieşiţi
de acolo, scuturaţi ** ţă-
râna de sub picioarele
voastre spre mărturie pen-
tru ei. * Mat. 10. 14. Luc. 10. 10.
** Fapt. 13. 51; 18. 6.

12 Şi ei au ieşit şi au
propovăduit ca *oamenii* să
se pocăiască.

13 Şi scoteau afară mulţi
draci şi * ungeau cu unt-
delemn pe mulţi bolnavi
şi-i tămăduiau. * Iac. 5. 14.

Moartea lui Ioan Botezătorul.

14 Şi împăratul Irod a
auzit vorbind *de el*, * căci
numele lui se făcuse cu-
noscut. Şi zicea: Ioan Bo-
tezătorul s'a sculat dintre
cei morţi şi deaceea lu-
crează puterile în el.
* Mat. 14. 1. Luc. 9. 7.

15 Iar alţii * ziceau: Este
Ilie. Iar alţii ziceau: *Este*
un prooroc, ca unul din
prooroci. * Mat. 16. 14. Cap. 8. 28.
16 Şi * când a auzit Irod,
zicea: Ioan al cărui cap
l-am tăiat, el s'a sculat.
* Mat. 14. 2. Luc. 3. 19.

17 Căci Irod însuş trimi-
sese şi pusese mâna pe
Ioan şi-l legase în închi-
soare pentru Irodiada, ne-
vasta lui Filip, fratele său,
fiindcă se însurase cu ea.
18 Căci Ioan zicea lui
Irod: Nu ţi * se cade să ai
pe nevasta fratelui tău.
* Lev. 18. 16; 20. 21.

19 Iar Irodiada avea ură
pe el şi voia să-l omoare
dar nu putea.
20 Căci Irod se temea *
de Ioan, ştiindu-l bărbat
drept şi sfânt, şi-l ocrotia.
Şi când îl asculta, sta mult
pe gânduri şi-l asculta cu
plăcere. * Mat. 14. 5; 21. 26.
21 Şi * a fost o zi nime-
rită, când Irod de ziua **
naşterii sale a făcut un os-
păţ celor mai mari ai săi
şi căpitanilor şi fruntaşi-
lor Galileii.
* Mat. 14. 6. ** Fac. 40. 20.

22 Şi când a intrat fata
Irodiadei şi a jucat, a plă-
cut lui Irod şi celor ce şe-
deau împreună cu el la
masă. Iar împăratul a zis
fetei: Cere-mi orice voieşti
şi-ţi voiu da.
23 Şi i-a jurat: Orice *
vei cere dela mine, îţi voiu
da pânăla jumătate din
împărăţia mea.
* Est. 5. 3, 6; 7. 2.

24 Şi ea a ieşit şi a zis
mamei sale: Ce să cer? Iar
ea a zis: Capul lui Ioan
Botezătorul.
25 Şi a intrat îndată cu
grabă la împăratul şi a ce-
rut zicând: Voesc ca să-mi
dai numaidecât pe blid
capul lui Ioan Botezătorul.
26 Şi împăratul * s'a în-
tristat foarte mult, dar pen-
tru jurăminte şi pentru
ceice şedeau la masă n'a
voit s'o înlăture. * Mat. 14. 9.

27 Şi îndată împăratul a
trimis pe un ostaş din
garda sa şi a poruncit să
aducă el capul lui. Şi a
plecat şi i-a tăiat capul în
închisoare
28 şi i-a adus capul pe
blid şi i-a dat fetei iar
fata l-a dat mamei sale.
29 Şi când au auzit *acea-
sta* ucenicii lui, au venit şi
au luat trupul lui mort şi
l-au pus în mormânt.

Inmulţirea pânilor.

30 Şi apostolii * se strâng
la Isus şi i-au istorisit ce
făcuseră şi învăţaseră.
* Luc. 9. 10.

31 Şi * le zice: Veniţi voi
înşivă la o parte într'un
loc pustiu şi odihniţi-vă
puţin. Căci erau ** mulţi
cari veniau şi se duceau
şi n'aveau vreme potrivită
nici să mănânce.
* Mat. 14. 13. ** Cap. 3. 20.

32 Şi au * plecat în cora-

bie spre un loc pustiu la
o parte. * Mat. 14. 13.
33 Și mulți i-au văzut
ducându-se și i-au cunos-
cut și au alergat acolo pe
jos din toate cetățile și au
sosit înaintea lor.
34 Și * Isus a ieșit și a
văzut multă gloată și i s'a
făcut milă de ei căci erau
ca niște oi neavând păstor
și a ** început să-i învețe
multe.
* Mat. 9. 36; 14. 14. ** Luc. 9. 11.
35 Și fiindcă * acum cea-
sul ajunsese târziu, uceni-
cii săi s'au apropiat de el
și ziceau: Locul este pustiu
și ceasul este târziu acum.
* Mat. 14. 15. Luc. 9. 12.
36 Dă-le drumul ca să
se ducă în locurile dim-
prejur și în sate să-și cum-
pere ce să mănânce.
37 Iar el a răspuns și
le-a zis: Dați-le voi să mă-
nânce. Și ei îi zic: * Să ne
ducem să cumpărăm de
două sute de dinari pâni
și să le dăm să mănânce?
* Num. 11. 13. 22. 2 Reg. 4. 43.
38 Iar el le zice: Câte
pâni aveți? Duceți-vă de
vedeți. Și ei când au știut,
zic: Cinci * și doi pești.
* Mat. 14. 17. Luc. 9. 13. Ioan 6. 9. Mat.
15. 34. Cap. 8. 5.
39 Și le-a poruncit să-i
pună pe toți să șadă mese-
mese pe iarbă verde.
40 Și au șezut cete-cete,
câte o sută și câte cinci-
zeci.
41 Și a luat cele cinci
pâni și cei doi pești și ui-
tându-se spre cer, a bine-
cuvântat * și a frânt pâ-
nile și a dat ucenicilor ca
să le pună înainte și pe
cei doi pești i-a împărțit la
toți. * 1 Sam. 9. 13. Mat. 26. 26.
42 Și au mâncat toți și
s'au săturat.
43 Și au luat fărămituri
douăsprezece coșuri um-
plute și rămășițe dela pești.
44 Și cei ce mâncaseră
pânile erau cinci mii de
bărbați.

Isus umblă pe mare.

45 Și îndată * a silit pe
ucenicii săi să intre în co-
rabie și să treacă înaintea
lui de cealaltă parte spre
Betsaida până dă drumul
gloatei. * Mat. 14. 22. Ioan 6. 17.
46 Și dupăce s'a despăr-
țit de ei, a plecat pe munte
să se roage.
47 Și când * s'a făcut
seară. corabia era în mij-
locul mării și el singur pe
pământ.
* Mat. 14. 23. Ioan 6. 16, 17.
48 Și văzându-i muncin-
du-se cu vâslirea, căci vân-
tul le era protivnic, pela
a patra strajă din noapte
vine la ei umblând pe

mare și voia * să treacă pe
lângă ei. * Luc. 24. 28.
49 Iar ei când l-au văzut
umblând pe mare, li s'a
părut că este o nălucă și
au strigat tare,
50 căci toți l-au văzut
și s'au spăimântat. Dar el
îndată a vorbit cu ei și le
zice: Indrăsniți, eu sânt;
nu vă temeți.
51 Și s'a suit la ei în
corabie și vântul s'a po-
tolit. Și erau nespus de ui-
miți în ei înșiși.
52 Căci nu * pricepuseră
după pâni ci inima ** le
era împietrită.
* Cap. 8. 17, 18. ** Cap. 3. 5; 16. 14.

Vindecări la Ghenezaret.

53 Și după * ce au trecut
dincolo, au venit pe pă-
mântul Ghenezaret, și au
tras la mal. * Mat. 14. 34.
54 Și când au ieșit din
corabie, îndată l-au cu-
noscut,
55 și au cutreerat tot ți-
nutul acela și au început
să aducă bolnavi pe pa-
turi, unde auziau că este el.
56 Și oriunde intra în
sate sau cetăți sau locuri,
puneau pe cei neputincioși
în piețe, și-l rugau ca * ei
să-i atingă ciucurele veș-
mântului; și câți îl atin-
geau, erau scăpați.
* Mat. 9. 20. Cap. 5. 27, 28. Fapt. 19. 12.

Fariseii și datina bătrânilor.

7 Și se adună * la el Fa-
riseii și unii dintre căr-
turarii veniți dela Ieru-
salim. * Mat. 15. 1.
2 Și când au văzut pe
unii dintre ucenicii lui că
mănâncă pânile cu mâni
n e c u r a t e, adică nespă-
late...: –
3 Căci Fariseii și toți Iu-
deii, dacă nu-și spală mâ-
nile cu îngrijire, nu mă-
nâncă, ținând datina bă-
trânilor.
4 Și *când vin* dela târg,
dacă nu se îmbăiează, nu
mănâncă; și sunt alte multe
pe cari le-au primit să le
țină: spălările prin afun-
dare a paharelor și ulcioa-
relor și vaselor de aramă
și paturilor. –
5 Și * Fariseii și cărtu-
rarii l-au întrebat: Pentru-
ce nu umblă ucenicii tăi
după datina bătrânilor, ci
mănâncă pânea cu mâni
necurate? * Mat. 15. 2
6 Iar el le-a zis: Bine a
proorocit Isaia despre voi,
fățarnicilor, cum este scris:
Acest popor * mă cinstește
cu buzele, dar inima lor
este departe de mine;
* Isa. 29. 13. Mat. 15. 8
7 și în zădar mă cinstesc
ei învățând ca învățături,
porunci de oameni.

8 Voi lăsaţi porunca lui Dumnezeu şi ţineţi datina oamenilor.

9 Şi le-a zis: Bine mai desfiinţaţi p o r u n c a lui Dumnezeu ca să păstraţi datina voastră.

10 Căci Moise a zis: Cinsteşte * pe tatăl tău şi pe mama ta; şi: Cine ** vorbeşte de rău pe tată sau pe mamă să moară negreşit.
* Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Mat. 15. 4. ** Exod 21. 17. Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.

11 Iar voi ziceţi: Dacă un om va zice tatălui său sau mamei sale: Orice ai fi putut folosi dela mine este Corban, * adică dăruit *lui Dumnezeu;*
* Mat. 15. 5; 23. 18.

12 nu-l mai lăsaţi să facă nimic pentru tatăl său sau mama sa;

13 desfiinţând cuvântul lui Dumnezeu prin datina voastră pe care aţi dat-o: şi faceţi multe de felul acestora.

Ce spurcă pe om.

14 Şi * a chemat la sine iarăş gloata şi le-a zis: Ascultaţi-mă toţi şi înţelegeţi,
* Mat. 15. 10.

15 nu este nimic dinafară de om care intrând în el poate să-l spurce: ci cele ce ies din om sunt celece spurcă pe om.

16 Dacă * are cineva urechi de auzit să audă.
* Mat. 11. 15.

17 Şi când * a intrat în casă dela gloată, ucenicii lui l-au întrebat despre pildă.
* Mat. 15. 15.

18 Şi el le zice: Astfel şi voi sunteţi fără pricepere? Nu înţelegeţi că orice intră de afară în om nu poate să-l spurce,

19 căci nu intră în inima lui ci în pântece şi iese afară în hazna; *aceasta a zis,* curăţind toate bucatele?

20 Şi a zis: Ce iese din om aceea spurcă pe om.

21 Căci * dinlăuntru din inima oamenilor ies gânduri rele, curvii,
* Fac. 6. 5; 8. 21. Mat. 15. 19.

22 furturi, omoruri, preacurvii, lăcomii de b a n i, răutăţi, înşelăciuni, desfrânări, un ochiu rău, hulă, trufie, nebunie.

23 Toate relele acestea ies dinlăuntru şi spurcă pe om.

Femeia Cananeancă.

24 Şi * s'a sculat de acolo şi a plecat în hotarele Tirului şi Sidonului. Şi a intrat într'o casă şi voia ca nimeni să nu ştie. Şi n'a putut să fie ascuns.
* Mat. 15. 21.

25 Ci îndată o femeie, a cărei fată avea un duh necurat, auzind despre el, a venit şi a căzut la picioarele lui.

26 Şi femeia era o Grecoaică, de neam Sirofeniciană. Şi l-a rugat să scoată pe dracul din fata ei.

27 Şi el i-a zis: Lasă mai întâi să se sature copiii, căci nu este bine să iei pânea copiilor şi s'o arunci la căţei.

28 Dar ea a răspuns şi-i zice: Da, Doamne, dar şi căţeii de supt masă mănâncă din fărămiturile copiilor.

29 Şi i-a zis: Pentru acest cuvânt du-te, dracul a ieşit din fiica ta.

30 Şi a plecat la casa ei şi a aflat copila culcată în pat şi dracul ieşit.

Vindecarea unui surd-mut.

31 Şi * a ieşit iarăş din hotarele Tirului şi a venit prin Sidon la marea Galileii, prin mijlocul hotarelor Decapolei. * Mat. 15. 29.

32 Şi-i * aduc pe un surd şi mut şi-l roagă să-şi pună mâna peste el.
* Mat. 9. 32. Luc. 11. 14.

33 Şi l-a luat din gloată la o parte şi i-a pus degetele în urechi şi a scuipat * şi i-a atins limba.
* Cap. 8. 23. Ioan 9. 6.

34 Şi privind * spre cer, a suspinat ** şi-i zice: Efata; adică, Deschide-te.
* Cap. 6. 41. Ioan 11. 41; 17. 1. ** Ioan 11. 33. 38.

35 Şi i s'au deschis urechile şi îndată * s'a deslegat legătura limbii şi vorbia desluşit.
* Isa. 35. 5, 6. Mat. 11. 5.

36 Şi le-a * poruncit să nu spună nimănui; dar cu cât le porunciа cu atât mai mult vestiau. * Cap. 5. 43.

37 Şi se mirau peste măsură zicând: Toate le-a făcut bine şi face pe surzi să audă şi pe muţi să vorbească.

A doua înmulţire a pânilor.

8 In zilele acelea când * iarăş era gloată multă şi n'aveau ce să mănânce, *Isus* a chemat la sine pe ucenicii săi şi le zice:
* Mat. 15. 32.

2 Imi este milă de gloată căci de acum trei zile stăruiesc lângă mine şi n'au ce să mănânce.

3 Şi dacă le voiu da drumul nemâncaţi la casele lor, vor leşina pe drum şi unii din ei au venit de departe.

4 Şi ucenicii săi i-au răspuns: De unde va putea cineva să sature pe oamenii aceştia cu pâni aici în pustie?

5 Şi i-a întrebat: * Câte

pâni aveți? Iar ei au zis:
Șapte. * Mat. 15. 34. Cap. 6. 38.
6 Și poruncește gloatei
să șadă jos pe pământ. Și
a luat cele șapte pâni și
după ce a mulțumit a
frânt și a dat ucenicilor săi
ca să le pună înaintea lor
și ei au pus înaintea gloatei.
7 Și aveau puțini pești-
șori. Și după ce i-a bine-
cuvântat, * a poruncit să-i
pună și pe aceștia înain-
tea lor. * Mat. 14. 19. Cap. 6. 41.
8 Și au mâncat și s'au
săturat. Și au luat din pri-
sosurile de fărămituri șapte
coșnițe.
9 Iar ei erau ca la patru
mii. Și le-a dat drumul.

Aluatul Fariseilor.

10 Și a intrat îndată * în
corabie cu ucenicii săi și
a venit în părțile Dalma-
nutei. * Mat. 15. 33.
11 Și Fariseii au ieșit *
și au început a se prici
cu el cerând dela el un
semn din cer, ca să-l ispi-
tească. * Mat. 12. 38; 16. 1. Ioan 6. 30.
12 Și suspinând adânc
în duhul său, zice: Pen-
truce cere neamul acesta
un semn? Adevărat vă
spun: Neamului acestuia
nu i se va da un semn.
13 Și i-a lăsat și a intrat
iarăș în corabie și a ple-
cat dincolo.
14 Și ei * au uitat să ia
pâni și n'aveau decât o
pâne cu ei în corabie.
* Mat. 16. 5.
15 Și le-a poruncit * zi-
când: Luați aminte, feri-
ți-vă de aluatul Fariseilor
și de aluatul lui Irod.
* Mat. 16. 6. Luc. 12. 1.
16 Și se gândiau unii
către alții zicând: N'avem
pâni. * * Mat. 16. 7.
17 Și Isus știind, le zice:
Ce vă gândiți că n'aveți
pâni? * Nu pricepeți nici
nu înțelegeți? Aveți inima
împietrită? * Cap. 6. 52.
18 Având ochi nu ve-
deți și având urechi n'au-
ziți? Și nu vă aduceți a-
minte,
19 când * am frânt cele
cinci pâni la cele cinci mii
câte coșuri pline cu fără-
mituri ați luat? Ei îi zic:
Douăsprezece. * Mat. 14. 20.
Cap. 6. 43. Luc. 9. 17. Ioan 6. 13.
20 Și când * am frânt
cele șapte la cele patru
mii, câte coșnițe umplute
cu fărămituri ați luat? Și
ei zic: Șapte.
* Mat. 15. 37. Vers. 8.
21 Și le-a zis: Nu * înțele-
geți încă? * Cap. 6. 52. Vers. 17.

Vindecarea unui orb la Betsaida.

22 Și vin la Betsaida.
Și-i aduc pe un orb și-l
roagă să-l atingă.

23 Și a luat de mână
pe orb și l-a scos afară din
sat; și dupăce a scuipat *
în ochii lui și a pus mânile
pe el, l-a întrebat: Zărești
ceva? * Cap. 7. 33.
24 Și el s'a uitat în sus
și a zis: Zăresc oameni,
căci îi văd ca niște copaci
umblând.
25 Apoi iarăș i-a pus
Isus mânile pe ochi și a
văzut bine și a fost adus
la starea de mai înainte
și vedea toate în depărtare
lămurit.
26 Și l-a trimis la casa
lui zicând: Nu * intra în sat
și nu spune cuiva în sat.
* Mat. 8. 4. Cap. 5. 43.

Mărturisirea lui Petru.

27 Și Isus * a ieșit, și uce-
nicii săi, în satele Cesareii
lui Filip. Și pe cale a în-
trebat pe ucenicii săi zi-
cându-le: Cine zic oamenii
că sânt eu?
* Mat. 16. 13. Luc. 9. 18.
28 Iar ei i-au spus zi-
când: Ioan * Botezătorul.
Și alții: Ilie. Iar alții: Unul
din prooroci. * Mat. 14. 2.
29 Și el i-a întrebat: Dar
voi cine ziceți că sânt eu?
Și Petru răspunde și-i zice:
Tu * ești Hristosul.
* Mat. 16. 16. Ioan 6. 69; 11. 27.
30 Și * le-a poruncit să
nu spună nimănui aceasta
despre el. * Mat. 16. 20.

Isus vestește patimile și moartea sa.

31 Și a * început să-i în-
vețe că trebuie ca Fiul o-
mului să sufere multe și
să fie lepădat de bătrâni și
de mai marii preoților și
de cărturari și să fie o-
morît și după trei zile să
învieze.
* Mat. 16. 21; 17. 22. Luc. 9. 22.
32 Și vorbia cuvântul pe
față. Și Petru l-a luat la
sine și a început să-l certe.
33 Iar el, întorcându-se
și văzând pe ucenicii săi,
a certat pe Petru și zice:
Mergi înapoia mea, Satano,
căci nu gândești cele ale
lui Dumnezeu ci cele ale
oamenilor.
34 Și a chemat la sine
gloata împreună cu uceni-
cii săi și le-a zis: Oricine *
voiește să vie după mine,
să se lepede de sine însuș
și să-și ia crucea și să mă
urmeze.
* Mat. 10. 38; 16. 24. Luc. 9. 23; 14. 27.
35 Căci cine * va voi să-și
mântuiască viața, o va
pierde, dar cine își va
pierde viața pentru mine
și pentru Evanghelie, o va
mântui. * Ioan 12. 25.
36 Căci ce folosește ca
omul să câștige lumea în-
treagă și să-și piardă su-
fletul?

37 Căci ce ar da omul în
schimb pentru sufletul său?
38 Căci * cine se ** va ru-
șina de mine și de cuvin-
tele mele în acest neam
preacurvar și păcătos, și
Fiul omului se va rușina
de el când va veni în slava
Tatălui său cu sfinții în-
geri. * Mat. 10. 33. Luc. 9. 26; 12. 9.
** Rom. 1. 16. 2 Tim. 1. 8; 2. 12.

9 Și le-a zis: Adevărat *
vă spun că sunt unii
aici din cei de față cari
nu vor gusta moarte până
nu vor vedea împărăția **
lui Dumnezeu venită în
putere. * Mat. 16. 28. Luc. 9. 27.
** Mat. 24. 30; 25. 31. Luc. 22. 18.

Schimbarea la față.

2 Și după * șase zile Isus
ia cu sine pe Petru și pe
Iacov și pe Ioan și-i duce
într'un munte înalt singuri
la o parte. Și s'a schimbat
la față înaintea lor,
* Mat. 17. 1. Luc. 9. 28.
3 și veșmintele lui s'au
făcut strălucitoare, foarte
albe, * cum nu poate înălbi
un înălbitor pe pământ
astfel. * Dan. 7. 9. Mat. 28. 3.
4 Și Ilie li s'a arătat îm-
preună cu Moise și vor-
biau împreună cu Isus.
5 Și Petru răspunde și
zice lui Isus: Rabi, este
bine ca să fim aici și să
facem trei colibi, ție una
și lui Moise una și lui Ilie
una.
6 Căci nu știa ce să răs-
pundă, căci erau plini de
spaimă.
7 Și s'a făcut un nor
umbrindu-i și a fost un
glas din nor: Acesta este
Fiul meu cel iubit; ascul-
tați de el.
8 Și deodată când au
privit împrejur, n'au vă-
zut pe nimeni decât numai
pe Isus singur cu ei.
9 Și pe * când se pogorau
din munte, le-a poruncit
să nu istorisească la ni-
meni celece au văzut de-
cât când va fi înviat Fiul
omului dintre cei morți.
* Mat. 17. 9.
10 Și ei au ținut cuvân-
tul în sine cercetând îm-
preună între ei ce este a
învia dintre cei morți.
11 Și-l întrebau zicând:
Cărturarii zic că * trebuie
să vină întâi Ilie.
* Mat. 4. 5. Mat. 17. 10.
12 Iar el le-a zis: Ilie da,
vine întâi și întocmește ia-
răș toate. Și cum * este
scris despre Fiul omului
că trebue să sufere multe
și să ** fie socotit drept
nimic?
* Ps. 22. 6. Isa. 53. 2, etc. Dan. 9. 26.
** Luc. 23. 11. Filip. 2. 7.
13 Dar eu vă zic că Ilie
* a și venit și au făcut cu

el tot ce au voit după cum
este scris despre el.
* Mat. 11. 14; 17. 12. Luc. 1. 17.

Vindecarea unui îndrăcit.

14 Și când * au venit la
ucenici, au văzut gloată
multă împrejurul lor și
niște cărturari pricindu-se
împreună cu ei.
* Mat. 17. 14. Luc. 9. 37.
15 Și îndată toată gloata,
când l-a văzut, a rămas
uimită și alergând spre el,
îl urau de bine.
16 Și i-a întrebat: Ce vă
priciți cu ei?
17 Și unul din gloată
l-a răspuns: * Invățătorule,
am adus la tine pe fiul
meu care are un duh mut.
* Mat. 17. 14. Luc. 9. 38.
18 Și oriunde îl apucă
îl rupe și face spumă și
scrâșnește din dinți și se
usucă. Și am zis ucenicilor
tăi să-l scoată afară, dar
n'au fost în stare.
19 Iar el le răspunde și
zice: O neam necredincios,
până când voiu fi cu voi?
Până când vă voiu îngă-
dui? Aduceți-l la mine.
20 Și l-au adus la el. Și
când l-a văzut, * duhul în-
dată l-a scuturat tare și
copilul a căzut la pământ
și se svârcolia făcând
spumă. * Cap. 1. 26. Luc. 9. 42.
21 Și *Isus* a întrebat pe
tatăl lui: Câtă vreme este
de când i-a venit aceasta?
Iar el a zis: Din copilărie.
22 Și de multe ori l-a
aruncat chiar în foc și în
apă, ca să-l piardă; dar
dacă poți ceva, ajută-ne,
fie-ți milă de noi.
23 Și Isus i-a zis: Dacă *
poți! Toate sunt cu pu-
tință celui ce crede.
* Mat. 17. 20. Cap. 11. 23. Luc. 17. 6.
Ioan 11. 40.
24 Indată tatăl copilului
a strigat și a zis: Cred,
ajută necredinței mele.
25 Iar când a văzut Isus
că aleargă gloata, a certat
duhul necurat zicându-i:
Duh mut și surd, eu îți
poruncesc, ieși afară din el
și să nu mai intri în el.
26 Și strigând și sgu-
duindu-l mult, a ieșit a-
fară. Și *copilul* a fost ca
mort, încât mulți ziceau:
A murit.
27 Dar Isus i-a apucat
mâna și l-a ridicat și s'a
sculat.
28 Și când * a intrat în
casă, ucenicii lui l-au în-
trebat la o parte: Pentru
ce noi n'am putut să-l scoa-
tem afară? * Mat. 17. 19.
29 Și le-a zis: Acest
soiu prin nimic nu poate
ieși afară decât prin rugă-
ciune și post.

Isus vestește moartea și învierea sa.

30 Și au ieșit de acolo și treceau prin Galilea și nu voia să știe cineva.

31 Căci * învăța pe ucenicii săi și le zicea că Fiul omului se dă în mânile oamenilor și-l vor omorî și când va fi omorît, după trei zile va învia.

* Mat. 17. 22. Luc. 9. 44.

32 Dar ei nu înțelegeau graiul și se temeau să-l întrebe.

Cine este cel mai mare?

33 Și * au venit la Capernaum. Și când era în casă, i-a întrebat: Ce vă chibzuiați pe cale?

* Mat. 18. 1. Luc. 9. 46; 22. 24.

34 Dar ei tăceau; căci pe cale se chibzuiseră între ei cine să fie mai mare.

35 Și a șezut jos și a chemat pe cei doisprezece și le zice: Dacă voește vreunul * să fie întâi, va fi cel din urmă din toți și slujitor al tuturor.

* Mat. 20. 26, 27. Cap. 10. 43.

36 Și a luat * un copilaș și l-a pus în mijlocul lor și după ce l-a îmbrățișat, le-a zis: * Mat. 18. 2. Cap. 10. 16.

37 Oricine va primi pe unul din astfel de copilași în numele meu, mă primește pe mine; și oricine * mă primește pe mine, nu mă primește pe mine ci pe celce m'a trimes pe mine. * Mat. 10. 40. Luc. 9. 48.

Pricinile de păcătuire.

38 Ioan * i-a zis: Învățătorule, noi am văzut pe unul care scoate afară draci în numele tău, și l-am oprit, pentrucă nu ne urma.

* Num. 11. 28. Luca 9. 49.

39 Iar Isus i-a zis: Nu-l opriți; căci * nu este nimeni care va face o putere în numele meu și va putea numaidecât să vorbească rău de mine. * 1 Cor. 12. 3.

40 Căci cine * nu este împotriva noastră, este pentru noi; * Mat. 12. 30.

41 căci * oricine vă va da să beți un pahar de apă în numele meu pentrucă sunteți ai lui Hristos, adevărat vă spun că nu-și va pierde răsplata. * Mat. 10. 42.

42 Și * cine va face să se poticnească pe unul din acești micuți cari cred în mine, mai bine este pentru el dacă se pune împrejurul gâtului lui o piatră de moară învârtită de un măgar și este aruncat în mare. * Mat. 18. 6. Luc. 17. 1.

43 Și dacă * mâna ta te va face să te poticnești, taie-o: este bine pentru tine să intri în viață ciung decât având cele două mâni să te duci în gheenă, în focul nestins,

* Deut. 13. 6. Mat. 5. 29; 18. 8.

44 acolo unde * viermele lor nu moare și focul nu se stinge. * Isa. 66. 24.

45 Și dacă piciorul tău te face să te poticnești, taie-l: este bine pentru tine să intri în viață șchiop decât având cele două picioare să fii aruncat în gheenă, în focul nestins,

46 acolo unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

47 Și dacă ochiul tău te face să te poticnești, dă-l afară; este mai bine pentru tine să intri cu un ochiu în împărăția lui Dumnezeu, decât având doi ochi să fii aruncat în gheena focului,

48 acolo unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge.

49 Căci fiecare va fi sărat cu foc, și orice * jertfă va fi sărată cu sare.

* Lev. 2. 13. Ezec. 43. 24.

50 Sarea este bună; * dar dacă sarea se face nesărătoare, cu ce o veți drege? Aveți ** sare în voi înșivă și aveți † pace unii cu alții.

* Mat. 5. 13. Luc. 14. 34. ** Efes. 4. 29. Col. 4. 6. † Rom. 12. 18; 14. 19. 2 Cor. 13. 11. Evr. 12. 14.

Desfacerea căsătoriei.

10 Și sculându-se * de acolo, vine în hotarul Iudeii și pe dincolo de Iordan și iarăș se strâng gloate la el. Și după cum obicinuia, iarăș îi învăța.

* Mat. 19. 1. Ioan 10. 40; 11. 7.

2 Și Fariseii s'au * apropiat de el și ca să-l ispitească îl întrebau: Se cade bărbatului să-și lase nevasta? * Mat. 13. 3.

3 Iar el a răspuns și le-a zis: Ce v'a poruncit Moise?

4 Iar ei au zis: Moise * a dat voe să-i scrie o carte de despărțire și s'o lase.

* Deut. 24. 1. Mat. 5. 31; 19. 7.

5 Și Isus le-a zis: Pentru învârtoșirea inimii voastre v'a scris el această poruncă,

6 dar dela începutul zidirii i-a * făcut parte bărbătească și parte femeiască. * Fac. 1. 27; 5. 2.

7 De aceea * va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevastă-sa.

* Fac. 2. 24. 1 Cor. 6. 16. Efes. 5. 31.

8 Și cei doi vor fi o singură carne, încât nu mai sunt doi ci o singură carne.

9 Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă.

10 Și în casă ucenicii

iarăş l-au întrebat despre
aceasta.
11 Şi el le zice: Oricine
* îşi va lăsa nevasta şi se
va însura cu alta, prea-
curveşte faţă de ea.
* Mat. 5. 32; 19. 9. Luc. 16. 18. Rom.
7. 3. 1 Cor. 7. 10, 11.
12 Şi dacă ea îşi va lăsa
bărbatul şi se va mărita
cu altul, preacurveşte.

Copilaşii.

13 Şi * aduceau la el co-
pilaşi ca să-i atingă, iar
ucenicii îi certau.
* Mat. 19. 13. Luc. 18. 15.
14 Şi când a văzut Isus,
s'a mâhnit adânc şi le-a
zis: Lăsaţi copilaşii să vină
la mine, nu-i opriţi: Căci
împărăţia lui Dumnezeu
este a unora * ca aceştia.
* 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.
15 Adevărat vă spun, ori-
cine * nu va primi împă-
răţia lui Dumnezeu ca un
copilaş, nu va intra în ea.
* Mat. 18. 3.
16 Şi i-a luat în braţe
şi i-a binecuvântat, punân-
du-şi mânile peste ei.

Tânărul bogat.

17 Şi * pe când ieşia el
pe cale, a alergat unul la
el şi a îngenunchiat îna-
intea lui şi l-a întrebat:
Invăţătorule bune, ce să
fac ca să moştenesc viaţa
vecinică? * Mat. 19. 16. Luc. 18. 18.
18 Iar Isus i-a zis: Ce
mă numeşti bun? Nimeni
nu este bun decât numai
unul: Dumnezeu.
19 Ştii poruncile: Nu o-
morî, nu preacurvi, * nu
fura, nu mărturisi minci-
nos, nu nedreptăţi, cin-
steşte pe tatăl tău şi pe
mama ta. * Exod. 20. Rom. 13. 9.
20 Iar el i-a zis: Invă-
ţătorule, toate acestea le-am
păzit din tinereţa mea.
21 Şi Isus uitându-se la
el, l-a iubit şi i-a zis: Una
îţi lipseşte: Du-te, vinde
tot ce ai şi dă săracilor şi
vei avea comoară * în cer:
şi vino urmează-mă:
* Mat. 6. 19, 20; 19. 21. Luc. 12.33; 16. 9.
22 Iar el s'a mâhnit de
cuvânt şi a plecat întris-
tat, căci avea avuţii multe.
23 Şi Isus s'a uitat * îm-
prejur şi zice ucenicilor
săi: Cât de greu vor intra
cei ce au avuţii în împără-
ţia lui Dumnezeu!
* Mat. 19. 23. Luc. 18. 24.
24 Iar ucenicii erau ui-
miţi de cuvintele lui. Dar
Isus răspunde iarăş şi le
zice: Copii, cât de greu
este să intre în împărăţia
lui Dumnezeu cei ce * se
încred în avuţii!
* Iov 31.24. Ps. 52.7; 62.10. 1 Tim. 6.17.
25 Mai lesne este să
treacă o cămilă prin ure-
chea acului decât să intre

un bogat în împărăţia lui
Dumnezeu.
26 Iar ei s'au înfiorat
peste măsură zicând către
ei înşişi: Şi cine poate fi
mântuit?
27 Isus uitându-se la ei,
zice: La oameni este cu
neputinţă dar nu la * Dum-
nezeu; căci toate sunt cu
putinţă la Dumnezeu.
* Ier 32. 17. Mat. 19. 26. Luc. 1. 37.

Moştenirea vieţii vecinice.

28 Şi Petru * a început
să-i zică: Iată noi am lă-
sat toate şi te-am urmat.
* Mat. 19. 27. Luc. 18. 28.
29 Isus a zis: Adevărat
vă spun nu este nimeni
care a lăsat casă sau fraţi
sau surori sau mamă sau
tată sau copii sau ţarini
pentru mine şi pentru E-
vanghelie,
30 care * nu va lua în-
sutit acum în vremea a-
ceasta case şi fraţi şi su-
rori şi mame şi copii şi
ţarini, cu prigoniri; şi în
veacul viitor viaţă veci-
nică. * 2 Cron. 9. 25. Luc. 18. 30.
31 Dar mulţi * dintâi vor
fi în urmă, şi cei din urmă
vor fi întâi.
* Mat. 19. 30; 20. 16. Luc. 13. 30.

Isus vesteşte moartea şi învierea sa.

32 Şi * erau pe cale suin-
du-se la Ierusalim. Şi Isus
mergea înaintea lor şi erau
uimiţi, iar ceice urmau se
temeau. Şi a luat ** la sine
iarăş pe cei doisprezece şi
a început să le spună cele
ce aveau să i se întâmple,
* Mat. 20. 17. Luc. 18. 31. ** Cap. 8.31;
9. 31. Luc. 9. 22; 18. 31.
33 *zicând:* Iată, ne suim
la Ierusalim şi Fiul omului
va fi dat mai marilor
preoţilor şi cărturarilor şi-l
vor osândi la moarte şi-l
vor da în mâna Neamu-
rilor
34 şi-l vor batjocuri şi-l
vor scuipa şi-l vor biciui
şi-l vor omorî, dar după
trei zile va învia.

Cererea fiilor lui Zebedei.

35 Şi Iacov şi Ioan, fiii
lui Zebedei, vin * la el zi-
cându-i: Invăţătorule, voim
să ne faci ceeace-ţi vom
cere. * Mat. 20. 20.
36 Iar el le-a zis: Ce
voiţi să vă fac?
37 Iar ei i-au zis: Dă-ne
să şedem unul la dreapta
ta şi altul la stânga ta în
slava ta.
38 Dar Isus le-a zis: Nu
ştiţi ce cereţi. Puteţi voi
să beţi paharul pe care-l
beau eu sau să fiţi bote-
zaţi cu botezul cu care mă
botez eu?
39 Şi ei i-au zis: Putem.
Iar Isus le-a zis: Paharul
pe care-l beau eu îl veţi

bea și cu botezul cu care
mă botez cu veți fi bote-
zați;
40 dar a ședea la dreapta
mea sau la stânga *mea* nu
este al meu a da ci se va
da celor pentru cari s'a
pregătit.
41 Și când au auzit * cei
zece, au început să se mâ-
nie mult pe Iacov și pe
Ioan. * Mat. 20. 24.
42 Și Isus chemându-i
la sine, le zice: Știți * că cei
ce sunt socotiți că stăpâ-
nesc peste Neamuri, dom-
nesc peste ele și cei mari
ai lor întrebuințează pute-
rea asupra lor. * Luc. 22. 25.
43 Dar * între voi nu este
așa ci care ar voi să fie
mare între voi, va fi sluji-
torul vostru,
*Mat. 20. 26, 28. Cap. 9. 35. Luc. 9. 48
44 și care ar voi să fie
întâi între voi, va fi robul
tuturor.
45 Căci în adevăr Fiul *
omului n'a venit ca să i
se slujească ci ca să slu-
jească și ** să-și dea sufle-
tul preț de răscumpărare
pentru mulți.
* Ioan 13. 14. Filip. 2. 7. ** Mat. 20.28.
1 Tim. 2. 6. Tit. 2. 14.

Orbul Bartimeu.

46 Și ei * vin la Ierihon.
Și pe când pornia el dela
Ierihon cu ucenicii lui și o
gloată mare, fiul lui Timeu,
Bartimeu, un orb cerșetor
ședea lângă cale.
* Mat. 20. 29. Luc. 18. 35.
47 Și când a auzit că
este Isus din Nazaret, a
început să strige și să zică:
Fiu al lui David, Isuse,
fie-ți milă de mine.
48 Și mulți îl certau ca
să tacă. Dar el striga mult
mai tare: Fiu al lui David,
fie-ți milă de mine.
49 Și Isus a stat și a zis:
Chemați-l. Și ei cheamă pe
orb zicându-i: Indrăznește,
scoală, te cheamă.
50 Iar el, aruncându-și
la o parte veșmântul, a să-
rit în sus și a venit la
Isus.
51 Și Isus a răspuns și
i-a zis: Ce voești să-ți fac?
Iar orbul i-a zis: Rabuni,
să-mi capăt vederea.
52 Și Isus i-a zis: Du-te;
credința * ta te-a scăpat. Și
îndată și-a căpătat vede-
rea și l-a urmat pe cale.
* Mat. 9. 22

Intrarea în Ierusalim.

11 Și când se apropie
ei de Ierusalim, la
Betfaghe și Betania, spre
muntele Măslinilor, trimite
pe doi dintre ucenicii săi
* Mat. 21. 1. Luc. 19. 29. Ioan 12. 14
2 și le zice: Mergeți în
satul care este înaintea
voastră și îndată când veți
intra în el, veți afla un
măgăruș legat pe care n'a
șezut încă nimeni dintre
oameni. Deslegați-l și a-
duceți-l.
3 Și dacă v'ar zice ci-
neva: Pentruce faceți a-
ceasta? Spuneți: Domnul
are trebuință de el. Și-l
va trimite îndată înapoi
aici.
4 Și au plecat și au aflat
un măgăruș legat la ușă
afară la drumul larg și-l
desleagă.
5 Și unii din ceice stă-
teau acolo le-au zis: Ce fa-
ceți de deslegați măgăru-
șul?
6 Iar ei le-au spus cum
a zis Isus și i-au lăsat să
plece.
7 Și aduc măgărușul la
Isus și își pun veșmintele
pe el și a șezut pe el.
8 Și mulți * și-au aşter-
nut veșmintele pe cale; iar
alții frunziș pe care-l tă-
iaseră din țarini. * Mat. 21. 8.
9 Și ceice mergeau îna-
inte și ceice veniau în
urmă strigau: Osana! * Bi-
necuvântat este celce vine
în numele Domnului.
* Ps. 118. 29.
10 Binecuvântată este
împărăția care vine, a ta-
tălui nostru David. Osana *
în cele prea înalte!
* Ps. 148. 1.
11 Și * a intrat în Ieru-
salim în templu. Și când a
privit de jur împrejur la
toate, fiind acum pe înse-
rate, a plecat la Betania
cu cei doisprezece.
* Mat. 21. 12.

Smochinul blestemat.

12 Și a * doua zi când au
ieșit din Betania, a flă-
mânzit. * Mat. 21. 18.
13 Și văzând * de departe
un smochin având frunze,
s'a apropiat să vadă dacă
poate va găsi ceva în el.
Și când a venit la el, n'a
găsit nimic decât frunze,
căci nu era vremea smo-
chinelor. * Mat. 21. 19.
14 Și a răspuns și i-a
zis: Deacum înainte ni-
meni să nu mănânce rod
din tine în veac. Și uceni-
cii lui au auzit aceasta.
15 Și vin * la Ierusalim.
Și el a intrat în templu
și a început să scoată a-
fară pe ceice vindeau și
pe ceice cumpărau în tem-
plu și a răsturnat mesele
schimbătorilor de bani și
scaunele celorce vindeau
porumbei.
* Mat. 21. 12. Luc. 19. 45. Ioan 2. 14.
16 Și nu îngăduia să
ducă cineva vreun vas în
templu.
17 Și-i învăța și le zicea:
Oare nu este scris: Casa *
mea se va chema o casă

de rugăciune pentru toate
Neamurile? Iar voi**aţi fă-
cut-o o peşteră de tâlhari.
* Isa. 56. 7. ** Ier. 7. 11.
18 Şi mai marii preoţilor
şi cărturarii au * auzit şi
căutau cum să-l piarză,
căci se temeau de el, căci
toată ** gloata era uimită
de învăţătura lui.
* Mat. 21. 45, 46. Luc. 19. 47. ** Mat. 7. 28. Cap. 1. 22. Luc. 4. 32.
19 Şi când se făcea
seară, ieşia afară din ce-
tate.

Puterea credinţei.

20 Şi pe când treceau ei
dimineaţa, * au văzut smo-
chinul uscat din rădăcini.
* Mat. 21. 19
21 Şi Petru, aducându-şi
aminte, îi zice: Rabi, iată
smochinul pe care l-ai
blestemat s'a uscat.
22 Şi Isus răspunzând
le zice: Aveţi credinţă în
Dumnezeu.
23 Adevărat * vă spun că
oricine va zice muntelui
acestuia: Ridică-te şi arun-
că-te în mare! şi nu se va
îndoi în inima sa ci va
crede că ce zice se va face,
va avea.
* Mat. 17. 20; 21. 21. Luc. 17. 6.
24 Deaceea vă spun tot
ce * veţi cere, rugându-vă,
credeţi că aţi luat şi veţi
avea. * Mat. 7. 7. Luc. 11. 9. Ioan 14. 13; 15. 7; 16. 24. Iac. 1. 5, 6.
25 Şi când staţi de vă
rugaţi, iertaţi, dacă aveţi
ceva împotriva cuiva, ca şi
Tatăl vostru care este în
ceruri să vă ierte* greşelile
voastre. * Mat. 6. 14. Col. 3. 13.
26 Iar dacă * nu iertaţi,
nici Tatăl vostru care este
în ceruri nu va ierta gre-
şelile voastre. * Mat. 18. 35.

Puterea lui Isus.

27 Şi ei vin iarăş la Ie-
rusalim. Şi * pe când um-
bla el în templu, mai ma-
rii preoţilor şi cărturarii
şi bătrânii vin la el.
* Mat. 21. 23. Luc. 20. 1.
28 Şi i-au zis: Cu ce pu-
tere faci acestea? Sau cine
ţi-a dat puterea aceasta ca
să faci acestea?
29 Iar Isus le-a zis: Vă
voiu întreba şi eu un cu-
vânt şi răspundeţi-mi; şi
vă voiu spune cu ce pu-
tere fac acestea.
30 Botezul lui Ioan era
din cer sau dela oameni?
Răspundeţi-mi.
31 Şi se chibzuiau în
sine zicând: Dacă vom
zice: Din cer; va zice: Pen-
truce nu l-aţi crezut?
32 Dar să zicem: Dela
oameni? Se temeau de
gloată, căci toţi * ţineau în-
tr'adevăr pe Ioan că era
prooroc.
* Mat. 3. 5; 14. 5. Cap. 6. 20.

33 Şi răspund lui Isus şi
zic: Nu ştim. Şi Isus le
zice: Nici eu nu vă spun
cu ce putere fac acestea.

Pilda vierilor.

12 Şi a*început să le vor-
bească în pilde. Un
om a sădit o vie şi a îm-
prejmuit-o cu gard şi a să-
pat o groapă pentru teasc
şi a zidit un turn şi a a-
rendat-o vierilor, iar el a
plecat din ţară.
* Mat. 21. 33. Luc. 20. 9.
2 Şi la vreme a trimis
la vieri un rob ca să ia
dela vieri din roadele viei.
3 Şi ei l-au luat şi l-au
bătut şi l-au trimis înapoi
fără nimic.
4 Şi iarăş a trimis la ei
pe alt rob. Şi pe acela l-au
rănit la cap şi l-au ne-
cinstit.
5 Şi a trimis pe altul;
şi l-au omorît şi pe acela;
şi pe mulţi alţii, pe unii
bătându-i iar pe alţii o-
morîndu-i.
6 Avea încă unul singur,
un fiu iubit. L-a trimis
cel din urmă la vieri zi-
când: Se vor sfii de fiul
meu.
7 Dar vierii aceia au zis
între ei: Acesta este moşte-
nitorul; veniţi să-l omorîm
şi moştenirea va fi a noa-
stră.
8 Şi l-au luat şi l-au
omorît şi l-au scos afară
din vie.
9 Ce va face domnul
viei? Va veni şi va pierde
pe vieri şi va da via la
alţii.
10 Oare n'aţi citit nici
scriptura aceasta: Piatra *
pe care au lepădat-o zidi-
torii, aceea a fost făcută
cap de unghiu. * Ps. 118. 22.
11 Aceasta a fost dela
Domnul şi este minunată
în ochii noştri?
12 Şi * căutau să pună
mâna pe el şi s'au temut
de gloată; căci au cunoscut
că pentru ei spusese pilda
aceasta. Şi l-au lăsat şi au
plecat. * Mat. 21. 45, 46. Cap. 11. 18. Ioan 7. 25, 30, 44.

Birul Cezarului.

13 Şi * trimit la el pe
unii dintre Farisei şi Iro-
diani, ca să-l prindă în
cuvânt. * Mat. 22. 15. Luc. 20. 20.
14 Şi venind îi zic: Invă-
ţătorule, ştim că eşti iubi-
tor de adevăr şi nu-ţi pasă
de nimeni; căci nu te uiţi
la faţa oamenilor ci cu a-
devărat înveţi calea lui
Dumnezeu: Se cade a da
bir Cezarului sau nu?
15 Să dăm sau să nu
dăm? Dar el cunoscân-
du-le făţărnicia, le-a zis:
Ce mă ispitiţi? Aduceţi-mi
un dinar ca să văd.

16 Iar ei au adus. Şi le zice: Al cui este chipul acesta şi scrierea? Iar ei i-au zis: Al Cesarului.

17 Iar Isus le-a zis: Daţi Cesarului cele ce sunt ale Cesarului, şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Şi se mirau mult de el.

Despre înviere.

18 Şi vin la el Saducheii, * cari ** zic că nu este înviere. Şi-l întrebau zicând:

*Mat. 22.23. Luc. 20. 27. **Fapt. 23. 8.

19 Invăţătorule, Moise * ne-a scris că dacă va muri fratele cuiva şi va lăsa o nevastă şi nu va lăsa copil, fratele său să ia pe nevasta lui şi să ridice sămânţă fratelui său. * Deut. 25. 5.

20 Erau şapte fraţi. Şi cel dintâi a luat o nevastă şi murind n'a lăsat sămânţă.

21 Şi a luat-o al doilea şi a murit nelăsând sămânţă; şi al treilea tot aşa.

22 Şi cei şapte n'au lăsat urmaş. La urma tuturor a murit şi femeia.

23 La înviere când vor învia, a cărui dintre ei va fi nevastă? Căci cei şapte au avut-o de nevastă.

24 Isus le-a zis: Oare nu pentru aceasta vă rătăciţi voi că nu ştiţi scripturile nici puterea lui Dumnezeu?

25 Căci când vor învia dintre cei morţi, nici nu se însoară nici nu se mărită; ci sunt * ca îngerii în ceruri. * 1 Cor. 15. 42, 49, 52.

26 Iar despre morţi că se scoală, n'aţi cetit în cartea lui Moise, cu privire la Rug, cum i-a spus Dumnezeu zicând: Eu * sânt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov?

* Exod. 3. 6.

27 El nu este Dumnezeul morţilor ci al viilor. Mult vă rătăciţi.

Cea mai mare poruncă.

28 Şi unul * dintre cărturari s'a apropiat şi i-a auzit pricindu-se intre ei şi ştiind că le-a răspuns bine, l-a întrebat: Care poruncă este întâia dintre toate? * Mat. 22. 35.

29 Isus a răspuns: Intâia este: Ascultă * Israele, Domnul Dumnezeul nostru, Domnul este unul singur. * Deut. 6. 4. Luc. 10. 27.

30 Şi: Iubeşte pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău şi din toată puterea ta. Iată porunca dintâi.

31 A doua este aceasta: Iubeşte * pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Nu este altă poruncă mai mare decât acestea. * Lev. 19. 18. Mat. 22. 39. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.

32 Şi cărturarul i-a zis: Bine, Invăţătorule, adevărat ai zis că * este unul singur şi nu este altul afară de el.

* Deut. 4. 39. Isa. 45. 6, 14; 46. 9.

33 Şi a-l iubi din toată inima şi din toată priceperea şi din toată puterea şi a iubi pe aproapele său ca pe sine însuş este * mai mult decât toate arderile de tot şi jertfele.

* 1 Sam. 15. 22. Osea 6. 6. Mic. 6. 6,7,8.

34 Şi Isus când a auzit că a răspuns cuminte, i-a zis: Nu eşti departe de împărăţia lui Dumnezeu. Şi * nimeni nu mai îndrăznia să-l întrebe. * Mat. 22. 46.

Al cui fiu este Hristosul?

35 Şi răspunzând Isus, zicea pe când * învăţa în templu: Cum zic cărturarii că Hristosul este fiu al lui David?

* Mat. 22. 41. Luc. 20. 41.

36 Insuş David îi zice prin * Duhul Sfânt: Domnul a zis Domnului meu: Şezi la dreapta mea până voiu pune pe vrăjmaşii tăi supt picioarele tale.

* 2 Sam. 23. 2. ** Ps. 110. 1.

37 Insuş David îl numeşte Domn; şi de unde este fiu al lui? Şi gloata, cea multă îl asculta cu bucurie.

Mustrarea cărturarilor.

38 Şi în învăţătura sa * zicea: Feriţi-vă ** de cărturarii cari doresc † să umble în veşminte lungi şi *să primească* urări de bine în pieţe * Cap. 4. 2. ** Mat. 23. 1, etc. Luc. 20. 46. † Luc. 11. 43.

39 şi cele dintâi scaune în sinagogi şi cele dintâi scaune la ospeţe:

40 cari mănâncă * cu desăvârşire casele văduvelor, şi de ochii lumii se roagă mult, aceştia vor lua mai multă osândă. * Mat. 23. 14.

Văduva săracă.

41 Şi * şedea în faţa cutiei pentru daruri şi privia cum gloata aruncă bani de aramă în ** cutia pentru daruri; şi mulţi bogaţi aruncau mult.

* Luc. 21. 1. ** 2 Reg. 12. 9.

42 Şi a venit o singură văduvă săracă şi a aruncat două leptale adică un codrant.

43 Şi a chemat la sine pe ucenicii săi şi le-a zis: Adevărat vă spun că văduva aceasta, * care este săracă, a aruncat mai mult decât toţi cari aruncă în cutia pentru daruri.

* 2 Cor. 8. 12.

41 Căci toţi au aruncat din ce le prisoseşte, iar aceasta din lipsa ci a aruncat tot * ce avea, tot din ce trăieşte.

* Deut. 24. 6. 1 Ioan 3. 17.

Dărîmarea Ierusalimului şi venirea Fiului omului.

13 Şi pe când pleca * el din templu, unul din ucenicii săi îi zice: Invăţătorule, vezi ce fel de pietre şi ce fel de zidiri!

* Mat. 24. 1. Luc. 21. 2.

2 Şi Isus i-a zis: Vezi aceste zidiri mari? Nu * va fi lăsată aici piatră peste piatră care să nu fie desfăcută.

* Luc. 19. 44.

3 Şi pe când şedea pe muntele Măslinilor în faţa templului, Petru şi Iacov şi Ioan şi Andrei îl întrebau la o parte:

4 Spune-ne * când vor fi acestea şi care va fi semnul când au să se împlinească toate acestea?

* Mat. 24. 3. Luc. 21. 7.

5 Iar Isus a început să le zică: Luaţi seama * să nu vă amăgească cineva.

* Ier. 29. 8. Efes. 5. 6. 1 Tes. 2. 3.

6 Mulţi vor veni în numele meu zicând: Eu sânt! şi vor amăgi pe mulţi.

7 Iar când veţi auzi despre răsboaie şi svonuri de răsboaie, nu vă spăimântaţi; căci *aceste lucruri* trebuie să fie; dar nu este încă sfârşitul.

8 Căci se va ridica neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie; vor fi cutremure de pământ pe alocurea; vor fi foamete; acestea * vor fi începutul durerilor.

* Mat. 24. 8.

9 Dar voi luaţi seama * la voi înşivă: căci vă vor da în sinedrii şi veţi fi bătuţi în sinagogi şi veţi sta înaintea stăpânitorilor şi împăraţilor pentru mine, spre mărturie pentru ei.

* Mat. 10. 17, 18; 24. 9. Apoc. 2. 10.

10 Şi trebuie propovăduită întâi * Evanghelia la toate Neamurile.

* Mat. 24. 14.

11 Şi când * vă duc la *judecată* ceice vă dau, nu vă îngrijoraţi mai dinainte ce să vorbiţi, ci vorbiţi ce vă va fi dat în acel ceas, căci nu voi sunteţi ceice vorbiţi ci ** Duhul Sfânt.

* Mat. 10. 19. Luc. 12. 11; 21. 14.
** Fapt. 2. 4; 4. 8, 31.

12 Şi frate va * da pe frate la moarte şi tată pe copilul său; şi copiii se vor scula asupra părinţilor şi-i vor omorî.

*Mic. 7. 6. Mat. 10.21; 24.10. Luc. 21.16.

13 Şi veţi * fi urîţi de toţi pentru numele meu, dar celce ** rabdă pânăla sfârşit, acela va fi mântuit.

* Mat. 24. 9. Luc. 21. 17. ** Dan. 12.12. Mat. 10. 22; 24. 13. Apoc. 2. 10.

Indemn la veghere.

14 Dar când * veţi vedea urîciunea pustiirii, stând ** unde nu trebuie, (cine citeşte să înţeleagă), atunci ceice † sunt în Iudea să fugă la munţi.

*Mat. 24.15. **Dan. 9. 27. †Luc. 21.21.

15 Iar celce este pe casă să nu se pogoare nici să nu intre ca să ia ceva din casa lui.

16 Şi celce este la câmp să nu se întoarcă înapoi ca să-şi ia veşmântul.

17 Dar vai * de cele ce au în pântece şi de celece dau ţâţă în zilele acelea!

* Luc. 21. 23; 23. 29.

18 Şi rugaţi-vă ca să nu fie iarna.

19 Căci * zilele acelea vor fi necaz, aşa cum n'a fost asemenea dela începutul zidirii pe care a zidit-o Dumnezeu, până acum, şi nici nu va mai fi.

*Dan. 9. 26; 12. 1. Ioel 2. 2. Mat. 24. 21.

20 Şi dacă n'ar fi scurtat Domnul zilele, n'ar scăpa nici o carne, dar pentru cei aleşi, pe cari i-a ales, a scurtat zilele.

21 Şi atunci * dacă vă zice cineva: Iată, aici este Hristosul! Iată colo! nu credeţi.

* Mat. 24. 23. Luc. 17. 23; 21. 8.

22 Căci se vor ridica Hristoşi mincinoşi şi proroci mincinoşi şi vor face semne şi minuni ca să ducă în rătăcire, dacă este cu putinţă, pe cei aleşi.

23 Dar voi luaţi seama; * iată, v'am spus toate dinainte.

* 2 Pet. 3. 17.

24 Ci în * zilele acelea, după necazul acela, soarele va fi întunecat şi l u n a nu-şi va da lucirea.

* Dan. 7. 10. Ţef. 1. 15. Mat. 24. 29, etc. Luc. 21. 25.

25 Şi stelele vor cădea din cer şi puterile cari sunt în ceruri vor fi sguduite.

26 Şi atunci * vor vedea pe Fiul omului venind în nori cu putere multă şi slavă.

* Dan. 7. 13, 14. Mat. 16. 27; 24. 30. Cap. 14. 62. Fapt. 1. 11. 1 Tes. 4. 16. 2 Tes. 1. 7, 10. Apoc. 1. 7.

27 Şi atunci va trimite pe îngeri şi va aduna pe aleşii săi din cele patru vânturi, dela cea mai depărtată margine a pământului pânăla cea mai depărtată margine a cerului.

28 Iar dela smochin învăţaţi * pilda lui. Când ramura lui este fragedă şi dă frunze, cunoaşteţi că vara este aproape.

* Mat. 24. 32. Luc. 21. 29, etc.

29 Astfel şi voi, când veţi vedea făcându-se acestea, cunoaşteţi că el este aproape, la uşi.

30 Adevărat vă spun că

nu va trece neamul acesta,
până când vor fi toate a-
cestea.
31 Cerul şi pământul vor
trece dar cuvintele * mele
nu vor trece. * Isa. 40. 8.
32 Iar despre ziua aceea
sau ceasul acela, nimeni
nu ştie, nici îngerii în cer,
nici Fiul, afară de Tatăl.
33 Luaţi seama, * prive-
ghiaţi şi rugaţi-vă; căci nu
ştiţi când este vremea ni-
merită. —
* Mat. 24. 42; 25. 13. Luc. 12. 40; 21. 34.
Rom. 13. 11. 1 Tes. 5. 6.
34 Este * ca un om care
se duce din ţară, îşi lasă
casa şi dă robilor săi pu-
tere, fiecăruia lucrul lui...;
şi a poruncit portarului să
vegheze. * Mat. 24. 45; 25. 14.
35 Deci veghiaţi, * căci
nu ştiţi când vine dom-
nul casei, sau seara sau
la miezul nopţii sau la cân-
tatul cocoşului sau dimi-
neaţa; * Mat. 24. 42, 44.
36 ca nu cumva venind
pe neaşteptate, să vă afle
dormind.
37 Iar ce zic vouă, zic
tuturor: Veghiaţi.

Sfatul împotriva lui Isus.

14 Şi după două * zile
erau Paştile şi azi-
mile; şi mai marii preo-
ţilor şi cărturarii căutau
cum să pună mâna pe el
prin viclenie ca să-l o-
moare.
* Mat. 26. 2. Luc. 22. 1. Ioan 11. 55; 13. 1.
2 Căci ziceau: Nu în
sărbătoare ca să nu fie tur-
burare de popor.

Mirul turnat pe capul lui Isus.

3 Şi * când era în Be-
tania, în casa lui Simon
leprosul, pe când şedea la
masă, a venit o femeie a-
vând un alabastru *plin* cu
mir de n a r d adevărat,
foarte scump; şi a spart
alabastrul şi l-a turnat pe
capul lui.
* Mat. 26. 6. Ioan 12. 1, 3. Luc. 7. 37.
4 Şi erau unii acolo cari
s'au mâhnit adânc în ei,
şi ziceau: Pentruce s'a fă-
cut această pierdere de
mir?
5 Căci acest mir se pu-
tea vinde cu peste trei sute
de dinari şi să se dea să-
racilor. Şi cârtiau împo-
triva ei.
6 Iar Isus a zis: Lăsaţi-o;
pentruce-i faceţi supărare?
Ea a făcut un lucru bun
faţă de mine.
7 Căci pe * săraci îi aveţi
totdeauna cu voi şi puteţi
să le faceţi bine când voiţi,
dar pe mine nu mă aveţi
totdeauna. * Deut. 15. 11.
8 Ea a făcut ce a putut;
a a p u c a t înainte să-mi

ungă trupul pentru înmor-
mântare.
9 Adevărat vă spun, ori-
unde va fi propovăduită E-
vanghelia, în toată lumea
se va spune şi ce a făcut
femeia aceasta spre amin-
tirea ei.
10 Şi Iuda * Iscariotea-
nul, unul din cei doispre-
zece, a plecat la mai ma-
rii preoţilor ca să-l dea
lor. * Mat. 26. 14. Luc. 22. 3, 4.
11 Iar ei când au auzit,
s'au bucurat şi au făgăduit
să-i dea argint. Şi el căuta
cum să-l dea la vreme ni-
merită.

Prăznuirea Paştelor.

12 Şi în * ziua dintâi a
azimilor, când înjunghiau
Paştile, ucenicii săi îi zic:
Unde voeşti să ne ducem
să-ţi pregătim ca să mă-
nânci Paştile?
* Mat. 26. 17. Luc. 22. 7.
13 Şi el trimite pe doi
dintre ucenicii săi şi le
zice: Duceţi-vă în cetate şi
vă va ieşi înainte un om
ducând un vas de pământ
cu apă, urmaţi-l
14 şi unde va intra spu-
neţi stăpânului casei: În-
văţătorul zice: Unde este
odaia mea de oaspeţi, unde
să mănânc Paştile cu uce-
nicii mei?
15 Şi el însuş vă va a-
răta o odaie mare sus gă-
tită cu aşternut şi acolo
pregătiţi-ne.
16 Şi ucenicii au ieşit şi
au venit în cetate şi au
găsit cum le spusese el şi
au pregătit Paştile.
17 Şi când s'a făcut
seară, * vine cu cei doispre-
zece. * Mat. 26. 20, etc.
18 Şi pe când şedeau ei
la masă şi mâncau, Isus
a zis: Adevărat vă spun
că unul din voi, care mă-
nâncă cu mine, mă va da
prins.
19 Ei au început a se
întrista şi a-i zice unul câte
unul: Nu cumva sânt eu?
20 Iar el le-a zis: *Este*
unul din cei doisprezece,
cel care întinge cu mine
în blid.
21 Căci Fiul omului * se
duce după cum este scris
despre el dar vai de omul
acela prin care este dat
prins Fiul omului! Bine
i-ar fi dacă nu s'ar fi năs-
cut omul acela.
* Mat. 26. 24. Luc. 22. 22.

Cina cea de taină.

22 Şi pe când * mâncau,
el a luat o pâne şi dupăce
a binecuvântat, a frânt-o
şi le-a dat şi a zis: Luaţi,
acesta este trupul meu.
* Mat. 26. 26. Luc. 22. 19. 1 Cor. 11. 23.
23 Şi a luat paharul şi

după ce a mulţumit, le-a
dat şi au băut toţi din el.
24 Şi le-a zis: Acesta
este sângele meu al legă-
mântului celui nou care
se varsă pentru mulţi.
25 Adevărat vă spun că
nu voiu mai bea din ro-
dul viţei până în ziua a-
ceea când îl voiu bea nou
în împărăţia lui Dumne-
zeu.

Inştiinţarea lui Petru.

26 Şi dupăce * au cântat
lăudări, au ieşit la mun-
tele Măslinilor. * Mat. 26. 30.
27 Şi Isus * le zice: Toţi
veţi avea prilej de potic-
nire, căci este scris: Voiu
bate ** păstorul şi oile se
vor împrăştia.
* Mat. 26. 31. ** Zah. 13. 7.
28 Dar după * ce mă voiu
scula, voiu merge înainte
de voi în Galilea. * Cap. 16. 7.
29 Iar Petru * i-a zis:
Chiar dacă toţi vor avea
prilej de poticnire, totuş
eu nu. * Mat. 26. 33. 34. Luc. 22. 34.
Ioan 13. 37, 38.
30 Şi Isus îi zice: Adevă-
rat îţi spun că tu azi în
noaptea aceasta, mai îna-
inte de a cânta de două
ori cocoşul mă vei tăgădui
de trei ori.
31 Iar *Petru* şi mai tare
zicea: Dacă ar trebui să
mor cu tine, nu te voiu
tăgădui. Şi toţi ziceau la fel.

Ghetsimani.

32 Şi vin * la un loc în-
grădit al cărui nume este
Ghetsimani. Şi zice uceni-
cilor săi: Şedeţi aici până
mă voiu ruga.
* Mat. 26. 36. Luc. 22. 39. Ioan 18. 1.
33 Şi ia cu sine pe Pe-
tru şi pe Iacov şi pe Ioan.
Şi a început să se întris-
teze şi să se tulbure adânc.
34 Şi le zice: Sufletul
meu este foarte întristat *
pânăla moarte. Rămâneţi
aici şi veghiaţi. * Ioan 12. 27.
35 Şi mergând puţin mai
înainte, a căzut la pă-
mânt, şi s'a rugat ca, dacă
este cu putinţă, să treacă
dela el ceasul.
36 Şi zicea: Ava, * Tată,
toate ** îţi sunt cu putinţă,
dă la o parte acest pahar
dela mine, însă † nu ce
voesc eu, dar ce voeşti tu.
* Rom. 8. 15. Gal. 4. 6. ** Evr. 5. 7.
† Ioan 5. 30; 6. 38.
37 Şi vine şi-i află dor-
mind şi zice lui Petru:
Simone, dormi? N'ai fost în
stare să veghezi un ceas?
38 Veghiaţi şi rugaţi-vă,
ca să nu intraţi în ispită.
Intr'adevăr duhul * este
fără preget, dar carnea
este neputincioasă.
* Rom. 7. 23. Gal. 5. 17.
39 Şi iar a plecat şi s'a
rugat zicând acelaş cuvânt.
40 Şi iarăş a venit şi

i-a găsit dormind, căci o-
chii le erau cu totul în-
greuiaţi şi nu ştiau ce să-i
răspundă.
41 Şi vine a treia oară
şi le zice: Dormiţi de acum
şi odihniţi-vă; este destul;
a * venit ceasul, iată Fiul
omului este dat în mânile
păcătoşilor. * Ioan 13. 1.
42 Sculaţi-vă, * să mer-
gem, iată s'a apropiat cel
ce mă dă prins.
* Mat. 26. 46. Ioan 18. 1, 2.

Prinderea lui Isus.

43 Şi * îndată pe când
vorbia el încă, vine Iuda
unul din cei doisprezece
şi cu el o gloată cu săbii
şi ciomege, dela mai ma-
rii preoţilor şi dela căr-
turari şi dela bătrâni.
* Mat. 26. 47. Luc. 22. 47. Ioan 18. 3.
44 Şi celce avea să-l dea
prins le dăduse un semn
învoit zicând: Pe care îl
voiu săruta, acela este; a-
pucaţi-l şi duceţi-l cu pază
bună.
45 Şi când a venit, în-
dată s'a apropiat de el şi
zice: Rabi! Şi l-a sărutat
mult.
46 Iar ei au pus mânile
pe el şi l-au apucat.
47 Iar unul din ceice
stăteau lângă el a tras sa-
bia şi a lovit pe robul ma-
relui preot şi i-a tăiat u-
rechea.
48 Şi Isus * a răspuns şi
le-a zis: Aţi ieşit ca la un
tâlhar cu săbii şi ciomege
să mă prindeţi?
* Mat. 26. 55. Luc. 22. 52.
49 In fiecare zi eram la
voi învăţându-vă în tem-
plu şi nu m'aţi apucat.
Dar *aceasta se face* ca să *
se împlinească scripturile.
* Ps. 22. 6. Isa. 53. 7, etc. Luc. 22. 37;
24. 44.
50 Şi * toţi l-au lăsat şi
au fugit. * Ps. 88. 8. Vers. 27.
51 Şi un tânăr oarecare
îl urma, având aruncată
pe el o învelitoare de in,
pe trupul gol; şi ei îl a-
pucă.
52 Dar el a lăsat înveli-
toarea de in şi a fugit gol.

Isus osândit de Sinedriu.

53 Şi au dus pe * Isus la
marele preot. Şi toţi mai
marii preoţilor şi bătrânii
şi cărturarii se adună
lângă el.
* Mat. 26. 57. Luc. 22. 54. Ioan 18. 13.
54 Şi Petru l-a urmat
de departe până înlăuntru
în curtea marelui preot şi
şedea împreună cu sluji-
torii şi se încălzia la lu-
mina *focului*.
55 Iar mai marii preo-
ţilor * şi tot sinedriul cău-
tau o mărturie împotriva
lui Isus, ca să-l omoare
şi nu aflau. * Mat. 26. 59.
56 Căci mulţi mărturi-

siau mincinos împotriva lui şi mărturiile lor nu se potriviau.

57 Şi unii s'au sculat şi mărturisiau mincinos împotriva lui zicând:

58 Noi l-am auzit zicând: Eu * voiu dărâma templul acesta care este făcut de mâni şi în trei zile voiu zidi altul nefăcut de mâni.
* Cap. 15. 29. Ioan 2. 19.

59 Şi nici aşa nu se potrivia mărturia lor.

60 Şi * marele preot s'a sculat în mijloc şi a întrebat pe Isus zicând: Nu răspunzi nimic? Ce mărturisesc aceştia împotriva ta?
* Mat. 26. 62.

61 Dar el * tăcea şi n'a răspuns nimic. Marele ** preot iarăş l-a întrebat şi-i zice: Tu eşti Hristosul, Fiul celui Binecuvântat?
* Isa. 53. 7. ** Mat. 26. 63.

62 Iar Isus a zis: Eu sânt; şi * veţi vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii şi venind cu norii cerului.
* Mat. 24. 30; 26. 64. Luc. 22. 69.

63 Iar marele preot şi-a sfâşiat hainele şi zice: Ce mai avem trebuinţă de martori?

64 Aţi auzit hula, ce vi se pare? Iar ei toţi l-au osândit că este vinovat de moarte.

65 Şi unii au început să-l scuipe şi să-i acopere faţa şi să-l pălmuiască şi să-i zică: Prooroceşte! Şi slujitorii l-au primit în bătăi.

Tăgăduirea lui Petru.

66 Şi pe * când era Petru jos în curte, vine una dintre slujnicile marelui preot,
*Mat. 26.58,69. Luc. 22.55. Ioan 18.16.

67 şi văzând pe Petru încălzindu-se, se uită la el şi zice: Şi tu erai cu Nazarineanul, cu Isus.

68 Dar el a tăgăduit zicând: Nici nu ştiu nici nu înţeleg ce zici. Şi a ieşit afară în curtea dinainte. Şi a cântat cocoşul.

69 Şi * slujnica l-a văzut şi a început să zică iarăş celorce stăteau acolo: Acesta este *unul* dintre ei.
*Mat. 26.71. Luc. 22.58. Ioan 18. 25.

70 Dar el iar a tăgăduit. Şi peste * puţin ceice stăteau acolo au zis iarăş lui Petru: Cu adevărat eşti *unul* dintre ei; căci ** eşti şi Galilean.
* Mat. 26. 73. Luc. 22. 59. Ioan 18. 26. ** Fapt. 2. 7.

71 Iar el a început să blesteme şi să se jure: Nu ştiu pe omul acesta de care vorbiţi.

72 Şi îndată * cocoşul a cântat a doua oară. Şi Petru şi-a adus aminte de cuvântul cum îi zisese Isus: Mai înainte de a cânta cocoşul de două ori mă vei tăgădui de trei ori. Şi gândindu-se la aceasta, plângea.
* Mat. 26. 75.

Isus înaintea lui Pilat.

15 Şi îndată dimineaţa * mai marii preoţilor cu bătrânii şi cărturarii şi tot sinedriul au ţinut sfat şi au legat pe Isus şi l-au dus şi l-au dat lui Pilat.
* Ps. 2. 2. Mat. 27. 1. Luc. 22. 66; 23. 1. Ioan 18. 28. Fapt. 3. 13; 4. 26.

2 Şi Pilat * la întrebat: Eşti tu Impăratul Iudeilor? Iar el răspunzându-i zice: Tu zici.
* Mat. 27. 11.

3 Şi mai marii preoţilor îl învinuiau de multe.

4 Iar Pilat * iarăş l-a întrebat zicând: Nu răspunzi nimic? Iată de câte te învinuiesc ei.
* Mat. 27. 13.

5 Iar Isus * n'a mai răspuns nimic încât Pilat se mira.
* Isa. 53. 7. Ioan 19. 9.

Hotărîrea de moarte întărită.

6 Iar la * sărbătoare le dădea drumul la un închis pe care-l cereau dela el.
* Mat. 27. 15. Luc. 23. 17. Ioan 18. 39.

7 Şi era unul numit Baraba închis împreună cu cei răsculaţi cari făcuseră un omor în răscoală.

8 Şi gloata s'a suit şi a început să-i ceară *să facă* cum le făcea în totdeauna.

9 Iar Pilat a răspuns zicându-le: Voiţi să vă dau drumul Impăratului Iudeilor?

10 Căci cunoştea că mai marii preoţilor din pismă îl dăduseră prins.

11 Dar mai marii preoţilor * au aţâţat gloata ca să le dea drumul mai bine lui Baraba.
* Mat. 27. 20. Fapt. 3. 14.

12 Iar Pilat a răspuns iarăş şi le-a zis: Dar ce voiţi să fac eu cu cel pe care îl numiţi Impăratul Iudeilor?

13 Şi ei iarăş au strigat: Răstigneşte-l.

14 Iar Pilat le zicea: Dar ce rău a făcut? Dar ei mai tare au strigat: Răstigneşte-l.

15 Iar Pilat * voind să facă pe plac gloatei, a dat drumul lui Baraba pentru ei şi pe Isus, după ce l-a biciuit, l-a dat ca să fie răstignit.
* Mat. 27. 26. Ioan 19. 1, 16.

16 Şi ostaşii * l-au dus înlăuntru în curte care este Pretoriul şi au chemat împreună toată ceata.
* Mat. 27. 27.

17 Şi l-au îmbrăcat în purpură şi împletind o cunună de spini, i-au pus-o pe el.

18 Şi au început să-i u-

reze: Bucură-te, Impărate
al Iudeilor.
19 Şi-i băteau capul cu
o trestie şi-l scuipau şi pu-
nându-se în genunchi i se
închinau.
20 Şi dupăce au râs de
el, l-au desbrăcat de pur-
pură şi l-au îmbrăcat cu
hainele lui. Şi l-au dus a-
fară ca să-l răstignească.

Răstignirea.

21 Şi * silesc pe un tre-
cător care venia dela câmp,
pe Simon din Cirene, ta-
tăl lui Alexandru şi Ruf,
să meargă cu ei ca să-i
ducă crucea.
* Mat. 27. 32. Luc. 23. 26.
22 Şi-l * duc pe locul
Golgota, adică tălmăcit Lo-
cul căpăţânei.
*Mat. 27.33. Luc. 23. 33. Ioan 19. 17.
23 Şi-i dădeau * vin dres
cu smirnă dar n'a luat.
* Mat. 27. 34.
24 Şi-l răstignesc şi-i îm-
part * hainele aruncând
sorţ, pe ele, cine ce să ia.
* Ps. 22. 18. Luc. 23. 34. Ioan 19. 23.
25 Şi era * ceasul al trei-
lea când l-au răstignit.
* Mat. 27. 45. Luc. 23. 34. Ioan 2. 19.
26 Şi scrierea vinei lui
era scrisă * deasupra: IM-
PARATUL IUDEILOR.
* Mat. 27. 37. Ioan 19. 19.
27 Şi împreună * cu el
răstignesc doi tâlhari, unul
la dreapta lui şi altul la
stânga lui. * Mat. 27. 38.
28 Şi s'a împlinit scrip-
tura care zice: Şi a * fost
socotit cu cei fărădelege.
* Isa. 53. 12. Luc. 22. 37.

Batjocurile trecătorilor.

29 Şi trecătorii * îl huliau
clătinându-şi capetele şi zi-
când: Ua, ** cela ce dărâmi
templul şi-l zideşti în trei
zile.
* Ps. 22. 7. ** Cap. 14. 58. Ioan 2. 19.
30 Mântuieşte-te pe tine
însuţi, pogorîndu-te depe
cruce.
31 Asemenea şi mai ma-
rii preoţilor luându-l în
râs între ei cu cărturarii
ziceau: Pe alţii a mântuit,
pe s i n e nu se poate
mântui.
32 Hristosul, Impăratul
lui Israel să se pogoare a-
cum depe cruce ca să ve-
dem şi să credem. Şi cei *
răstigniţi împreună cu el
îl ocărau.
* Mat. 27. 44. Luc. 23. 39.

Moartea lui Isus.

33 Şi când a fost ceasul *
al şaselea s'a făcut întune-
rec peste tot pământul pâ-
nă la ceasul al nouălea.
* Mat. 27. 45. Luc. 23. 44.
34 Şi la ceasul al nouă-
lea Isus a strigat cu glas
mare: Eloi, * Eloi, Lama
Sabactani? adică tălmăcit:
Dumnezeul meu, Dumne-
zeul meu, pentruce m'ai
părăsit. * Ps. 22. 1. Mat. 27. 46.

35 Şi unii din ceice stă-
teau acolo când au auzit
ziceau: Iată chiamă pe
Ilie.
36 Şi a alergat * unul şi
umplând un burete cu o-
ţet l-a pus într'o trestie şi
i-a ** dat să bea zicând:
Lăsaţi să vedem dacă vine
Ilie să-l ia jos.
* Mat. 27. 48. Ioan 19. 29. ** Ps. 69. 21.
37 Şi * Isus a scos un glas
mare şi şi-a dat duhul.
* Mat. 27. 50. Luc. 23. 46. Ioan 19. 30.
38 Şi perdeaua * tem-
plului a fost ruptă în două
de sus până jos.
* Mat. 27. 50. Ioan 19. 30. Luc. 23. 41.
39 Şi când a văzut * su-
taşul care era acolo îna-
intea lui că aşa şi-a dat
duhul, a zis: Cu adevărat
omul acesta era Fiul lui
Dumnezeu.
* Mat. 27. 55. Luc. 23. 46.
40 Şi * erau şi femei pri-
vind de ** departe, între cari
şi Maria Magdalina şi Ma-
ria mama lui Iacov cel
mic şi a lui Iose, şi Sa-
lome.
* Mat. 27. 55. Luc. 23. 49. ** Ps. 38. 11.
41 Cari când era el în
Galilea, îl urmau * şi-i slu-
jiau şi alte multe femei
cari s'au suit cu ei la Ieru-
salim. * Luc. 8. 2, 3.

Ingroparea lui Isus.

42 Şi când * s'a făcut a-
cum seara, pentrucă era
Pregătirea, adică ziua îna-
inte de Sabat,
* Mat. 27. 57. Luc. 23. 50. Ioan 19. 38.
43 a venit Iosif din Ari-
matea, un sfetnic de bună
stare, care şi el aştepta *
împărăţia lui Dumnezeu.
Şi el a îndrăznit şi a in-
trat la Pilat şi a cerut
trupul lui Isus. * Luc. 2. 25, 38.
44 Şi Pilat s'a mirat că
era mort acum, şi che-
mând la sine pe sutaş l-a
întrebat dacă a murit de
curând.
45 Şi când a aflat dela
sutaş, a dăruit trupul mort
lui Iosif.
46 Şi * el a cumpărat
pânză de in şi l-a luat
jos şi l-a înfăşurat în
pânza de in şi l-a pus în
mormânt care era săpat
dintr'o stâncă şi a prăvălit
o piatră pe uşa mormân-
tului.
*Mat. 27. 59,60. Luc. 23.53. Ioan 19.40.
47 Şi Maria Magdalina
şi Maria *mama* lui Iose
priviau unde este pus.

Invierea lui Isus.

16 Şi dupăce a trecut *
Sabatul, Maria Magda-
lina şi Maria, *mama* lui
Iacov, şi Salome, au **
cumpărat miresme ca să
vină şi să-l ungă.
* Mat. 28. 1. Luc. 24. 1. Ioan 20. 1.
** Luc. 23. 56.
2 Şi foarte de dimineaţă

în * ziua întâi a săptămânii ele vin la mormânt când răsărise soarele.
* Luc. 24. 1. Ioan 20. 1.

3 Şi ziceau între ele: Cine ne va prăvăli piatra din uşa mormântului?

4 Şi uitându-se în sus, zăresc că piatra este prăvălită, căci era foarte mare.

5 Şi*intrând în mormânt, au văzut pe un tânăr stând la dreapta învelit în veşmânt alb, şi s'au înspăimântat. * Luc. 24. 3. Ioan 20. 11, 12.

6 Şi * el le zice: Nu vă înspăimântaţi; căutaţi pe Isus Nazarineanul cel răstignit; s'a sculat, nu este aici. Iată locul unde l-au pus! * Mat. 28. 5, 6, 7.

7 Dar duceţi-vă, spuneţi ucenicilor săi şi lui Petru că merge înainte de voi în Galilea; acolo îl veţi vedea, după cum * v'a zis.
* Mat. 26. 32. Cap. 14. 28.

8 Şi au ieşit şi au fugit dela mormânt; căci le-a cuprins tremur şi uimire şi * n'au spus nimănui nimic, căci se temeau.
* Mat. 28. 8. Luc. 24. 9.

Arătările lui Isus după înviere.

9 Iar dupăce a înviat de dimineaţă în ziua întâi a săptămânii, s'a * arătat mai întâi Mariei Magdalinei din ** care scosese şapte draci.
* Ioan 20. 14. ** Luc. 8. 2.

10 Ea * s'a dus şi a vestit celor ce fuseseră cu el cari se tânguiau şi plângeau.
* Luc. 24. 10. Ioan 20. 18.

11 Şi ei, * când au auzit că trăieşte şi a fost văzut *de ea, n'au crezut.* Luc. 24. 11.

12 Şi după acestea s'a arătat în altă înfăţişare la * doi dintre ei cari umblau, ducându-se la câmp.
* Luc. 24. 13.

13 Şi ei s'au dus şi au vestit la ceilalţi, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 Iar după aceea * s'a arătat celor unsprezece, pe când şedeau la masă şi i-a mustrat pentru necredinţa lor şi învârtoşarea de inimă, pentrucă n'au crezut pe ceice l-au văzut după ce se sculase.
* Luc. 24. 36. Ioan 20. 19. 1 Cor. 15.5.

Trimiterea celor unsprezece.

15 Şi * le-a zis: Mergeţi în toată lumea şi ** propovăduiţi Evanghelia la toată făptura.
*Mat. 28. 19. Ioan 15. 16. ** Col. 1. 23.

16 Cine * va crede şi va fi botezat, va fi mântuit; iar ** cine nu va crede va fi osândit.
* Ioan 3. 18, 36. Fapt. 2. 38; 16. 30—32. Rom. 10. 9. 1 Pet. 3. 21. ** Ioan 12.48.

17 Şi aceste semne vor urma pe ceice vor crede: în * numele meu vor scoate afară draci, vor vorbi în ** limbi noi, * Luc. 10. 17. Fapt. 5. 16; 8. 7; 16. 18; 19. 12. ** Fapt. 2. 4; 10. 46, 19. 6. 1 Cor. 12, 10, 28.

18 vor ridica şerpi * în mânile lor şi dacă vor bea ceva de moarte nu-i va vătăma deloc. Vor ** pune mânile pe bolnavi şi se vor face bine.
* Luc. 10. 19. Fapt. 28. 5. ** Fapt. 5. 15, 16; 9. 17; 28. 8. Iac. 5. 14, 15.

19 Domnul Isus deci după * ce a vorbit cu ei, a ** fost luat în cer, şi a † şezut la dreapta lui Dumnezeu. — * Fapt. 1. 2, 3.
** Luc. 24. 51. † Ps. 110. 1. Fapt. 7. 55.

20 Iar ei au ieşit şi au propovăduit pretutindeni, Domnul lucrând cu ei şi * întărind cuvântul prin semnele cari urmau. Amin.
*Fapt. 5.12; 14. 3. 1 Cor.2.4,5. Evr. 2. 4.

EVANGHELIA DUPĂ LUCA.

Cuvânt înainte.

1 Deoarece mulţi au pus mâna să alcătuiască o istorisire despre faptele crezute deplin între noi,

2 după cum * ni le-au încredinţat ceice dela ** început au fost martori cu ochii şi slujitori ai cuvântului, * Evr. 2. 3. 1 Pet. 5. 1. 2 Pet. 1. 16. 1 Ioan 1. 1. ** Marc. 1. 1. Ioan 15. 27.

3 mi s'a părut * şi mie, bine după ce am urmărit cu deamăruntul toate dela început să ţi-*le* scriu pe rând, ** prea alesule Teofile,
* Fapt. 15 19,25,28. 1 Cor. 7.40. ** Fapt. 11. 4. Fapt. 1. 1.

4 ca * să cunoşti lămurit temeinicia cuvintelor în cari ai fos învăţat.
* Ioan 20. 31.

Vestirea naşterii lui Ioan Botezătorul.

5 In * zilele lui Irod, împăratul Iudeii, era un preot oarecare cu numele Zaharia, din ** ceata lui Abia; şi el avea o nevastă dintre fiicele lui Aaron, şi numele ei era Elisaveta.
* Mat. 2. 1. ** 1 Cor. 24. 10, 19. Neem. 12. 4, 17.

6 Şi amândoi erau drepţi * înaintea lui Dumnezeu, umblând în toate poruncile şi hotărîrile Domnului fără vină.
* Fapt. 7. 1; 17. 1. 1 Reg. 9. 4. 2 Reg. 20. 3. Iov 1. 1. Fapt. 23. 1; 24. 16. Filip. 3.6.

7 Şi n'aveau copil deoarece Elisaveta era stearpă şi amândoi erau înaintaţi în zilele lor.

8 Şi a fost *aşa:* Pe când
slujia el ca preot în rân-
dul cetei sale înaintea lui
Dumnezeu,
9 după obiceiul preoţiei,
i-a căzut * sorţul ca să tă-
mâieze ** dupăce a intrat
în templul Domnului.
* 1 Cron. 24. 19. 2 Cron. 8. 14; 31. 2.
** Exod. 30. 7, 8. 1 Sam. 2. 28. 1 Cron.
23. 13. 2 Cron. 29. 11.
10 Şi toată mulţimea po-
porului se ruga afară în *
ceasul tămâiei.
* Lev. 16. 17. Apoc. 8. 3, 4.
11 Şi un înger al Dom-
nului i s'a arătat stând la
dreapta altarului * tămâiei.
* Exod. 30. 1.
12 Şi Zaharia s'a * tulbu-
rat când *l*-a văzut şi a
căzut teamă peste el.
* Judc. 6. 22; 13. 22. Dan. 10. 8. Vers.
29. Cap. 2. 9. Fapt. 10. 4. Apoc. 1. 17.
13 Dar îngerul i-a zis:
Nu te teme Zaharie: pen-
trucă cererea ta a fost as-
cultată şi nevastă-ta Elisa-
veta îţi va naşte un fiu
şi-i vei * pune numele Ioan.
* Vers. 60, 63.
14 Şi vei avea bucurie şi
veselie şi mulţi * se vor bu-
cura de naşterea lui. * Vers. 58.
15 Căci va fi mare îna-
intea Domnului şi nu * va
bea vin şi băutură tare şi
va fi plin de Duhul Sfânt
chiar ** din pântecele ma-
mei sale. * Num. 6. 3. Judc. 13. 4.
Cap. 7. 33. ** Ier. 1. 5. Gal. 1. 15.
16 Şi * va întoarce pe
mulţi din copiii lui Israel
la Domnul Dumnezeul lor.
* Mal. 4. 5, 6.
17 Şi el va * merge îna-
intea lui în duhul şi pu-
terea lui Ilie ca să întoarcă
inimile părinţilor spre co-
pii şi pe cei neascultători
la *umblarea* în înţelepciu-
nea drepţilor; ca să gă-
tească Domnului un popor
bine pregătit *pentru el.*
* Mal. 4. 5. Mat. 11. 14. Marc. 9. 12.
18 Şi Zaharia a zis în-
gerului: După * ce voiu cu-
noaşte aceasta? Căci eu
sânt bătrân şi nevastă-mea
înaintată în zilele ei.
* Fac. 17. 17.
19 Şi îngerul a răspuns
şi i-a zis: Eu sunt Gavril, *
care stau înaintea lui Dum-
nezeu şi am fost trimis
să-ţi vorbesc şi să-ţi aduc
aceste veşti bune. * Dan. 8. 16;
9. 21—23. Mat. 18. 10. Evr. 1. 14.
20 Şi iată, vei * fi fără
grai, şi neputând să vor-
beşti, până în ziua când
vor fi acestea, pentrucă
n'ai crezut cuvintele mele
cari se vor împlini la vre-
mea lor potrivită.
* Ezec. 3. 26; 24. 27.
21 Şi poporul aştepta pe
Zaharia şi se mirau de în-
târzierea lui în templu.
22 Dar după ce a ieşit,
nu putea să le vorbească

şi au cunoscut că văzuse
o vedenie în templu. Şi
le făcea semne şi a rămas
mut.
23 Şi a fost *aşa:* Când
s'au împlinit zilele * slujbei
lui, a plecat la casa lui.
* 2 Reg. 11. 5. 1 Cron. 9. 25.
24 Şi după aceste zile
Elisaveta, nevasta lui, a ză-
mislit şi s'a ascuns cinci
luni, zicând:
25 Astfel mi-a făcut Dom-
nul în zilele în cari s'a
uitat la *mine* ca să ridice
ocara mea * dintre oameni.
* Fac. 30. 23. Isa. 4. 1; 54. 1, 4.

Vestirea naşterii lui Isus Hristos.

26 Dar în luna a şasea
îngerul Gavril a fost tri-
mis dela Dumnezeu într'o
cetate a Galileii cu numele
Nazaret,
27 la o fecioară logodită *
cu un bărbat cu numele
Iosif din casa lui David; şi
numele fecioarei era Ma-
ria. * Mat. 1. 18. Cap. 2. 4, 5.
28 Şi îngerul a intrat
la ea şi a zis: Bucură-te *
cea căreia i s'a făcut mare
har; Domnul ** este cu
tine. Binecuvântată eşti tu
între femei.
* Dan. 9. 23; 10. 19. ** Judc. 6. 12.
29 Dar ea s'a tulburat *
de cuvântul lui şi se gân-
dia în sine ce fel de urare
să fie aceasta. * Vers. 12.
30 Şi îngerul i-a zis: Nu
te teme, Mario, căci ai a-
flat har la Dumnezeu.
31 Şi * iată, vei zămisli
în pântece şi vei naşte un
fiu şi-i vei pune ** numele
Isus.
* Isa. 7. 14. Mat. 1. 21. ** Cap. 2. 21.
32 El va fi mare şi * se
va chema Fiul Celui Prea-
înalt: şi ** Domnul Dumne-
zeu îi va da scaunul de dom-
nie al lui David, tatăl său.
* Marc. 5. 7. ** 2 Sam. 7. 11, 12. Ps.
132. 11. Isa. 9. 6, 7; 16. 5. Ier. 23. 5.
Apoc. 3. 7.
33 Şi va * împărăţi peste
casa lui Iacov în veac şi
împărăţia lui nu va avea
sfârşit. * Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Obad.
21. Mic. 4. 7. Ioan 12. 34. Evr. 1. 8.
34 Şi Maria a zis înge-
rului: Cum va fi aceasta
pentrucă eu nu cunosc
bărbat?
35 Şi îngerul a răspuns
şi i-a zis: Duhul Sfânt *
va veni asupra ta şi pu-
terea Celui Preaînalt te va
umbri: deaceea şi ce se va
naşte se va chema sfânt,
Fiul ** lui Dumnezeu.
* Mat. 1. 20. ** Mat. 14. 33; 26. 63, 64.
Marc. 1. 1. Ioan 1. 34; 20. 31. Fapt. 8.
37. Rom. 1. 4.
36 Şi iată, Elisaveta, ru-
denia ta, şi ea a zămislit
un fiu la bătrâneţa ei şi
aceasta este a şasea lună
pentru ea care se numia
stearpă:

37 Căci * nici o vorbă dela Dumnezeu nu va fi fără putere.

* Fac. 18. 14. Ier. 32. 17. Zah. 8. 6. Mat. 19. 26. Marc. 10. 27. Cap. 18. 27. Rom. 4. 21.

38 Şi Maria a zis: Iată roaba Domnului; fie-mi după cuvântul tău. Şi îngerul a plecat dela ea.

Cântarea Mariei.

39 Şi Maria s'a sculat în * zilele acelea şi s'a dus cu grabă în ţinutul muntos într'o cetate a lui Iuda,

* Ios. 21. 9, 10, 11.

40 şi a intrat în casa lui Zaharia şi a urat Elisavetei.

41 Şi a fost *aşa:* Când a auzit Elisaveta urarea Mariei, i-a săltat pruncul în pântece; şi Elisaveta s'a umplut de Duhul Sfânt,

42 şi a strigat cu glas mare şi a zis: Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat * este rodul pântecelui tău.

* Judc. 5. 24. Vers. 28.

43 Şi de unde pentru mine aceasta ca să vie la mine mama Domnului meu?

44 Căci iată, cum a venit glasul urării tale în urechile mele, pruncul mi-a săltat cu bucurie în pântece.

45 Şi fericită este cea care a crezut, căci va fi o împlinire a celor vorbite ei de Domnul.

46 Şi Maria a zis: Sufletul meu măreşte * pe Domnul,

*1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

47 şi duhul meu s'a bucurat de Dumnezeu, Mântuitorul meu.

48 Căci a căutat * spre smerenia roabei sale, căci iată de acum toate neamurile mă ** vor ferici.

* 1 Sam. 1. 11. Ps. 138. 6. ** Mal. 3. 12. Cap. 11. 27.

49 Căci Cel puternic * mi-a făcut mari lucruri şi numele lui este sfânt. **

* Ps. 71. 19; 126. 2, 3. ** Ps. 111. 9.

50 Şi mila * lui este în neamuri şi neamuri peste cei ce se tem de el.

* Fac. 17. 7. Exod. 20. 6. Ps. 103. 17, 18.

51 A arătat tărie * cu braţul său, a risipit ** pe cei mândri în gândul inimii lor.

* Ps. 98. 1; 118. 15. Isa. 40. 10; 51. 9; 52. 10. ** Ps. 33. 10. 1 Pet. 5. 5.

52 A dat jos * pe cei puternici de pe scaunul *lor* de domnie şi a înălţat pe cei smeriţi.

*1 Sam. 2. 6, etc. Iov 5. 11. Ps. 113. 6.

53 Pe * cei flămânzi i-a umplut de bunătăţi şi pe cei bogaţi i-a scos afară fără nimic.

* 1 Sam. 2. 5. Ps. 34. 10.

54 A sprijinit pe Israel, slujitorul său, ca să-şi aducă aminte * de milă, —

* Ps. 98. 3. Ier. 31. 3, 20.

55 precum * a vorbit către părinţii noştri, lui Avraam şi seminţei lui în veac. * Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.

56 Şi Maria a rămas cu ea ca la trei luni şi s'a întors acasă.

Naşterea lui Ioan Botezătorul.

57 Şi Elisavetei i s'a împlinit vremea să nască şi a născut un fiu.

58 Şi cei dimprejur şi rudele ei au auzit că Domnul şi-a mărit îndurarea faţă de ea şi se * bucurau cu ea.

* Vers. 14.

59 Şi a fost *aşa:* In * ziua a opta au venit să taie împrejur pe copil şi voiau să-l cheme după numele tatălui său Zaharia.

* Fac. 17. 12. Lev. 12. 3.

60 Şi mama lui a răspuns şi a zis: Nu, * ci se va chema Ioan.

* Vers. 13.

61 Şi i-au zis: Nimeni nu este din rudenia ta care se cheamă cu acest nume.

62 Şi făceau semne tatălui său cum ar voi să fie chemat.

63 Şi a cerut o tăbliţă de scris, şi a scris zicând: Ioan * este numele lui. Şi toţi s'au mirat.

* Vers. 13.

64 Şi i s'a deschis gura îndată * şi limba lui *s'a deslegat* şi vorbia binecuvântând pe Dumnezeu.

* Vers. 20.

65 Şi a fost teamă peste toţi ceice locuiau împrejurul lor: şi toate graiurile acestea erau vorbite de unii la alţii în tot ţinutul muntos * al Iudeii.

* Vers. 39.

66 Şi toţi cari le-au auzit, le puneau * în inima lor zicând: Ce va fi dar copilul acesta? Căci mâna ** Domnului era cu el.

* Cap. 2. 19, 51. ** Fac. 39. 2. Ps. 80. 17; 89. 21. Fapt. 11. 21.

Cântarea lui Zaharia.

67 Şi Zaharia, tatăl său, s'a * umplut de Duhul Sfânt şi a proorocit zicând:

* Ioel 2. 28.

68 Binecuvântat * este Domnul Dumnezeul lui Israel pentrucă ** a cercetat şi a făcut răscumpărare pentru poporul său,

* 1 Reg. 1. 48. Ps. 41. 13; 72. 18; 106. 48. **Exod. 3. 16; 4. 31. Ps. 111. 9. Cap. 7. 16.

69 şi * ne-a ridicat un corn de mântuire în casa lui David slujitorul său,

* Ps. 132. 17

70 (precum * a vorbit prin gura sfinţilor prooroci ai săi cari au fost din veac), * Ier. 23. 5, 6; 30. 10. Dan. 9. 24. Fapt. 3. 21. Rom. 1. 2.

71 mântuire de vrăjma-

şii noştri şi din mâna tu-
turor celor ce ne urăsc;
72 ca * să facă milă cu
părinţii noştri şi să-şi a-
ducă aminte de legământul
său cel sfânt,
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 105. 8, 9; 106.45. Ezec. 16. 60. Vers. 54.
73 de jurământul * pe
care l-a jurat lui Avraam
tatăl nostru,
*Fac. 12. 3; 17. 4; 22.16,17. Evr.6.13,17.
74 ca să ne dea ca, după
ce vom fi scăpaţi din mâna
vrăjmaşilor noştri, să-i slu-
jim * fără temere,
* Rom. 6. 18, 22. Evr. 9. 14.
75 în * sfinţenie şi drep-
tate înaintea lui în toate
zilele noastre. * Ier. 32. 39, 40. Efes. 4. 24. 2 Tes. 2. 13. 2 Tim. 1. 9. Tit. 2. 12. 1 Pet. 1. 15. 2 Pet. 1. 4.
76 Dar şi tu, copile, vei
fi chemat prooroc al Ce-
lui Preaînalt, căci * vei
merge înaintea feţei Dom-
nului ca să-i pregăteşti
căile, * Isa. 40. 3. Mal. 3. 1; 4. 5. Mat. 11. 10. Vers. 17.
77 ca să dai cunoştinţa
mântuirii poporului său, în
* iertarea păcatelor lor, —
* Marc. 1. 4. Cap. 3. 3.
78 prin mila duioasă a
Dumnezeului nostru, cu
care ne-a cercetat Răsări-
tul din înălţime,
79 ca să * lumineze peste
cei ce şed în întunerec şi
în umbra morţii; ca să ne
îndrepte picioarele pe ca-
lea păcii. * Isa. 9. 2; 42. 7; 49. 9. Mat. 4. 16. Fapt. 26. 18.
80 Iar copilul * creştea şi
se întăria în duh şi era **
în pustii până în ziua ară-
tării sale către Israel.
* Cap. 2. 40. ** Mat. 3. 1; 11. 7.

Naşterea lui Isus Hristos.

2 Şi a fost *aşa:* In zilele
acelea a ieşit o poruncă
dela Cesarul August ca să
se înscrie tot pământul lo-
cuit.
2 Aceasta * a fost cea
dintâi înscriere făcută pe
când era Quirinius dregă-
tor al Siriei. * Fapt. 5. 37.
3 Şi toţi se duceau ca să
se înscrie fiecare în ceta-
tea sa.
4 Şi s'a suit şi Iosif din
Galilea, din cetatea * Naza-
ret, în Iudea, la cetatea
lui David, care se numeşte
Betleem, pentrucă ** el era
din casa şi familia lui Da-
vid; * 1 Sam. 16. 1, 4. Ioan 7. 42. ** Mat. 1. 16. Cap. 1. 27.
5 ca să se înscrie cu
Maria care era logodită *
cu el, ea fiind grea.
* Mat. 1. 18. Cap. 1. 27.
6 Şi a fost *aşa:* Pe când
erau ei acolo, s'au împli-
nit zilele ca să nască ea.
7 Şi a * născut pe fiul ei
întâi născut şi l-a înfăşat
în scutece şi l-a culcat în-

tr'o iesle, pentrucă nu era
loc pentru ei în casa de
poposire. * Mat. 1. 25.

Păstorii din Betleem.

8 Şi în acel ţinut erau
nişte păstori stând afară
în câmp şi păzind strajă
noaptea la turma lor.
9 Şi un înger al Domnu-
lui a stătut lângă ei şi
slava Domnului a strălu-
cit împrejurul lor şi ei *
s'au temut cu teamă mare.
* Cap. 1. 12.
10 Şi îngerul le-a zis: Nu
vă temeţi căci iată, vă a-
duc o veste bună de bu-
curie mare care va fi la *
tot poporul.
* Fac. 12. 3. Mat. 28. 19. Marc. 1. 15. Vers. 31, 32. Cap. 24. 47. Col. 1. 23.
11 Căci vi s'a născut as-
tăzi * în cetatea lui David
un Mântuitor ** care † este
Hristos Domnul.
* Isa. 9. 6. ** Mat. 1. 21. † Mal. 1. 16; 16. 16. Cap. 1. 43. Fapt. 2. 36; 10. 36. Filip. 2. 11.
12 Şi acesta vă este sem-
nul: Veţi găsi un prunc
înfăşat în scutece şi culcat
într'o iesle.
13 Şi * deodată a fost cu
îngerul o mulţime de oaste
cerească lăudând pe Dum-
nezeu şi zicând:
* Fac. 28. 12; 32. 1, 2. Ps. 103. 20, 21; 148. 2. Dan. 7. 10. Evr. 1. 14. Apoc.5.11.
14 Slavă * lui Dumnezeu
în cele prea înalte şi pe
pământ pace, ** în oameni
bună plăcere. †
* Cap. 19. 38. Efes. 1. 6; 3. 10, 21. Apoc. 5. 13. ** Isa. 57. 19. Cap. 1. 79. Rom. 5. 1. Efes. 2. 17. Col. 1. 20. † Ioan 3. 16. Efes. 2. 4, 7. 2 Tes. 2. 18. 1 Ioan 4. 9, 10.
15 Şi a fost *aşa:* când
s'au dus îngerii dela ei în
cer, păstorii au zis unii
către alţii: Să mergem dar
pânăla Betleem şi să ve-
dem vorba aceasta care s'a
întâmplat pe care ne-a fă-
cut-o cunoscut Domnul.
16 Şi au venit grăbin-
du-se şi au găsit pe Maria
şi pe Iosif şi pe prunc
culcat în iesle.
17 Şi când l-au văzut,
au făcut cunoscut vorba
care li se spusese despre
copilul acesta.
18 Şi toţi ceice au auzit
se mirau de cele vorbite
lor de către păstori.
19 Dar Maria * păstra
toate vorbele acestea cum-
pănindu-le în inima ei.
* Fac. 37. 11. Cap. 1. 66. Vers. 51.
20 Şi păstorii s'au în-
tors slăvind şi lăudând pe
Dumnezeu pentru toate ce-
lece auziseră şi văzuseră,
întocmai cum li se vorbise.

Isus adus în Templu.

21 Şi când * s'au împlinit
opt zile ca să-l taie împre-
jur, i-au şi pus numele
ISUS, ** nume, care a fost

pus de înger mai înainte
de a fi el zămislit în pân-
tece. * Fac. 17. 12. Lev. 12. 3.
Cap. 1. 59. ** Mat. 1. 21, 25. Cap. 1. 31.
22 Și când s'au împlinit
zilele * curățirii lor, după
legea lui Moise, l-au adus
la Ierusalim ca să-l înfăți-
șeze Domnului, * Lev. 12. 2–4, 6.
23 (după cum este scris
în legea Domnului: Orice *
parte bărbătească ce des-
chide pântecele se va
chema sfânt pentru Dom-
nul), * Exod. 13. 2; 22. 29; 34. 19.
Num. 3. 13; 8. 17; 18. 15.
24 și să dea jertfă după *
ceeace este spus în legea
Domnului: O păreche de
turturele sau doi pui de
porumbel. * Lev. 12. 2, 6, 8.

Cântarea lui Simeon.

25 Și iată, era un om
în Ierusalim, numele lui
era Simeon. Și omul a-
cesta era drept și evlavios,
așteptând * mângăierea lui
Israel: și Duhul Sfânt era
peste el.
* Isa. 40. 1. Marc. 15. 43. Vers. 38.
26 Și i se dăduse știre
de Duhul Sfânt să nu vadă
* moarte înainte de a vedea
pe Hristosul Domnului.
* Ps. 89. 48. Evr. 11. 5.
27 Și el a venit în * Du-
hul la templu și când au
adus părinții pe copilul
Isus, ca să facă pentru el
după datina legii, * Mat. 4. 1.
28 atunci el l-a primit în
brațe și a binecuvântat pe
Dumnezeu și a zis:
29 Acum * slobozește în
pace pe robul tău, Stă-
pâne, după vorba ta;
* Fac. 46. 30. Filip. 1. 23.
30 căci ochii mei au vă-
zut * mântuirea ta,
* Isa. 52. 10. Cap. 3. 6.
31 pe care ai pregătit-o
în fața tuturor popoarelor:
32 o lumină * pentru des-
coperirea Neamurilor și
slava poporului tău Israel.
* Isa. 9. 2; 42. 6; 49. 6; 60. 1, 2, 3. Mat.
4. 16. Fapt. 13. 47; 28. 28.
33 Și tatăl lui și mama
lui erau uimiți de cele ce
erau vorbite despre el.
34 Și Simeon i-a binecu-
vântat și a zis către Ma-
ria, mama lui: Iată, acest
copil este pus pentru că-
derea * și ridicarea multora
în Israel și ca un semn **
împotriva căruia se va
vorbi.
* Isa. 8. 14. Osea 14. 9. Mat. 21. 44. Rom.
9. 32, 33. 1 Cor. 1. 23, 24. 2 Cor. 2. 16.
1 Pet. 2. 7, 8. ** Fapt. 28. 22.
35 Dar * și sufletul tău
îl va străpunge o sabie ca
să fie descoperite gându-
rile din multe inimi.
* Ps. 42. 10. Ioan 19. 25.
36 Și era Ana, o prooro-
ciță, fiica lui Fanuel, din
seminția lui Așer (ea era
înaintată în zile multe, și

trăise cu bărbat șapte ani
dela fecioria ei
37 și fusese văduvă pâ-
năla optzeci și patru de
ani), care nu se depărta
dela templu slujind *lui*
Dumnezeu cu posturi și
cereri noaptea și ziua.*
* Fapt. 26. 7. 1 Tim. 5. 5.
38 Și suindu-se în acelaș
ceas mărturisia pe Dum-
nezeu și vorbia despre el
la toți cari așteptau * răs-
cumpărarea în Ierusalim.
* Marc. 15. 43. Vers. 25. Cap. 24. 21.

Intoarcerea la Nazaret.

39 Și când au săvârșit
toate cele după legea Dom-
nului, s'au întors în Gali-
lea în cetatea lor Nazaret.
40 Și * copilul creștea și
se întăria umplându-se de
înțelepciune: și harul lui
Dumnezeu era peste el.
* Cap. 1. 80. Vers. 52.

Isus în Templu la vârsta de doisprezece ani.

41 Și părinții lui se du-
ceau în * fiecare an la Ie-
rusalim de sărbătoarea Pa-
ștelui.
* Exod. 23. 15, 17; 34. 23. Deut. 16. 1, 16.
42 Și când a fost de doi-
sprezece ani, s'au suit după
datina sărbătorii.
43 Și dupăce au împlinit
zilele, pe când se întor-
ceau ei, băiatul Isus a ră-
mas în Ierusalim și pă-
rinții lui n'au știut.
44 Dar socotind că este
în ceata de călători, au
venit cale de o zi și-l cău-
tau printre rude și cunos-
cuți.
45 Și fiindcă nu l-au a-
flat, s'au întors la Ieru-
salim căutându-l.
46 Și a fost *așa:* după
trei zile, l-au găsit în tem-
plu șezând în mijlocul în-
vățătorilor și ascultându-i
și întrebându-i:
47 Și toți cari-l auziau
erau uimiți * de priceperea
și de răspunsurile lui.
* Mat. 7. 28. Marc. 1. 22. Cap. 4. 22, 32.
Ioan 7. 15, 46.
48 Și când l-au văzut,
au rămas mirați și mama
lui i-a zis: Copile, pentruce
ne-ai făcut așa? Iată tatăl
tău și eu, necăjiți, te cău-
tam.
49 Și el le-a zis: Cum
se face că m'ați căutat?
Nu știați că trebuie să fiu
în * cele ale Tatălui meu?
* Ioan 2. 16.
50 Și ei * n'au priceput
vorba pe care le-a spus-o.
* Cap. 9. **45**; 18. 34.
51 Și el s'a pogorît cu ei
și a venit la Nazaret; și
le era supus. Și mama lui
păstra * toate vorbele ace-
stea în inima ei.
* Dan. 7. 28. Vers. 19.
52 Și Isus înainta * în în-
țelepciune și statură și în

har la Dumnezeu şi la oameni. * I Sam. 2. 26. Vers. 40.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Iar în anul al cincisprezecelea al dregătoriei lui Tiberiu Cesar, fiind dregător al Iudeii Ponţiu Pilat, şi tetrarh al Galileii Irod, iar Filip, fratele lui, tetrarh al Ituriei şi al ţinutului Trahonitei şi Lisania tetrarh al Abilenei,

2 când * erau mari preoţi Ana şi Caiafa, — cuvântul lui Dumnezeu a fost către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

* Ioan 11. 49, 51; 18. 13. Fapt. 4. 6.

3 Şi * el a venit în tot ţinutul din împrejurimile Iordanului propovăduind botezul pocăinţei pentru ** iertarea păcatelor,

* Mat. 3. 1. Marc. 1. 4. ** Cap. 1. 77.

4 cum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul: Glasul * unuia care strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, faceţi drepte cărările lui. * Isa. 40. 3. Mat. 3. 3. Marc. 1. 3. Ioan 1. 23.

5 Orice vale va fi umplută şi orice munte şi orice deal va fi scoborît şi cele strâmbe se vor face drepte şi cele zgronţuroase căi netede.

6 Şi orice * carne va vedea mântuirea lui Dumnezeu.

* Ps. 98. 2. Isa. 52. 10. Cap. 2. 10.

7 Deci zicea gloatelor cari ieşiau ca să fie botezate de el: Pui * de năpârci, cine v'a înştiinţat să fugiţi de urgia viitoare?

* Mat. 3. 7.

8 Faceţi deci roade vrednice de pocăinţă, şi nu începeţi a zice în voi înşivă: Avem tată pe Avraam. Căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

9 Şi chiar acum securea stă la rădăcina pomilor; deci * orice pom care nu face rod bun este tăiat şi aruncat în foc.

* Mat. 7. 19.

10 Şi gloatele îl întrebau zicând: Ce * să facem deci? * Fapt. 2. 37.

11 Şi el a răspuns şi le zicea: Cine * are două cămăşi să împartă celui ce n'are şi cine are de mâncare să facă la fel.

* Cap. 11. 41. 2 Cor. 8. 14. Iac. 2. 15, 16. 1 Ioan 3. 17; 4. 20.

12 Şi au * venit şi vameşi ca să fie botezaţi şi i-au zis: Învăţătorule, ce să facem? * Mat. 21. 32. Cap. 7. 29.

13 Şi el le-a zis: Nu * stoarceţi nimic mai mult peste ce vă este hotărît.

* Cap. 19. 8.

14 Şi ceice slujesc în oaste deasemenea îl întrebau zicând: Şi noi ce să facem? Şi el le-a zis: Nu asupriţi pe nimeni, nu * năpăstuiţi pe nimeni şi fiţi mulţumiţi cu lefurile voastre. — * Exod. 23. 1. Lev. 19. 11.

15 Iar pe când poporul era în aşteptare şi toţi cugetau în inimile lor despre Ioan, nu cumva ar fi el Hristosul,

16 Ioan a răspuns zicând tuturor: Eu * în adevăr vă botez cu apă dar vine celce este mai puternic decât mine, căruia nu sânt vrednic să-i desleg cureaua încălţămintelor: el vă va boteza cu Duhul Sfânt şi *cu* foc; * Mat. 3. 11.

17 a cărui lopată este în mâna lui, ca să-şi curețe cu totul aria şi * să strângă grâul în grânarul lui; iar pleava o va arde în foc nestins. * Mic. 4. 12.

Inchiderea lui Ioan.

18 Deci multe altele îndemnând, vestia poporului Evanghelia.

19 Iar * tetrarhul Irod, fiind mustrat de el pentru Irodiada, nevasta fratelui său, şi pentru toate relele pe cari le făcuse Irod,

* Mat. 14. 3. Marc. 6. 17.

20 a adăugat la toate şi aceasta, că a închis pe Ioan în închisoare.

Botezul lui Isus.

21 Şi a fost *aşa:* când a fost botezat tot poporul şi fiind botezat şi Isus * şi rugându-se, cerul s'a deschis

* Mat. 3. 13. Ioan 1. 32.

22 şi Duhul Sfânt s'a pogorît în chip trupesc, ca un porumbel, peste el, şi s'a făcut un glas din cer: Tu eşti Fiul meu prea iubit, în tine îmi găsesc plăcerea.

Cartea neamului lui Isus Hristos.

23 Şi Isus însuş, când a început *a propovădui* era ca * de treizeci de ani, fiind, după cum se socotia, fiu ** al lui Iosif, al lui Eli,

* Num. 4. 3, 35, 39, 43, 47. ** Mat. 13. 55. Ioan 6. 42.

24 al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Ianai, al lui Iosif,

25 al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nagai,

26 al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosch, al lui Ioda,

27 al lui Ioanan, al lui Resa, al lui Zorobabel, al lui Salatiel, al lui Neri,

28 al lui Melhi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmadam, al lui Er,

29 al lui Isus, al lui

Eliezer, al lui Iorim, al lui
Matat, al lui Levi,
30 al lui Simeon, al lui
Iuda, al lui Iosif, al lui
Ionam, al lui Eliachim,
31 al lui Melea, al lui
Mena, al lui Matata, al lui
Natan, * al lui ** David,
*Zah. 12. 12. **2 Sam. 5.14. 1 Cron. 3. 5.
32 al * lui Iese, al lui
Iobed, al lui Boaz, al lui
Salmon, al lui Naason,
* Rut. 4. 18, etc. 1 Cron. 2. 10. etc.
33 al lui Aminadab, al
lui Admin, al lui Arni, al
lui Ezrom, al lui Fares,
al lui Iuda,
34 al lui Iacov, al lui
Isaac, al lui Avraam, al *
lui Tara, al lui Nahor,
* Fac. 11. 24, 26.
35 al lui Seruh, al lui
Ragau, al lui Falec, al lui
Eber, al lui Sala,
36 al * lui Cainam, al lui
Arfaxad, al ** lui Sem, al
lui Noe, al lui Lamch,
*Fac. 11.12. **Fac. 5. 6, etc.; 11.10, etc.
37 al lui Matusala, al lui
Enoh, al lui Iared, al lui
Maleleel, al lui Cainan,
38 al lui Enos, al lui
Set, al lui Adam, al * lui
Dumnezeu. * Fac. 5. 1, 2.

Ispitirea lui Isus Hristos.

4 Iar Isus, * plin de Duhul
Sfânt, s'a întors dela Ior-
dan şi a fost dus ** de Du-
hul în pustie,
* Mat. 4. 1. Marc. 1. 12. ** Cap. 2. 27.
Vers. 14.
2 fiind ispitit de diavo-
lul patruzeci de zile. Şi
n'a mâncat nimic * în a-
cele zile; şi când s'au îm-
plinit ele, a flămânzit.
* Exod. 34. 28. 1 Reg. 19. 8.
3 Şi diavolul i-a zis:
Dacă eşti Fiul lui Dum-
nezeu, zi pietrii acesteia să
se facă pâne.
4 Şi Isus i-a răspuns:
Este scris: * Nu numai cu
pâne va trăi omul, ci cu
orice cuvânt al lui Dum-
nezeu. * Deut. 8. 3.
5 Şi l-a dus în sus şi
i-a arătat într'o clipeală de
vreme toate împărăţiile pă-
mântului locuit.
6 Şi diavolul i-a zis: Ţie
îţi voiu da toată stăpâni-
rea aceasta şi slava lor:
pentrucă mie mi-a fost
dată * şi o dau cui voesc.
* Ioan 12. 31; 14. 30. Apoc. 13. 2, 7.
7 Deci dacă te vei în-
china înaintea mea, toată
va fi a ta.
8 Şi Isus a răspuns şi
a zis: Este scris: * Să te
închini Domnului Dumne-
zeului tău şi numai lui să-i
slujeşti. * Deut. 6. 13; 10. 20.
9 Şi * l-a dus la Ierusa-
lim şi l-a pus pe aripa
templului şi i-a zis: Dacă
eşti Fiul lui Dumnezeu, a-
runcă-te jos de aici.
* Mat. 4. 5.
10 Căci este scris: * Va

porunci îngerilor săi pen-
tru tine ca să te păzească.
* Ps. 91. 11.
11 Şi: Te vor ridica pe
mâinile lor ca nu cumva
să-ţi izbeşti piciorul de o
piatră.
12 Şi Isus a răspuns şi
i a zis: Este * zis: Să nu is-
piteşti pe Domnul Dum-
nezeul tău. * Deut. 6. 16.
13 Şi dupăce a sfârşit
orice ispită, diavolul s'a de-
părtat dela el * pânăla o
vreme nimerită.
* Ioan 14. 30. Evr. 4. 15.

Isus în Galilea.

14 Şi Isus * s'a întors în
** puterea Duhului în Ga-
lilea † şi a ieşit vestea des-
pre el în tot ţinutul de
primprejur. * Mat. 4. 12.
Ioan 4. 43. ** Vers. 1. † Fapt. 10. 37.
15 Şi el îi învăţa în si-
nagogile lor, fiind slăvit de
toţi.

Isus propovăduieşte la Nazaret.

16 Şi a venit la Nazaret
* unde fusese crescut; şi, **
după obiceiul său, a intrat
în sinagogă în ziua Saba-
tului şi s'a sculat să ci-
tească. * Mat. 2. 23; 13. 54. Marc. 6.
1. ** Fapt. 13. 14; 17. 2.
17 Şi i s'a dat cartea
proorocului Isaia şi a des-
chis cartea şi a găsit locul
unde era scris:
18 Duhul * Domnului
este peste mine, pentrucă
m'a uns ca să propovă-
duiesc Evanghelia săraci-
lor, m'a trimis să vestesc
iertare celor în robie, şi
orbilor căpătarea vederii;
să dau drumul celor zdro-
biţi, * Isa. 61. 1.
19 să vestesc anul plă-
cut al Domnului.
20 Şi a închis cartea, şi
a dat-o îndărăt slujitoru-
lui şi a şezut jos: şi ochii
tuturor din sinagogă erau
aţintiţi la el.
21 Şi a început să le
zică: Astăzi scriptura a-
ceasta s'a împlinit în ure-
chile voastre.
22 Şi toţi mărturisiau
pentru el şi se * mirau de
cuvintele de har cari ie-
şiau din gura lui. Şi zi-
ceau: Oare ** nu este a-
cesta fiul lui Iosif?
* Ps. 45. 2. Mat. 13. 54. Marc. 6. 2. Cap.
2. 47. ** Ioan 6. 42.
23 Şi el a zis: Negreşit,
îmi veţi spune pilda acea-
sta: Doctore, vindecă-te pe
tine însuţi: fă şi aici în
patria * ta ce am auzit că
s'a făcut în Capernaum. **
* Mat. 4. 13; 11. 23. ** Mat. 13. 54.
Marc. 6. 1.
24 Şi a zis: Adevărat vă
spun că niciun * prooroc
nu este primit în patria sa.
* Mat. 13. 57. Marc. 6. 4. Ioan 4. 44.
25 Dar cu adevărat vă

spun că multe * văduve erau în Israel în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul trei ani şi şase luni, încât s'a făcut o foamete mare peste toată ţara.

* 1 Reg. 17. 9; 18. 1. Iac. 5. 17.

26 şi la niciuna din ele n'a fost trimis Ilie decât la o femeie văduvă din Sarepta în ţara Sidonului.

27 Şi * mulţi leproşi erau în Israel pe vremea lui Elisei proorocul, şi niciunul din ei n'a fost curăţit decât Naaman Sirianul.

* 2 Reg. 5. 14.

28 Şi toţi s'au umplut de furie în sinagogă când au auzit aceste lucruri.

29 Şi s'au sculat şi l-au scos afară din cetate, şi l-au d u s pânăla sprânceana muntelui pe care era zidită cetatea lor ca să-l răpeadă în jos.

30 Iar el a trecut * prin mijlocul lor şi s'a dus.

* Ioan 8. 59; 10. 39.

Vindecarea unui îndrăcit în Capernaum.

31 Şi s'a * pogorît la Capernaum cetate a Galileii. Şi-i învăţa în ziua Sabatului.

* Mat. 4. 13. Marc. 1. 21.

32 Şi erau uimiţi de învăţătura lui căci * cuvântul lui era cu putere.

* Mat. 7. 28, 29. Tit. 2. 15.

33 Şi în * sinagogă era un om care avea un duh de drac necurat. Şi a strigat cu glas mare:

* Marc. 1. 23.

34 Ah, ce avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te * ştiu cine eşti: Sfântul ** lui Dumnezeu.

* Vers. 41. ** Ps. 16. 10. Dan. 9. 24. Cap. 1. 53.

35 Şi Isus l-a certat zicând: Tacă-ţi gura şi ieşi afară din el. Şi după ce dracul l-a aruncat în mijlocul *tuturor,* a ieşit afară din el, nevătămându-l cu nimic.

36 Şi a fost frică peste toţi şi vorbiau unii cu alţii între ei zicând: Ce este cuvântul acesta? Pentrucă porunceşte duhurilor necurate cu stăpânire şi putere şi ies afară.

37 Şi ieşia vestea despre el în orice loc din împrejurime.

Vindecarea soacrei lui Simon.

38 Şi * s'a sculat din sinagogă şi a venit în casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era prinsă de friguri mari şi l-au rugat pentru ea.

* Mat. 8. 14. Marc. 1. 29.

39 Şi stând plecat asupra ei, a certat frigurile şi ele au lăsat-o, iar ea s'a sculat degrabă şi le slujia.

Vindecarea mai multor bolnavi.

40 Şi când * apunca soarele, toţi câţi aveau bolnavi de felurite boale i-au adus la el, iar el a pus mânile peste fiecare dintre ei şi i-a tămăduit.

* Mat. 8. 16. Marc. 1. 32.

41 Şi din * mulţi ieşiau şi draci strigând şi zicând: Tu eşti Fiul lui Dumnezeu. Şi-i ** certa şi nu-i lăsa să vorbească pentrucă ştiau că el era Hristosul.

* Marc. 1. 34; 3. 11. ** Marc. 1. 25, 34. Vers. 34, 35.

42 Şi când * s'a făcut ziuă a ieşit şi s'a dus într'un loc pustiu. Şi gloatele îl căutau şi au venit pânăla el. Şi-l ţineau ca să nu plece dela ele.

* Marc. 1. 35.

43 Iar el le-a zis: Trebue să vestesc şi în alte cetăţi Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu, fiindcă pentru aceasta am fost trimis.

44 Şi * propovăduia în sinagogile Galileii. * Marc. 1. 39.

Pescuirea minunată.

5 Şi a fost *aşa:* pecând * gloata se îndesa spre el şi asculta c u v â n t u l lui Dumnezeu şi el sta lângă lacul Ghenezaret,

* Mat. 4. 18. Marc. 1. 16.

2 atunci a văzut două corăbii stând lângă lac, iar pescarii se dăduseră jos din ele şi spălau mrejile.

3 Şi a intrat într'una din corăbii, care era a lui Simon şi l-a rugat ca să mâne puţin dela uscat şi a şezut jos şi învăţa gloatele din corabie.

4 Şi când a încetat de vorbit, a zis lui Simon: Mână * la adânc şi lăsaţi-vă în jos mrejile pentru pescuire.

* Ioan 21. 6.

5 Şi Simon a răspuns şi a zis: Invăţătorule, toată noaptea ne-am ostenit şi n'am prins nimic dar la vorba ta, voiu lăsa în jos mrejile.

6 Şi dupăce au făcut aceasta, au prins o mulţime mare de peşti. Şi li se rupeau mrejile.

7 Şi au făcut semn tovaraşilor lor cari erau în cealaltă corabie ca să vină şi să le ajute şi au venit şi au umplut amândouă corăbiile, încât ele se afundau.

8 Şi când a văzut aceasta Simon Petru, a căzut la genunchii lui Isus zicând: Depărtează-te * dela mine, Doamne, pentrucă sunt un om păcătos.

* 2 Sam. 6. 9. 1 Reg. 17. 18.

9 Căci îl cuprinsese frică, pe el şi pe toţi ceice erau

cu el, de pescuitul peştilor,
pe care-l prinseseră.
10 Asemenea şi pe Iacov
şi pe Ioan, fiii lui Zebedei,
cari erau părtaşi cu Si-
mon. Şi Isus a zis lui Si-
mon: Nu te teme; de acum
* vei prinde vii oameni.
* Mat. 4. 19. Marc. 1. 17.
11 Şi au tras corăbiile
la uscat, şi au lăsat * toate
şi l-au urmat. * Mat. 4. 20; 19. 27.
Marc. 1. 18. Cap. 18. 28.

Vindecarea unui lepros.

12 Şi a fost *aşa:* pe când
era el * într'una din cetăţi,
iată un bărbat plin de
lepră. Şi când a văzut pe
Isus, a căzut pe faţă şi
l-a rugat zicând: Doamne,
dacă voieşti poţi să mă cu-
răteşti. * Mat. 8. 2. Marc. 1. 40.
13 Şi el a întins mâna
şi l-a atins zicând: Voiesc,
fii curăţit. Şi îndată lepra
a plecat dela el.
14 Şi * i-a poruncit să nu
spue la nimeni: ci pleacă
şi arată-te preotului şi adu
pentru curăţirea ta după **
cum a orânduit Moise, spre
mărturie pentru ei.
* Mat. 8. 4. ** Lev. 14. 4, 10, 21, 22.
15 Dar cuvântul despre
el străbătea şi mai mult şi
se * adunau laolaltă gloate
multe să asculte şi să fie
tămăduite de neputinţele
lor. * Mat. 4. 25. Marc. 3. 7. Ioan 6. 2.
16 Iar * el se trăgea deo-
parte în pustii şi se ruga.
* Mat. 14. 23. Marc. 6. 46.

Vindecarea unui slăbănog.

17 Şi a fost *aşa:* într'una
din zilele acestea el îi în-
văţa şi Fariseii şi învăţă-
torii de lege, cari veniseră
din orice sat al Galileii şi
al Iudeii şi din Ierusalim,
şedeau jos şi puterea Dom-
nului era cu el ca să tă-
măduiască.
18 Şi * iată, nişte bărbaţi
aducând în pat pe un om
care era slăbănog şi căutau
să-l ducă înlăuntru şi să-l
pună înaintea lui.
* Mat. 9. 2. Marc. 2. 3.
19 Şi negăsind pe unde
să-l ducă înlăuntru din
pricina gloatei, s'au suit pe
acoperiş şi l-au lăsat în
jos printre cărămizi cu pă-
tuţul, în mijloc, înaintea
lui Isus.
20 Şi când le-a văzut
credinţa, a zis: Omule, ier-
tate-ţi sunt păcatele.
21 Şi cărturarii şi Fari-
seii au * început să cugete
zicând: Cine este acesta
care vorbeşte hule? Cine **
poate ierta păcatele decât
singur Dumnezeu? * Mat. 9. [illegible]
Marc. 2. 6, 7. ** Ps. 32. 5. Isa. 43. 25.
22 Dar Isus cunoscân-
du-le cugetările a răs-
puns şi le-a zis: Ce cu-
getaţi în inimile voastre?

23 Ce este mai lesne, a
zice: Iertate-ţi sunt păca-
tele! sau a zice: Scoală şi
umblă?
24 Dar ca să ştiţi că Fiul
omului are putere pe pă-
mânt să ierte păcatele, a
zis slăbănogului: Ţie îţi zic:
Scoală-te şi ridică-ţi patul
şi du-te la casa ta.
25 Şi îndată s'a sculat
înaintea lor şi a luat patul
pe care zăcea şi s'a dus
la casa sa, slăvind pe Dum-
nezeu.
26 Şi a cuprins uimire
pe toţi şi slăviau pe Dum-
nezeu şi s'au umplut de
frică zicând: Am văzut lu-
cruri ciudate astăzi.

Chemarea lui Levi.

27 Şi după * acestea a ie-
şit şi a zărit pe un vameş,
cu numele Levi, şezând la
vamă. Şi i-a zis: Urmea-
ză-mă. * Mat. 9. 9. Marc. 2. 13, 14.
28 Şi el a lăsat toate şi
s'a sculat şi l-a urmat.
29 Şi Levi i-a făcut * un
ospăţ mare în casa sa. Şi
era multă gloată de va-
meşi şi alţii cari şedeau **
la masă cu ei.
* Mat. 9. 10. Marc. 2. 15. ** Cap. 15. 1.
30 Şi Fariseii şi cărtura-
rii lor cârtiau către uce-
nicii lui zicând: Pentruce
mâncaţi şi beţi cu vameşii
şi păcătoşii?
31 Şi Isus a răspuns şi
le-a zis: N'au trebuinţă de
doctor cei sănătoşi ci ceice
sunt bolnavi.
32 N'am * venit să chiem
la pocăinţă pe cei drepţi
ci pe păcătoşi.
* Mat. 9. 13. 1 Tim. 1. 15.

Intrebarea despre post.

33 Iar ei i-au zis: Uce-
nicii * lui Ioan postesc a-
desea şi fac cereri, aseme-
nea şi ai Fariseilor; dar
ai tăi mănâncă şi beau.
* Mat. 9. 14. Marc. 2. 18.
34 Şi Isus le-a zis: Nu
cumva puteţi face pe fiii
odăii de nuntă să postească
pe când este mirele cu ei?
35 Dar vor veni zilele
când şi mirele va fi luat
dela ei, atunci vor posti
în acele zile.
36 Şi le-a spus * şi o
pildă: Nimeni nu rupe un
petec dela un veşmânt nou
şi-l pune la un veşmânt
vechiu; altmintrelea va
rupe pe cel nou şi nici
petecul dela cel nou nu se
va potrivi cu cel vechiu.
* Mat. 9. 16, 17. Marc. 2. 21, 22.
37 Şi nimeni nu pune
vin nou în burdufuri vechi;
altmintrelea, vinul nou va
sparge burdufurile şi el se
va vărsa şi burdufurile vor
pieri.
38 Ci vinul nou trebuie
pus în burdufuri noi.

39 Şi nimeni dupăce a băut vin vechiu, nu voeşte vin nou, căci zice: Cel vechiu este mai bun.

Spicele de grâu şi Sabatul.

6 Şi a fost *aşa:* într'un * Sabat trecea prin holde şi ucenicii lui smulgeau spice şi mâncau, frecându-le cu mânile.
* Mat. 12. 1. Marc. 2. 23—28.

2 Şi unii din Farisei au zis: Pentruce faceţi ce * nu se cade a face în Sabat?
* Exod. 20. 10.

3 Şi Isus a răspuns şi le-a zis: Nici aceasta n'aţi citit ce * a făcut David când a flămânzit el şi ceice erau cu el? * 1 Sam. 21. 6.

4 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu şi a luat şi a mâncat pânile punerii înainte şi a dat şi celor cu el, pe cari * nu se cade să le mănânce decât numai preoţii? * Lev. 24. 9.

5 Şi le zicea: Fiul omului este Domn şi al Sabatului.

Omul cu mâna uscată.

6 Şi a fost *aşa:* în * alt Sabat a intrat în sinagogă şi-i învăţa. Şi acolo era un om. Şi mâna lui dreaptă era uscată. * Mat. 12. 9. Marc. 3. 1. Cap. 13. 14; 14. 3. Ioan 9. 16.

7 Şi cărturarii şi Fariseii îl pândiau dacă tămăduieşte în Sabat, ca să găsească de ce să-l învinuiască.

8 Iar el le ştia gândurile şi a zis omului care avea mâna uscată: Scoală-te şi stai în mijloc. Şi el s'a sculat şi a stătut.

9 Şi Isus le-a zis: Vă întreb: se cade în Sabat a face bine sau a face rău, a mântui un suflet sau a-l pierde?

10 Şi s'a uitat împrejur peste toţi şi i-a zis: Intinde-ţi mâna. Iar el a făcut aşa şi mâna i s'a făcut sănătoasă.

11 Iar ei s'au umplut de furie şi vorbiau unii către alţii între ei ce să facă lui Isus.

Alegerea celor doisprezece.

12 Şi a fost *aşa:* în * zilele acelea el a ieşit la munte ca să se roage; şi a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu. * Mat. 14. 23.

13 Şi când s'a făcut ziuă a chemat la sine pe ucenicii săi şi * a ales dintre ei doisprezece pe cari i-a numit şi apostoli: * Mat. 10. 1.

14 pe Simon pe * care l-a numit şi Petru şi pe Andrei, fratele lui, şi pe Iacov şi Ioan şi pe Filip şi Bartolomeu, * Ioan 1. 42.

15 şi pe Matei şi Toma şi pe Iacov al lui Alfeu şi pe Simon numit Zilotul,

16 şi pe Iuda al * lui Iacov, şi pe Iuda Iscarioteanul, care s'a făcut şi vânzător. — * Iuda. 1.

Felurite vindecări.

17 Şi dupăce s'a pogorît cu ei, a stătut pe un loc şes precum şi gloată multă de ucenici ai săi şi * o mulţime mare de popor din toată Iudea şi Ierusalim şi depe marginea mării Tirului şi Sidonului, care veniseră să-l asculte şi să fie vindecaţi de boalele lor.
* Mat. 4. 25. Marc. 3. 7.

18 Şi cei bântuiţi de duhuri necurate erau tămăduiţi.

19 Şi toată gloata căuta * să-l atingă pentrucă o putere ieşia ** din el şi-i vindeca pe toţi.
* Mat. 14. 36. ** Marc. 5. 30. Cap. 8. 46.

Fericirile.

20 Şi el şi-a ridicat ochii spre ucenicii săi, şi zicea: Fericiţi * sunteţi voi cei săraci, pentrucă a voastră este împărăţia lui Dumnezeu. * Mat. 5. 3; 11. 5. Iac. 2. 5.

21 Fericiţi * sunteţi voi cei flămânzi acum, pentrucă veţi fi săturaţi. Fericiţi ** sunteţi voi, ceice plângeţi acum, pentrucă veţi râde. * Isa. 55. 1; 65. 13. Mat. 5. 6. ** Isa. 61. 3. Mat. 5. 4.

22 Fericiţi * sunteţi voi când vă vor urî oamenii şi când vă ** vor despărţi *dintre ei* şi vă vor ocărî şi vor lepăda numele vostru ca rău din pricina Fiului omului. * Mat. 5. 11. 1 Pet. 2. 19; 3. 14; 4. 14. ** Ioan 16. 2.

23 Bucuraţi-vă * în ziua aceea şi săltaţi de bucurie, căci iată, răsplata voastră este mare în cer; căci la fel ** făceau părinţii lor cu proorocii.
* Mat. 5. 12. Fapt. 5. 41. Col. 1. 24. Iac. 1. 2. ** Fapt. 7. 51.

24 Dar * vai de voi, bogaţilor, ** pentrucă vă † luaţi mângăierea!
* Amos 6. 1. Iac. 5. 1. ** Cap. 12. 21. † Mat. 6. 2, 5, 16. Cap. 16. 25.

25 Vai * de voi cari sunteţi sătui acum, pentrucă veţi flămânzi! Vai ** de voi cari râdeţi acum, pentrucă vă veţi întrista şi veţi plânge! Isa. 65. 13. ** Pro . 14. 13.

26 Vai * *de voi,* când toţi oamenii vor vorbi bine de voi! Căci la fel făceau părinţii lor cu proorocii mincinoşi. * Ioan 15. 19. 1 Ioan 4. 5.

Iubirea vrăjmaşilor.

27 Dar * vă zic vouă cari ascultaţi: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, faceţi bine la ceice vă urăsc, * Exod. 23. 4. Prov. 25. 21. Mat. 5. 44. Vers. 35. Rom. 12. 20.

28 binecuvântaţi pe cei-
ce vă blastămă, rugaţi-vă *
pentru ceice vă năcăjesc
rău. * Cap. 23. 34. Fapt. 7. 60.
29 * Celui ce te loveşte
peste un obraz, dă-i şi pe
celălalt şi dela celce îţi ia
mantaua nu opri şi că-
maşa. * Mat. 5. 39. 1 Cor. 6. 7.
30 Dă oricui * cere dela
tine şi dela cel ce-ţi ia ale
tale nu le cere înapoi.
* Deut. 15. 7, 8, 10. Prov. 21. 26. Mat. 5. 42.
31 Şi * cum voiţi să vă
facă oamenii, faceţi-le şi
voi lor la fel. * Mat. 7. 12.
32 Şi dacă * iubiţi pe cei-
ce vă iubesc, ce fel de mul-
ţumire aveţi? Căci şi păcă-
toşii iubesc pe cei ce-i iu-
besc pe ei. * Mat. 5. 46.
33 Şi dacă faceţi bine la
ceice vă fac bine, ce mul-
ţumire aveţi? Căci şi pă-
toşii fac aceiaş.
34 Şi * dacă împrumutaţi
pe aceia dela cari nădăj-
duiţi să luaţi, ce mulţu-
mire aveţi? Căci şi păcă-
toşii împrumută păcătoşi-
lor ca să primească îna-
poi deopotrivă. * Mat. 5. 42.
35 Însă iubiţi * pe vrăj-
maşii voştri şi faceţi bine
şi daţi ** cu împrumut şi
nu nădăjduiţi nimic *îna-
poi,* şi răsplata voastră va
fi mare şi veţi † fi fii ai
Celui Preaînalt: pentrucă
el este bun către cei ne-
mulţămitori şi răi. * Vers. 27.
** Ps. 37. 26. Vers. 30. † Mat. 5. 45.
36 Fiţi * deci miloşi cum
şi Tatăl vostru este milos.
* Mat. 5. 48.

Paiul şi bârna, pomul şi roada.

37 Şi nu * judecaţi şi nu
veţi fi judecaţi; nu osân-
diţi şi nu veţi fi osândiţi;
lăsaţi slobozi şi veţi fi lă-
saţi slobozi. * Mat. 7. 1.
38 Daţi * şi vi se va da:
o măsură bună, îndesată,
clătinată şi vărsându-se pe
deasupra vor da în sânul **
vostru. Căci † cu ce măsură
măsuraţi vi se va măsura
înapoi. * Prov. 19. 17. ** Ps. 79. 12.
† Mat. 7. 2. Marc. 4. 24. Iac. 2. 13.
39 Şi le-a spus şi o
pildă: Nu cumva * poate
un orb să călăuzească pe
un orb? Oare nu vor cădea
amândoi în groapă?
* Mat. 15. 14.
40 Ucenicul nu * este
mai pe sus de învăţătorul
său: ci fiecare când este
adus la desăvârşire, va fi
ca învăţătorul său.
* Mat. 10. 24. Ioan 13. 16; 15. 20.
41 Şi * pentruce vezi pa-
iul care este în ochiul fra-
telui tău şi nu zăreşti
bârna care este în ochiul
tău? * Mat. 7. 3.
42 Sau cum poţi zice
fratelui tău: Frate, lasă să

scot paiul care este în o-
chiul tău, şi nu vezi tu
însuţi bârna care este în
ochiul tău? Făţarnice,
scoate * mai întâi bârna
din ochiul tău şi atunci vei
vedea lămurit să scoţi pa-
iul care este în ochiul fra-
telui tău. * Prov. 18. 17.
43 Căci nu * este pom
bun care să facă rod pu-
tred, nici iarăş pom putred
care să facă rod bun.
* Mat. 7. 16, 17.
44 Căci fiecare * pom se
cunoaşte din rodul lui în-
suş; căci nu se culeg smo-
chine din spini, nici nu
adună struguri din mără-
cini. * Mat. 12. 33.
45 Omul * bun din co-
moara bună a inimii sale
pune înainte ce este bun şi
cel rău din *comoara* cea
rea pune înainte ce este
rău: căci din ** prisosul i-
nimii vorbeşte gura lui.
* Mat. 12. 35. Mat. 12. 34.

Casa zidită pe stâncă.

46 Şi pentruce * mă nu-
miţi: Doamne, Doamne! şi
nu faceţi cele ce zic eu?
* Mal. 1. 6. Mat. 7. 21; 25. 11. Cap. 13. 25.
47 Vă voiu arăta cu cine
este asemenea oricine *
care vine la mine şi as-
cultă de cuvintele mele şi
le face: * Mat. 7. 24.
48 Este asemenea cu un
om care zideşte o casă,
care a săpat şi a adâncit
şi a pus temelia pe stâncă;
şi s'a făcut o vărsare de
ape, râul s'a năpustit spre
casa aceea şi n'a putut s'o
clatine pentrucă fusese
bine zidită.
49 Iar cine a ascultat şi
n'a făcut este asemenea cu
un om care a zidit o casă
pe pământ fără temelie,
spre care s'a năpustit râul
şi îndată a căzut şi dărâ-
marea acelei case a fost
mare.

Vindecarea robului unui sutaş.

7 Şi dupăce a sfârşit toate
vorbele sale în urechile
poporului, a * intrat în Ca-
pernaum. * Mat. 8. 5.
2 Şi robul unui sutaş era
bolnav şi era să moară.
Şi-i era scump.
3 Şi când a auzit de
Isus, a trimis la el pe bă-
trâni de ai Iudeilor, ru-
gându-l să vină să scape
pe robul lui.
4 Iar ei, când au venit la
Isus, l-au rugat stăruitor,
zicând: Este vrednic să-i
faci aceasta;
5 căci iubeşte neamul
nostru şi el însuş ne-a zi-
dit sinagoga.
6 Şi Isus mergea cu ei.
Şi când era acum nu de-
parte de casă, sutaşul a

trimis la el pe prieteni zicându-i: Doamne, nu te osteni; căci nu sânt vrednic să intri sub acoperișul meu.

7 Deaceea nu m'am socotit vrednic pe mine însumi ca să vin la tine, ci zi cu un cuvânt și se va tămădui băiatul meu.

8 Căci și eu sânt un om pus supt stăpânire, având supt mine ostași. Și zic acestuia: Du-te! și se duce. Și altuia: Vino! și vine. Și robului meu: Fă aceasta! și face.

9 Și când a auzit Isus acestea, s'a minunat de el și s'a întors și a zis gloatei care-l urma: Vă spun că nici chiar în Israel n'am găsit atâta credință.

10 Și trimișii când s'au întors acasă, au aflat pe rob sănătos.

Invierea fiului văduvei din Nain.

11 Și a fost *așa:* după aceea *Isus* s'a dus într'o cetate numită Nain. Și cu el mergeau ucenicii lui și gloată multă.

12 Și când s'a apropiat de poarta cetății, iată aduceau afară un mort, singurul fiu la mama lui, și ea era văduvă. Și era destulă gloată din cetate.

13 Și când a văzut-o Domnul, i s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge.

14 Și s'a apropiat și s'a atins de sicriu și cei ce-l purtau au stătut. Și el a zis: Tinere, îți zic, scoală-te.*
* Cap. 8. 54. Ioan 11. 43. Fapt. 9. 40. Rom. 4. 17.

15 Și mortul s'a ridicat în sus și a început să vorbească. Și l-a dat mamei lui.

16 Și i-a cuprins frica pe toți * și slăviau pe Dumnezeu zicând: Prooroc mare s'a**ridicat între noi. Și: Dumnezeu † a cercetat pe poporul său.
* Cap. 1. 65. ** Cap. 24. 19. Ioan 4. 19; 6. 14; 9. 17. † Cap. 1. 68.

17 Și a ieșit cuvântul acesta despre el în toată Iudea și în toată împrejurimea.

Trimeșii lui Ioan Botezătorul.

18 Și ucenicii * lui Ioan i-au dus știre despre toate acestea.
* Mat. 11. 2.

19 Și Ioan a chemat la sine pe doi din ucenicii săi și i-a trimis la Domnul zicând: Tu ești cel ce vine, sau să așteptăm pe altul?

20 Și când au venit la el bărbații, au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la tine zicând: Tu ești cel ce vine sau să așteptăm pe altul?

21 In ceasul acela el a vindecat pe mulți de boale și de răni și de duhuri rele și la mulți orbi le-a dăruit să vadă.

22 Și * Isus a răspuns și le-a zis: Mergeți și spuneți lui Ioan ce ați văzut și auzit: orbii ** văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții se scoală, săracilor † se vestește Evanghelia.
*Mat. 11. 4. **Isa. 35. 5. † Cap. 4. 18.

23 Și fericit este cine nu se va poticni în mine.

Mărturia lui Isus despre Ioan.

24 Și dupăce * au plecat trimișii lui Ioan, a început să spună către gloate despre Ioan: Ce ați ieșit în pustie să vedeți? O trestie clătinându-se de vânt?
* Mat. 11. 7.

25 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un om îmbrăcat în veșminte moi? Iată ceice sânt în veșminte alese și trăiesc în desfătare, sunt în casele împărătești.

26 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un prooroc? Da, vă spun, și mai mult decât un prooroc.

27 Acesta * este cel despre care s'a scris: Iată eu trimit pe solul meu înaintea feței tale care-ți va pregăti calea înaintea ta.
* Mal. 3. 1.

28 Vă spun, dintre cei născuți de femei, nu este nimeni mai mare decât Ioan: totuș cine este mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.

29 Și când a auzit tot poporul și vameșii, au îndreptățit pe Dumnezeu, fiind botezați * cu botezul lui Ioan.
* Mat. 3. 5. Cap. 3. 12.

30 Dar Fariseii și învățătorii de lege au desființat pentru ei înșiși hotărîrea * lui Dumnezeu, nefiind botezați de el.
* Fapt. 20. 27.

31 Cu * cine deci voiu asemăna pe oamenii acestui neam? Și cu cine sunt ei asemenea?
* Mat. 11. 16.

32 Sunt asemenea copiilor cari șed în piață și strigă unii către alții și zic: V'am cântat din fluer și n'ați jucat; v'am cântat de jale și n'ați plâns.

33 Căci Ioan * Botezătorul a venit nici mâncând pâne, nici bând vin, și ziceți: Are drac.
* Mat. 34. Marc. 1. 6. Cap. 1. 15.

34 Fiul omului a venit mâncând și bând și ziceți: Iată un om mâncăcios și băutor de vin, un prieten al vameșilor și al păcătoșilor!

35 Și * înțelepciunea a

fost îndreptăţită de toţi copiii ei. * Mat. 11. 19.

Femeia păcătoasă.

36 Şi unul * din Farisei *îl ruga să mănânce cu el. Şi a intrat în casa Fariseului şi a şezut la masă.
* Mat. 26. 6. Marc. 14. 3. Ioan 11. 2.

37 Şi iată o femeie în cetate care era o păcătoasă; şi când a ştiut că el şade la masă în casa Fariseului, a adus cu ea un vas de alabastru *plin* cu mir.

38 Şi stând dinapoi lângă picioarele lui şi plângând, a început să-i ude cu lacrămi picioarele şi le-a şters cu părul capului ei şi-i săruta mult picioarele şi le ungea cu mir.

39 Şi când a văzut Fariseul care-l chemase, a vorbit în sine, zicând: Omul acesta * dacă ar fi un prooroc, ar cunoaşte cine şi ce fel este femeia aceasta care îl atinge; pentrucă este o păcătoasă.
* Cap. 15. 2.

40 Şi Isus a răspuns şi i-a zis: Simone, am să-ţi spun ceva. — Şi el zice: Spune Invăţătorule. —

41 Un cămătar avea doi datornici; unul îi datora cinci sute de dinari iar celălalt cincizeci.

42 Neavând ei *cu ce* să plătească, i-a iertat pe amândoi. Care deci dintre amândoi îl va iubi mai mult?

43 Simon a răspuns şi a zis: Socot că acela căruia i-a iertat mai mult. Iar el i-a zis: Drept ai judecat.

44 Şi întorcându-se către femeie, a zis lui Simon: Vezi tu pe această femeie? Eu am intrat în casa ta, şi tu nu mi-ai dat apă pentru picioarele mele, iar ea mi-a spălat picioarele cu lacrămile ei şi le-a şters cu părul ei.

45 Tu nu mi-ai dat sărutare, iar ea de când am intrat n'a încetat să-mi sărute mult picioarele.

46 Tu nu mi-ai uns * capul cu untdelemn, iar ea mi-a uns picioarele cu mir.
* Ps. 23. 5.

47 Pentru aceea * îţi spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, pentrucă a iubit mult; iar cui i se iartă puţin, iubeşte puţin.
* 1 Tim. 1. 14.

48 Şi ei i-a zis: Iertate-ţi * sunt păcatele.
* Mat. 9. 2. Marc. 2. 5.

49 Şi ceice şedeau la masă cu el, au început să zică în ei înşişi: Cine * este acesta care iartă şi păcatele? * Mat. 9. 3. Marc. 2. 7.

50 Iar el a zis către femeie: Credinţa * ta te-a mântuit; du-te în pace.
* Mat. 9. 22. Marc 5. 34; 10. 52. Cap. 8. 48; 18. 42.

Isus propovăduieşte Evanghelia.

8 Şi a fost *aşa:* după aceea el călătoria din cetate în cetate şi din sat în sat propovăduind şi vestind Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu. Şi cei doisprezece erau cu el;

2 şi deasemenea oarecari * femei cari fuseseră tămăduite de duhuri rele şi de boale: Maria care se numeşte Magdalina, din ** care eşiseră şapte draci,
* Mat. 27. 55, 56. ** Marc. 16. 9.

3 şi Ioana, nevasta lui Cuza, ispravnicul lui Irod, şi Susana şi multe altele, cari îi slujiau din averea lor. •

Pilda sămănătorului.

4 Şi când * s'a adunat laolaltă gloată multă şi din ceice ieşiau la el din fiecare cetate, le-a spus în pildă: * Mat. 13. 2. Marc. 4. 1.

5 A ieşit sămănătorul să-şi samene sămânţa. Şi când sămăna el, una a căzut lângă cale şi a fost călcată în picioare şi păsările cerului au mâncat-o.

6 Şi alta a căzut jos pe stâncă şi a crescut şi s'a uscat pentrucă n'avea umezeală.

7 Şi alta a căzut în mijlocul spinilor şi spinii au crescut cu ea şi au înăbuşit-o.

8 Şi alta a căzut pe pământul cel bun şi a crescut şi a făcut rod însutit. Pe când zicea acestea a strigat: Cine are urechi de auzit să audă.

9 Şi ucenicii * săi îl întrebau ce să fie pilda aceasta. * Mat. 13. 10. Marc. 4. 10.

10 Iar el a zis: Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, iar celorlalţi în pilde: ca * văzând să nu vadă şi auzind să nu priceapă.
* Isa. 6. 9. Marc. 4. 12.

11 Iar pilda * este aceasta: Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu.
* Mat. 13. 18. Marc. 4. 14.

12 Şi cele de lângă cale sunt ceice au auzit *cuvântul;* apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima lor ca nu cumva crezând să fie mântuiţi.

13 Iar cele depe stâncă sunt ceice, când au auzit, primesc cu bucurie cuvântul; şi aceştia n'au rădăcină ci cred pentru o

vreme şi la vreme de is-
pită se lapădă.
14 Iar ce a căzut între
spini, aceştia sunt ceice au
auzit, şi urmându-şi calea,
sunt înăbuşiţi de griji şi
de bogăţie şi de plăcerile
vieţii *acesteia* şi nu fac rod
deplin.
15 Şi cea în pământul
cel bun, aceştia sunt ceice
dupăce au auzit cuvântul,
îl ţin într'o inimă curată şi
bună şi rodesc în răbdare.
16 Şi nimeni * dupăce a
aprins candela, n'o aco-
pere cu un vas sau o pune
supt pat ci o pune în sfeş-
nic ca ceice intră să vadă
lumina.

* Mat. 5. 15. Marc. 4. 21. Cap. 11. 33.

17 Căci * nu este ceva as-
cuns care să nu fie dat
pe faţă; nici *ceva* tainic
care să nu fie cunoscut şi
să nu vie la arătare.

* Mat. 10. 26. Cap. 12. 2.

18 Deci luaţi seama cum
auziţi; căci * cine are i se
va da, şi cine n'are i se va
lua şi ce i se pare că are.

* Mat. 13. 12; 25. 29. Cap. 19. 26.

Mama şi fraţii lui Isus.

19 Şi mama * şi fraţii lui
au venit la el şi nu pu-
teau să se întâlnească cu
el din pricina mulţimii.

* Mat. 12. 46. Marc. 3. 31.

20 Şi i s'a dat de ştire:
Mama ta şi fraţii tăi stau
afară voind să te vadă.
21 Iar el a răspuns şi
le-a zis: Mama mea şi fra-
ţii mei sunt ceice ascultă
şi fac cuvântul lui Dum-
nezeu.

Potolirea furtunii.

22 Şi a fost *aşa:* într'una
* din zile a intrat într'o
corabie el şi ucenicii săi;
şi le-a zis: Să trecem din-
colo de lac. Şi au plecat.

* Mat. 8. 23. Marc. 4. 35.

23 Şi pe când mergeau
pe apă, el a adormit. Şi
s'a lăsat pe lac o furtună
de vânt şi ei se umpleau
cu apă şi erau în pri-
mejdie.
24 Şi au * venit la el şi
l-au deşteptat zicând: Stă-
pâne, Stăpâne, pierim. Iar
el s'a deşteptat şi a certat
vântul şi valul apei: şi au
încetat şi s'a făcut linişte.

* Mat. 8. 28. Marc. 5. 1.

25 Şi le-a zis: Unde vă
este credinţa? Şi ei s'au
temut şi s'au mirat, zi-
când unii către alţii: Cine
este oare acesta, că porun-
ceşte şi vânturilor şi apei
şi ele ascultă de el?

Vindecarea unui îndrăcit.

26 Şi au venit la uscat
în ţinutul Gherghesenilor,
care este în faţă dincolo
de Galilea.

27 Şi când a ieşit la us-
cat, l-a întâmpinat un băr-
bat oarecare din cetate
care avea draci. Şi multă
vreme nu se îmbrăcase cu
haină şi nu rămânea în
casă ci în morminte.
28 Şi când a văzut pe
Isus, a răcnit şi a căzut
jos înaintea lui şi a zis cu
glas mare: Ce ai cu mine
Isuse, Fiu al Dumnezeu-
lui Celui Preaînalt? Rogu-
te nu mă munci.
29 Căci *Isus* poruncia
duhului necurat să iasă
din om. Căci de multă
vreme îl târîse cu el şi
omul era păzit legat cu
cătuşe şi în obezi şi ru-
pând legăturile era mânat
de dracul în pustii.
30 Şi Isus l-a întrebat
zicând: Care-ţi este nu-
mele? Iar el a zis: Le-
giune! pentrucă mulţi
draci intraseră în el.
31 Şi-l rugau ca să nu
le poruncească să plece în
* adânc.

* Apoc. 20. 3.

32 Şi era acolo o turmă
de porci mulţi păscând în
munte. Şi l-au rugat ca
să le dea voie să intre în
ei. Şi le-a dat voie.
33 Şi dracii au ieşit din
om şi au intrat în porci
şi turma s'a repezit depe
râpă în lac şi s'au înecat.
34 Iar când au văzut cei
ce îi păşteau ce s'a întâm-
plat, au fugit şi au vestit
în cetate şi la ţară.
35 Şi au ieşit să vadă
ce s'a întâmplat. Şi au ve-
nit la Isus şi au găsit pe
omul din care ieşiseră
dracii, şezând jos, îmbră-
cat şi întreg la minte, la
picioarele lui Isus şi s'au
temut.
36 Şi ceice văzuseră *ace-
stea* le-au spus cum fusese
scăpat cel îndrăcit.
37 Şi toată * mulţimea ţi-
nutului din împrejurimea
Gherghesenilor l-a ** rugat
ca să plece dela ei, pen-
trucă îi cuprinsese frică
mare, iar el a intrat în
corabie şi s'a întors.

* Mat. 8. 34. ** Fapt. 16. 39.

38 Şi bărbatul * din care
ieşiseră dracii îl ruga ca
să fie cu el dar el i-a dat
drumul zicând:

* Marc. 5. 18.

39 Intoarce-te la casa ta
şi istoriseşte tot ce ţi-a fă-
cut Dumnezeu. Şi a ple-
cat, propovăduind prin
toată cetatea tot ce-i fă-
cuse Isus.

Invierea fiicei lui Iair. — Femeia cu scurgere de sânge.

40 Şi când s'a întors
Isus, gloata l-a primit bine
căci toţi îl aşteptau.
41 Şi * iată a venit un

bărbat al cărui nume era Iair. Și el era mai mare al sinagogii. Și a căzut la picioarele lui Isus și l-a rugat ca să intre în casa lui, * Mat. 9. 18. Marc. 5. 22.

42 pentrucă avea o singură fată ca de doisprezece ani și era pe moarte. Și pe când mergea el, gloatele îl înghesuiau. —

43 Și * o femeie având o scurgere de sânge de doisprezece ani, care cheltuise cu doctorii toată averea ei, și n'a putut fi tămăduită de nimeni, * Mat. 9. 20.

44 s'a apropiat pe dinapoi și a atins ciucurele veșmântului său și îndată a stătut scurgerea sângelui ei.

45 Și Isus a zis: Cine este cel ce m'a atins? Și fiindcă toți tăgăduiau, Petru a zis și cei împreună cu el: Stăpâne, gloatele te împresoară și te strâmtorează și zici: Cine m'a atins?

46 Și Isus a zis: M'a atins cineva căci am cunoscut o putere * ieșită dela mine. * Marc. 5. 30. Cap. 6. 19.

47 Iar când a văzut femeia că n'a rămas ascunsă, a venit tremurând și a căzut jos înaintea lui și a spus înaintea poporului întreg pricina pentru care îl atinsese și cum fusese tămăduită îndată.

48 Și el i-a zis: Fiică, credința ta te-a mântuit; du-te în pace.

49 Pe * când vorbia el încă, vine cineva dela mai marele sinagogii zicând: A murit fiica ta; nu mai supăra pe Invățătorul.
* Marc. 5. 35.

50 Iar Isus când a auzit i-a răspuns: Nu te teme, crede numai și va fi scăpată.

51 Și dupăce a venit la casă, n'a lăsat pe nimeni să intre cu el decât pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și pe tatăl copilei și pe mama ei.

52 Și toți plângeau și o jăliau. Iar el a zis: Nu plângeți; căci n'a murit ci * doarme. * Ioan 11. 11, 13.

53 Și ei îl luau în râs căci știau că murise.

54 Iar el i-a apucat mâna și a strigat zicând: Copilă, scoală-te. *
* Cap. 7. 14. Ioan 11. 43.

55 Și duhul ei s'a întors *în ea*, și s'a sculat îndată. Și a poruncit să i se dea să mănânce.

56 Și părinții ei au rămas uimiți: iar el * le-a

poruncit să nu spună nimănui ce se făcuse.
* Mat. 8. 4; 9. 30. Marc. 5. 43.

Trimiterea celor doisprezece.

9 Și * a chemat la sine pe cei doisprezece și le-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să tămăduiască boale.
* Mat. 10. 1. Marc. 3. 13; 6. 7.

2 Și i-a * trimis să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe bolnavi.
* Mat. 10.7,8. Marc. 6.12. Cap. 10.1,9.

3 Și le-a * zis: Nu luați nimic pe cale, nici toiag, nici traistă, nici pâne, nici argint; nici să n'aveți două haine.
* Mat. 10.9. Marc. 6. 8. Cap. 10.4; 22.35.

4 Și în * orice casă veți intra, rămâneți acolo, și deacolo plecați.
* Mat. 10. 11. Marc. 6. 10.

5 Și * câți nu vă primesc, când veți pleca din cetatea aceea, scuturați ** praful depe picioarele voastre spre mărturie împotriva lor. * Mat. 10. 14. ** Fapt. 13. 51.

6 Iar ei * au plecat și umblau din sat în sat vestind Evanghelia și tămăduind pretutindeni.
* Marc. 6. 12.

Irod nu știe ce să creadă despre Isus.

7 Și Irod tetrarhul * a auzit vorbind despre toate celece se făceau și era în nedumerire despre ce se spunea de unii că Ioan s'a sculat dintre cei morți,
* Mat. 14. 1. Marc. 6. 14.

8 iar de alții că s'a arătat Ilie; iar de alții că s'a sculat un prooroc oarecare din cei vechi.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan i-am tăiat capul; dar cine este acesta despre care aud astfel de lucruri? Și * căuta să-l vadă.
* Cap. 23. 8.

Inmulțirea pânilor.

10 Și când * s'au întors apostolii, i-au spus celece au făcut. Și el ** i-a luat cu sine și s'a dus la o parte la o cetate numită Betsaida.
* Marc. 6. 30. ** Mat. 14. 13.

11 Și gloatele când au aflat l-au urmat și el i-a primit bine și le vorbia despre împărăția lui Dumnezeu și vindeca pe ceice aveau trebuință de tămăduire.

12 Iar * ziua a început să se plece și cei doisprezece au venit la el și i-au zis: Dă drumul gloatei ca să se ducă în satele și în locurile dimprejur și să poposească și să-și găsească merinde, pentrucă aici suntem într'un loc pustiu.
* Mat. 14. 15. Marc. 6. 35. Ioan 6. 1, 5.

13 Iar el le-a zis: Daţi-le voi să mănânce. Iar ei au zis: N'avem mai mult decât cinci pâni şi doi peşti, afară numai dacă ne-am duce şi am cumpăra de mâncare la tot poporul acesta.

14 Şi erau ca la cinci mii de bărbaţi. Iar el a zis ucenicilor săi: Aşezaţi-i la masă în cete de câte cincizeci.

15 Şi au făcut astfel şi i-au aşezat pe toţi la masă.

16 Iar el a luat cele cinci pâni şi cei doi peşti şi s'a uitat spre cer şi le-a binecuvântat şi a frânt şi a dat ucenicilor ca să dea la gloată.

17 Şi toţi au mâncat şi s'au săturat şi s'a luat ce le-a rămas din fărămituri, douăsprezece coşuri.

Mărturisirea lui Petru.

18 Şi a fost *aşa:* când * se ruga el singur, ucenicii erau cu el. Şi i-a întrebat zicând: Cine zic gloatele că sânt eu?

* Mat. 16. 13. Marc. 8. 27.

19 Iar ei au răspuns şi au zis: Ioan * Botezătorul. Iar alţii *zic:* Ilie. Iar alţii că s'a sculat un prooroc oarecare dintre cei vechi.

* Mat. 14. 2. Vers. 7, 8.

20 Şi le-a zis: Dar voi cine ziceţi că sânt eu? Şi Petru * a răspuns şi a zis: Hristosul lui Dumnezeu.

* Mat. 16. 16. Ioan 6. 69.

21 Şi * le-a vorbit stăruitor şi *le*-a poruncit să nu spună aceasta la nimeni,

* Mat. 16. 20.

22 zicând: Trebuie ca Fiul * omului să sufere multe şi să fie lepădat de bătrâni şi mai marii preoţilor şi cărturari şi să fie omorît şi a treia zi să învieze. * Mat. 16. 21; 17. 22.

Cum să urmăm pe Isus.

23 Şi * zicea tuturor: Dacă voieşte cineva să vie după mine, să se lepede de sine însuş şi să-şi ia crucea în fiecare zi şi să mă urmeze. * Mat. 10. 38; 16. 24. Marc. 8. 34. Cap. 11. 27.

24 Căci cine va voi să-şi mântuiască viaţa, o va pierde; dar cine îşi va pierde viaţa pentru mine, acela o va mântui.

25 Căci * ce foloseşte un om de câştigă lumea întreagă şi se pierde pe sine însuş sau se păgubeşte?

* Mat. 16. 26. Marc. 8. 36.

26 Căci * cine se va ruşina de mine şi de cuvintele mele, de acela se va ruşina Fiul omului când va veni în slava sa şi a Tatălui şi a sfinţilor îngeri.

*Mat. 20.33. Marc. 8.38. 2 Tim. 2. 12.

27 Şi vă spun cu adevărat: * Sunt unii din ceice stau aici cari nu vor gusta deloc moarte până vor vedea împărăţia lui Dumnezeu. * Mat. 16. 28. Marc. 9. 1.

Schimbarea la faţă.

28 Şi a fost *aşa:* ca * la opt zile după cuvintele acestea, a luat cu sine pe Petru şi pe Ioan şi pe Iacov şi s'a suit în munte ca să se roage.

* Mat. 17. 1. Marc. 9. 2.

29 Şi pe când se ruga, chipul feţei lui s'a făcut altul şi îmbrăcămintea lui albă, strălucind.

30 Şi iată, vorbiau cu el doi bărbaţi, cari erau Moise şi Ilie,

31 cari s'au arătat în slavă şi spuneau despre moartea sa pe care avea s'o împlinească în Ierusalim.

32 Iar Petru şi cei cu el erau * îngreuiaţi de somn; iar când s'au deşteptat bine, au văzut slava lui şi pe cei doi bărbaţi cari stăteau cu el. *Dan. 8.18; 10. 9.

33 Şi a fost *aşa:* pe când se despărţiau ei de el, Petru a zis lui Isus: Stăpâne, este bine să fim aici şi să facem trei colibi, una ţie şi una lui Moise şi una lui Ilie. Căci nu ştia ce vorbeşte.

34 Şi pe când zicea el acestea, s'a făcut un nor şi i-a umbrit şi s'au înspăimântat când au intrat în nor.

35 Şi s'a făcut un glas din nor zicând: Acesta * este Fiul meu, cel ales, ascultaţi ** de el.

* Mat. 3. 17. ** Fapt. 3. 22.

36 Şi când se făcea glasul, Isus s'a aflat singur. Şi ei * au tăcut şi n'au spus în acele zile nimănui nimic din cele ce văzuseră.

* Mat. 17. 9.

Vindecarea unui îndrăcit.

37 Şi a fost *aşa:* în * ziua următoare când s'au coborît depe munte, l-a întâmpinat gloată multă.

* Mat. 17. 14. Marc. 9. 14, 17.

38 Şi iată un bărbat din gloată a strigat zicând: Învăţătorule, te rog, uită-te spre fiul meu pentrucă îl am numai pe el.

39 Şi iată, un duh îl apucă şi deodată strigă şi-l sfâşie cu spumă şi abia se depărtează dela el dupăce l-a sdrobit.

40 Şi m'am rugat de ucenicii tăi ca să-l scoată afară dar n'au putut.

41 Şi Isus a răspuns şi a zis: O neam necredincios şi sucit, până când voiu fi la voi şi vă voiu îngădui? Adu aici pe fiul tău.

42 Şi pe când venia el
încă, l-a sfâşiat dracul şi
l-a sguduit tare. Dar Isus
a certat duhul necurat şi
a tămăduit pe băiat şi l-a
dat înapoi tatălui său.
43 Şi toţi au rămas ui-
miţi de mărimea lui Dum-
nezeu.

Isus vesteşte moartea şi învierea sa.

Dar pe când toţi se mi-
nunau de toate câte fă-
cea, el a zis ucenicilor săi:
44 Puneţi-vă * în urechi
cuvintele acestea: căci Fiul
omului are să fie dat în
mânile oamenilor.

* Mat. 17. 22.

45 Dar * ei nu înţelegeau
graiul acesta şi era ascuns
de ei ca să nu-l priceapă:
şi se temeau să-l întrebe
despre graiul acesta.

* Marc. 9. 32. Cap. 2. 50; 18. 34.

Cine este cel mai mare?

46 Şi * a intrat o gândire
în ei, *adică* cine dintre ei
ar fi mai mare.

* Mat. 18. 1. Marc. 9. 34.

47 Iar Isus cunoscând
gândirea inimii lor, a luat
un copilaş şi l-a pus lângă
sine
48 şi le-a zis: Oricine *
va primi pe acest copilaş
în numele meu, mă pri-
meşte pe mine şi oricine mă
va primi pe mine, primeşte
pe celce m'a trimis pe
mine; căci ** cine este mai
mic între voi toţi, acela
este mare.

* Mat. 10. 40; 18. 5. Marc. 9. 37. Ioan 12. 44; 13. 20. ** Mat. 23. 11, 12.

49 Şi Ioan * a răspuns şi
a zis: Stăpâne, am văzut
pe unul scoţând draci în
numele tău şi l-am oprit
pentrucă nu urmează cu
noi. * Marc. 9. 38. Num. 11. 28.
50 Şi Isus i-a zis: Nu-*l*
opriţi, căci cine * nu este
împotriva voastră este pen-
tru voi. * Mat. 12. 30. Cap. 11. 23.

„Foc din cer."

51 Şi a fost *aşa:* când
erau pe împlinite zilele
înălţării * sale, şi-a îndrep-
tat faţa hotărît ca să
meargă la Ierusalim.

* Marc. 16. 19. Fapt. 1. 2.

52 Şi a trimis soli îna-
intea feţei sale. Şi ei s'au
dus şi au intrat într'un sat
de Samariteni ca să gă-
tească pentru el.
53 Şi * nu l-au primit
pentrucă faţa lui era *în-
dreptată* ca să meargă spre
Ierusalim. * Ioan 4. 4, 9.
54 Şi când au văzut *a-
ceasta* ucenicii săi Iacov şi
Ioan, au zis: Doamne, vo-
ieşti să zicem ca să se po-
goare foc din cer şi să-i
mistuiască precum a făcut
şi Ilie? * * 2 Reg. 1. 10, 12.
55 Iar el s'a întors şi i-a
certat şi a zis: Nu ştiţi
ce fel de duh sunteţi; căci
Fiul * omului n'a venit să
piardă suflete de oameni ci
să-i mântuiască.

* Ioan 3, 17; 12. 47.

56 Şi s'au dus într'alt
sat.

Cum să urmăm pe Isus.

57 Şi pe * când mergeau
pe cale, unul i-a zis: Te
voiu urma oriunde vei
merge. * Mat. 8. 10.
58 Şi Isus i-a zis: Vul-
pile au vizuini şi păsările
cerului *au* locuinţe, dar
Fiul omului n'are unde
să-şi plece capul.
59 Şi a zis către un al-
tul: * Urmează-mă. Iar el a
zis: Doamne, dă-mi voie
întâi să mă duc să îngrop
pe tatăl meu. * Mat. 8. 21.
60 Dar Isus i-a zis: Lasă
morţii să-şi îngroape mor-
ţii lor, iar tu du-te şi ves-
teşte în toate părţile împă-
răţia lui Dumnezeu.
61 Şi un altul deaseme-
nea a zis: Te * voiu urma,
Doamne, dar întâi dă-mi
voie să-mi iau rămas bun
dela ceice sunt în casa mea.

* 1 Reg. 19. 20.

62 Dar Isus i-a zis: Ni-
meni, care şi-a pus mâna
pe plug şi se uită înapoi,
nu este potrivit pentru îm-
părăţia lui Dumnezeu.

Trimiterea celor şaptezeci de ucenici.

10 Iar după acestea Dom-
nul a rânduit pe alţi
şaptezeci şi i-a trimis * câte
doi înaintea feţei sale în
orice cetate şi loc în care
avea să vină el însuş.

* Mat. 10. 1. Marc. 6. 7.

2 Şi le zicea: Secerişul *
este mare dar lucrătorii
sunt puţini; rugaţi-vă deci
** de Domnul secerişului
ca să scoată lucrători la
secerişul său.

* Mat. 9. 37, 38. Ioan 4. 35. ** 2 Tes. 3. 1.

3 Duceţi-vă; iată, * vă tri-
mit ca nişte miei în mij-
locul lupilor. * Mat. 10. 16.
4 * Nu purtaţi pungă,
nici traistă, nici încălţă-
minte: şi nu îmbrăţişaţi pe
nimeni ** pe cale.

* Mat. 10. 9, 10. Marc. 6. 8. Cap. 9. 3. ** 2 Reg. 4. 29.

5 Şi în orice * casă veţi
intra, ziceţi întâi: Pace ca-
sei acesteia! * Mat. 10. 12.
6 Şi dacă este acolo un
fiu al păcii, pacea voastră
se va odihni asupra lui,
iar de nu, se va întoarce
la voi.
7 Şi * rămâneţi în aceeaş
casă mâncând ** şi bând
cele ce sunt la ei; căci
vrednic este lucrătorul † de
plata sa. Nu vă mutaţi din
casă în casă.

* Mat. 10. 11. ** 1 Cor. 10. 27. † Mat. 10. 10. 1 Cor. 9. 4, etc. 1 Tim. 5. 18.

8 Și în orice cetate intrați și vă primesc ei, mâncați celece vă sunt puse înainte.

9 Și * tămăduiți pe cei bolnavi în ea și spuneți-le: Impărăția lui Dumnezeu s'a ** apropiat de voi.
* Cap. 9. 2. ** Mat. 3. 2; 4. 17; 10. 7. Vers. 11.

10 Dar în orice cetate veți intra și nu vă primesc ei, ieșiți în ulițele ei și ziceți:

11 Chiar * praful din cetatea voastră ce s'a lipit de picioarele noastre, noi îl scuturăm împotriva voastră. Insă cunoașteți aceasta că împărăția lui Dumnezeu s'a apropiat. * Mat. 10. 14. Cap. 9. 5. Fapt. 13. 51; 18. 6.

12 Vă spun că în ziua aceea va fi mai * ușor pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea.
* Mat. 10. 15. Marc. 6. 11.

13 Vai * de tine Horazine! vai de tine Betsaido! Pentrucă ** dacă s'ar fi făcut în Tir și Sidon puterile cari au fost făcute în voi, demult s'ar fi pocăit șezând în sac și cenușă.
* Mat. 11. 21. ** Ezec. 3. 6.

14 Insă va fi mai ușor Tirului și Sidonului la judecată decât vouă.

15 Și tu, * Capernaume, oare vei fi ridicat ** pânăla cer? Pânăla Hades vei fi pogorît.† * Mat. 11. 23. ** Fac. 11. 4. Deut. 1. 28. Isa. 14. 13. Ier. 51. 53. † Ezec. 26. 20; 32. 18.

16 Cine * ascultă de voi, ascultă de mine; și ** cine vă leapădă pe voi, mă leapădă pe mine; și cine mă leapădă † pe mine, leapădă pe celce m'a trimis pe mine. * Mat. 10. 40. Marc. 9. 37. Ioan 13. 20. ** 1 Tes. 4. 8. † Ioan 5. 23.

Intoarcerea celor șaptezeci.

17 Și cei șaptezeci s'au * întors cu bucurie zicând: Doamne, chiar și dracii ni se supun în numele tău.
* Vers. 1.

18 Și el le-a zis: Am zărit * pe Satana căzând ca un fulger din cer.
* Ioan 12. 31; 16. 11. Apoc. 9. 1; 12. 8, 9.

19 Iată v'am * dat stăpânire să călcați peste șerpi și scorpii și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma nicidecum. * Marc. 16. Fapt. 28. 5.

20 Insă nu vă bucurați de aceasta că duhurile vi se supun ci bucurați-vă că numele * voastre sunt scrise în ceruri.
* Exod. 32. 32. Ps. 69. 28. Isa. 4. 3. Dan. 12. 1. Filip. 4. 3. Evr. 12. 23. Apoc. 13. 8; 20. 12; 21. 27.

21 In * acelaș ceas s'a veselit în Sfântul Duh și a zis: Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de

înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor; da, Tată, pentrucă așa a fost bună plăcerea înaintea ta. * Mat. 11. 25.

22 Toate * mi-au fost date de Tatăl meu; și ** nimeni nu cunoaște cine este Fiul decât numai Tatăl și cine este Tatăl decât numai Fiul și acela căruia ar voi Fiul să i-*l* descopere.
* Mat. 28. 18. Ioan 3. 35; 5. 27; 17. 2. ** Ioan 1. 18; 6. 44, 46.

23 Și întorcându-se către ucenici, a zis la o parte: Fericiți * sunt ochii cari văd celece vedeți voi.
* Mat. 13. 16.

24 Căci vă spun că * mulți prooroci și împărați au voit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut și să audă ce auziți voi și n'au auzit. * 1 Pet. 1. 10.

Pilda Samariteanului.

25 Și iată, un învățător * de lege oarecare s'a sculat și l-a ispitit, și a zis: Invățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața vecinică?
* Mat. 19. 16; 22. 35.

26 Și el i-a zis: Ce este scris în lege? Cum citești?

27 Și el a răspuns și a zis: Să * iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău și ** pe aproapele tău ca pe tine însuți.
* Deut. 6. 5. ** Lev. 19. 18.

28 Și el i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei * trăi. * Lev. 18. 5. Neem. 9. 29. Ezec. 20. 11, 13, 21. Rom. 10. 5.

29 Iar el voind să * se îndreptățească, a zis lui Isus: Și cine este aproapele meu? * Cap. 16. 15.

30 Și dând răspuns, Isus a zis: Un om se pogora dela Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, cari l-au desbrăcat și i-au făcut răni și au plecat lăsându-l jumătate mort.

31 Și din întâmplare un preot oarecare se pogora pe calea aceea și când l-a văzut, a * trecut înainte pe cealaltă parte. * Ps. 38. 11.

32 Asemenea și un Levit, când a venit la acel loc și l-a văzut, a trecut înainte pe cealaltă parte.

33 Iar un Samaritean * oarecare mergea pe cale, și a venit la el, și când l-a văzut, i s'a făcut milă
* Ioan 4. 9.

34 și s'a apropiat de el și i-a legat rănile și a turnat peste ele untdelemn și vin și l-a pus pe dobitocul său și l-a adus la o casă de poposire și a purtat grijă de el.

35 Și a doua zi dimi-

neaţa, a scos doi dinari şi
i-a dat gazdei şi a zis:
Poartă grijă de el şi ce
vei mai cheltui, îţi voi da
înapoi, când mă voiu în-
toarce.
36 Care dintre aceşti trei
ţi se pare că s'a făcut a-
proapele celui ce a căzut
între tâlhari?
37 Iar el a zis: Celce
şi-a făcut milă cu el. Şi
Isus i-a zis: Du-te şi fă
şi tu asemenea.

Marta şi Maria.

38 Iar pe când mergeau
ei pe calea lor, a intrat
într'un sat. Şi o femeie cu
numele Marta *l-a primit
în casa ei. * Ioan 11. 1; 12. 2. 3.
39 Şi ea avea o soră nu-
mită Maria, care * şi ea şe-
dea jos ** la picioarele
Domnului şi asculta cu-
vântul lui. * 1 Cor. 7. 32, etc.
** Cap. 3. 35. Fapt. 22. 3.
40 Iar Marta era prinsă
la o parte de multă slujire.
Şi a venit la el deodată şi
a zis: Doamne, nu-ţi pasă
că sora mea m'a lăsat sin-
gură să slujesc? Zi-i deci
să pună mâna cu mine.
41 Şi Domnul a răspuns
şi i-a zis: Marto, Marto,
pentru multe te îngrijorezi
şi te tulburi tu,
42 dar un * singur lucru
este de trebuinţă; căci Ma-
ria şi-a ales partea cea
bună care nu va fi luată
dela ea. * Ps. 27. 4.

Tatăl nostru.

11 Şi a fost *aşa:* pe când
se ruga el într'un loc,
când a încetat, unul din-
tre ucenicii săi i-a zis: :
Doamne, învaţă-ne să ne
rugăm cum a învăţat şi
Ioan pe ucenicii săi.
2 Şi el le-a zis: Când
vă rugaţi, ziceţi: Tatăl *
nostru care eşti în ceruri,
sfinţească-se numele tău;
vie împărăţia ta; facă-se
voia ta precum în cer şi
pe pământ. * Mat. 6. 9.
3 Pânea noastră cea de
toate zilele dă-ne-o nouă în
fiecare zi.
4 Şi iartă-ne păcatele
noastre, căci şi noi iertăm
oricui ne datorează. Şi nu
ne duce în ispită ci izbă-
veşte-ne de cel rău.

Stăruinţa în rugăciune.

5 Şi le-a zis: Cine din-
tre voi va avea un prie-
ten şi se va duce la el la
miezul nopţii şi-i va zice:
Prietene, împrumută - mi
trei pâni
6 pentrucă a venit un
prieten al meu depe drum
la mine şi n'am ce să-i pun
înainte?...
7 Şi acela dinlăuntru va
răspunde şi va zice: Nu
mă da de osteneală; acum
uşa este închisă şi copiii
mei sunt cu mine în pat;
nu pot să mă scol să-ţi
dau. —
8 Vă spun: chiar * dacă
nu se va scula şi-i va da
pentru că-i este prieten,
totuş pentru îndrăzneala
lui se va scula şi-i va da
oridece are trebuinţă.
* Cap. 18. 1, etc.
9 Şi * eu vă spun: Ce-
reţi şi vi se va da, căutaţi
şi veţi afla, bateţi şi vi se
va deschide.
* Mat. 7. 7; 21. 22. Marc. 11. 24. Ioan
15. 7. Iac. 1. 6. 1 Ioan 3. 22.
10 Căci oricine cere ia
şi cine caută află şi celui
ce bate i se va deschide.
11 Şi dela * care dintre
voi, care este tată, va cere
fiul său pâne şi-i va da
o piatră? Sau *va cere* un
peşte şi-i va da un şarpe
în loc de peşte? * Mat. 7. 9.
12 Sau va cere un ou
şi-i va da o scorpie?
13 Dacă deci voi răi
fiind, ştiţi să daţi daruri
bune la copiii voştri, cu
cât mai mult Tatăl vostru
cel din cer va da Duhul
Sfânt celor ce-l cer dela el.

Vindecarea unui îndrăcit mut.

14 Şi * scotea un drac şi
acesta era mut. Şi a fost
aşa: când a ieşit dracul,
mutul a vorbit şi gloatele
se minunau. * Mat. 9. 32; 12. 22.
15 Iar unii dintre ei au
zis: El * scoate afară pe
draci cu Beelzebul, dom-
nul dracilor. * Mat. 9. 34; 12. 24.
16 Şi alţii îl ispiteau şi
cereau * dela el un semn
din cer. * Mat. 12. 38; 16. 1.
17 Iar el * le ştia ** gân-
durile şi le-a zis: Orice îm-
părăţie desbinată împo-
triva ei însăş este pustiită
şi casă cade peste casă.
* Mat. 12. 25. Marc. 3. 24. ** Ioan 2. 25.
18 Şi dacă şi Satana s'a
desbinat împotriva sa în-
suş, cum va sta împărăţia
lui? Pentrucă ziceţi că eu
scot afară pe draci cu
Beelzebul.
19 Iar dacă eu scot a-
fară pe draci cu Beelze-
bul, fiii voştri cu cine-i
scot afară? Deaceea ei vor
fi judecătorii voştri.
20 Iar dacă eu scot a-
fară dracii cu * degetul lui
Dumnezeu, împărăţia lui
Dumnezeu a ajuns deci
peste voi. * Exod. 8. 19.
21 Când * cel tare, deplin
înarmat, îşi păzeşte curtea,
averile lui sunt în pace.
* Mat. 12. 29. Marc. 3. 27.
22 Dar * când unul mai
tare decât el va veni asu-
pra lui, şi-l va birui, îi ia
toată armătura în care se
încrezuse şi împarte pră-
zile lui. * Isa. 53. 12. Col. 2. 15.
23 Cine * nu este cu mine

este împotriva mea și cine
nu strânge cu mine, risi-
pește. * Mat. 12. 30.

Duhul necurat ieșit din om.

24 Când * duhul necurat
a ieșit din om, umblă prin
locuri fără apă căutând o-
dihnă. Și fiindcă nu gă-
sește, zice: Mă voiu în-
toarce la casa mea de unde
am ieșit. * Mat. 12. 43.
25 Și când vine, o gă-
sește măturată și împodo-
bită.
26 Atunci se duce și ia
cu sine alte șapte duhuri
mai rele decât el și ele
intră și locuiesc acolo: și
cele depe urmă * ale omu-
lui aceluia se fac mai rele
decât cele dintâi.
* Ioan 5. 14. Evr. 6. 4; 10. 26. 2 Pet. 2.20.

Ferice de ceice ascultă Cuvântul.

27 Și a fost *așa:* pe când
zicea el acestea, o femeie
din gloată a ridicat glasul
și i-a zis: Ferícit * este pân-
tecele care te-a purtat și
țâțele pe cari le-ai supt.
* Cap. 1. 28, 48.
28 Iar el a zis: Mai bine
fericiți * ceice ascultă cu-
vântul lui Dumnezeu și-l
păzesc.
* Mat. 7. 21. Cap. 8. 21. Iac. 1. 25.

Minunea cu Iona.

29 Iar când * s'au adunat
gloate cu grămada, a în-
cepul să zică: Neamul a-
cesta este un neam rău;
cere un semn și nu i se
va da un semn decât sem-
nul lui Iona. * Mat. 12. 38, 39.
30 Căci după cum Iona *
a fost un semn pentru Ni-
niviteni, astfel va fi și Fiul
omului pentru neamul a-
cesta. * Iona 1. 17; 2. 10.
31 Impărăteasa * dela
miazăzi se va ridica la ju-
decată cu bărbații acestui
neam și-i va osândi: pen-
trucă ea a venit dela mar-
ginile pământului să as-
culte înțelepciunea lui So-
lomon; și iată aici este mai
mult decât Solomon.
* 1 Reg. 10. 1.
32 Bărbații din Ninive
se vor scula la judecată cu
neamul acesta și-l vor o-
sândi: pentrucă ei * s'au
pocăit la propovăduirea lui
Iona și iată aici este mai
mult decât Iona. * Iona 3. 5.

Lumina.

33 Nimeni * n'aprinde
candela și o pune în as-
cunzătoare, nici supt obroc,
ci în sfeșnic, ca ceice intră
să vadă lucirea.
* Mat. 5. 15. Marc. 4. 21. Cap. 8. 16.
34 Candela * trupului tău
este ochiul tău. Când o-
chiul tău este curat, tot
trupul tău este și el plin
de lumină; iar când este

rău și trupul tău este plin
de întunerec. * Mat. 6. 22.
35 Ia seama deci ca lu-
mina care este în tine să
nu fie întunerec.
36 Dacă deci tot trupul
tău este plin de lumină,
neavând vreo parte întu-
necată, el va fi plin de lu-
mină, tot ca și când te lu-
minează candela cu raza sa.

Mustrarea cărturarilor și Fariseilor.

37 Iar pe când vorbia el,
un Fariseu I-a rugat ca să
prânzească la el. Și a in-
trat și a șezut la masă.
38 Iar când a văzut *a-
ceasta* Fariseul, * s'a mirat
că nu s'a scăldat întâi îna-
inte de prânz. * Marc. 7. 3.
39 Și * Domnul i-a zis:
Acum, voi Fariseii curățiți
partea de afară a paha-
rului și a blidului, dar
lăuntrul ** vostru este plin
de răpire și de răutate.
* Mat. 23. 25. ** Tit. 1. 15.
40 Nebunilor, oare cel
ce a făcut ce este afară
n'a făcut și ce este în-
lăuntru?
41 Insă dați * milostenie
cele dinlăuntru și iată
toate vă sunt curate.
* Isa. 58. 7. Dan. 4. 27. Cap. 12. 33.
42 Dar * vai de voi Fari-
seilor! pentrucă dați zeciu-
iala din izmă și rută și
orice iarbă, și lăsați la o
parte judecata și iubirea
de Dumnezeu: dar pe a-
cestea trebuia să le faceți
și pe acelea să nu le lă-
sați la o parte. * Mat. 23. 23.
43 Vai * de voi Farisei-
lor! pentrucă iubiți cel din-
tâi scaun în sinagogi și îm-
brățișările în piețe.
* Mat. 23. 6. Marc. 12. 38, 39.
44 Vai * de voi! Pentrucă
** sunteți ca mormintele
cari nu se arată și oamenii
cari umblă pe deasupra nu
știu *aceasta.*
* Mat. 23. 27. ** Ps. 5. 9.
45 Și unul dintre învă-
țătorii de lege a răspuns
și i-a zis: Invățătorule, zi-
când acestea ne înfrunți
și pe noi rușinos.
46 Iar el a zis: Vai și
de voi învățătorilor de lege!
pentrucă * însărcinați pe
oameni cu sarcini anevoie
de purtat și voi înșivă nici
cu unul din degetele voa-
stre nu atingeți sarcinele.
* Mat. 23. 4.
47 Vai * de voi! pentrucă
zidiți mormintele prooro-
cilor iar părinții voștri i-au
omorît! * Mat. 23. 29.
48 Deci dar sunteți mar-
tori și încuviințați faptele
părinților voștri pentrucă
ei i-au omorît, iar voi le
zidiți *mormintele.*
49 Deaceea și înțelepciu-
nea lui Dumnezeu a zis:

Voiu trimite * la ei prooroci și apostoli și pe unii din ei îi vor omorî și-i vor prigoni. * Mat. 23. 34.

50 Ca să fie cerut înapoi dela neamul acesta sângele tuturor proorocilor care a fost vărsat dela întemeierea lumii,

51 dela * sângele lui Abel pânăla sângele ** lui-Zaharia care a pierit între altar și casă; da, vă spun, el va fi cerut înapoi dela neamul acesta.
* Fac. 4. 8. ** 2 Cron. 24. 20, 21.

52 Vai * de voi, învățătorilor de lege! pentrucă ați luat cheia cunoștinții; voi înșivă n'ați intrat și pe ceice intrau i-ați oprit.
* Mat. 23. 13.

53 Și când a ieșit de acolo, cărturarii și Fariseii au început să-l silească tare și să-l facă să vorbească de mai multe.

54 și-l pândeau ca * să prinză ceva din gura lui.
* Marc. 12. 13.

Despre fățărnicie, frica de oameni, hula împotriva Duhului Sfânt.

12 In vremea aceea * când s'au adunat zecimi de mii de gloată încât se călcau unii pe alții, el a început a vorbi întâi către ucenicii săi: Feriți-vă ** de aluatul Fariseilor care este fățărnicie.
* Mat. 16. 6. Marc. 8. 15. ** Mat. 16. 12.

2 Și nimic nu * este acoperit de toate părțile care nu va fi descoperit: și ascuns care nu va fi cunoscut.
* Mat. 10. 26. Marc. 4. 22. Cap. 8. 17.

3 Deaceea câte ați zis la întunerec vor fi auzite la lumină și ce ați vorbit la ureche în cămăruțe vor fi vestite depe acoperișul caselor.

4 Și vă * spun vouă, prietenii ** mei: Nu vă temeți de ceice omoară trupul și după acestea nu mai au ce să mai facă.
* Isa. 51. 7, 8, 12, 13. Ier. 1. 8. Mat. 10. 28. ** Ioan 15. 14, 15.

5 Vă voiu arăta însă de cine să vă temeți: temeți-vă de Acela care, dupăce a omorît, are putere să arunce în gheenă. Da, vă spun, de acesta temeți-vă.

6 Oare nu se vând cinci vrăbii pentru doi bani? Și niciuna din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu.

7 Ci și perii capului vostru toți sunt numărați. Nu vă temeți; voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8 Și * vă spun: Oricine va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor și Fiul omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu. * Mat. 10. 32. Marc. 8. 38. 2 Tim. 2. 12. 1 Ioan 2. 23.

9 Dar cine mă va tăgădui înaintea oamenilor va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10 Și * oricine va zice un cuvânt împotriva Fiului omului, i se va ierta, iar celuice va huli împotriva Sfântului Duh nu i se va ierta.
* Mat. 12. 31. 32. Marc. 3. 28. 1 Ioan 5. 16.

11 Și când * vă duc înaintea sinagogilor și dregătorilor și stăpânirilor, nu vă îngrijorați cum sau ce veți zice;
* Mat. 10. 19. Marc. 13. 11. Cap. 21. 14.

12 căci Sfântul Duh vă va învăța chiar în acel ceas celece trebuie să spuneți.

Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina.

13 Iar unul din gloată i-a zis: Invățătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moștenirea.

14 Iar el i-a zis: Omule * cine m'a pus judecător sau împărțitor peste voi?
* Ioan 18. 36.

15 Și le-a zis: Luați aminte * și păziți-vă de orice lăcomie de bani, pentrucă nu în belșugul cuiva stă viața lui din lucrurile pe cari le are. * 1 Tim. 6. 7, etc.

16 Și le-a spus o pildă zicând: Țarina unui om bogat a rodit bine.

17 Și se gândia în sine zicând: Ce voiu face pentrucă n'am unde să-mi strâng roadele?

18 Și a zis: Aceasta voiu face: îmi voiu dărâma grânarele și le voiu zidi mai mari și voiu strânge acolo toate roadele mele și bunurile mele.

19 Și voiu zice sufletului meu: Suflete, * ai multe bunuri puse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te.
* Ecl. 11. 9. 1 Cor. 15. 32. Iac. 5. 5.

20 Dar Dumnezeu i-a zis: Nebunule! chiar în noaptea aceasta ți se va cere * înapoi sufletul, iar ** celece ai pregătit ale cui vor fi? * Iov 20. 22; 27. 8. Ps. 52. 7. Iac. 4. 14. ** Ps. 39. 6. Ier. 17. 11.

21 Așa este celce adună comoară pentru sine însuș și * nu se îmbogățește pentru Dumnezeu. * Mat. 6. 20. Vers. 33. 1 Tim. 6. 18, 19. Iac. 2. 5.

Ingrijorările.

22 Și a zis către ucenicii săi: Deaceea vă spun: Nu * vă îngrijorați pentru suflet ce să mâncați, nici pentru trup cu ce să vă îmbrăcați. * Mat. 6. 25.

23 Sufletul este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea.

24 Priviți bine corbii că nici nu samănă, nici nu seceră, cari n'au cămară, nici grânar și Dumnezeu * îi hrănește: cu cât mai de preț sunteți voi decât păsările! * Iov 38. 41. Ps. 147. 9.

25 Și cine dintre voi îngrijorându-se poate adăoga la vârsta sa un cot?

26 Dacă deci nu puteți face nici ce este cel mai neînsemnat lucru, pentruce vă îngrijorați de celelalte?

27 Priviți bine crinii cum cresc: nici nu torc, nici nu țes: totuș vă spun: Nici Solomon în toată slava lui nu s'a îmbrăcat ca unul din aceștia.

28 Iar dacă așa îmbracă Dumnezeu iarba în câmp, care este azi și mâne se aruncă în cuptor, cu cât mai mult *vă va îmbrăca* pe voi, puțin credincioșilor!

29 Și nu căutați ce să mâncați și ce să beți și nu fiți frământați.

30 Căci toate acestea le caută stăruitor Neamurile lumii; iar Tatăl vostru știe că aveți trebuință de acestea.

31 Însă căutați * împărăția lui și acestea vi se vor adăoga. * Mat. 6. 33.

32 Nu te teme, turmă mică, pentrucă * Tatăl vostru a găsit plăcere să vă dea împărăția. * Mat. 11. 25, 26.

33 Vindeți * tot ce aveți și dați milostenie; faceți-vă ** pungi cari nu învechesc, o comoară nesleită în ceruri, unde hoțul nu se apropie nici molia nu strică.
* Mat. 19. 21. Fapt. 2. 45; 4. 34. ** Mat. 6. 20. Cap. 16. 9. 1 Tim. 6. 19.

34 Căci unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră.

Îndemn la veghere.

35 Coapsele * să vă fie încinse și candelele ** aprinse. * Efes. 6. 14. 1 Pet. 1. 13. ** Mat. 25. 1, etc.

36 Și voi fiți asemenea oamenilor cari așteaptă pe domnul lor când se va întoarce dela nuntă, ca, dacă va veni și va bate la ușă, să-i deschidă îndată.

37 Ferciți * sunt robii aceia pe cari când va veni domnul îi va găsi veghiând. Adevărat vă spun că se va încinge și-i va pune la masă și va trece alături și le va sluji. * Mat. 24. 46.

38 Și dacă va veni în a doua strajă, și în a treia, și-i va găsi astfel, fericiți sunt *robii* aceia.

39 * Cunoașteți dar aceasta că, dacă ar fi știut stăpânul casei în ce ceas vine hoțul, ar fi veghiat și n'ar fi lăsat să-i sape casa. * Mat. 24. 43. 1 Tes. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3; 16. 15.

40 Și * voi fiți gata; pentrucă Fiul omului vine în ceasul în care nu gândiți.
* Mat. 24. 44; 25. 13. Marc. 13. 33. Cap. 21. 34, 36. 1 Tes. 5. 6. 2 Pet. 3. 12.

Economul credincios.

41 Și Petru a zis: Doamne, către noi zici această pildă sau și către toți?

42 Și Domnul a zis: Cine * este dar economul credincios și cuminte, pe care-l va pune domnul peste slugărimea sa ca să le dea porția de mâncare la vremea cuvenită?
* Mat. 24. 25; 25. 21. 1 Cor. 4. 2.

43 Fericit este robul acela pe care, când va veni domnul lui îl va găsi făcând astfel.

44 Cu adevărat * vă spun că îl va pune peste toată avuția sa. * Mat. 24. 47.

45 Iar * dacă robul acela va zice în inima sa: Domnul meu zăbovește să vie! și va începe să bată pe slugi și pe slujnice, și să mănânce și să bea și să se îmbete, * Mat. 24. 48.

46 domnul robului aceluia va veni în ziua în care el n'așteaptă și în ceasul când nu știe și-l va despica în două și-i va pune partea cu necredincioșii.

47 Și robul * acela care a știut voia domnului său și n'a pregătit sau n'a făcut după voia lui va fi bătut cu multe lovituri.
* Num. 15. 30. Deut. 25. 2. Ioan 9. 41; 15. 22. Fapt. 17. 30. Iac. 4. 17.

48 Iar * celce n'a știut-o și a făcut fapte vrednice de lovituri, va fi bătut cu puține lovituri. Și oricui i s'a dat mult, i se va cere mult: și cui i s'a încredințat mult, îi vor cere mai mult. * Lev. 5. 17. 1 Tim. 1. 13.

Foc pe pământ.

49 Am venit să arunc un foc * pe pământ și ce voiesc dacă s'a și aprins? * Vers. 51.

50 Dar am un botez cu * care să fiu botezat și cât de strâmtorat sânt până când se va îndeplini! * Mat. 20. 22. Marc. 10. 38.

51 Vi * se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun: Nu; ci ** mai degrabă desbinare.
* Mat. 10. 34. Vers. 49. ** Mic. 7. 6. Ioan 7. 43; 9. 16; 10. 19.

52 Căci * de acum cinci vor fi desbinați într'o casă, trei împotriva a doi și doi împotriva a trei. * Mat. 10. 35.

53 Vor fi desbinați: tată
împotriva fiului și fiu îm-
potriva tatălui, mamă îm-
potriva fiicei și fiică îm-
potriva mamei sale, soacră
împotriva norei sale și nora
împotriva soacrei sale.

Semnele vremurilor.

54 Și zicea și gloatelor:
Când * vedeți un nor ridi-
cându-se la apus, îndată
ziceți: Vine ploaie mare!
și așa este. * Mat. 16. 2.
55 Și când vedeți su-
flând vântul dela miazăzi,
ziceți: Va fi căldură mare!
și este.
56 Fățarnicilor, fața pă-
mântului și a cerului știți
să le cercetați; dar vremea
aceasta cum nu știți s'o
cercetați?
57 Și pentruce nu jude-
cați și dela voi înșivă ce
este drept?
58 Căci pe când * mergi
cu protivnicul tău la dre-
gător, dă-ți osteneală pe
cale ** să te desfaci de el,
ca nu cumva să te târască
la judecător și judecătorul
să te dea chinuitorului și
chinuitorul să te arunce în
temniță. * Prov. 25. 8. Mat. 5. 25.
** Ps. 32. 6. Isa. 55. 6.
59 Iți spun: Nu vei ieși
deacolo până nu vei plăti
și cel din urmă bănuț.

Galileenii măcelăriți de Pilat.

13 Și în aceeaș vreme
erau de față unii cari
i-au adus știre despre Ga-
lileenii, al căror sânge Pi-
lat îl amestecase cu jert-
fele lor.
2 Și Isus a răspuns și
le-a zis: Vi se pare oare
că Galileenii aceștia au fost
mai păcătoși decât toți Ga-
lileenii pentrucă au sufe-
rit acestea?
3 Eu vă spun: Nu; ci
dacă nu vă veți pocăi, toți
veți pieri la fel.
4 Sau acei optsprezece
peste cari a căzut turnul
în Siloam și i-a omorît,
vi se pare oare că ei au
fost mai datornici decât
toți oamenii cari locuiesc
în Ierusalim?
5 Eu vă spun: Nu; ci
dacă nu vă veți pocăi, toți
veți pieri tot așa.

Pilda smochinului neroditor.

6 Și a spus pilda a-
ceasta: Cineva * avea un
smochin sădit în via sa.
Și a venit și a căutat rod
în el și n'a găsit.
* Isa. 5. 2. Mat. 21. 19.
7 Și a zis către vier:
Iată, trei ani de când vin
și caut rod în acest smo-
chin și nu găsesc; taie-l;
pentruce prinde și pămân-
tul fără folos?

8 Iar el răspunzând îi
zice: Doamne, lasă-l și a-
nul acesta până când voiu
săpa împrejurul lui și-l
voiu gunoi.
9 Și dacă va face rod
în viitor, bine; iar dacă nu,
îl vei tăia.

*Vindecarea unei femei
gârbove.*

10 Și-i învăța într'una
din sinagogi în Sabat.
11 Și iată o femeie care
avea un duh de neputință
de optsprezece ani și era
gârbovită și nu putea nici-
decum să se ridice în sus.
12 Și când a văzut-o Isus,
a chemat-o și i-a zis: Fe-
meie, ești deslegată de ne-
putința ta.
13 Și a * pus mânile
peste ea și îndată s'a în-
dreptat în sus și slăvia pe
Dumnezeu.
* Marc. 16. 18. Fapt. 9. 17.
14 Iar mai marele sina-
gogii, mâniindu-se că Isus
tămăduise în Sabat, a răs-
puns și zicea gloatei: Sunt
șase * zile în cari trebue
să lucreze omul: deci ve-
niți și tămăduiți-vă în ele
și nu ** în ziua Sabatului.
* Exod. 20. 9. ** Mat. 12. 10. Marc. 3.
2. Cap. 6. 7; 14. 3.
15 Dar Domnul i-a răs-
puns și a zis: Fățarnici-
lor, fiecare * dintre voi în
Sabat oare nu-și desleagă
boul său sau măgarul său
dela iesle și-l duce și-l a-
dapă? * Cap. 14. 5.
16 Iar aceasta femeie
care * este o fiică a lui
Avraam, pe care Satana o
legase, iată de optsprezece
ani, nu trebuia să fie des-
legată de legătura aceasta
în ziua Sabatului?
* Cap. 19. 9.
17 Și pe când zicea el
acestea, protivnicii lui se
rușinau toți și toată gloata
se bucura de toate lucru-
rile slăvite cari erau fă-
cute de el.

*Pilda grăuntelui de muștar și
a aluatului.*

18 Deci * zicea: Cu ce
este asemenea împărăția
lui Dumnezeu și cu ce o
voiu asemăna?
* Mat. 13. 31. Marc. 4. 30.
19 Este asemenea unui
grăunte de muștar pe care
un om l-a luat și l-a a-
runcat în grădina sa și a
crescut și s'a făcut copac
și păsările cerului au lo-
cuit în ramurile lui.
20 Și iarăș a zis: Cu ce
voiu asemăna împărăția
lui Dumnezeu?
21 Este asemenea unui
aluat pe care o femeie l-a
luat și l-a ascuns în trei
măsuri de făină până s'a
dospit tot.

Uşa cea strâmtă.

22 Şi * umbla din cetate în cetate şi din sat în sat învăţându-i şi călătorind la Ierusalim. * Mat. 9. 35. Marc. 6. 6.

23 Şi un oarecare i-a zis: Doamne, oare puţini să fie ceice sunt mântuiţi? Şi el le-a zis:

24 Luptaţi-vă * ca să intraţi pe poarta cea strâmtă; căci mulţi, ** vă spun, vor căuta să intre şi nu vor putea. * Mat. 7. 13. ** Ioan 7. 34; 8. 21; 13. 33. Rom. 9. 31.

25 Indată * ce stăpânul casei se va scula şi va ** închide uşa şi veţi începe să staţi afară şi să bateţi la uşă zicând: Doamne, † deschide-ne! şi răspunzând el vă va zice: Nu †† vă ştiu de unde sunteţi!
* Ps. 32. 6. Isa. 55. 6. ** Mat. 25. 10. † Cap. 6. 46. †† Mat. 7. 23; 25. 12.

26 Atunci veţi începe să ziceţi: Noi am mâncat şi am băut înaintea ta şi ne-ai învăţat în uliţele noastre.

27 Şi * el va zice: Vă spun: Nu vă ştiu de unde sunteţi; depărtaţi-vă ** dela mine voi toţi lucrători ai nedreptăţii. * Mat. 7. 23; 25. 41. Vers. 25. ** Ps. 6.8. Mat. 25. 41.

28 Acolo va * fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor, când ** veţi vedea pe Avraam şi pe Isaac şi pe Iacov şi pe toţi proorocii în împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi scoşi afară.
* Mat. 8. 12; 13. 42; 24. 51. ** Mat. 8. 11.

29 Şi vor veni dela răsărit şi dela apus şi dela miazănoapte şi dela miazăzi şi vor sta la masă în împărăţia lui Dumnezeu.

30 Şi iată * sunt de cei din urmă cari vor fi cei dintâi şi sunt de cei dintâi cari vor fi cei din urmă.
* Mat. 19. 30; 20. 16. Marc. 10. 31.

Nelegiuirile şi pedeapsa Ierusalimului.

31 In acelaş ceas nişte Farisei s'au apropiat zicându-i: Ieşi şi pleacă de aici pentrucă Irod voieşte să te omoare.

32 Şi el le-a zis: Duceţi-vă şi spuneţi vulpii acesteia: Iată eu scot afară draci şi săvârşesc tămăduiri astăzi şi mâne şi a treia zi * sfârşesc. * Evr. 2. 10.

33 Insă trebue ca să călătoresc astăzi şi mâne şi în *ziua* cea următoare pentrucă nu se poate să piară un prooroc afară din Ierusalim.

34 Ierusalime, * Ierusalime, care omori pe prooroci şi ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine! De câte ori am voit să adun pe copiii tăi după cum îşi adună pasărea puii sub aripi şi n'aţi voit. * Mat. 23. 37.

35 Iată vi * se lasă casa pustie. Şi vă spun: Nu mă veţi vedea până când veţi zice: Binecuvântat ** *este* celce vine în numele Domnului. * Lev. 26. 31, 32. Ps. 69. 25. Isa. 1. 7. Dan. 9. 27. Mic. 3. 12. ** Ps. 118. 26. Mat. 21. 9. Marc. 11. 10. Cap. 19. 38. Ioan 12. 13.

Vindecarea unui bolnav de dropică.

14 Şi a fost *aşa:* când a intrat în casa unuia dintre mai marii Fariseilor într'un Sabat, ca să mănânce pâne, ei îl pândiau.

2 Şi iată, un om bolnav de dropică era înaintea lui.

3 Şi Isus răspunzând a vorbit către învăţătorii de lege şi Farisei, zicând: * Se cuvine oare în Sabat a tămădui sau nu? * Mat. 12. 10.

4 Iar ei au tăcut. Şi l-a apucat şi l-a tămăduit şi i-a dat drumul.

5 Şi le-a zis: Al * cărui măgar sau bou dintre voi va cădea în puţ şi nu-l va trage în sus îndată în ziua Sabatului?
* Exod. 23. 5. Deut. 22. 4. Cap. 13. 15.

6 Şi n'au fost în stare să răspundă la acestea.

Despre smerenie la ospeţe.

7 Şi a spus o pildă către cei chemaţi, dupăce a luat seama cum îşi alegeau cele dintâi locuri. Şi le-a zis:

8 Când vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te aşeza la masă în cel dintâi loc, ca nu cumva altul mai de cinste decât tine să fie chemat de el

9 şi celce te-a chemat pe tine şi pe el să vină să-ţi zică: Dă acestuia locul. Şi atunci vei începe cu ruşine să iei cel din urmă loc.

10 Ci * când vei fi chemat, du-te şi aşează-te în cel din urmă loc ca, dacă va veni celce te-a chemat să-ţi zică: Prietene, mută-te mai în sus. Atunci vei avea slavă înaintea tuturor celorce stau cu tine la masă.
* Prov. 25. 6, 7.

11 Pentrucă * oricine se înalţă pe sine va fi smerit; şi cine se smereşte pe sine va fi înălţat. * Iov 22. 29. Ps. 18. 27. Prov. 29. 23. Mat. 23. 12. Cap. 18. 14. Iac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5.

Despre binefacere.

12 Şi zicea şi celuice-l chemase: Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe fraţii tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogaţi, ca nu cumva şi ei să te cheme iar şi să ai răsplată.

13 Ci când faci ospăţ, chiamă pe săraci, * pe schilozi, pe şchiopi, pe orbi.
* Neem. 8. 10, 12.

14 Și ferice vei fi pen-
trucă ei n'au *cu ce* să-ți
răsplătească: căci ți se va
răsplăti la învierea drep-
ților.

Pilda celor poftiți la cină.

15 Și când a auzit a-
cestea unul dintre ceice șe-
deau împreună cu el la
masă, i-a zis: Ferice * este
celce va mânca pâne în
împărăția lui Dumnezeu.
* Apoc. 19. 9.
16 Iar * el i-a zis: Un om
a făcut o cină mare și a
chemat pe mulți. * Mat. 22. 2.
17 Și a * trimis pe robul
său la ceasul cinei să zică
celor chemați: Veniți, căci
acum *toate* sunt gata.
* Prov. 9. 2, 5.
18 Și unul după altul
au început toți să ceară
iertare. Cel dintâi i-a zis:
Am cumpărat o țarină și
am trebuință să mă duc
s'o văd; te rog, iartă-mă.
19 Și altul a zis: Am
cumpărat cinci părechi de
boi și mă duc să-i încerc;
te rog, iartă-mă.
20 Și altul a zis: M'am
însurat și deaceea nu pot
veni.
21 Și robul a venit și a
vestit domnului său ace-
stea. Atunci stăpânul ca-
sei s'a mâniat și a zis ro-
bului său: Ieși îndată în
ulițele și cărările cetății și
adu aici pe săraci și schi-
lozi și orbi și șchiopi.
22 Și robul a zis:
Doamne, s'a făcut ce ai po-
runcit și mai este loc.
23 Și domnul a zis către
rob: Ieși la drumuri și la
garduri și silește-i să intre
ca să-mi fie plină casa.
24 Căci vă spun că nici-
unul * din acei bărbați cari
au fost chemați, nu va
gusta din cina mea.
* Mat. 21. 43; 22. 8. Fapt. 13. 46.

Cum să fie ucenicul lui Isus.

25 Și gloate multe mer-
geau împreună cu el; și
s'a întors și le-a zis:
26 Dacă * vine cineva la
mine și ** nu urăște pe ta-
tăl său și pe mamă și pe
nevastă și pe copii și pe
frați și pe surori și † chiar
și sufletul său însuș, nu
poate fi ucenic al meu.
* Deut. 13. 6; 33. 9. Mat. 10. 37. ** Rom.
9. 13. † Apoc. 12. 11.
27 Oricine * nu-și poartă
crucea sa însuș și vine
după mine, nu poate să
fie ucenic al meu. * Mat. 16. 24.
Marc. 8. 34. Cap. 9. 23. 2 Tim. 3. 12.
28 Căci cine * dintre voi
voind să zidească un turn
nu stă întâi și socotește
cheltuiala dacă are pentru
isprăvire? * Prov. 24. 27.
29 Ca nu cumva după
ce a pus o temelie și nu
este în stare să sfârșească,
toți privitorii să înceapă
a-l lua în râs,
30 zicând: Omul acesta
a început să zidească și n'a
fost în stare să sfârșească.
31 Sau care împărat,
dacă merge să se bată în
războiu cu alt împărat, nu
stă întâi să se sfătuiască
dacă poate să întâmpine
cu zece mii pe celce vine
împotriva lui cu douăzeci
de mii?
32 Iar dacă nu, pe când
este el încă departe, trimite
soli și se roagă pentru cele
de pace.
33 Astfel deci oricine
dintre voi care nu se la-
pădă de tot ce are, nu
poate să fie ucenic al meu.
34 Sarea deci este bună;
* dar dacă și sarea se
strică, cu ce va fi îndrep-
tată? * Mat. 5. 13. Marc. 9. 50.
35 Nu este potrivită nici
pentru pământ, nici pen-
tru gunoi: *oamenii* o a-
runcă afară. Cine are u-
rechi de auzit să audă.

Pilda cu oaia rătăcită și drahma.

15 Și toți vameșii și pă-
cătoșii se apropiau *
de el ca să-l asculte.
* Mat. 9. 10.
2 Și Fariseii și cărturarii
cârtiau zicând: Omul a-
cesta primește pe păcătoși
și * mănâncă împreună
cu ei. * Fapt. 11. 3. Gal. 2. 12.
3 Iar el le-a spus pilda
aceasta zicând:
4 Care * om dintre voi a-
vând o sută de oi și pier-
zând una din ele nu lasă
pe cele nouăzeci și nouă
în pustie și se duce după
cea ** pierdută, până când
o va găsi?
* Mat. 18. 12. ** 1 Pet. 2. 10, 25.
5 Și când a găsit-o, o
pune pe umerii săi bucu-
rându-se.
6 Și dupăce a venit în
casă, cheamă pe prietenii
și pe vecinii săi, zicându-
le: Bucurați-vă împreună
cu mine pentrucă mi-am
găsit oaia cea pierdută.
7 Vă spun că astfel * va
fi bucurie în cer pentru
un singur păcătos care se
pocăiește, mai mult decât
pentru nouăzeci și nouă de
drepți cari n'au trebuință
de pocăință. * Cap. 5. 32.
8 Sau care femeie având
zece drahme, dacă va
pierde o singură drahmă,
nu aprinde oare o candelă
și mătură casa și caută cu
grijă până când o va găsi?
9 Și dupăce a găsit-o,
cheamă pe prietenele și
vecinele sale, zicând: Bu-
curați-vă împreună cu
mine pentrucă am găsit

drahma pe care am pierdut-o.

10 Astfel, vă spun, se face bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăiește.

Pilda fiului risipitor.

11 Și a zis: Un om oarecare avea doi fii.

12 Și cel mai tânăr dintre ei a zis tatălui său: Tată, dă-mi partea de avuție ce mi se, cade. Și el le-a împărțit averea sa.

13 Și nu după multe zile, fiul mai tânăr a strâns toate și s'a dus într'o țară depărtată și acolo și-a risipit avuția, * trăind destrămat.

* Marc. 12. 44.

14 Iar dupăce a cheltuit toate, s'a făcut o foamete mare prin țara aceea și el a început să fie în lipsă.

15 Și s'a dus și s'a lipit de unul din cetățenii țării aceleia și el l-a trimes la ogoarele sale să pască porcii.

16 Și doria să-și umple pântecele din roșcovele pe cari le mâncau porcii și nimeni nu i *le* da.

17 Dar când și-a venit în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu au prisos de pâne iar eu pier aici de foame!

18 Mă voiu scula și voiu merge la tatăl meu și-i voiu zice: Tată, am păcătuit împotriva cerului și înaintea ta.

19 Nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău: fă-mă ca pe unul din argații tăi.

20 Și s'a sculat și a venit la tatăl său. Și când era el încă * departe, l-a văzut tatăl său și i s'a făcut milă și a alergat și a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat mult.

* Fapt. 2. 39. Efes. 2. 13, 17.

21 Și fiul i-a zis: Tată, am păcătuit împotriva cerului și * înaintea ta: nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău.

* Ps. 51. 4.

22 Și tatăl a zis către robii săi: Aduceți repede veșmântul lung, cel dintâi, și îmbrăcați-l cu el și puneți-i un inel în mână și încălțăminte în picioare.

23 Și aduceți vițelul cel îngrășat și înjunghiați-l, și să mâncăm și să ne veselim:

24 pentrucă * acest fiu al meu era mort și a înviat, era pierdut și s'a aflat. Și au început să se veselească.

*Vers. 32. Efes. 2. 1; 5. 14. Apoc. 3. 1.

25 Iar fiul său mai mare era la câmp; și când a venit, s'a apropiat de casă și a auzit muzică și jocuri.

26 Și a chemat la sine pe una din slugi și a întrebat ce să fie acestea.

27 Și el i-a zis: Fratele tău a venit și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentrucă l-a primit sănătos și bine.

28 Dar el s'a mâniat și nu voia să intre; și tatăl său a ieșit și-l ruga.

29 Iar el a răspuns și a zis tatălui său: Iată, de atâția ani îți robesc și niciodată n'am călcat o poruncă a ta: și *totuș* mie niciodată nu mi-ai dat un iezișor ca să mă veselesc cu prietenii mei.

30 Iar când a venit acest fiu al tău care ți-a mâncat averea cu curvele, ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat.

31 Și el i-a zis: Copile, tu întotdeauna ești cu mine și toate ale mele sunt ale tale.

32 Dar trebuia să ne veselim și să ne bucurăm pentrucă * fratele tău acesta era mort și a înviat, era pierdut și s'a aflat.

* Vers. 24.

Pilda economului necredincios.

16 Și zicea și către ucenici: Era un om bogat care avea un econom; și acesta a fost învinuit la el că-i risipia averea.

2 Și l-a chemat și i-a zis: Ce este aceasta ce aud despre tine? Dă socoteală de economia ta căci nu mai poți fi econom.

3 Iar economul a zis în sine: Ce am să fac pentrucă domnul meu îmi ia economia? Să sap nu sânt în stare; să cerșesc îmi este rușine.

4 Știu ce voiu face, ca atunci când voiu fi dat afară din economie să mă primească în casele lor.

5 Și a chemat la sine, câte unul, pe fiecare din datornicii domnului său și a zis celui dintâi: Cât ești dator domnului meu?

6 Și el a zis: O sută de măsuri de untdelemn. Iar el i-a zis: Primește-ți înscrisul și șezi și scrie degrab cincizeci.

7 Apoi a zis celuilalt: Dar tu cât ești dator? Și el a zis: O sută de măsuri de grâu. Iar el i-a zis: Primește-ți înscrisul și scrie optzeci.

8 Și domnul său a lăudat pe economul nedreptății, fiindcă făcuse cu minte; pentrucă fiii veacului acestuia sunt mai cu minte față de neamul lor însuș, decât fiii * luminii.

* Ioan 12. 36. Efes. 5. 8. 1 Tes. 5. 5.

9 Și eu vă spun: Face-

ţi-vă * prieteni din Mamona nedreptăţii; ca atunci când va înceta el, ci să vă primească în corturile vecinice. * Dan. 4. 27. Mat. 6. 19; 19. 21. Cap. 11. 41. 1 Tim. 6. 17, 18, 19.

10 Cel * ce este credincios în foarte puţin este credincios şi în mult: şi cel ce este nedrept în foarte puţin, este nedrept şi în mult. * Mat. 25. 21. Cap. 19. 17.

11 Dacă deci n'aţi fost necredincioşi în Mamona nedreptăţii, cine vă va încredinţa adevăratele *bogăţii?*

12 Şi dacă n'aţi fost credincioşi în ceeace este al altuia, cine vă va da ce este al vostru?

13 * Nicio slugă de casă nu poate sluji la doi domni; căci sau va urî pe unul şi va iubi pe celălalt sau se va ţinea de unul şi va dispreţui pe celălalt. Nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui Mamona. * Mat. 6. 24.

Mustrări făcute Fariseilor.

14 Şi Fariseii cari * erau iubitori de argint auziau toate acestea şi-l luau în bătaie de joc. * Mat. 23. 14.

15 Şi le-a zis: Voi sunteţi ceice vă * îndreptăţiţi pe voi înşivă înaintea oamenilor, dar Dumnezeu ** vă cunoaşte inimile: pentrucă ce † este înălţat între oameni este o urîciune înaintea lui Dumnezeu. *Cap. 10. 29. **Ps. 7. 9. † 1 Sam. 16. 7.

16 Legea * şi proorocii au fost pânăla Ioan; de atunci Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu se vesteşte şi fiecare pătrunde în ea prin silă. * Mat. 4. 17; 11. 12, 13. Cap. 7. 29.

17 Dar mai lesne este * să treacă cerul şi pământul decât să cadă o singură frântură de slovă din lege. * Ps. 102. 26, 27. Isa. 40. 8; 51. 6. Mat. 5. 18. 1 Pet. 1. 25.

18 Oricine * îşi lasă nevasta şi se însoară cu alta preacurveşte şi cine se însoară cu cea lăsată de bărbat preacurveşte. * Mat. 5. 32; 19. 9. Marc. 10. 11. 1 Cor. 7. 10. 11.

Pilda bogatului şi Lazăr.

19 Şi era un om bogat şi se îmbrăca în purpură şi în subţire, veselindu-se strălucit în fiecare zi.

20 Şi un sărac cu numele Lazăr fusese aruncat la poarta lui, plin de bube.

21 Şi doria să se sature din celece cădeau dela masa bogatului. Ci şi cânii veniau şi-i lingeau bubele.

22 Şi a fost *aşa:* săracul a murit şi a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam; şi a murit şi bogatul şi a fost înmormântat.

23 Şi în Hades şi-a ridicat ochii, fiind în chinuri, şi vede dedeparte pe Avraam şi pe Lazăr în sânul lui.

24 Şi a strigat şi a zis: Tată Avraame, fie-ţi milă de mine şi trimite pe Lazăr ca să-şi întingă vârful degetului în apă şi să-mi răcorească * limba, fiindcă sânt ** în dureri în văpaia aceasta. * Zah. 14. 12. ** Isa. 66. 24. Marc. 9. 44, etc.

25 Iar Avraam a zis: Copile, adu-ţi * aminte că ţi-ai primit cele bune în viaţa ta şi Lazăr deasemenea cele rele, iar acum el este mângâiat aici iar tu eşti în dureri. * Iov 21. 13. Cap. 6. 24.

26 Şi pe lângă toate acestea, între noi şi voi este statornicită o prăpastie mare pentruca ceice voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să nu treacă la noi.

27 Şi a zis: Te rog deci, tată, să-l trimiţi în casa tatălui meu.

28 Căci am cinci fraţi, pentruca să le mărturisească să nu vină şi ei în acest loc de chin.

29 Dar Avraam zice: Au * pe Moise şi pe prooroci: să asculte de ei. * Isa. 8. 20; 34. 16. Ioan 5. 39, 45. Fapt. 15. 21; 17. 11.

30 Iar el a zis: Nu, tată Avraame, ci dacă se va duce la ei cineva dintre cei morţi, se vor pocăi.

31 Iar el i-a zis: Dacă n'ascultă de Moise şi de prooroci, nu vor fi induplecaţi nici * dacă se va scula cineva dintre cei morţi. * Ioan 12. 10, 11.

Prilejurile de păcătuire.

17 Şi a zis către ucenicii săi: Este * peste puţinţă ca să nu vină prilejuri de poticnire, dar vai de acela prin care vin! *Mat. 18. 6, 7. Marc. 9. 42. 1 Cor. 11. 19.

2 Este folositor pentru el dacă i se pune o piatră de moară împrejurul gâtului său şi este repezit în mare, decât să facă pe unul din aceşti micuţi să se poticnească.

3 Luaţi aminte la voi înşivă. Dacă * va păcătui fratele tău, ceartă-l; ** şi dacă se va pocăi, iartă-l. * Mat. 18. 15, 21. ** Lev. 19. 17. Prov. 17. 10. Iac. 5. 19.

4 Şi dacă de şapte ori pe zi va păcătui faţă de tine şi de şapte ori se va întoarce la tine, zicând: Mă pocăiesc! — să-l ierţi.

5 Şi apostolii au zis Domnului: Măreşte-ne credinţa.

6 Şi * Domnul a zis: Dacă aţi avea credinţă ca un grăunte de muştar, aţi zice

acestui dud: Desrădăcinea-
ză-te și sădește-te în mare!
și v'ar asculta.
*Mat. 17. 20; 21. 21. Marc. 9. 23; 11.23.

Robi netrebnici.

7 Dar cine este acela
dintre voi, care având un
rob arând sau păscând oile
îi va zice, când va veni din
câmp: Treci îndată și șezi
la masă?
8 Ci oare nu-i va zice
mai degrabă: Gătește * să
cinez eu și încinge-te și
slujește-mi până să mă-
nânc și să beau și după
aceea mănâncă și bea tu?
* Cap. 12. 37.
9 Nu cumva este înda-
torat el robului pentrucă a
făcut celece i s'a poruncit?
10 Astfel și voi, când
veți face toate cele porun-
cite vouă, ziceți: Suntem
robi * nefolositori; am fă-
cut celece eram datori să
facem.
* Iov 22. 3; 35. 7. Ps. 16. 2. Mat. 25. 30.
Rom. 3.12;11.35. 1 Cor.9.16,17. Film.11.

Cei zece leproși.

11 Și a fost *așa:* pe când
mergeau * la Ierusalim, el
trecea prin mijlocul Sama-
riei și Galileei.
* Luc. 9. 51, 52. Ioan 4. 4.
12 Și când a intrat în-
tr'un sat, l-au întâmpinat
zece bărbați leproși cari*au
stătut dedeparte. * Lev. 13. 46.
13 Și ei au ridicat glasul
zicând: Isuse, Stăpâne,
fie-ți milă de noi.
14 Și când i-a văzut, le-a
zis: Duceți-vă * și arătați-vă
preoților. Și a fost *așa:* pe
când mergeau ei, au fost
curățiți.
*Lev. 13. 2; 14. 2. Mat. 8. 4. Cap. 5. 14.
15 Iar unul dintre ei
când a văzut că a fost vin-
decat, s'a întors înapoi slă-
vind cu glas mare pe Dum-
nezeu.
16 Și a căzut pe fața sa
la picioarele lui, mulțumin-
du-i. Și el era un Samari-
tean.
17 Și Isus a răspuns și
a zis: Oare n'au fost cu-
rățiți cei zece? Iar cei nouă
unde sunt?
18 Nu s'au găsit alții să
se întoarcă să dea slavă
lui Dumnezeu decât acesta
de alt neam?
19 Și * i-a zis: Scoală-te
și du-te; credința ta te-a
mântuit. * Mat. 9. 22. Marc. 5. 34;
10. 52. Cap. 7. 50; 8. 48; 18. 42.

Venirea împărăției lui Dumnezeu.

20 Și fiind întrebat de
Farisei, când vine împă-
răția lui Dumnezeu, le-a
răspuns și a zis: Împără-
ția lui Dumnezeu nu vine
pe văzute.
21 Nici nu * vor zice: Iată
este aici. Sau: Colo. Căci

iată, împărăția ** lui Dum-
nezeu este înlăuntrul vo-
stru. * Vers. 23. ** Rom. 14. 17.

Venirea Fiului omului.

22 Și a zis către ucenici:
Vor * veni zile când veți
dori să vedeți una dintre
zilele Fiului omului și nu
veți vedea. * Mat. 9. 15. Ioan 17. 12.
23 Și vă * vor zice: Iată,
colo! Iată aici! Nu vă du-
ceți nici nu-i urmați.
*Mat. 24. 23. Marc. 13. 21. Cap. 21. 8.
24 Căci*ca fulgerul, când
fulgeră dintr'o parte de sub
cer și luminează pânăla
cealaltă parte de sub cer,
așa va fi Fiul omului în
ziua lui. * Mat. 24. 27.
25 Dar * întâi trebue ca
el să sufere multe și să fie
lepădat de neamul acesta.
* Marc. 8. 31; 9. 31; 10. 33. Cap. 9. 22.
26 Și cum * a fost în zi-
lele lui Noe chiar așa va
fi și în zilele Fiului o-
mului: * Fac. 7. Mat. 24. 37.
27 mâncau, beau, se în-
surau, se măritau, până în
ziua când a intrat Noe în
corabie și a venit potopul
și i-a pierdut pe toți.
28 Tot așa, cum * a fost
în zilele lui Lot: mâncau,
beau, cumpărau, vindeau,
sădeau, zideau; * Fac. 19.
29 dar * în ziua când a
ieșit Lot din Sodoma, ploua
foc și pucioasă din cer și i-a
pierdut pe toți; * Fac. 19. 16, 24.
30 în acelaș chip va fi în
ziua când se * descopere
Fiul omului. * 2 Tes. 1. 7.
31 In ziua aceea, cine *
va fi pe înveliș, și sculele
lui în casă, să nu se po-
goare să le ia și cine este
la câmp deasemenea să nu
se întoarcă îndărăt.
* Mat. 24. 17. Marc. 13. 15.
32 Aduceți-vă * aminte de
nevasta lui Lot. * Fac. 19. 26.
33 Cine * va căuta să-și
câștige sufletul, îl va
pierde; și cine îl va pierde,
îl va păstra în viață.
* Mat. 10. 39; 16. 25. Marc. 8. 35. Cap.
9. 24. Ioan 12. 25.
34 Vă spun: * In noaptea
aceea vor fi doi pe un sin-
gur pat; unul va fi luat și
celălalt va fi lăsat.
* Mat. 24. 40, 41. 1 Tes. 4. 17.
35 Vor fi două râșnind
împreună; una va fi luată
iar cealaltă va fi lăsată.
36 Vor fi doi în câmp;
unul va fi luat și celălalt
va fi lăsat.
37 Și ei răspunzând îi
zic: Unde, Doamne? Iar el
le-a zis: Unde * este trupul,
acolo vor fi adunați și vul-
turii. * Iov 39. 30. Mat. 24. 28.

Pilda judecătorului nedrept.

18 Și le-a spus o pildă
că trebue să se roage *
totdeauna și să nu obo-
sească. * Cap. 11. 5; 21. 36. Rom. 12.
12. Efes. 6. 18. Col. 4. 2. 1 Tes. 5. 17.

2 zicând: Era un jude-
cător într'o cetate, care nu
se temea de Dumnezeu și
nu se sfia de om.
3 Și era o văduvă în
cetatea aceea; și ea venia
la el zicând: Răsbună-mă
de protivnicul meu.
4 Și el n'a voit câtăva
vreme iar după aceea a
zis în sine însuș: Chiar
dacă nu mă tem de Dum-
nezeu nici nu mă sfiesc
de om,
5 totuș, pentrucă * vă-
duva aceasta mă necăjește,
o voiu răsbuna, ca nu
cumva în cele din urmă
să vină să mă rănească.
* Cap. 11. 8.

6 Și Domnul a zis: Auziți
ce zice judecătorul nedrep-
tății!
7 Iar Dumnezeu * nu va
răsbuna oare pe aleșii săi,
cari strigă către el zi și
noapte, și rabdă îndelung
pentru ei? * Apoc. 6. 10.
8 Eu vă spun că * le va
face răsbunare în grabă.
Insă când va veni Fiul o-
mului, va găsi el oare cre-
dință pe pământ?
* Evr. 10. 37. 2 Pet. 3. 8, 9.

Pilda vameșului și a Fariseului.

9 Și a spus și pilda a-
ceasta către unii cari * erau
încredințați despre ei în-
șiși că sunt drepți și dis-
prețuiau pe ceilalți.
* Cap. 10. 29; 16. 15.
10 Doi oameni s'au suit
în templu ca să se roage,
unul Fariseu și celălalt va-
meș.
11 Fariseul sta * și se
ruga astfel față de sine:
Dumnezeule, ** îți mulțu-
mesc că nu sunt ca cei-
lalți oameni, răpitori, ne-
drepți, preacurvari sau și
ca acest vameș. * Ps. 135. 2.
** Isa. 1. 15; 58. 2. Apoc. 3. 17.
12 Postesc de două ori
pe săptămână, dau zeciu-
ială din toate câte dobân-
desc.
13 Iar vameșul stând de
departe, nu voia să ridice
nici ochii spre cer, ci-și
bătea p i e p t u l, zicând:
Dumnezeule, fii milostiv
mie păcătosul.
14 Vă spun: Acesta s'a
pogorît îndreptățit la casa
sa mai degrabă decât ce-
lălalt. Căci * oricine care se
înalță pe sine va fi smerit
iar cine se smerește pe
sine va fi înălțat.
* Iov 22. 29. Mat. 23. 12. Cap. 14. 11.
Iac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5, 6.

Copilașii.

15 Și-i * aduceau și copi-
lași ca să-i atingă. Iar când
au văzut ucenicii, îi certau.
* Mat. 19. 13. Marc. 10. 13.
16 Iar Isus i-a chemat la
sine zicând: Lăsați copila-
șii să vină la mine și nu-i
opriți căci împărăția lui
Dumnezeu este a * unora ca
aceștia. * 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.
17 Adevărat * vă spun,
oricine nu va primi împă-
răția lui Dumnezeu ca un
copilaș, nu va intra în ea.
* Marc. 10. 15.

Tânărul bogat.

18 Și un * mai mare l-a
întrebat zicând: Bunule
Invățător, ce să fac ca să
moștenesc viața vecinică?
* Mat. 19. 16. Marc. 10. 17.
19 Iar Isus i-a zis: Pen-
truce-mi zici bun? Nimeni
nu este bun decât unul sin-
gur, Dumnezeu.
20 Știi poruncile: * Nu
preacurvi, nu omorî, nu
fura, nu mărturisi minci-
nos, cinstește ** pe tatăl tău
și pe mama ta.
* Exod. 20. 12. 16. Deut. 5. 16, 20. Rom.
13. 9. ** Efes. 6. 2. Col. 3. 20.
21 Iar el a zis: Acestea
toate le-am păzit din ti-
nerețǎ.
22 Iar când a auzit Isus,
i-a zis: Una îți lipsește:
vinde * tot ce ai și împarte
la săraci și vei avea co-
moară în ceruri și vino,
urmează-mă.
* Mat. 6. 19, 20; 19. 21. 1 Tim. 6. 19.
23 Dar când a auzit el
acestea, s'a întristat tare
căci era foarte bogat.

24 Și când l-a văzut Isus,
a zis: Cât * de greu vor
intra ceice au avuții în îm-
părăția lui Dumnezeu!
*Prov. 11. 28. Mat. 19. 23. Marc. 10. 23.
25 Căci mai lesne este
ca o cămilă să intre prin-
tr'o ureche de ac decât un
bogat să intre în împărăția
lui Dumnezeu.
26 Iar ceice au auzit au
zis: Și cine poate fi mân-
tuit?
27 Iar el a zis: Cele *
cu neputință la oameni
sunt cu putință la Dum-
nezeu. * Ier. 32. 17.
28 Și * Petru a zis: Iată,
noi am lăsat ale noastre
și te-am urmat pe tine.
* Mat. 19. 27. Zah. 8. 6. Mat. 19. 26.
Cap. 1. 37.
29 Iar el le-a zis: Ade-
vărat vă spun că nu este
nimeni * care să fi lăsat
casă sau nevastă sau frați
sau părinți sau copii, pen-
tru împărăția lui Dumne-
zeu * Deut. 33. 9.
30 care să * nu ia înmul-
țit în vremea aceasta și în
veacul viitor viața vecinică.
* Iov 42. 10.

Isus vestește moartea și învierea sa.

31 Iar * dupăce a luat la
sine pe cei doisprezece, a
zis către ei: Iată, ne suim
la Ierusalim și se vor îm-
plini toate cele ** scrise

prin prooroci pentru Fiul
omului. * Mat. 16. 21; 17. 22; 10.17.
Marc.10.32. ** Ps. 22. Isa. 53.
32 Căci va * fi dat Nea-
murilor și va fi luat în
râs și va fi înfruntat ru-
șinos și va fi scuipat.
* Mat. 27. 2. Cap. 23. 1. Ioan 18. 28.
Fapt. 3. 13.
33 Și-l vor biciui și îl vor
omorî dar a treia zi va
învia.
34 Și ei * n'au înțeles ni-
mic din acestea și graiul
acesta era ascuns de ei și
nu pricepeau cele zise.
* Marc. 9. 32. Cap. 2. 50; 9. 45. Ioan 10.
6; 12. 16.

Vindecarea unui orb la Ierihon.

35 Și a fost *așa:* * când
s'a apropiat el spre Ieri-
hon, un orb ședea lângă
cale cerșind.
* Mat. 20. 29. Marc. 10. 46.
36 Și când a auzit gloată
trecând, a întrebat ce să
fie aceasta.
37 Și i-au spus că trece
Isus din Nazaret.
38 Și el a strigat zicând:
Isuse, Fiu al lui David,
fie-ți milă de mine.
39 Și ceice mergeau îna-
inte îl certau ca să tacă.
Iar el și mai tare striga:
Fiu al lui David, fie-ți milă
de mine.
40 Iar Isus a stătut și a
poruncit să fie adus la el.
Iar când s'a apropiat l-a
întrebat:
41 Ce voiești să-ți fac?
Iar el a zis: Doamne, să-mi
capăt vederea.
42 Și Isus i-a zis: Capă-
tă-ți vederea; credința * ta
te-a mântuit. * Cap. 17. 19.
43 Și îndată și-a căpătat
vederea și-l urma * slăvind
pe Dumnezeu. Și tot popo-
rul când a văzut aceasta,
a dat laudă lui Dumnezeu.
* Cap. 5. 26. Fapt. 4. 21; 11. 18.

Zacheu.

19 Și a intrat și trecea
prin Ierihon.
2 Și iată un bărbat nu-
mit cu numele Zacheu. Și
el era un mai mare peste
vameși și era bogat.
3 Și căuta să vadă pe
Isus cine este și nu putea
de gloată, pentrucă era mic
de statură.
4 Și a alergat înainte și
s'a suit într'un sicomor, ca
să-l vadă pentrucă pe a-
colo avea să treacă.
5 Și Isus când a venit
la locul acela, s'a uitat în
sus și i-a zis: Zachee, gră-
bește-te să te pogori, căci
astăzi trebue să rămân în
casa ta.
6 Și s'a grăbit și s'a po-
gorît și l-a primit cu bu-
curie.
7 Și când au văzut acea-

sta, toți cârtiau între ei,
zicând: A * intrat să popo-
sească la un om păcătos.
* Mat. 9. 11. Cap. 5. 30.
8 Iar Zacheu a stătut
și a zis către Domnul: Iată
jumătate din averea mea,
Doamne, o dau săracilor;
și dacă am năpăstuit * pe
vreunul cu ceva, dau îna-
poi ** împătrit.
* Cap. 3. 14. ** Exod. 22. 1. 1 Sam. 12.
3. 2 Sam. 12. 6.
9 Iar Isus i-a zis: Astăzi
s'a făcut mântuire casei a-
cesteia, deoarece și * el este
un fiu ** al lui Avraam.
* Rom. 4. 11. 12. 16. Gal. 3. 7. ** Cap.
13. 16.
10 Căci * Fiul omului a
venit să caute și să mân-
tuiască ce era pierdut.
* Mat. 18. 11. Mat. 10. 6; 15. 24.

Pilda minelor.

11 Și pe când auziau ei
acestea, el a adăugat și a
spus o pildă pentrucă era
aproape de Ierusalim și
lor * li se părea că împă-
răția lui Dumnezeu are să
se arate îndată. * Fapt. 1. 6.
12 Deci * a zis: Un om
de neam bun s'a dus într'o
țară depărtată ca să-și ia
o împărăție și să se în-
toarcă. * Mat. 25. 14. Marc. 13. 34.
13 Și a chemat zece robi
ai săi, le-a dat zece mine
și a zis către ei: Faceți
negustorie cu *ele* până
când vin.
14 Iar * cetățenii săi îl
urau și au trimis o solie
după el zicând: Nu voim
ca acesta să împărățească
peste noi. * Ioan 1. 11.
15 Și a fost *așa:* când a
venit îndărăt, dupăce luase
împărăția, a zis să i se
cheme robii aceștia cărora
le-a dat argintul, pentruca
să știe cine ce negustorie
a făcut.
16 Și cel dintâi a venit
zicând: Doamne, mina ta
a adus câștig zece mine.
17 Și el i-a zis: Prea
bine, rob bun, pentrucă
te-ai arătat credincios * în
foarte puțin, fii stăpânitor
peste zece cetăți.
* Mat. 25. 21. Cap. 16. 10.
18 Și al doilea a venit
zicând: Mina ta, Doamne,
a făcut cinci mine.
19 Iar el a zis și aces-
tuia: Fii și tu peste cinci
cetăți.
20 Și celălalt a venit zi-
când: Doamne, iată mina
ta, pe care o aveam pusă
la o parte într'un ștergar:
21 căci * mă temeam de
tine pentrucă ești om as-
pru, iei ce n'ai pus și se-
ceri ce n'ai sămănat.
* Mat. 25. 24.
22 El îi zice: Din * gura
ta te voiu judeca, rob rău.
Știai ** că eu sânt om as-

pru, iau ce n'am pus și secer ce n'am sămănat.
* 2 Sam. 1. 16. Iov 15. 6. Mat. 12. 37. ** Mat. 25. 26.

23 Și pentruce n'ai dat argintul meu la masa (schimbătorilor)? Și eu venind l-aș fi cerut cu dobândă.

24 Și a zis celorce stăteau de față: Luați-i mina și dați-o celuice are zece mine.

25 Și i-au zis: Doamne, are zece mine.

26 Vă spun că * oricui care are, se va da; iar celce n'are, i se va lua și ce are. * Mat. 13. 12; 25. 29. Marc. 4. 25. Cap. 8. 18.

27 Insă pe vrăjmașii aceia ai mei cari n'au voit ca eu să împărățesc peste ei, aduceți-i aici și înjunghiați-i înaintea mea.

28 Și dupăce a zis acestea, mergea * înainte suindu-se la Ierusalim.
* Marc. 10. 32.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

29 Și a fost *așa:* când * s'a apropiat de Betfaghe și de Betania, spre muntele numit al Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenicii săi, zicând: * Mat. 21. Marc. 11. 1.

30 Mergeți în satul care este înainte, în care când veți intra, veți afla un măgăruș legat pe care nimeni dintre oameni n'a șezut vreodată și deslegați-l și aduceți-l.

31 Și dacă v'ar întreba cineva: Pentruce îl deslegați? Veți spune așa: Domnul are trebuință de el.

32 Și trimișii s'au dus și au aflat cum le zisese.

33 Iar pe când deslegau ei măgărușul, stăpânii lui le-au zis: Ce deslegați măgărușul?

34 Iar ei au zis: Domnul are trebuință de el.

35 Și l-au adus la Isus. Și * și-au aruncat veșmintele pe măgăruș și au suit deasupra pe Isus.
* 2 Reg. 9. 13. Mat. 21. 7. Marc. 11. 7. Ioan 12. 14.

36 Iar pe când * mergea el, își așterneau veșmintele pe cale. * Mat. 21. 8.

37 Iar pe când se apropia acum de coborâșul muntelui Măslinilor, toată mulțimea ucenicilor a început să se bucure și să laude cu glas mare pe Dumnezeu pentru toate puterile pe cari le văzuseră,

38 zicând: Binecuvântat * fie împăratul care vine în numele Domnului: pace ** în cer și slavă în cele prea înalte. * Ps. 118. 26. Cap. 13. 35. ** Cap. 2.14. Efes. 2. 14.

39 Și oarecari dintre Fariseii din gloată au zis către el: Invățătorule, ceartă-ți ucenicii.

40 Și el a răspuns și a zis: Vă spun că dacă vor tăcea aceștia, pietrele * vor striga. * Hab. 2. 11.

Isus plânge pentru cetate.

41 Și când era aproape, a văzut cetatea și a * plâns de ea, * Ioan 11. 35.

42 zicând: Dacă ai fi cunoscut și tu în această zi cele pentru pace! Dar acum s'au ascuns de ochii tăi.

43 Pentrucă vor veni zile peste tine și vrăjmașii tăi vor face întăriri * împrejurul tău și te vor împresura și te vor strâmtora de toate părțile.
* Isa. 29. 3, 4. Ier. 6. 3, 6. Cap. 21. 20.

44 Și te * vor surpa de tot pe tine și pe copiii tăi în tine și nu ** vor lăsa în tine piatră pe piatră; pentrucă † n'ai cunoscut vremea nemerită a cercetării tale. * 1 Reg. 9. 7, 8. Mic. 3. 12. ** Mat. 24. 2. Marc. 13. 2. Cap. 21. 6. † Dan. 9. 24. Cap. 1. 68, 78. 1 Pet. 2. 12.

Izgonirea vânzătorilor din Templu.

45 Și * când a intrat în templu, a început să scoată afară pe ceice vindeau
* Mat. 21. 12. Marc. 11. 11, 15. Ioan 2. 14, 15.

46 zicându-le: Este scris: * Și casa mea va fi o casă de rugăciune! iar voi ** ați făcut-o peșteră de tâlhari.
* Isa. 56. 7. ** Ier. 7. 11.

47 Și-i învăța în fiecare zi în templu. Iar mai marii * preoților și cărturarii și cei dintâi ai poporului căutau să-l piardă.
* Marc. 11. 18. Ioan 7. 19; 8. 37.

48 Și nu găsiau ce să-i facă; căci tot poporul se ținea de el ascultând.

Puterea lui Isus.

20 Și a fost *așa:* într'una * din zile pe când învăța el poporul în templu și vestia Evanghelia, au venit peste el mai marii preoților și cărturarii cu bătrânii. * Mat. 21. 23.

2 Și au vorbit zicând către el: Spune-ne: Cu * ce putere faci acestea sau cine este celce ți-a dat această putere? * Fapt. 4. 7; 7. 27.

3 Iar el a răspuns și a zis către ei: Vă voiu întreba și eu un cuvânt și spuneți-mi:

4 Botezul lui Ioan era din cer sau dela oameni?

5 Iar ei cugetau către ei înșiși, zicând: Dacă zicem: Din cer! va zice: Pentruce nu l-ați crezut?

6 Iar dacă zicem: Dela oameni! tot poporul ne va

ucide cu pietre căci * este
încredinţat că Ioan este
prooroc.
* Mat. 14. 5; 21. 26. Cap. 7. 29.
7 Şi au răspuns că nu
ştiu de unde era.
8 Şi Isus le-a zis: Nici
eu nu vă spun cu ce pu-
tere fac acestea.

Pilda vierilor.

9 Şi a început să spună
către popor această pildă:
Un * om a sădit o vie şi
a arendat-o unor vieri şi
el a plecat din ţară pen-
tru multă vreme.
* Mat. 21. 33. Marc. 12. 1.
10 Şi la vremea cuvenită
a trimis la vieri un rob ca
să-i dea din rodul viei. Iar
lucrătorii l-au bătut şi l-au
trimis înapoi fără nimic.
11 Şi a adaus a trimite
pe un alt rob; dar şi pe
acela l-au bătut şi l-au ne-
cinstit şi l-au trimis înapoi
fără nimic.
12 Şi a adaus a trimite
pe un al treilea: iar ei
l-au rănit şi pe acesta şi
l-au scos afară.
13 Şi domnul viei a zis:
Ce să fac? Voiu trimite pe
fiul meu iubit: poate se
vor sfii de el.
14 Iar vierii când l-au
văzut, chibzuiau între ei
înşişi zicând: Acesta este
moştenitorul; să-l omorîm,
ca moştenirea să fie a
noastră.
15 Şi l-au scos afară din
vie şi l-au omorît. Deci ce
le va face domnul viei?
16 Va veni şi va pierde
pe vierii aceştia şi va da
via la alţii. Iar ei când
au auzit, au zis: Să nu fie
aşa!
17 Iar el s'a uitat la ei
şi a zis: Ce este deci a-
ceasta ce este scris: Piatra
* pe care au lepădat-o zidi-
torii, aceasta a fost făcută
cap de unghiu?
* Ps. 118. 22. Mat. 21. 42.
18 Oricine va cădea pe
acea piatră va fi sfărâmat
iar * pe cel pe care va că-
dea ca îl va spulbera.
* Dan. 2. 34, 35. Mat. 21. 44.
19 Şi cărturarii şi mai
marii preoţilor au căutat
să pună mânile pe el în
acel ceas şi s'au temut de
popor căci au cunoscut că
pentru ei zisese pilda a-
ceasta.

Birul Cesarului.

20 Şi dupăce l-au * pân-
dit, au trimis oameni puşi
înadins cari se prefăceau
că sunt drepţi, pentruca
să-l prindă în cuvânt, ca
să-l dea în mâna stăpânirii
şi puterii dregătorului.
* Mat. 22. 15.
21 Şi l-au întrebat zi-
când: Invăţătorule, * ştim

că vorbeşti şi înveţi drept
şi nu cauţi la faţa cuiva,
ci cu adevărat înveţi calea
lui Dumnezeu:
* Mat. 22. 16. Marc. 12. 14.
22 Se cuvine să dăm Ce-
sarului bir sau nu?
23 Dar el le-a priceput
bine viclenia şi a zis către
ei: Pentruce mă ispitiţi?
24 Arătaţi-mi un ban. Al
cui chip şi scriere are? Şi
ei au zis: Ale Cesarului.
25 Şi le-a zis: Atunci daţi
Cesarului cele ale Cesaru-
lui şi lui Dumnezeu cele
ale lui Dumnezeu.
26 Şi n'au putut să-l
prindă în vorbă înaintea
poporului şi s'au mirat de
răspunsul lui şi au tăcut.

Despre înviere.

27 Şi au venit la el unii
* din Saduchei, cei cari **
zic că nu este înviere şi
l-au întrebat
* Mat. 22. 23. Marc. 12. 18. ** Fapt. 23. 6, 8.
28 zicând: Invăţătorule,
Moise * ne-a scris, că dacă
va muri fratele cuiva a-
având nevastă şi el va fi
fără copii, fratele său să
ia pe nevastă şi să ridice
sămânţa fratelui său.
* Deut. 25. 5.
29 Erau deci şapte fraţi.
Şi cel dintâi a luat o ne-
vastă şi a murit fără copii.
30 Şi a luat-o al doilea
31 şi al treilea. Tot aşa
şi cei şapte n'au lăsat copii
şi au murit.
32 In urmă a murit şi
femeia.
33 Deci femeia la înviere
a cărui dintre ei va fi ne-
vastă? Căci cei şapte au
avut-o de nevastă.
34 Şi Isus le-a zis: Fiii
veacului acestuia se în-
soară şi se mărită,
35 dar aceia cari vor fi
învredniciţi să aibă parte
de veacul acela şi de în-
vierea dintre cei morţi nici
nu se însoară nici nu se
mărită.
36 Căci nici nu mai pot
muri, căci sunt * ca îngerii
şi sunt fii ai lui Dumne-
zeu, fiind ** fii ai învierii.
* 1 Cor. 15. 42, 49, 52. 1 Ioan 3. 2.
** Rom. 8. 23.
37 Iar că se scoală mor-
ţii chiar Moise a * arătat *în
locul* cu privire la Rug,
când numeşte pe Domnul,
Dumnezeul lui Avraam şi
Dumnezeul lui Isaac şi
Dumnezeul lui Iacov.
* Exod. 3. 6.
38 Şi el nu este Dum-
nezeu al morţilor ci al vii-
lor: căci toţi * sunt vii pen-
tru el. * Rom. 6. 10, 11.
39 Şi unii din cărturari
au răspuns şi au zis: Invă-
ţătorule, bine ai zis.
40 Căci nici nu mai în-
drăzniau să-l întrebe nimic.

Al cui fiu este Hristosul?

41 Şi a zis către ei: Cum
* zic ei că Hristosul este
fiu al lui David?
* Mat. 22. 42. Marc. 12. 35.

42 Căci însuş David zice
în cartea Psalmilor: Dom-
nul a zis * Domnului meu:
Şezi la dreapta mea,
* Ps. 110. 1. Fapt. 2. 34.

43 până voiu pune pe
vrăjmaşii tăi aşternut al
picioarelor tale.

44 Deci David îl nu-
meşte Domn şi cum este
el fiul său?

Cărturarii mustraţi de Isus.

45 Şi * pe când asculta
tot poporul, a zis ucenici-
lor săi: * Mat. 23. 1. Marc. 12. 38.

46 Feriţi-vă* de cărturari
cari vor să umble în veş-
minte lungi şi iubesc ** îm-
brăţişările în pieţe şi cele
dintâi scaune în sinagogi
şi cele dintâi locuri la os-
peţe, * Mat. 23. 5. ** Cap. 11. 43.

47 cari * mănâncă cu de-
săvârşire casele văduvelor
şi de ochii lumii se roagă
mult: aceştia vor lua mai
multă osândă. * Mat. 23. 14.

Văduva săracă.

21 Şi a privit în sus şi a *
văzut pe bogaţi arun-
cându-şi darurile în vistie-
rie. * Mat. 12. 41.

2 Şi a văzut pe o văduvă
săracă a r u n c â n d acolo
două leptale.

3 Şi a zis: Cu adevărat
vă spun că * această vă-
duvă săracă a aruncat mai
mult decât ei toţi.
* 2 Cor. 8. 12.

4 Căci toţi aceştia au a-
runcat la daruri din ce le
prisoseşte iar ea din lipsa
ei a aruncat tot avutul ce
avea.

Nimicirea Ierusalimului şi venirea Fiului omului.

5 Şi pe când ziceau unii
*despre templu că este îm-
podobit cu pietre frumoase
şi cu daruri făgăduite, a
zis: * Mat. 24. 1. Marc. 13. 1.

6 Acestea pe cari le pri-
viţi, vor veni zile în cari
nu va * fi lăsată piatră pe
piatră care nu va fi des-
făcută. * Cap. 19. 44.

7 Şi l-au întrebat zicând:
Invăţătorule, când deci vor
fi acestea? Şi care va fi
semnul când au să fie a-
cestea?

8 Iar el a zis: Luaţi
seama * să nu fiţi amăgiţi;
căci mulţi vor veni în nu-
mele meu, zicând: Eu sânt,
Şi: Vremea cuvenită este
aproape. Nu vă duceţi
după ei. * Mat. 24. 4. Marc. 13. 5.
Efes. 5. 6. 2 Tes. 2. 3.

9 Şi când veţi auzi de
războaie şi turburări, nu
vă spăimântaţi; căci ace-
stea trebue să fie întâi dar
sfârşitul nu este îndată.

10 Apoi * le-a zis: Se va
ridica neam peste neam şi
împărăţie peste împărăţie
* Mat. 24. 7.

11 şi vor fi mari cutre-
mure de pământ şi pe a-
locuri foamete şi molime;
şi vor fi arătări îngrozi-
toare şi semne mari din cer.

12 Iar * înainte de toate
acestea îşi vor pune mâ-
nile pe voi şi vă vor pri-
goni, dându-vă la sinagogi
şi la ** închisori, fiind a-
duşi † înaintea împăraţilor
şi dregătorilor pentru ††
numele meu. * Marc. 13. 9.
Apoc. 2. 10. ** Fapt. 4. 3; 5. 18; 12. 4;
16. 24. † Fapt. 25. 23. †† 1 Pet. 2. 13.

13 Şi vi * se va întoarce
spre mărturie.
* Filip. 1. 28. 2 Tes. 1. 5.

14 Puneţi-vă deci în i-
nimi * să nu vă frământaţi
mai dinainte cum să vă
apăraţi:
* Mat. 10. 19. Marc. 13. 11. Cap. 12. 11.

15 Căci eu vă voiu da
o gură şi o înţelepciune,
căreia nu vor putea sta
împotrivă * sau răspunde
împotrivă toţi protivnicii
voştri. * Fapt. 6. 10.

16 Şi veţi * fi daţi şi de
părinţi şi de fraţi şi de
rude şi de prieteni şi vor
omorî ** dintre voi. * Mic. 7. 6.
Marc. 13. 12. ** Fapt. 7. 59; 12. 2.

17 Şi veţi * fi urîţi de
toţi pentru numele meu.
* Mat. 10. 22.

18 Şi * un păr din capul
vostru nu va pieri.
* Mat. 10. 30.

19 In răbdarea voastră
veţi dobândi sufletele voa-
stre.

Indemn la veghere.

20 Iar când * veţi vedea
Ierusalimul înconjurat de
oşti, atunci cunoaşteţi că
pustiirea lui este aproape.
* Mat. 24. 15. Marc. 13. 14.

21 Atunci cei din Iudea
să fugă în munţi şi cei
din mijlocul ei să plece
afară şi cei din câmpuri să
nu intre în el.

22 Pentrucă acestea sunt
zile de răsbunare ca să *
se împlinească toate cele
scrise. * Dan. 9. 26, 27. Zah. 11. 1.

23 Vai * de celece au în
pântece şi de celece dau
ţâţă în acele zile! căci va
fi nevoe mare pe pământ
şi urgie pentru acest po-
por. * Mat. 24. 19.

24 Şi vor cădea de tăişul
săbiei şi vor fi duşi robi
în toate Neamurile: şi Ie-
rusalimul va fi călcat în
picioare de Neamuri până*
când se vor împlini vre-
murile Neamurilor.
* Dan. 9. 27; 12. 7. Rom. 11. 25.

25 Şi vor * fi semne în

soare şi lună şi stele şi
pe pământ strâmtorare a
Neamurilor în nedumerire
de urletul mării şi al va-
lurilor.
*Mat. 24.29. Marc. 13.24. 2 Pet. 3.10,12.
26 în timp ce oamenii îşi
vor da sufletul de teamă şi
de aşteptarea celorce vin
peste pământul locuit. căci
* puterile cerurilor vor fi
sguduite. * Mat. 24. 29.
27 Şi atunci vor vedea
pe Fiul omului venind * în
nor cu putere şi slavă
multă.
* Mat. 24. 30. Apoc. 1. 7; 14. 14.
28 Iar când încep să se
întâmple acestea, uitaţi-vă
în sus, şi ridicaţi-vă cape-
tele pentrucă răscumpăra-
rea voastră se * apropie.
* Rom. 8. 19, 23.
29 Şi * le-a spus o pildă:
Vedeţi smochinul şi toţi co-
pacii. * Mat. 24. 32. Marc. 13. 28.
30 Când înfrunzesc, a-
cum vedeţi dela voi înşivă
şi cunoaşteţi că acum vara
este aproape.
31 Astfel şi voi când
veţi vedea aceste lucruri
întâmplându-se, cunoaşteţi
că împărăţia lui Dumne-
zeu este aproape.
32 Adevărat vă spun că
nu va trece neamul acesta
până se vor face toate.
33 Cerul * şi pământul
vor trece: dar cuvintele
mele nu vor trece. * Mat. 24. 35.
34 Dar luaţi aminte * la
voi înşivă ca * nu cumva
inimile voastre să fie în-
greuiate de îmbuibare şi
de beţie şi de grijile vieţii
acesteia şi ziua aceea să
vină peste voi fără veste
ca un laţ.
* Rom. 13. 13. 1 Tes. 5. 6. 1 Pet. 4. 7.
35 Căci aşa * va veni
peste toţi cari locuiesc pe
faţa întregului pământ.
*1 Tes. 5.2. 2 Pet. 3.10. Apoc. 3.3;16.15.
36 Vegheaţi dar, rugân-
du-vă * în orice vreme, **
ca să fiţi socotiţi vrednici
să scăpaţi de toate acestea
cari au să fie şi să staţi †
înaintea Fiului omului.
*Mat. 24.42; 25. 13. Marc.13.33. **Cap.
18. 1. † Ps. 1. 5. Efes. 6. 13.
37 Şi zilele îi învăţa *
în templu iar ** nopţile ie-
şia şi mânca afară în mun-
tele numit al Măslinilor.
* Ioan 8. 1, 2. ** Cap. 22. 39.
38 Şi tot poporul se du-
cea disdedimineaţă la el în
templu ca să-l asculte.

Sfat împotriva lui Isus.

22 Şi se * apropia sărbă-
toarea azimilor care
se numeşte Paşti.
* Mat. 26. 2. Marc. 14. 1.
2 Şi mai marii preoţilor
şi cărturarii căutau * cum

să-l răpue căci se temeau
de popor.
* Ps. 2. 2. Ioan 11. 47. Fapt. 4. 27.
3 Şi * Satana a intrat în
Iuda, care se numeşte Is-
carioteanul, fiind din nu-
mărul celor doisprezece.
*Mat. 26. 14. Marc. 14. 10. Ioan 13.2,27.
4 Şi el a plecat şi a vor-
bit cu mai marii preoţilor
şi cu căpeteniile oastei cum
să li-l dea prins.
5 Şi ei s'au bucurat şi
s'au legat * să-i dea argint.
* Zah. 11. 12.
6 Şi el s'a învoit şi căuta
vreme nimerită ca să-l dea
lor fără ştirea gloatei.

Prăznuirea Paştelor.

7 Şi a venit ziua * azimi-
lor în care trebuia să fie
înjunghiate Paştile.
* Mat. 26. 17. Marc. 14. 12.
8 Şi a trimis pe Petru
şi pe Ioan zicând: Duce-
ţi-vă şi pregătiţi-ne Paştile
ca să mâncăm.
9 Şi ei i-au zis: Unde
voeşti să pregătim?
10 Iar el le-a zis: Iată,
când veţi intra în cetate,
va ieşi înaintea voastră un
om ducând un vas de pă-
mânt cu apă; urmaţi-l în
casa în care intră.
11 Şi veţi spune stăpâ-
nului casei: Invăţătorul
îţi zice: Unde este odaia de
oaspeţi unde să mănânc
Paştile cu ucenicii mei?
12 Şi el vă va arăta o
odaie mare de sus aşter-
nută: acolo pregătiţi.
13 Şi ei s'au dus şi au
găsit după cum le spusese
şi au pregătit Paştile.
14 Şi când * a venit cea-
sul, s'a aşezat la masă şi
apostolii împreună cu el.
* Mat. 26. 20. Marc. 14. 17.
15 Şi a zis către ei: Cu
dor am dorit să mănânc a-
ceste Paşti cu voi înainte
de pătimirea mea.
16 Căci vă spun că nu le
mai mănânc până * când
vor fi împlinite în împă-
răţia lui Dumnezeu.
* Cap. 14. 15. Fapt. 10. 41. Apoc. 19. 9.
17 Şi a primit un pahar
şi a mulţumit şi a zis:
Luaţi acesta şi împărţiţi-l
între voi.
18 Căci vă spun, * nu
voiu bea deloc deacum din
rodul viţei până când va
veni împărăţia lui Dum-
nezeu. * Mat. 26. 29. Mat. 14. 25.
19 Şi * a luat pâne şi a
mulţumit şi a frânt-o şi
le-a dat-o zicând: Acesta
este trupul meu care se
dă pentru voi: aceasta **
faceţi spre amintirea mea.
*Mat. 26. 26. Marc 14.22. **1 Cor.11.24.
20 Şi paharul tot aşa,
după cinare, zicând: Acest
* pahar este legământul cel
nou în sângele meu care se
varsă pentru voi. * 1 Cor. 10. 16.

51 Iar Isus a răspuns și a zis: Lăsați, până aici. Și i-a atins urechea și l-a vindecat.

52 Și Isus * a zis către mai marii preoților și căpeteniile templului și bătrânii cari veniseră la el: Ați ieșit ca la un tâlhar cu săbii și ciomege?

* Mat. 26. 55. Marc. 14. 48.

53 In fiecare zi când eram cu voi în templu n'ați întins mânile asupra mea; dar * acesta este ceasul vostru și puterea întunerecului.

* Ioan 12. 27.

Tăgăduirea lui Petru.

54 Și * l-au prins și l-au dus și l-au băgat în casa marelui preot. Iar Petru urma ** de departe.

* Mat. 26. 57. ** Mat. 26. 58. Ioan 18. 15.

55 Și când au * aprins un foc în mijlocul curții și s'au așezat jos împreună, ședea și Petru în mijlocul lor.

* Mat. 26.69. Marc. 14.66. Ioan 18.17,18.

56 Și o slujnică văzându-l stând la lumina *focului* și uitându-se țintă la el, a zis: Și acesta era cu el.

57 Iar el a tăgăduit, zicând: Nu-l știu, femeie.

58 Și peste * puțin l-a văzut altul și a zis: Și tu ești *unul* dintre ei. Iar Petru a zis: Omule, nu sânt.

* Mat. 26.71. Marc. 14. 69. Ioan 18. 25.

59 Și trecând ca * un ceas, un altul întăria, zicând: Intr'adevăr și acesta era cu el, căci este și Galilean.

* Mat. 26.73. Marc. 14. 70. Ioan 18. 26.

60 Iar Petru a zis: Omule, nu știu ce zici. Și îndată, pe când vorbia el încă, a cântat cocoșul.

61 Și Domnul s'a întors și s'a uitat la Petru. Și * Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îi zisese: Mai înainte ** de a cânta azi cocoșul, mă vei tăgădui de trei ori.

* Mat. 26. 75. Marc. 14. 72. ** Mat. 26. 34. 75. Ioan 13. 38.

62 Și a ieșit afară și a plâns cu amar.

Isus înaintea Sinedriului. — Osândirea.

63 Și bărbații * cari ținea pe *Isus* îl luau în râs și-l băteau.

* Mat. 26. 67, 68. Marc. 14. 65.

64 Și-i acoperiau *ochii* și-l întrebau zicând: Proorocește: cine este care te-a lovit?

65 Și multe altele ziceau împotriva lui, hulindu-l.

66 Și cum * s'a făcut ziuă, bătrânimea poporului, mai marii preoților și cărturarii s'au ** adunat laolaltă și l-au dus la sinedriul lor, zicând:

* Mat. 27. 1. ** Fapt. 4. 26; 22. 6.

67 Dacă * ești tu Hristosul, spune-ne. Iar el le-a zis: Dacă vă voiu spune, nu veți crede nicidecum.

* Mat. 26. 63. Marc. 14.61.

68 Și dacă vă voiu întreba, nu veți răspunde nicidecum.

69 Iar deacum * Fiul omului va ședea la dreapta puterii lui Dumnezeu.

* Mat. 26.64. Marc. 14.62. Evr. 1.3; 8.1.

70 Și toți au zis: Ești tu deci Fiul lui Dumnezeu? Iar el a zis către ei: Voi înșivă ziceți * că sânt.

* Mat. 26. 64. Marc. 14. 62.

71 Iar * ei au zis: Ce mai avem trebuință de mărturie? Căci noi înșine am auzit din gura lui.

* Mat. 26. 65. Marc. 14. 63.

Isus înaintea lui Pilat.

23 Și toată mulțimea lor s'a sculat * și l-au dus la Pilat.

* Mat. 27. 2. Marc. 15. 1. Ioan 18. 28.

2 Și au început să-l învinuiască zicând: Pe acesta l-am găsit sucind * neamul nostru și oprind ** a da bir Cesarului și zicând că † el este Hristosul, un împărat.

* Fapt. 17. 7. ** Mat. 17. 27; 22. 21. Marc. 12. 17. † Ioan 19. 12.

3 Iar Pilat * l-a întrebat zicând: Ești tu Impăratul Iudeilor? Iar el i-a răspuns și i-a zis: Tu zici.

* Mat. 27. 11. 1 Tim. 6. 13.

4 Iar Pilat a zis către mai marii preoților și gloate: Nu găsesc nicio * vină în acest om.

* 1 Pet. 2. 22.

5 Iar ei și mai mult stăruiau zicând: El întărâtă poporul, învățându-l prin toată Iudea și începând dela Galilea până aici.

Isus înaintea lui Irod.

6 Iar când a auzit Pilat de Galilea, a întrebat dacă omul este Galilean.

7 Și când a înțeles că este de sub stăpânirea * lui Irod, l-a trimis la Irod, care și el era în Ierusalim în aceste zile.

* Cap. 3. 1.

8 Iar Irod când a văzut pe Isus, s'a bucurat foarte mult căci de multă vreme doria * să-l vadă, fiindcă auzise ** despre el și nădăjduia să vadă vreun semn făcut de el.

* Cap. 9. 9. ** Mat. 14. 1. Marc. 6. 14.

9 Și l-a întrebat în multe cuvinte, dar el nu i-a răspuns nimic.

10 Iar mai marii preoților și cărturarii stăteau de față învinuindu-l foarte tare.

11 Și Irod * cu ceata sa de ostași l-a disprețuit și-l luau în râs și îmbrăcându-l cu un veșmânt strălucitor, l-a trimis înapoi la Pilat.

* Isa. 53. 3.

Descoperirea vânzătorului.

21 Insă * iată, mâna celuice mă dă prins este cu mine pe masă.
* Ps. 41. 9. Mat. 26. 21, 23. Marc. 14. 18. Ioan 13. 21, 26.

22 Pentrucă * Fiul omului se duce după cum ** a fost hotărît: însă vai de omul acela prin care este dat prins!
* Mat. 26. 24. ** Fapt. 2. 23; 4. 28.

23 Și * ei au început să cerceteze împreună între ei cine dintre ei ar fi celce are să făptuiască aceasta.
* Mat. 26. 22. Ioan 13. 22, 35.

Care este cel mai mare?

24 Și s'a * iscat și o pricire între ei cine din ei este socotit a fi mai mare.
* Marc. 9. 34. Cap. 9. 46.

25 Iar el le-a * zis: Împărații Neamurilor domnesc peste ele și ceice stăpânesc asupra lor se numesc Binefăcători.
* Mat. 20. 25. Marc. 10. 42.

26 Dar voi * nu veți fi așa: ci ** celce este mai mare între voi să fie ca cel mai tânăr și celce este căpetenie ca celce slujește.
* Mat. 20. 26. 1 Pet. 5. 3. ** Cap. 9. 48.

27 Căci * cine este mai mare: celce șade la masă sau celce slujește? Oare nu celce șade la masă? Iar eu ** sânt în mijlocul vostru ca celce slujește.
* Cap. 12. 37. ** Mat. 20. 28. Ioan 13. 13, 14. Filip. 2. 7.

28 Iar voi sunteți aceia cari ați rămas cu mine în ispitele * mele. * Evr. 4. 15.

29 Și eu vă * întocmesc o împărăție, după cum mi-a întocmit-o mie Tatăl meu,
* Mat. 24. 47. Cap. 12. 32. 2 Cor. 1. 7. 2 Tim. 2. 12.

30 ca * să mâncați și să beți la masa mea, în împărăția mea, și veți ** ședea pe scaune de domnie judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel.
* Mat. 8. 11. Cap. 14. 15. Apoc. 19. 9 ** Ps. 49. 14. Mat. 19. 28. 1 Cor. 6. 2. Apoc. 3. 21.

Inștiințarea lui Petru.

31 Simone, Simone, iată Satana * v'a cerut pentru sine ca să vă cearnă ca ** pe grâu. * 1 Pet. 5. 8. ** Amos 9. 9.

32 Dar eu * am făcut cerere pentru tine ca să nu se întunece credința ta; și tu, când te ** vei întoarce, întărește pe frații tăi.
* Ioan 17. 9, 11, 15. ** Ps. 51. 13. Ioan 21. 15–17.

33 Iar el i-a zis: Doamne, cu tine sânt gata să merg și la temniță și la moarte.

34 Iar * el a zis: Iți spun, Petre, nu va cânta azi cocoșul, până vei tăgădui de trei ori: că nu mă cunoști.
* Mat. 26. 34. Marc. 14. 30. Ioan 13. 38.

35 Și * le-a zis: Când v'am trimis fără pungă și traistă și încălțăminte, ați avut lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.
* Mat. 10. 9. Cap. 9. 3; 10. 4.

36 Și le-a zis: Acum dar, cine are o pungă s'o ia, asemenea și traistă; și cine n'are să-și vândă veșmântul și să cumpere o sabie.

37 Căci vă spun că trebue să se împlinească în mine aceasta ce este scris: Și * a fost socotit cu cei fărădelege. Căci cele despre mine au sfârșit.
* Isa. 53. 12. Marc. 15. 28.

38 Iar ei au zis: Doamne, iată două săbii aici. Și el le-a zis: Este destul.

Ghetsimani.

39 Și * a ieșit și s'a ** dus după obiceiul său în muntele Măslinilor; și ucenicii l-au urmat și ei.
* Mat. 26. 36. Marc. 14. 32. Ioan 18. 1. ** Cap. 21. 37.

40 Și când * a fost la locul acela, le-a zis: Rugați-vă ca să nu intrați în ispită.
* Mat. 6. 13; 26. 41. Marc. 14. 38. Vers. 46.

41 Și * el s'a dus la o parte dela ei, ca la o aruncătură de piatră și a îngenunchiat și se ruga,
* Mat. 26. 39. Marc. 14. 35.

42 zicând: Tată, dacă voești, treacă acest pahar dela mine; însă nu * voia mea să se facă ci a ta.
* Ioan 5. 30; 6. 38.

43 Și i s'a arătat un înger * din cer, întărindu-l.
* Mat. 4. 11.

44 Și * fiind în luptă grea, se ruga mai stăruitor. Și sudoarea lui s'a făcut ca niște picături mari de sânge cari cădeau jos la pământ. * Ioan 12. 27. Evr. 5. 7.

45 Și când s'a sculat dela rugăciune, a venit la ucenici și i-a găsit adormiți de întristare.

46 Și le-a zis: Pentruce dormiți? Sculați-vă și rugați-vă * ca să nu intrați în ispită. * Vers. 40.

Prinderea lui Isus.

47 Pe când vorbia el încă, iată * o gloată și celce se numește Iuda, unul din cei doisprezece, venia înaintea lor și s'a apropiat de Isus ca să-l sărute.
* Mat. 26. 47. Marc. 14. 43. Ioan 18. 3.

48 Iar Isus i-a zis: Iudo, prin sărutare dai (prins) pe Fiul omului?

49 Iar ceice erau pe lângă el, când au văzut ce are să fie, au zis: Doamne, să lovim cu sabia?

50 Și unul * din ei a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat urechea dreaptă.
* Mat. 26. 51. Marc. 14. 47. Ioan 18. 10.

12 Şi în acea zi Irod şi
Pilat * s'au făcut prieteni
unul cu altul căci mai îna-
inte erau în vrăjmăşie în-
tre ei. * Fapt. 4. 27.

Hotărîrea de moarte întărită.

13 Iar Pilat * a chemat
la sine pe mai marii preo-
ţilor şi pe cei mari şi po-
porul
* Mat. 27. 23. Marc. 15. 14. Ioan 18. 38; 19. 4.
14 şi a zis către ei:
Mi-aţi * adus pe omul a-
cesta ca pe unul care a-
bate poporul şi iată, cer-
cetându-l ** înaintea voa-
stră, eu n'am găsit în o-
mul acesta nicio vină din
câte spuneţi împotriva lui.
* Vers. 1. 2. ** Vers. 4.
15 Nu, şi nici Irod; căci
l-a trimis înapoi la noi şi
iată nimic vrednic de
moarte n'a fost făptuit
de el.
16 Deci * eu îl voiu pe-
depsi şi-i voiu da drumul.
* Mat. 27. 26. Ioan 19. 1.
17 Şi la sărbătoare tre-
buia * să le dea drumul la
unul.
* Mat. 27. 15. Marc. 15. 6. Ioan 18. 39.
18 Iar ei * au strigat tare
cu grămada, zicând: Ia pe
acesta şi dă drumul pentru
noi lui Baraba. * Fapt. 3. 14.
19 El era aruncat în în-
chisoare pentru o răscoală
făcută în cetate şi pentru
un omor.
20 Iar Pilat le-a vorbit
iaraş, voind să dea dru-
mul lui Isus.
21 Dar ei strigau zicând:
Răstigneşte-l, răstigneşte-l.
22 Şi a treia oară a zis
către ei: Dar ce rău a fă-
cut omul acesta? N'am gă-
sit nicio vină de moarte
în el; deci îl voiu pedepsi
şi-i voiu da drumul.
23 Iar ei stăruiau cerând
cu glasuri mari ca el să
fie răstignit. Şi au fost mai
tari glasurile lor.
24 Şi Pilat * a hotărît să
li se facă cererea.
* Mat. 27. 26. Marc. 15. 15 Ioan 19. 16.
25 Şi a dat drumul ace-
luia care era aruncat în
închisoare pentru răscoală
şi omor, pe care-l cereau,
iar pe Isus l-a dat în
voia lor.

Răstignirea.

26 Şi * când îl duceau,
au pus mâna pe un oare-
care Simon din Cirene,
care venia dela câmp şi
au pus crucea pe el ca s'o
ducă în urma lui Isus.
* Mat. 27. 32. Marc. 15. 21. Ioan 19. 17.
27 Şi îl urma o mulţime
mare de popor şi de femei,
cari se băteau în piept şi-l
plângeau cu lacrămi.
28 Iar Isus întorcându-se
către ele a zis: Fiice ale
Ierusalimului, nu plângeţi

de mine ci plângeţi de voi
înşivă şi de copiii voştri.
29 Pentrucă * iată vin
zile în cari vor zice: Fe-
rice de cele sterpe şi de
pântecele cari n'au născut
şi de ţâţele cari n'au a-
lăptat. * Mat. 24. 19. Cap. 21. 23.
30 Atunci * vor începe să
zică munţilor: Cădeţi peste
noi! şi dealurilor: Ascun-
deţi-ne!
* Isa. 2. 19. Osea 10. 8. Apoc. 6. 16; 9. 6.
31 Pentrucă * dacă cu
lemnul verde fac ei aces-
tea, ce va fi cu cel uscat?
* Prov. 11. 31. Ier. 25. 29. Ezec. 20. 47; 21. 3, 4. 1 Pet. 4. 17.
32 Şi * erau duşi şi alţi
doi făcători de rele ca să
fie omorîţi cu el.
* Isa. 53. 12. Mat. 27. 38.
33 Şi când * au venit la
locul numit Căpăţână, l-au
răstignit acolo pe el şi pe
făcătorii de rele, pe unul
la dreapta şi pe altul la
stânga.
* Mat. 27. 33. Marc. 15. 22. Ioan 19. 17, 18.
34 Iar Isus zicea: Tată,
iartă-i * căci nu ** ştiu ce fac.
Şi împărţind † între ei hai-
nele lui, au aruncat sorţi.
* Mat. 5. 44. Fapt. 7. 60. 1 Cor. 4. 12. ** Fapt. 3. 17. † Mat. 27. 35. Marc. 15. 24. Ioan 19. 23.

Batjocurile.

35 Şi poporul * stătea pri-
vind. Şi mai marii ** îl
luau în râs zicând: Pe al-
ţii a mântuit; să se mân-
tuiască pe sine însuş dacă
acesta este Hristosul lui
Dumnezeu, alesul lui.
* Ps. 22. 17. Zah. 12. 10. ** Mat. 27. 39. Marc. 15. 29.
36 Şi ostaşii deasemenea
îl batjocoriau venind la el
şi aducându-i oţet
37 şi zicând: Dacă eşti
tu Impăratul Iudeilor,
mântuieşte-te pe tine în-
suţi.
38 Şi era şi deasupra
lui * o scriere cu slove gre-
ceşti, latineşti şi evreeşti:
ACESTA ESTE IMPARA-
TUL IUDEILOR.
* Mat. 27. 37. Marc. 15. 26. Ioan 19. 19.
39 Iar unul * dintre fă-
cătorii de rele cari erau
pironiţi, îl hulia zicând:
Nu eşti tu oare Hristosul?
Mântuieşte-te pe tine în-
suţi şi pe noi.
* Mat. 27. 44. Marc. 15. 32.
40 Iar celălalt răspun-
zând şi certându-l a zis:
Oare nu te temi tu de
Dumnezeu, pentrucă eşti
în aceiaş osândă?
41 Şi noi cu dreptul, căci
luăm cele vrednice de ce-
lece am făptuit, dar acesta
n'a făptuit nimic necu-
venit.
42 Şi zicea: Isuse, adu-ţi
aminte de mine, când vei
veni în împărăţia ta.
43 Şi el i-a zis: Adevărat

îţi spun, astăzi vei fi cu
mine în Raiu.

Moartea lui Isus.

44 Şi era * acum ca la al
şaselea ceas şi s'a făcut în-
tunerec peste tot pământul
pânăla ceasul al nouălea.
* Mat. 27. 45. Marc. 15. 33.
45 Căci soarele s'a în-
tunecat şi perdeaua * tem-
plului a fost sfâşiată prin
mijloc. * Mat. 27. 51. Marc. 15. 38.
46 Şi Isus a strigat cu
glas mare şi a zis: Tată, *
în mânile tale îmi încre-
dinţez duhul meu. Şi ** zi-
când aceasta şi-a dat duhul.
* Ps. 31. 5. 1 Pet. 2. 23. ** Mat. 27. 50.
Marc. 15. 37. Ioan 19. 30.
47 Şi când a văzut su-
taşul * ce s'a făcut, slăvia
pe Dumnezeu, zicând: In-
tr'adevăr omul acesta era
drept. * Mat. 27. 54. Marc. 15. 39.
48 Şi toate gloatele, ve-
nite împreună la această
privelişte, dupăce au pri-
vit cele făcute, se întor-
ceau îndărăt bătându-şi
pieptucile.
49 Şi toţi * cunoscuţii lui
şi femeile cari urmau îm-
preună cu el din Galilea,
stăteau de departe, ca să
vadă acestea. * Ps. 38. 11.
Mat. 27. 55. Marc. 15. 40. Ioan 19. 25.

Ingroparea lui Isus.

50 Şi * iată un bărbat cu
numele Iosif, fiind sfetnic,
bărbat bun şi drept,
* Mat. 27. 57. Marc. 15. 42. Ioan 19. 38.
51 (el nu se învoise cu
hotărîrea şi cu fapta lor),
bărbat din Arimatea, o ce-
tate a Iudeilor, * care aş-
tepta împărăţia lui Dum-
nezeu. * Marc. 15. 43. Cap. 2. 25, 38.
52 Acesta a venit la Pilat
şi a cerut trupul lui Isus.
53 Şi l-a * luat jos şi l-a
înfăşurat în pânză de in
şi l-a pus într'un mormânt
săpat în piatră unde nu
mai fusese pus nimeni.
* Mat. 27. 59. Marc. 15. 46.
54 Şi era ziua * Pregăti-
rii şi Sabatul începea în
amurg. * Mat. 27. 62.
55 Şi femeile cari * ve-
niseră cu el din Galilea
urmau şi au privit ** mor-
mântul şi cum a fost pus
trupul lui.
* Cap. 8. 2. ** Marc. 15. 47.
56 Şi s'au întors îndărăt
şi au * pregătit miresme şi
mir. Şi în Sabat s'au o-
dihnit după ** poruncă.
* Marc. 16. 1. ** Exod. 20. 10.

Invierea lui Isus.

24 Iar în ziua întâi * a
săptămânii, disdedi-
mineaţă, au venit la mor-
mânt aducând ** miresmele
pe cari le pregătiseră.
* Mat. 28. 1. Marc. 16. 1. Ioan 20. 1.
** Cap. 23. 56.
2 Şi au * găsit piatra pră-
vălită dela mormânt.
* Mat. 28. 2. Marc. 16. 4.
3 Şi au intrat * şi n'au

aflat trupul Domnului
Isus. * Marc. 16. 5. Vers. 23.
4 Şi a fost *aşa:* pe când
ele erau în nedumerire
despre aceasta, iată * doi
bărbaţi au stătut lângă ele
în veşminte luminând ca
fulgerul. * Ioan 20. 12. Fapt. 1. 10.
5 Şi pe când ele erau
speriate şi îşi plecau fe-
ţele la pământ, ei au zis
către ele: Pentruce căutaţi
pe cel viu cu cei morţi?
6 Nu este aici ci s'a scu-
lat. Aduceţi-vă * aminte
cum v'a vorbit pe când
era încă în Galilea,
* Mat. 16. 21; 17. 23. Marc. 8. 31; 9. 31.
Cap. 9. 22.
7 zicând că Fiul omului
trebue să fie dat în mâ-
nile oamenilor păcătoşi şi
să fie răstignit şi a treia
zi să învieze.
8 Şi ele şi-au * adus a-
minte de vorbele lui.
* Ioan 2. 22.

Petru se duce la mormânt.

9 Şi * s'au întors dela
mormânt şi au vestit toate
acestea la cei unsprezece
şi la toţi ceilalţi.
* Mat. 28. 8. Marc. 16. 10.
10 Şi erau Maria Magda-
lina şi Ioana * şi Maria,
mama lui Iacov şi altele
cu ele, cari ziceau acestea
către apostoli. * Cap. 8. 3.
11 Şi vorbele acestea *
s'au părut înaintea lor ca
un basm şi nu le-au cre-
zut. * Marc. 16. 11. Vers. 25.
12 Dar * Petru s'a sculat
şi a alergat la mormânt şi
plecându-se vede fâşiile de
pânză singure: şi a plecat
acasă minunându-se de
ceeace se făcuse. * Ioan 20. 3, 6.

Isus se arată la doi ucenici.

13 Şi iată doi * dintre ei
se duceau în aceiaş zi la
un sat al cărui nume era
Emaus, depărtat de Ierusa-
lim de şaizeci de stadii.
* Marc. 16. 12.
14 Şi ei vorbiau unul
către altul de toate întâm-
plările acestea.
15 Şi a fost *aşa:* pe când
vorbiau ei şi cercetau îm-
preună, Isus * însuş s'a a-
propiat şi mergea îm-
preună cu ei.
* Mat. 18. 20. Vers. 36.
16 Dar ochii * lor erau
ţinuţi ca să nu-l cunoască.
* Ioan 20. 14; 21. 4.
17 Şi el a zis către ei:
Ce cuvinte sunt acestea pe
cari le schimbaţi unul cu
altul mergând? Şi ei au
stătut cu feţele amărîte.
18 Şi unul din ei, cu
numele * Cleopa, răspun-
zând a zis către el: Tu
singur stai vremelnic în
Ierusalim şi nu cunoşti
cele întâmplate în el în
aceste zile? — * Ioan 19. 25.

19 Şi el le-a zis: Cari? —
Iar ei i-au zis: Cele despre
Isus din Nazaret, care * a
fost bărbat prooroc, puter-
nic ** în faptă şi în cuvânt
înaintea lui Dumnezeu şi
a întregului popor.
* Mat. 21. 11. Cap. 7. 16. Ioan 3. 2; 4. 19; 6. 14. Fapt. 2. 22. ** Fapt. 7. 22.
20 Şi cum * mai marii
preoţilor şi mai marii no-
ştri l-au dat la osândă de
moarte şi l-au răstignit.
* Cap. 23. 1. Fapt. 13. 27, 28.
21 Iar noi nădăjduiam
că el este celce * avea să
răscumpere pe Israel, dar
cu toate acestea astăzi
merge pe a treia zi de când
s'au făcut acestea.
* Cap. 1. 68; 2. 38. Fapt. 1. 6.
22 Ci şi unele * femei
dintr'ale noastre ne-au pus
în uimire: fiind duse dis-
dedimineaţă la mormânt
* Mat. 28. 8. Marc. 16. 10. Vers. 9. 10. Ioan 20. 18.
23 şi negăsind trupul lui,
au venit spunând că au
văzut şi arătare de îngeri
cari zic că el este viu.
24 Şi unii dintre cei ce
erau cu noi au * plecat la
mormânt şi au găsit ast-
fel cum au spus şi femeile,
iar pe el nu l-au văzut.
* Vers. 12.
25 Şi el a zis către ei:
O, nepricepuţilor şi zăbav-
nici cu inima să credeţi în
celece au vorbit proorocii!
26 Oare nu * trebuia ca
Hristosul să sufere acestea
şi să intre în slava sa ?
* Vers. 46. Fapt. 17. 3. 1 Pet. 1. 11.
27 Şi * începând dela
Moise ** şi dela toţi † proo-
rocii, le-a tâlcuit prin toate
scripturile cele despre el.
* Vers. 45. ** Fac. 3. 15; 22. 18; 26. 4; 49. 10. Num. 21. 9. Deut. 18. 15. † Ps. 16. 9. 10; 22; 132. 11. Isa. 7. 14; 9. 6; 40. 10, 11; 50. 6; 53. Ier. 23. 5; 33. 14, 15. Ezec. 34. 23; 37. 25. Dan. 9. 24. Mic. 7. 20. Mal. 3. 1; 4. 2.
28 Şi s'au apropiat de
satul unde mergeau şi el *
s'a făcut că merge mai de-
parte.
* Fac. 32. 26; 42. 7. Marc. 6. 48.
29 Iar ei * au stăruit de
el zicând: Rămâi cu noi
pentrucă este spre seară
şi ziua aproape s'a plecat.
Şi a intrat ca să rămâe
cu ei. * Fac. 19. 3. Fapt. 16. 15.
30 Şi a fost *aşa:* pe când
sta el la masă cu ei, a *
luat pânea şi a binecuvân-
tat-o şi a frânt şi le-a dat.
* Mat. 14. 19.
31 Şi li s'au deschis o-
chii şi l-au cunoscut; şi el
s'a făcut nevăzut dela ei.
32 Şi au zis unul către
altul: Oare nu ne ardea
inima în noi când ne vor-
bia pe cale şi când ne
deschidea scripturile?
33 Şi s'au sculat chiar
în acel ceas şi s'au întors
la Ierusalim şi au aflat a-

dunaţi laolaltă pe cei un-
sprezece şi pe cei îm-
preună cu ei,
34 zicând: Intr'adevăr
Domnul s'a sculat şi s'a
arătat lui Simon.* * 1 Cor. 15. 5.
35 Şi ei au istorisit cele
depe cale şi cum li se fă-
cuse cunoscut la frângerea
pânii.

Isus se arată celor unsprezece şi celorlalţi.

36 Şi pe * când vorbiau
ei acestea, el însuş a stătut
în mijlocul lor şi le zice:
Pace vouă!
* Marc. 16. 14. Ioan 20. 19. 1 Cor. 15. 5.
37 Iar ei s'au spăimântat
şi s'au înfricoşat şi li se
părea că văd un duh. *
* Marc. 6. 49.
38 Şi el le-a zis: Pentru-
ce sunteţi tulburaţi şi pen-
truce se suie gânduri în i-
nima voastră?
39 Vedeţi mânile mele
şi picioarele mele că eu
însumi sânt; pipăiţi-mă *
şi vedeţi; pentrucă un duh
n'are carne şi oase după
cum mă vedeţi pe mine
că am. * Ioan 20. 20, 27.
40 Şi zicând aceasta le-a
arătat mânile şi picioarele.
41 Iar pe când de * bu-
curie nu credeau încă şi
se minunau, le-a zis: A-
veţi ** ceva de mâncare
aici? * Fac. 45. 26. ** Ioan 21. 5.
42 Iar ei i-au dat o bu-
cată de peşte fript şi din-
tr'un fagur de miere.
43 Şi * a luat-o înaintea tu-
turor şi a mâncat. * Fapt. 10. 41.
44 Şi a zis către ei: A-
cestea * sunt cuvintele mele
pe cari vi le-am vorbit
când eram încă împreună
cu voi că trebue să fie
împlinite toate cele scrise
despre mine în legea lui
Moise şi în prooroci şi în
psalmi. * Mat. 16. 21; 17. 22; 20. 18 Marc. 8.31. Cap. 9. 22; 18. 31. Vers. 6.
45 Atunci le-a * deschis
mintea să înţeleagă scrip-
turile. * Fapt. 16. 14.
46 Şi le-a zis: Aşa * este
scris că Hristosul să su-
fere şi să învieze dintre
cei morţi a treia zi * Vers. 26. Ps. 22. Isa. 50. 6; 53. 2, etc. Fapt. 17. 3.
47 şi să se propovădu-
iască în numele său po-
căinţă spre iertare * de pă-
cate la toate Neamurile, **
începând dela Ierusalim.
* Dan. 9. 24. Fac. 13. 38, 46. 1 Ioan 2. 12. ** Fapt. 12. 3. Ps. 22. 27. Isa. 48. 6. 22. Ier. 31. 34. Osea 2. 23. Mic. 4. 2. Mal. 1. 11.
48 Voi * sunteţi martori
ai acestora.
* Ioan 15. 27. Fapt. 1. 8, 22; 2. 32; 3. 15.
49 Şi iată, * eu trimit fă-
găduinţa Tatălui meu peste
voi, dar voi staţi în cetate
până veţi fi îmbrăcaţi cu
putere de sus.
* Isa. 44. 3. Ioel 2. 28. Ioan 14. 16, 26; 15. 26; 16. 7. Fapt. 1. 4; 2. 1, etc.

când: Eu * botez cu apă:**
în mijlocul vostru stă a-
cela pe care voi nu-l știți,
* Mat. 3. 11. ** Mat. 3. 1.

27 celce*vine după mine,
căruia nu sânt vrednic să-i
desleg cureaua încălțămin-
tei lui. * Vers. 15. 30. Fapt. 19. 4.

28 Acestea au fost în Be-
tania * dincolo de Iordan,
unde boteza Ioan.
* Judc. 7. 24. Cap. 10. 40.

Mielul lui Dumnezeu.

29 A doua zi vede pe
Isus venind la el și zice:
Iată Mielul * lui Dumnezeu
care**ridică păcatul lumii!
* Exod. 12. 3. Isa. 53. 7. Vers. 36. Fapt. 8.32. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 5.6, etc. **Isa. 53. 11. 1 Cor. 15. 3. Gal. 1. 4. Evr. 1. 3; 2. 17; 9. 28. 1 Pet. 2. 24; 3. 18. 1 Ioan 2. 2; 3. 5; 4. 10. Apoc. 1. 5.

30 Acesta * este cel des-
pre care am zis: După
mine vine un bărbat care
a fost înaintea mea, căci
era întâi în privința mea.
* Vers. 15, 27.

31 Și eu nu-l știam, ci
ca să fie arătat lui Israel,
pentru * aceasta am venit
eu botezând cu apă.
* Mal. 3. 1. Mat. 3. 6. Luc. 1. 17, 76, 77; 3. 3, 4.

32 Și Ioan * a mărturisit
zicând: Am văzut pe Du-
hul pogorîndu-se din cer
ca un porumbel și a rămas
peste el. * Mat. 3. 16. Marc. 1. 10. Luc. 3. 22. Cap. 5. 32.

33 Și eu nu-l știam ci
celce m'a trimis să botez
cu apă, acela mi-a zis:
Peste care vei vedea Duhul
pogorîndu-se și rămânând
peste el, acesta este celce *
botează cu Duhul Sfânt.
*Mat. 3. 11. Fapt. 1. 5; 2. 4; 10. 44; 19.6.

34 Și eu am văzut și am
mărturisit că acesta este
Fiul lui Dumnezeu.

Cei dintâi ucenici.

35 A doua zi, iarăș sta
Ioan și doi dintre ucenicii
lui.

36 Și s'a uitat în fața
lui Isus, care umbla, și
zice: Iată * Mielul lui Dum-
nezeu! * Vers. 29.

37 Și cei doi ucenici l-au
auzit vorbind și au urmat
pe Isus.

38 Și Isus s'a întors și
i-a văzut urmând și le zice:
Ce căutați? Iar ei i-au zis:
Rabi, (care tălmăcit în-
seamnă Invățătorule) unde
stai?

39 El le zice: Veniți și
veți vedea. Au venit deci
și au văzut unde stă și au
stat la el în ziua aceea;
era pe la ceasul al zecelea.

40 Andrei,* fratele lui
Simon Petru, era unul din-
tre cei doi cari au auzit
dela Ioan și l-au urmat.
* Mat. 4. 18.

41 Acesta găsește mai în-
tâi pe fratele său Simon
și-i zice: Noi am găsit pe

Mesia (adică tălmăcit Hri-
stos).

42 L-a dus la Isus. Isus
s'a uitat în fața lui și a
zis: Tu ești Simon, fiul lui
Iona, tu * vei fi numit
Chifa, (care se tălmăcește
Petru). * Mat. 16. 18.

43 A doua zi a voit să
lasă în Galilea și găsește
pe Filip * și-i zice: Urmea-
ză-mă. * Cap. 12. 21.

44 Iar Filip era din Bet-
saida, din cetatea lui An-
drei și Petru.

45 Filip găsește pe Na-
tanael * și-i zice: Noi am
găsit pe acela despre care
a scris Moise ** în lege și
proorocii, † pe Isus din Na-
zaret, †† fiul lui Iosif.
* Cap. 21. 2. ** Fac. 3. 15; 49. 10. Deut. 18. 18. Luc. 24. 27. † Isa. 4. 2; 7. 14; 9. 6; 53. 2. Mic. 5. 2. Zah. 6. 12; 9. 9. Luc. 24. 27. †† Mat. 2. 23. Luc. 2. 4.

46 Și Natanael i-a zis:
Poate fi ceva bun din Na-
zaret? * Filip îi zice: Vino
și vezi. * Cap. 7. 41, 42, 52.

47 Isus a văzut pe Na-
tanael venind la el și zice
despre el: Iată cu * adevă-
rat un Israelit în care nu
este viclenie. * Ps. 32. 2; 73. 1. Cap. 8. 39. Rom. 2.28,29; 9. 6.

48 Natanael îi zice: De
unde mă cunoști? Isus a
răspuns și i-a zis: Mai îna-
inte de a te striga Filip
când erai sub smochin
te-am văzut.

49 Natanael i-a răspuns:
Rabi, tu ești * Fiul lui
Dumnezeu, tu ești Împă-
ratul ** lui Israel.
* Mat. 14. 33. ** Mat. 21. 5; 27. 11, 42. Cap. 18. 37; 19. 3.

50 Isus a răspuns și i-a
zis: Pentrucă ți-am zis că
te-am văzut sub smochin,
crezi? Vei vedea lucruri
mai mari decât acestea.

51 Și-i zice: Adevărat, a-
devărat vă spun, veți ve-
dea * cerul deschis și pe în-
gerii lui Dumnezeu suin-
du-se și pogorîndu-se peste
Fiul omului.
* Fac. 28. 12. Mat. 4. 11. Luc. 2. 9, 13; 22. 43; 24. 4. Fapt. 1. 10.

Nunta din Cana.

2 Și a treia zi s'a făcut o
nuntă în Cana * Galileii
și mama lui Isus era acolo.
* Ios. 19. 28.

2 Și a fost chemat și
Isus și ucenicii săi la
nuntă.

3 Și când a lipsit vinul,
mama lui Isus zice către
el: N'au vin.

4 Și Isus îi zice: Ce * am
eu cu tine, femeie? ** N'a
venit încă ceasul † meu.
* Cap. 19. 26. ** 2 Sam. 16. 10; 19. 22. † Cap. 7. 6.

5 Mama lui zice slugilor:
Faceți orice vă va zice.

6 Și erau acolo șase vase

de apă, de piatră, puse * pentru curăţirea Iudeilor, încăpând fiecare câte două sau trei măsuri. * Marc. 7. 3.

7 Isus le zice: Umpleţi vasele cu apă. Şi le-au umplut până sus.

8 Şi le zice: Scoateţi acum şi duceţi cârmuitorului mesei. Şi l-au dus.

9 Şi cum a gustat cârmuitorul mesei apa * făcută vin, şi nu ştia de unde este (iar slugile cari scoseseră apa ştiau), cârmuitorul mesei chiamă pe mire * Cap. 4. 46.

10 şi-i zice: Orice om pune întâi vinul bun şi când au băut bine, atunci pe cel mai prost; tu ai ţinut vinul cel bun până acum.

11 Acest început al semnelor l-a făcut Isus în Cana Galileii şi şi-a * arătat slava şi ucenicii săi au crezut în el. * Cap. 1. 14.

12 După aceasta s'a pogorît la Capernaum, el şi mama lui şi fraţii * lui şi ucenicii lui, şi au rămas acolo nu multe zile.* Mat. 12.46.

Izgonirea vânzătorilor din Templu.

13 Şi Paştile * Iudeilor erau aproape şi Isus s'a suit la Ierusalim.
* Exod. 12. 14. Deut. 16. 1, 16. Vers. 23. Cap. 5. 1; 6. 4; 11. 55.

14 Şi a găsit * şezând în templu pe ceice vând boi şi oi şi porumbei şi pe schimbătorii de bani.
* Mat. 21.12. Marc. 11. 15. Luc. 19. 45.

15 Şi a făcut un biciu de împletituri şi a scos pe toţi afară din templu şi oile şi boii şi a vărsat banii mărunţi ai schimbătorilor şi le-a răsturnat mesele.

16 Şi a zis celorce vindeau porumbei: Ridicaţi acestea de aici, nu faceţi casa * Tatălui meu casă de negustorie. * Luc. 2. 49.

17 Şi ucenicii lui şi-au adus aminte că este scris: Râvna * casei tale mă va mistui. * Ps. 69. 9.

18 Deci Iudeii au răspuns şi i-au zis: Ce * semn ne arăţi pentrucă faci acestea? * Mat. 12. 38. Cap. 6. 30.

19 Isus a răspuns şi le-a zis: Surpaţi * acest templu şi în trei zile îl voiu ridica.
* Mat. 26. 61; 27. 40. Marc. 14.58; 15.29.

20 Iudeii deci au zis: In patruzeci şi şase de ani a fost zidit templul acesta şi tu îl vei ridica în trei zile?

21 Dar el zicea de * templul trupului său. * Col. 2. 9. Evr. 8. 2. 1 Cor. 3. 16; 6. 19. 2 Cor. 6. 16.

22 Deci când s'a sculat dintre cei morţi, ucenicii

săi şi-au * adus aminte că zicea aceasta şi au crezut scriptura şi cuvântul pe care-l spusese Isus.
* Luc. 24. 8.

Isus şi ceice cred în numele lui.

23 Iar când era în Ierusalim la Paşti la sărbătoare, mulţi au crezut în numele lui, privind semnele lui pe cari le făcea.

24 Dar Isus însuş nu se încredea în ei pentrucă el cunoştea pe toţi

25 şi pentrucă n'avea trebuinţă ca să mărturisească cineva despre om, căci el * însuş cunoştea ce era în om.
* 1 Sam. 16. 7. 1 Cron. 28. 9. Mat. 9. 4. Marc. 2. 8. Cap. 6. 54; 16. 30. Fapt. 1. 24. Apoc. 2. 23.

Isus şi Nicodim.

3 Şi între Farisei era un om cu numele Nicodim, un mai mare al Iudeilor.

2 Acesta * a venit la el noaptea şi i-a zis: Rabi, ştim că ai venit învăţător dela Dumnezeu, căci nimeni ** nu poate face aceste semne pe cari le faci tu, dacă nu este † Dumnezeu cu el.
* Cap. 7. 50; 19. 39. ** Cap. 9. 16, 33. Fapt. 2. 22. † Fapt. 10. 38.

3 Isus a răspuns şi i-a zis: Adevărat îţi spun, dacă * nu se va naşte cineva din nou nu poate vedea împărăţia lui Dumnezeu. * Cap. 1. 13. Gal. 6. 15. Tit. 3. 5. Iac. 1. 18. 1 Pet. 1. 23. 1 Ioan 3. 9.

4 Nicodim îi zice: Cum poate să se nască un om când este bătrân? Nu cumva poate intra a doua oară în pântecele mamei sale şi să se nască.

5 Isus a răspuns: Adevărat, adevărat îţi spun, dacă * nu se naşte cineva din apă şi din Duh, nu poate intra în împărăţia lui Dumnezeu.
* Marc. 16. 16. Fapt. 2. 38.

6 Ce este născut din carne este carne şi ce este născut din Duhul este duh.

7 Nu te mira că ţi-am zis: Trebuie să vă naşteţi din nou.

8 Vântul * suflă unde voieşte şi-i auzi glasul, dar nu ştii de unde vine şi unde se duce; aşa este oricine care este născut din Duhul. * Ecl. 11. 5. 1 Cor. 2. 11.

9 Nicodim a răspuns şi i-a zis: Cum * pot să fie acestea? * Cap. 6. 52, 60.

10 Isus a răspuns şi i-a zis: Tu eşti învăţătorul lui Israel şi nu cunoşti acestea?

11 Adevărat, * adevărat îţi spun că noi vorbim ce ştim şi mărturisim ce am

Inălţarea.

50 Şi i-a dus afară până
* spre Betania şi şi-a ri-
dicat mânile şi i-a binecu-
vântat. * Fapt. 1. 12.
51 Şi a fost *aşa:* pe când
îi binecuvânta s'a despăr-
ţit de ei şi era dus în sus
în cer.
52 Şi * ei i s'au închinat
şi ** s'au întors la Ierusa-
lim cu mare bucurie.
* 2 Reg. 2. 11. Marc. 16. 19. Ioan 20. 17.
Fapt. 1. 9. Efes. 4. 8. ** Mat. 9. 17.
53 Şi erau neîncetat în
templu * binecuvântând pe
Dumnezeu. * Fapt. 2. 46; 5. 42.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN.

Intruparea Cuvântului.

1 La început era * Cuvân-
tul şi Cuvântul era la **
Dumnezeu şi † Cuvântul
era Dumnezeu.††
* Prov. 8. 22, 23, etc. Col. 1. 17. 1 Ioan
1. 1. Apoc. 1. 2; 19. 13. ** Prov. 8. 30.
Cap. 17. 5. 1 Ioan 1. 2. † Filip. 2. 6.
1 Ioan 5. 7. †† Fac. 1. 1.
2 Acesta * era la început
la Dumnezeu.
* Ps. 33. 6. Vers. 10. Efes. 3. 9. Col. 1.
16. Evr. 1. 2. Apoc. 4. 11.
3 Toate au fost făcute
prin el şi fără el n'a fost
făcut nici măcar ceva care
este făcut.
4 In el * era viaţa şi **
viaţa era lumina oamenilor.
* Cap. 5. 26. 1 Ioan 5. 11. ** Cap. 8. 12;
9. 5; 12. 35, 46.
5 Şi lumina * luminează
în întunerec şi întunerecul
n'a biruit-o. * Cap. 3. 19.
6 A * fost un om trimis
dela Dumnezeu; numele
său era Ioan.
* Mal. 3.1. Mat. 3.1. Luc. 3. 2. Vers. 33.
7 Acesta * a venit spre
mărturie, ca să mărturi-
sească despre lumină, ca
toţi să creadă prin el.
* Fapt. 19. 4.
8 Nu era el lumina ci
a venit ca să mărturi-
sească despre lumină.
9 Lumina * adevărată era
cea care luminează pe ori-
ce om, venind în lume.**
* Vers. 4. Isa. 49. 6. 1 Ioan 2. 8. **Vers.
3. Evr. 1. 2; 11. 3.
10 El era în lume şi lu-
mea a fost făcută prin el
şi lumea nu l-a cunoscut.
11 A venit la ale sale
şi ai * săi nu l-au primit.
Luc. 19. 14. Fapt. 3. 26; 13. 46.
12 Iar câţi * l-au primit,
le-a dat dreptul să se facă

copii ai lui Dumnezeu: ce-
lorce cred în numele lui;
* Isa. 56.5. Rom. 8. 15. Gal. 3.26. 2 Pet.
1. 4. 1 Ioan 3. 1.
13 cari au fost născuţi *
nu din sânge, nici din voia
cărnii, nici din voie de
bărbat ci din Dumnezeu.
* Cap. 3. 5. Iac. 1. 18. 1 Pet. 1. 23.
14 Şi * Cuvântul s'a fă-
cut carne ** şi a † locuit în-
tre noi (şi am †† privit
slava lui, slavă ca a sin-
gurului născut dela Tatăl),
plin de har *† şi de adevăr.
* Mat. 1. 16, 20. Luc. 1. 31, 35; 2. 7.
1 Tim. 3. 16. ** Evr. 2. 11, 14, 16, 17.
† Rom. 1. 3. Gal. 4. 4. †† Isa. 40. 5, Mat.
17. 2. Cap. 2. 11; 11. 40. 2 Pet. 1. 17.
*† Col. 1. 19; 2. 3, 9.
15 Ioan * mărturiseşte
despre el şi a strigat zi-
când: Acesta era cel des-
pre care am zis: Celce **
vine după mine a fost îna-
intea mea căci † era întâi
în privinţa mea.
* Vers. 32. Cap. 3. 32; 5. 33. ** Mat. 3.
11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16. Vers. 27, 30.
Cap. 3. 13. † Cap. 8. 58. Col. 1. 17.
16 Căci noi toţi am luat
din plinătatea * lui şi har
peste har. * Cap. 3. 34. Efes. 1.
6—8. Col. 1. 19; 2. 9, 10.
17 Căci legea * a fost dată
prin Moise; harul ** şi a-
devărul † au venit prin Isus
Hristos. * Exod. 20. 1, etc.
Deut. 4. 44; 5. 1; 33.4. ** Rom. 3. 24; 5.
21; 6. 14. † Cap. 8.32; 14. 6.
18 Nimeni * n'a văzut pe
Dumnezeu vreodată; Fiul
singur ** născut, care este
în sânul Tatălui, acela l-a
făcut cunoscut.
* Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. Mat. 11. 27.
Luc. 10. 22. Cap. 6. 46. 1 Tim. 1. 17; 6.
16. 1 Ioan 4. 12, 20. ** Vers. 14. Cap.
3. 16, 18. 1 Ioan 4. 9.

Mărturia lui Ioan Botezătorul.

19 Şi aceasta este măr-
turia * lui Ioan, când au
trimis la el Iudeii din Ie-
rusalim pe preoţi şi Le-
viţi ca să-l întrebe: Tu
cine eşti? * Cap. 5. 33.
20 Şi a mărturisit * şi n'a
tăgăduit şi a mărturisit:
Eu nu sânt Hristosul.
* Luc. 3. 15. Cap. 3. 28. Fapt. 13. 25.
21 Şi l-au întrebat: Ce
dar? Eşti Ilie? * Şi zice: Nu
sânt. Eşti tu proorocul? **
Şi a răspuns: Nu.
* Mal. 4.5. Mat. 17.10. ** Deut. 18. 15, 18.
22 I-au zis deci: Cine
eşti? Ca să dăm răspuns
celorce ne-au trimis; ce zici
tu despre tine însuţi?
23 El a zis: * Eu sânt
glasul unuia care strigă
în pustie: Indreptaţi calea
Domnului, după cum a **
zis Isaia proorocul.
* Mat. 3. 3. Marc. 1. 3. Luc. 3. 4. Cap.
3. 28. ** Isa. 40. 3.
24 Şi erau trimişi dela
Farisei.
25 Şi l-au întrebat şi i-au
zis: Dece botezi dar, dacă
tu nu eşti Hristosul, nici
Ilie, nici proorocul?
26 Ioan le-a răspuns zi-

văzut şi ** voi nu primiţi
mărturia noastră.
* Mat. 11. 27. Cap. 1. 18; 7. 16; 8. 28;12.
49; 14. 24. ** Vers. 32.
12 Dacă v'am spus cele
pământeşti şi nu credeţi,
cum veţi crede dacă vă
spun cele cereşti?
13 Şi nimeni * nu s'a suit
în cer decât celce s'a po-
gorît din cer, Fiul omului
care este în cer.
* Prov. 30. 4. Cap. 6. 33, 38, 51, 62; 16.
28. Fapt. 2.34. 1 Cor. 15.47. Efes. 4.9,10.

Şarpele de aramă.

14 Şi * după cum Moise
a înălţat şarpele în pustie,
aşa trebuie ** să fie înălţat
Fiul omului
* Num. 21. 9. ** Cap. 8. 28; 12. 32.
15 pentruca oricine care
crede în el să nu piară
ci să aibă viaţa * vecinică.
* Vers. 36. Cap. 6. 47.
16 Căci * atât de mult a
iubit Dumnezeu lumea în-
cât a dat pe singurul său
Fiu născut, pentruca ori-
cine crede în el să nu
piară ci să aibă viaţa veci-
nică. * Rom. 5. 8. 1 Ioan 4. 9.
17 Căci Dumnezeu n'a *
trimis pe Fiul în lume ca
să judece lumea ci pentru-
ca lumea să fie mântuită
prin el. * Luc. 9. 56. Cap. 5. 45; 8.
15; 12. 47. 1 Ioan 4. 14.
18 Cine * crede în el nu
este judecat, cine nu crede
a şi fost judecat, căci n'a
crezut în numele singuru-
lui Fiu născut al lui Dum-
nezeu. * Cap. 5. 14; 6. 40, 47; 20. 31.
19 Şi aceasta este jude-
cata că * lumina a venit
în lume şi oamenii au iu-
bit întunerecul mai mult
decât lumina; căci faptele
lor erau rele.
* Cap. 1. 4, 9–11; 8. 12.
20 Căci oricine * făptu-
ieşte rele, urăşte lumina şi
nu vine la lumină, pentru-
ca faptele lui să nu fie
mustrate.
* Iov 24. 13, 17. Efes. 5. 13.
21 Iar cine face adevă-
rul, vine la lumină, ca
faptele lui să se arate
căci sunt săvârşite în Dum-
nezeu.

O nouă mărturie a lui Ioan - Botezătorul.

22 După acestea a venit
Isus şi ucenicii săi în
ţara Iudeei şi acolo pe-
trecea vremea cu ei şi *
boteza. * Cap. 4. 2.
23 Şi boteza şi Ioan în
Enon aproape de Salim, *
căci erau multe ape acolo
şi ** veniau şi erau bote-
zaţi. * 1 Sam. 9. 4. ** Mat. 3. 5, 6.
24 Căci * Ioan nu fusese
încă aruncat în temniţă.
* Mat. 14, 3.
25 Din partea ucenicilor
lui Ioan s'a făcut deci o
întrebare cu un Iudeu des-
pre curăţire.
26 Şi au venit la Ioan

şi i-au zis: Rabi, acela care
era cu tine dincolo de Ior-
dan, pentru * care ai măr-
turisit tu, iată acesta bo-
tează şi toţi vin la el.
* Cap. 1. 7, 15, 27, 34.
27 Ioan a răspuns şi a
zis: Un om nu poate să
ia * nimic dacă nu-i este
dat din cer.
* 1 Cor. 4. 7. Evr. 5. 4. Iac. 1. 17.
28 Voi înşivă îmi sunteţi
martori că am spus: Nu *
sânt eu Hristosul! ci: Sânt
** trimis înaintea lui.
* Cap. 1. 20, 27. ** Mal. 3. 1. Marc. 1. 2.
Luc. 1. 17.
29 Cine * are mireasa
este mire; iar prietenul **
mirelui care stă şi-l as-
cultă, se bucură cu bucurie
de glasul mirelui. Deci a-
ceastă bucurie a mea este
împlinită.
* Mat. 22. 2. 2 Cor. 11. 2. Efes. 5. 25, 27.
Apoc. 21. 9. ** Cânt. 5. 1.
30 El trebuie să crească
iar eu să scad.
31 Cine * vine de sus este
** deasupra tuturor; cine †
este depe pământ este depe
pământ şi vorbeşte depe
pământ. Cine †† vine din
cer este deasupra tuturor.
* Vers. 13. Cap. 8. 23. ** Mat. 28. 18.
Cap. 1. 15, 27. Rom. 9. 5. † 1 Cor. 15.27.
†† Cap. 6. 33. 1 Cor. 15. 47. Efes. 1. 21.
Filip. 2. 9.
32 Ce * a văzut şi auzit,
aceea mărturiseşte; şi ni-
meni nu primeşte mărtu-
ria lui. * Vers. 11. Cap. 8. 26; 15. 15.
33 Cine a primit măr-
turia lui, a pecetluit * că
Dumnezeu este iubitor de
adevăr. * Rom. 3. 4. 1 Ioan 5. 10.
34 Căci * pe cine a tri-
mis Dumnezeu vorbeşte
vorbele lui Dumnezeu, căci
Dumnezeu nu dă Duhul
cu ** măsură.
* Cap. 7. 16. ** Cap. 1. 16.
35 Tatăl * iubeşte pe Fiul
şi a dat toate în mâna lui.
* Mat. 11. 27; 28. 18. Luc. 10. 22. Cap.
5. 20, 22; 13. 3; 17. 2. Evr. 2. 8.
36 Cine * crede în Fiul,
are viaţă vecinică; cine
n'ascultă de Fiul, nu va
vedea viaţă ci urgia lui
Dumnezeu rămâne peste el.
* Hab. 2. 4. Cap. 1. 12; 6. 47. Vers. 15,
16. Rom. 1. 17. 1 Ioan 5. 10.

Samariteanca.

4 Deci când a înţeles Dom-
nul că Fariseii au auzit
că Isus face şi botează *
mai mulţi ucenici decât
Ioan, * Cap. 3. 22, 26.
2 (deşi Isus însuş nu bo-
teza ci ucenicii săi),
3 a lăsat Iudea şi a ple-
cat iar în Galilea.
4 Şi trebuia ca el să
treacă prin Samaria.
5 Vine deci la o cetate
a Samariei numită Sihar,
aproape de locul pe * care
l-a dat Iacov lui Iosif, fiul
său. * Fac. 33. 19; 48. 22. Ios. 24, 32.

6 Şi acolo era izvorul
lui Iacov. Isus deci fiind
ostenit de călătorie, s'a a-
şezat astfel lângă izvor: era
pe la ceasul al şaselea.
7 O femeie din Samaria
vine ca să scoată apă. Isus
îi zice: Dă-mi să beau.
8 Căci ucenicii lui ple-
caseră în cetate ca să cum-
pere de mâncare.
9 Femeia samariteancă
îi zice deci: Cum tu, fiind
Iudeu, ceri să bei dela
mine, care sânt o femeie
samariteancă? (Căci Iudeii
* n'au a face cu Samari-
tenii). * 2 Reg. 17. 24. Luc. 9. 52, 53.
Fapt. 10. 28.
10 Isus a răspuns şi i-a
zis: Dacă ai şti darul lui
Dumnezeu şi cine este cel-
ce îţi zice: Dă-mi să beau!
ai fi cerut dela el şi ţi-ar
fi dat apă * vie. * Isa. 12. 3; 44.
3. Ier. 2. 13. Zah. 13. 1; 14. 8.
11 Femeia îi zice: Doamne,
n'ai nici vas de scos apă
şi puţul este adânc; de
unde ai deci apa cea vie?
12 Nu cumva eşti tu mai
mare decât tatăl nostru Ia-
cov, care ne-a dat puţul
şi el însuş a băut din el
şi fiii săi şi turmele sale?
13 Isus a răspuns şi i-a
zis: Oricine care bea din
apa aceasta va înseta iarăş.
14 Dar cine * va bea din
apa pe care i-o voiu da
eu, nu va înseta în veac,
ci apa pe care i-o voiu da
eu se ** va face în el izvor
de apă ţâşnind în viaţa
vecinică.
* Cap. 6. 35, 58. ** Cap. 7. 38.
15 Femeia îi zice: *
Doamne, dă-mi această apă
ca să nu însetez nici să
nu vin aici să scot apă.
*Cap. 6. 34; 17. 2, 3. Rom. 6. 23. 1 Ioan
5. 20.
16 Isus îi zice: Du-te,
chiamă pe bărbatul tău şi
vino aici.
17 Femeia a răspuns şi
a zis: N'am bărbat. Isus
îi zice: Bine ai zis că n'ai
bărbat.
18 Căci ai avut cinci
bărbaţi şi acum pe care-l
ai nu-ţi este bărbat. Acea-
sta ai spus adevărat.
19 Femeia îi zice: Doamne,
văd * că eşti prooroc.
* Luc. 7. 16; 24. 19. Cap. 6. 14; 7. 40.
20 Părinţii noştri s'au
închinat în muntele acesta
* şi voi ziceţi că în Ieru-
salim ** este locul unde tre-
buie a se închina.
* Judc. 9. 7. ** Deut. 12. 5, 11. 1 Reg.
9. 3. 2 Cron. 7. 12.
21 Isus îi zice: Cre-
de-mă, femeie, că vine cea-
sul când * nu vă veţi în-
china Tatălui nici în mun-
tele acesta nici în Ieru-
salim. * Mal. 1. 11. 1 Tim. 2. 8.
22 Voi vă închinaţi la

ce * nu ştiţi, noi ne închi-
năm la ce ştim, căci **
mântuirea este din Iudei.
* 2 Reg. 17. 29. ** Isa. 2. 3. Luc. 24. 47.
Rom. 9. 4, 5.
23 Ci vine ceasul şi
acum este, când adevăraţii
închinători se vor închina
Tatălui în duh * şi ** ade-
văr; căci şi Tatăl caută
astfel de închinători ai lui.
* Filip 3. 3. ** Cap. 1. 17.
24 Dumnezeu * este Duh
şi ceice se închină lui tre-
buie să se închine în duh
şi adevăr. * 2 Cor. 3. 17.
25 Femeia îi zice: Ştiu
că vine Mesia, (care se
numeşte Hristos), când va
veni acela ne * va vesti
toate. * Vers. 29.
26 Isus îi zice: Eu * sânt:
cel care-ţi vorbesc.
* Mat. 26. 63, 64. Marc. 14. 61, 62.
Cap. 9. 37.

Trezirea din Samaria.

27 Şi la aceasta au ve-
nit ucenicii săi şi se mi-
rau că vorbia cu o femeie.
Totuş nimeni n'a zis: Ce
cauţi sau ce vorbeşti cu ea?
28 Deci femeia şi-a lăsat
vasul de apă şi a plecat
în cetate. Şi zice oamenilor:
29 Veniţi, vedeţi un om,
care * mi-a spus toate câte
am făcut; nu cumva acesta
este Hristosul? * Vers. 25.
30 Au ieşit din cetate
şi veniau spre el.
31 In timpul acesta uce-
nicii îl rugau zicând: Rabi,
mănâncă.
32 Iar el le-a zis: Eu am
de mâncat o mâncare pe
care voi n'o ştiţi.
33 Deci ucenicii ziceau
unii către alţii: Nu cumva
i-a adus cineva să mă-
nânce?
34 Isus le zice: Mânca-
rea * mea este ca să fac
voia celuice m'a trimis şi
să săvârşesc lucrul lui.
* Iov 23. 12. Cap. 6. 38; 17. 4; 19. 30.
35 Nu ziceţi voi că sunt
încă patru luni şi vine se-
cerişul? Iată eu vă zic, ri-
dicaţi-vă ochii şi priviţi să-
mănăturile că * sunt albe
pentru seceriş.
* Mat. 9. 37. Luc. 10. 2.
36 Acum * secerătorul
primeşte plată şi adună
rod spre viaţă vecinică
pentruca să se bucure îm-
preună şi sămănătorul şi
secerătorul. * Dan. 12. 3.
37 Căci în aceasta este
adevărat cuvântul că al-
tul este sămănătorul şi al-
tul secerătorul.
38 Eu v'am trimis să se-
ceraţi ce n'aţi muncit; alţii
au muncit şi voi aţi intrat
în munca lor.
39 Şi din cetatea aceea
mulţi dintre Samariteni au
crezut în el pentru * cu-
vântul femeei, care măr-

turisia: Mi-a spus toate
câte am făcut. * Vers. 29.
40 Deci când au venit
Samaritenii la el, îl ru-
gau ca să rămână la ei
şi a rămas acolo două zile.
41 Şi mult mai mulţi
au crezut pentru cuvân-
tul lui
42 şi ziceau femeei: Nu
credem numai pentru vor-
birea ta, căci noi înşine *
am auzit şi ştim că acesta
este cu adevărat Mântui-
torul lumii.
* Cap. 17. 8. 1 Ioan 4. 14.

Vindecarea fiului unui slujbaş împărătesc.

43 Şi după două zile a
ieşit de acolo în Galilea.
44 Căci * Isus însuş măr-
turisia că un prooroc n'are
cinste în patria ** lui.
* Mat. 13. 57. Marc. 6. 1. Luc. 4. 24.
** Cap. 2. 23; 3. 2.
45 Deci când a venit în
Galilea, l-au primit bine
Galileenii, cari văzuseră
toate câte le făcuse în Ie-
rusalim la sărbătoare; căci
* şi ei veniseră la sărbă-
toare. * Deut. 16. 16.
46 A venit deci iarăş în
Cana Galileei, unde * fă-
cuse apa vin. Şi în Caper-
naum era un om împără-
tesc al cărui fiu era bol-
nav. * Cap. 2. 1, 11.
47 Când a auzit că Isus
venise din Iudea în Gali-
lea, a plecat la el şi l-a
rugat ca să se pogoare şi
să tămăduiască pe fiul său;
căci era să moară.
48 Isus i-a zis deci: Dacă
* nu veţi vedea semne şi
minuni, nu veţi crede.
* 1 Cor. 1. 22.
49 Omul împărătesc îi
zice: Doamne, pogoară-te
mai înainte de a muri co-
pilul meu.
50 Isus îi zice: Du-te,
fiul tău trăeşte. Omul s'a
încrezut în cuvântul pe
care i-l zisese Isus şi s'a dus.
51 Şi pe când se pogora
el acum, robii lui i-au ieşit
înainte zicând că copilul
său trăieşte.
52 A cercetat deci dela ei
despre ceasul în care a
fost mai bine. I-au zis deci:
Ieri la ceasul al şaptelea
l-au lăsat frigurile.
53 Deci tatăl a cunoscut
că acela era ceasul în care
îi zisese Isus: Fiul tău tră-
ieşte. Şi a crezut el şi toată
casa lui.
54 Şi acesta este iarăş
al doilea semn pe care l-a
făcut Isus dupăce a venit
din Iudea în Galilea.

Vindecarea slăbănogului de treizeci şi opt de ani.

5 După acestea * era o
sărbătoare a Iudeilor şi
Isus s'a suit la Ierusalim.
* Lev. 23. 2. Deut. 16. 1. Cap. 2. 13.

2 Şi în Ierusalim lângă
poarta oilor este o scăldă-
toare * care pe evreeşte se
numeşte Betesda, având
cinci pridvoare.
* Neem. 3. 1; 12. 39.
3 In acestea zac o mul-
ţime de bolnavi, orbi,
şchiopi, uscaţi, aşteptând
mişcarea apei;
4 căci un înger al Dom-
nului se pogora la vreme
nimerită în scăldătoare şi
tulbura apa; şi cel dintâi
care intra după tulburarea
apei se făcea sănătos de
orice boală era cuprins.
5 Şi era un om acolo
care avea treizeci şi opt
de ani în boala sa.
6 Când l-a văzut Isus
zăcând şi cunoscând că a-
cum era de multă vreme
bolnav, îi zice: Voieşti să
fii sănătos?
7 Bolnavul i-a răspuns:
Doamne, n'am om ca să
mă arunce în scăldătoare
când a fost tulburată apa;
căci pe când vin eu, altul
se pogoară înaintea mea.
8 Isus îi zice: Scoală-te,
* ia-ţi patul şi umblă.
* Mat. 9. 6. Marc. 2. 11. Luc. 5. 24.
9 Şi îndată omul s'a fă-
cut sănătos şi şi-a luat pa-
tul şi umbla. Şi în acea zi
era * Sabatul. * Cap. 9. 14.
10 Deci Iudeii ziceau ce-
lui tămăduit: Este Sabatul
şi nu-ţi * este îngăduit să-ţi
iei patul. * Exod. 20. 10. Neem. 13.
19. Ier. 17.21, etc. Mat. 12. 2. Marc. 2.
24; 3. 4. Luc. 6. 2; 13. 14.
11 Iar el le-a răspuns:
Celce m'a făcut sănătos, a-
cela mi-a zis: Ia-ţi patul
şi umblă.
12 L-au întrebat deci:
Cine este omul care ţi-a
zis: Ia-ţi *patul* şi umblă?
13 Iar cel tămăduit nu
ştia cine este, căci Isus se
dăduse la o parte fiind
gloată în acel loc.
14 După acestea Isus îl
găseşte în templu. Şi i-a
zis: Iată te-ai făcut sănă-
tos; nu * mai păcătui, ca să
nu-ţi fie ceva mai rău.
* Mat. 12. 45. Cap. 8. 11.
15 Omul a plecat şi a
spus Iudeilor că Isus este
celce l-a făcut sănătos.
16 Şi pentru aceasta Iu-
deii prigoniau pe Isus
fiindcă făcea acestea în
Sabat.

Lucrarea Fiului.

17 Dar Isus le-a răs-
puns: Tatăl * meu până a-
cum lucrează şi eu lucrez.
* Cap. 9. 4; 14. 10.
18 Deci pentru aceasta
Iudeii căutau * şi mai mult
să-l omoare, căci nu numai
că deslega Sabatul, dar şi
zicea că Dumnezeu este
Tatăl său, făcându-se ** pe

sine însuş deopotrivă cu
Dumnezeu.
*Cap. 7.19. **Cap. 10. 30, 33. Filip. 2. 6.

19 Deci Isus a răspuns
şi le-a zis: Adevărat, ade-
vărat vă spun, Fiul * nu
poate să facă dela sine în-
suş nimic decât ce vede pe
Tatăl făcând; căci celece
face el, acestea le face şi
Fiul întocmai.
*Vers. 30. Cap. 8. 28; 9. 4; 12. 49; 14.10.

20 Căci * Tatăl iubeşte pe
Fiul şi-i arată toate câte
face şi-i va arăta lucruri
mai mari decât acestea ca
voi să vă minunaţi.
* Mat. 3. 17. Cap. 3. 35. 2 Pet. 1. 17.

21 Căci după cum Tatăl
scoală morţii şi le dă viaţă
aşa * şi Fiul dă viaţă la cei
la care voieşte.
* Luc. 7. 14; 8. 54. Cap. 11. 25, 43.

22 Căci Tatăl nici nu
judecă pe nimeni ci toată
judecata a * dat-o Fiului,
* Mat. 11. 27; 28. 18. Vers. 27. Cap. 3.
35; 17. 2. Fapt. 17. 31. 1 Pet. 4. 5.

23 ca toţi să cinstească
pe Fiul după cum cinstesc
pe Tatăl. Cine * nu cin-
steşte pe Fiul nu cinsteşte
pe Tatăl care l-a trimis.
* 1 Ioan 2. 23.

24 Adevărat, adevărat vă
spun, că cine * aude cuvân-
tul meu şi crede în celce
m'a trimis pe mine, are
viaţă vecinică şi nu vine la
judecată ci ** a trecut din
moarte la viaţă. * Cap. 3. 16, 18;
6. 40, 47; 8. 51; 20. 31. ** 1 Ioan 3. 14.

25 Adevărat, adevărat vă
spun că vine ceasul şi a-
cum este când morţii * vor
auzi glasul Fiului lui Dum-
nezeu şi ceice vor auzi,
vor trăi.
*Vers. 28. Efes. 2. 1, 5; 5. 14. Col. 2. 13.

26 Căci după cum Tatăl
are viaţă în sine însuş, ast-
fel a dat şi Fiului să aibă
viaţă în sine însuş.

27 Şi i-a * dat putere ca
să facă judecată pentrucă
** este Fiu al omului.
* Vers. 22. Fapt. 10. 42; 17. 31. ** Dan.
7. 13, 14.

28 Nu vă minunaţi de
aceasta, căci vine ceasul
când toţi cari sunt în mor-
minte vor auzi glasul lui.

29 Şi * ceice au făcut cele
bune vor ieşi spre învie-
rea vieţii, iar ceice ** au
făptuit cele rele spre în-
vierea judecăţii.
* Isa. 26. 19. 1 Cor. 15. 52. 1 Tes. 4.16.
** Dan. 12. 2. Mat. 25. 32, 33, 46.

30 Eu * nu pot face ni-
mic dela mine însumi; ju-
dec după cum aud şi jude-
cata mea este dreaptă, căci
nu ** caut voia mea ci voia
celuice m'a trimis. * Vers. 19.
** Mat. 26. 39. Cap. 4. 34; 6. 38.

Mărturia Tatălui şi a lui Ioan.

31 Dacă * eu mărturisesc
despre mine însumi, măr-

turia mea nu este adevă-
rată. * Cap. 8. 14. Apoc. 3. 14.

32 Este altul * care măr-
turiseşte despre mine şi
ştiu că mărturia pe care
o mărturiseşte despre mine
este adevărată. * Mat. 3. 17; 17. 5.
Cap. 8. 18. 1 Ioan 5. 6, 7, 9.

33 Voi aţi trimis la Ioan
şi * el a mărturisit pentru
adevăr. * Cap. 1. 15, 19, 27, 32.

34 Dar eu nu iau mărtu-
rie dela un om ci zic ace-
stea ca voi să fiţi mântuiţi.

35 Acela era candela
care arde şi * luminează şi
voi ** aţi dorit să vă vese-
liţi pentru o vreme în lu-
mina lui. * 2 Pet. 1. 19.
** Mat. 13. 20; 21. 26. Marc. 6. 20.

36 Dar mărturia pe care
o am eu * este mai mare
decât a lui Ioan; căci lu-
crările ** pe cari mi le-a
dat Tatăl ca să le săvâr-
şesc, aceste lucrări pe cari
le fac mărturisesc despre
mine că Tatăl m'a trimis.
*1 Ioan 5. 9. ** Cap. 3. 2; 10. 25; 15. 24.

37 Şi Tatăl care m'a tri-
mis el a * mărturisit despre
mine. Voi n'aţi auzit gla-
sul lui vreodată nici ** n'aţi
văzut faţa lui.
* Mat. 3. 17; 17. 5. Cap. 6. 27; 8. 18.
** Deut. 4. 12. Cap. 1. 18. 1 Tim. 1. 17.
1 Ioan 4. 12.

38 Şi n'aveţi cuvântul
lui rămânând în voi căci
nu credeţi pe acela pe care
l-a trimis el.

39 Cercetaţi * scripturile
căci vi se pare că în ele a-
veţi viaţă vecinică şi ele **
sunt acelea cari mărturi-
sesc despre mine.
* Isa. 8. 20; 34. 16. Luc. 16. 29. Vers.
46. Fapt. 17. 11. ** Deut. 18. 15, 18.
Luc. 24. 27. Cap. 1. 45.

40 Şi * nu voiţi să veniţi
la mine ca să aveţi viaţă.
* Cap. 1. 11; 3. 19.

41 Eu * nu primesc slavă
dela oameni,
* Vers. 34. 1 Tes. 2. 6.

42 ci vă cunosc că n'a-
veţi în voi însivă iubirea
lui Dumnezeu.

43 Eu am venit în nu-
mele Tatălui meu şi nu
mă primiţi; dacă va veni
altul în numele său, pe
acesta îl veţi primi.

44 Cum * puteţi crede voi
când primiţi slavă unii
dela alţii şi nu căutaţi
slava ** care vine dela sin-
gurul Dumnezeu?
* Cap. 12. 43. ** Rom. 2. 29.

45 Să nu vi se pară că
eu vă voiu învinui la Ta-
tăl; este * cine să vă învi-
nuiască, Moise în care v'aţi
pus nădejdea. * Rom. 2. 12.

46 Căci dacă aţi crede
pe Moise, m'aţi crede şi
pe mine; căci * el a scris
despre mine.
* Fac. 3. 15; 12. 3; 18. 18; 22. 18; 49.10.
Deut. 18. 15, 18. Cap. 1. 45. Fapt. 26.22.

47 Iar dacă nu credeţi

scripturile lui, cum veţi
crede cuvintele mele?

Inmulţirea pânilor.

6 După acestea * Isus a
plecat dincolo de marea
Galileei, care este *marea*
Tiberiadei.

* Mat. 14. 13. Marc. 6. 35. Luc. 9, 10, 12.

2 Şi-l urma gloată multă,
căci vedea semnele pe cari
le făcea la cei bolnavi.
3 Şi Isus s'a suit în
munte şi acolo a şezut jos
cu ucenicii săi.
4 Şi Paştile, sărbătoarea
Iudeilor, erau * aproape.

* Lev. 23. 5, 7. Deut. 16. 1. Cap. 2. 13; 5. 1.

5 Isus * deci, ridicându-şi
ochii şi văzând că vine
spre el gloată multă, zice
lui Filip: De unde să cum-
părăm pâni ca să mă-
nânce aceştia?

* Mat. 14. 14. Marc. 6. 35. Luc. 9, 12.

6 Iar aceasta zicea ca
să-l încerce, căci el ştia
ce avea să facă.
7 Filip i-a răspuns: De *
două sute de dinari pâni
nu le ajung ca să ia fie-
care puţin. * Num. 11. 21, 22.
8 Unul dintre ucenicii
săi, Andrei, fratele lui Si-
mon Petru, îi zice:
9 Este aici un băiat care
are cinci pâni de orz şi
doi peşti, dar * ce sunt a-
cestea la atâţia? * 2 Reg. 4. 43.
10 Isus a zis: Faceţi pe
oameni să stea jos la masă.
Şi era iarbă multă în acel
loc. Bărbaţii au şezut jos
deci la masă în număr ca
la cinci mii.
11 Isus a luat deci pâ-
nile şi dupăce a mulţumit,
a împărţit celorce şedeau
la masă; asemenea şi din
peşti cât au voit.
12 Iar când s'au săturat,
zice ucenicilor săi: Strân-
geţi fărâmiturile cari au
rămas ca să nu se piardă
ceva.
13 Deci le-au strâns şi
au umplut douăsprezece
coşuri de fărâmituri din
cele cinci pâni de orz cari
au prisosit celorce au
mâncat.
14 Oamenii deci când au
văzut semnul pe care l-a
făcut, ziceau: Acesta este
cu adevărat proorocul* care
vine în lume.

* Fac. 49. 10. Deut. 18. 15, 18. Mat. 11. 3. Cap. 1. 21; 4. 19, 25; 7. 40.

15 Isus deci cunoscând
că au de gând să vie şi
să-l ia cu sila ca să-l facă
împărat, s'a tras iarăş la
o parte în munte el singur.

Isus umblă pe mare.

16 Şi când * s'a făcut
seară, ucenicii săi s'au po-
gorît la mare.

* Mat. 14. 23. Marc. 6. 47.

17 Şi au intrat în co-
rabie şi treceau dincolo de

mare la Capernaum. Şi se
făcuse întunerec acum şi
Isus încă nu venise la ei.
18 Şi marea s'a întărâtat
pentrucă sufla un vânt
mare.
19 Dupăce au vâslit deci
ca la douăzeci şi cinci sau
treizeci de stadii, zăresc pe
Isus umblând pe mare şi
apropiindu-se de corabie şi
s'au temut.
20 Iar el le zice: Eu
sunt, nu vă temeţi.
21 Voiau deci să-l ia în
corabie şi îndată corabia a
ajuns la pământul la care
mergeau.

Pânea vieţii.

22 A doua zi gloata care
sta dincolo de mare a vă-
zut că nu fusese altă coră-
bioară acolo decât una şi
că Isus nu intrase în co-
rabie cu ucenicii săi, ci u-
cenicii lui plecaseră sin-
guri.
23 (Dar alte corăbioare
dela Tiberiada veniseră a-
proape de locul unde mân-
caseră pânea, dupăce mul-
ţumise Domnul).
24 Când a văzut deci
gloata că Isus nu este a-
colo, nici ucenicii lui, au
intrat în corăbioare şi au
venit la Capernaum cău-
tând pe Isus.
25 Şi când l-au găsit
dincolo de mare, i-au zis:
Rabi când ai ajuns aici?
26 Isus le-a răspuns şi
a zis: Adevărat, adevărat
vă spun, mă căutaţi nu
pentrucă aţi văzut semnele
ci pentrucă aţi mâncat din
pâni şi v'aţi săturat.
27 Lucraţi nu pentru *
mâncarea pieritoare ci
pentru mâncarea care ră-
mâne pentru viaţă veci-
nică, pe care v'o va da
Fiul omului; căci pe ** el
Tatăl, Dumnezeu, l-a pe-
cetluit.

* Vers. 51. Cap. 4. 14. ** Mat. 3. 17; 17. 5. Marc. 1. 11; 9. 7. Luc. 3. 22; 9. 35. Cap. 1. 33; 5. 37; 8. 18. Fapt. 2. 22. 2 Pet. 1. 17.

28 I-au zis deci: Ce să
facem ca să lucrăm lucră-
rile lui Dumnezeu?
29 Isus a răspuns şi le-a
zis: Aceasta * este lucrarea
lui Dumnezeu, ca să cre-
deţi în acela pe care l-a
trimis el. * 1 Ioan 3. 23.
30 I-au zis deci: Ce *
semn faci tu deci ca să
vedem şi să credem în
tine? Ce lucrezi tu?

* Mat. 12. 38; 16. 1. Marc. 8. 11. 1 Cor. 1. 22.

31 Părinţii * noştri au
mâncat mană în pustie,
după cum este scris: Le-a
dat să mănânce pâne **
din cer.

* Exod. 16. 15. Num. 11. 7. Neem. 9. 15. 1 Cor. 10. 3. ** Ps. 78. 24, 25.

32 Deci Isus le-a zis: A-

devărat, adevărat vă spun,
nu Moise v'a dat pânea
din cer ci Tatăl meu vă dă
pânea adevărată din cer.
33 Căci pânea lui Dum-
nezeu este aceea care se
pogoară din cer și dă viață
lumii.
34 Au zis deci către el:
Doamne, * dă-ne totdeauna
această pâne. * Cap. 4. 5.
35 Isus le-a zis: Eu *
sânt pânea vieții; cine vine
la mine nu va flămânzi
și cine ** crede în mine nu
va înseta niciodată.
* Vers. 48. 58. ** Cap. 4. 14; 7. 37.
36 Dar * v'am spus că
m'ați și văzut și nu credeți.
* Vers. 26. 64.
37 Tot * ce-mi dă Tatăl
va veni la mine și nu voiu
scoate afară pe ** celce
vine la mine.
* Vers. 45. ** Mat. 24. 24. Cap. 10. 28, 29. 2 Tim. 2. 19. 1 Ioan 2. 19.
38 Căci m'am pogorît
din cer nu * ca să fac voia
mea ci ** voia celuice m'a
trimis.
* Mat. 26. 39. Cap. 5. 30. ** Cap. 4. 34.
39 Și aceasta este voia
celuice m'a trimis ca să *
nu pierd nimic din tot ce
mi-a dat ci să-l înviez în
ziua de apoi.
* Cap. 10. 28; 17. 12; 18. 9.
40 Căci aceasta este voia
Tatălui meu ca * oricine
care vede pe Fiul și crede
în el să aibă viață veci-
nică și eu îl voiu învia
în ziua de apoi.
* Vers. 27, 47, 54. Cap. 3. 15, 16; 4. 14.
41 Deci Iudeii cârtiau
împotriva lui căci zisese:
Eu sânt pânea care s'a po-
gorît din cer.
42 Și ziceau: * Nu este
acesta Isus, fiul lui Iosif,
pe al cărui tată și mamă
îi știm? Cum zice acum:
M'am pogorît din cer?
* Mat. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22.
43 Isus a răspuns și le-a
zis: Nu cârtiți între voi.
44 Nimeni * nu poate
veni la mine dacă nu-l a-
trage Tatăl care m'a tri-
mis și eu îl voiu învia în
ziua de apoi.
* Cânt. 1. 4. Vers. 65.
45 Este scris în * proo-
roci: Și toți vor fi învă-
țați de Dumnezeu. ** Ori-
cine care a auzit dela Ta-
tăl și a învățat, vine la
mine. * Isa. 54. 13. Ier. 31. 34. Mic. 4. 2. Evr. 8. 10; 10. 16. ** Vers. 37.
46 Nu * că a văzut ci-
neva pe Tatăl, afară de **
celce este dela Dumnezeu,
acesta a văzut pe Tatăl.
* Cap. 1. 18; 5. 37. ** Mat. 11. 27. Luc. 10. 22. Cap. 1. 18; 7. 29; 8. 19.
47 Adevărat, adevărat vă
spun, cine * crede are viață
vecinică.
* Cap. 3. 16, 18, 36. Vers. 40.
48 Eu * sânt pânea vieții.
* Vers. 33. 35.
49 Părinții * voștri au

mâncat mană în pustie și
au murit. * Vers. 31.
50 Aceasta este pânea *
care se pogoară din cer, ca
cineva să mănânce din ea
și să nu moară. * Vers. 51, 58.
51 Eu sânt pânea * cea
vie care ** s'a pogorît din
cer; dacă mănâncă cineva
din această pâne va trăi
în veac; și pânea pe care
eu o voiu da este carnea
mea pentru viața lumii.
* Evr. 10. 5, 10. ** Cap. 3. 13.
52 Iudeii deci se certau
* între ei zicând: Cum **
poate acesta să ne dea car-
nea lui s'o mâncăm?
* Cap. 7. 43; 9. 16; 10. 19. ** Cap. 3. 9.
53 Isus deci le-a zis: A-
devărat, adevărat vă spun,
dacă nu veți mânca * voi
carnea Fiului omului și nu
veți bea sângele lui, n'a-
veți viață în voi înșivă.
* Mat. 26. 26, 28.
54 Cine * mănâncă car-
nea mea și bea sângele
meu, are viață vecinică și
eu îl voiu învia în ziua
de apoi.
* Vers. 27. 40, 63. Cap. 4. 14.
55 Căci carnea mea este
adevărată mâncare și sân-
gele meu adevărată bău-
tură.
56 Cine mănâncă car-
nea mea și bea sângele
meu rămâne * în mine și
eu în el. * 1 Ioan 3. 24; 4. 15, 16.
57 După cum m'a tri-
mis pe mine Tatăl care
trăiește și eu trăiesc din
pricina Tatălui, așa cine
mă mănâncă pe mine va
trăi și el din pricina mea.
58 Aceasta * este pânea
care s'a pogorît din cer;
nu cum au mâncat părin-
ții voștri și au murit; cine
mănâncă această pâne va
trăi în veac. * Vers. 49. 50, 51.
59 Acestea le-a zis în
sinagogă pe când îi învăța
în Capernaum.

Unii ucenici îl părăsesc.

60 Mulți * deci dintre u-
cenicii lui, când au auzit,
au zis: Cuvântul acesta
este aspru, cine poate să-l
asculte? * Mat. 11. 6. Vers. 66.
61 Și Isus cunoscând în
sine însuș că ucenicii săi
cârtesc despre aceasta, le-a
zis: Aceasta vă face să vă
poticniți?
62 Dar * dacă ați vedea
pe Fiul omului suindu-se
unde era mai înainte?
* Marc. 16. 19. Cap. 3. 13. Fapt. 1. 9. Efes. 4. 8.
63 Duhul * este care face
viu, carnea nu folosește la
nimic; cuvintele pe cari vi
le-am vorbit eu sunt duh
și sunt viață. * 2 Cor. 3. 6.
64 Dar sunt * unii dintre
voi cari nu cred. Căci Isus
** știa din început cine
sunt cari nu cred și cine

este care avea să-l dea
prins.
* Vers. 36. ** Cap. 2. 24, 25; 13. 11.
65 Şi zicea: Pentru a-
ceasta v'am * spus că ni-
meni nu poate să vie la
mine dacă nu-i este dat
dela Tatăl. * Vers. 44. 45.
66 Deaceea * mulţi dintre
ucenicii săi au plecat în-
dărăt şi nu mai umblau
cu el. * Vers. 60.

Mărturisirea lui Petru.

67 Isus a zis deci celor
doisprezece: Nu voiţi să
plecaţi şi voi?
68 Simon Petru i-a răs-
puns: Doamne, la cine ne
vom duce? Tu ai cuvin-
tele * vieţii vecinice.
* Fapt. 5. 20.
69 Şi * noi am crezut şi
am cunoscut că tu eşti
Sfântul lui Dumnezeu.
* Mat. 16. 16. Marc. 8. 29. Luc. 9. 20.
Cap. 1. 49; 11. 27.
70 Isus le-a răspuns: Nu
* v'am ales eu oare pe voi
doisprezece? Şi unul ** din-
tre voi este un diavol.
* Luc. 6. 13. ** Cap. 13. 27.
71 Iar el vorbia de Iuda
al lui Simon Iscarioteanul:
căci acesta avea să-l dea
prins, el unul dintre cei
doisprezece.

Necredinţa fraţilor lui Isus.

7 După acestea Isus um-
bla în Galilea; căci nu
voia să umble în Iudea,
căci * Iudeii căutau să-l o-
moare. * Cap. 5. 16, 18.
2 Şi * sărbătoarea Iudei-
lor, înfigerea corturilor, era
aproape. * Lev. 23. 34.
3 Fraţii * lui au zis deci
către el: Mută-te de aici
şi du-te în Iudea pentruca
şi ucenicii tăi să vadă lu-
crările tale pe cari le faci.
* Mat. 12. 46. Marc. 3. 31. Fapt. 1. 14.
4 Căci nimeni nu face
ceva într'ascuns şi caută
el însuş să fie cunoscut pe
faţă. Dacă faci acestea, a-
rată-te pe tine însuţi lumii.
5 Căci nici * fraţii lui nu
credeau în el. * Marc. 3. 21.
6 Isus deci le zice: Vre-
mea * mea nu este încă dar
vremea voastră întotdea-
una este gata.
* Cap. 2. 4; 8. 20. Vers. 8. 30.
7 Lumea nu * vă poate
urî pe voi; dar pe mine
mă urăşte, căci ** eu măr-
turisesc despre ea că lu-
crările ei sunt rele.
* Cap. 15. 19. ** Cap. 3. 19.
8 Suiţi-vă voi la sărbă-
toare; eu nu mă sui încă
la sărbătoarea aceasta căci
* vremea mea încă nu s'a
împlinit. * Cap. 8. 20. Vers. 6.
9 Şi zicându-le acestea,
a rămas în Galilea.

*Isus în Ierusalim la sărbă-
toarea Corturilor.*

10 Iar dupăce s'au suit
fraţii săi la sărbătoare, a-

tunci s'a suit şi el, nu pe
faţă ci ca în ascuns.
11 Iudeii * deci îl căutau
la sărbătoare şi ziceau:
Unde este acela? * Cap. 11. 56.
12 Şi era cârtire * multă
despre el printre gloate.
Unii ** ziceau că este bun;
iar alţii ziceau: Nu, ci a-
măgeşte gloata.
* Cap. 9. 16; 10. 19. **Mat. 21, 46. Luc.
7. 16. Cap. 6. 14. Vers. 40.
13 Totuş nimeni nu vor-
bia de el pe faţă de * frica
Iudeilor. * Cap. 9. 22; 12. 42; 19. 38.
14 Iar când a fost jumă-
tatea sărbătorii, Isus s'a
suit în templu şi-i învăţa.
15 Iudeii * deci se minu-
nau zicând: Cum ştie a-
cesta carte fără să fi în-
văţat? * Mat. 13. 54. Marc. 6. 2.
Luc. 4. 22. Fapt. 2. 7.
16 Isus deci le-a răspuns
şi a zis: Invăţătura mea *
nu este a mea ci a celui
ce m'a trimis.
* Cap. 3. 11; 8. 28; 12. 49; 14. 10, 24.
17 Dacă * voieşte cineva
să facă voia lui, va cu-
noaşte despre învăţătura a-
ceasta dacă este dela Dum-
nezeu sau dacă eu vorbesc
dela mine însumi. * Cap. 8. 43.
18 Cine * vorbeşte dela
sine însuş caută slava sa;
iar cine caută slava celuice
l-a trimis, acesta este ade-
vărat şi în el nu este ne-
dreptate. * Cap. 5. 41; 8. 50.
19 Oare * nu v'a dat
Moise legea? Şi nimeni din-
tre voi nu ţine legea. Dece
** căutaţi să mă omorîţi?
* Exod. 24. 3. Deut. 33. 4. Cap. 1. 17.
Fapt. 7. 38. ** Mat. 12. 14. Marc. 3. 6
Cap. 5. 16. 18; 10. 31, 39; 11. 53.
20 Gloata a răspuns: Ai
drac; * cine caută să te o-
moare? * Cap. 8. 48, 52; 10. 20.
21 Isus a răspuns şi le-a
zis: O singură lucrare am
făcut şi toţi vă minunaţi.
22 Pentru aceasta Moise
* v'a dat tăierea împrejur,
(nu că este dela Moise ci **
dela părinţi) şi tăiaţi îm-
prejur pe om în Sabat.
* Lev. 12. 3. ** Fac. 17. 10,
23 Dacă un om primeşte
tăierea împrejur în Sabat
pentruca să nu fie călcată
legea lui Moise, vă mâniaţi
pe mine că am * făcut să-
nătos pe un om întreg în
Sabat? * Cap. 5. 8, 9, 16.
24 Nu * judecaţi după ve-
dere ci judecaţi judecată
dreaptă. * Deut. 1. 16, 17.
Prov. 24. 23. Cap. 8. 15. Iac. 2. 1.
25 Deci unii dintre cei
din Ierusalim ziceau: Nu
este oare acesta pe care-l
caută ei ca să-l omoare?
26 Şi iată vorbeşte pe
faţă şi ei nu-i zic nimic.
Nu cumva cei mari au cu-
noscut * cu adevărat că a-
cesta este Hristosul?
* Vers. 48.

27 Dar * noi ştim pe a-
cesta de unde este; iar
când va veni Hristosul, ni-
meni nu ştie de unde este.
* Mat. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22.
28 Isus deci pe când îi
învăţa în templu, a stri-
gat şi a zis: Mă * ştiţi şi
pe mine şi ştiţi de unde
sânt; şi eu ** n'am venit
dela mine însumi ci celce
m'a trimis este † adevărat
şi voi †† nu-l ştiţi.
* Cap. 8. 14. ** Cap. 5. 43; 8. 42. †Cap.
5. 32; 8. 26. Rom. 3. 4. ††Cap. 1.18; 8.55.
29 Eu * îl ştiu căci dela
el sânt şi el m'a trimis.
* Mat. 11. 27. Cap. 10. 15.
30 Ei căutau *deci ca
să-l prindă dar nimeni **
n'a pus mâna pe el căci
nu-i venise încă ceasul.
* Marc. 11. 18. Luc. 19. 47; 20.19. Vers.
19. Cap. 8. 37. ** Vers. 41. Cap. 8. 20.
31 Şi mulţi * din gloată
au crezut în el şi ziceau:
Hristosul, când va veni, nu
cumva va face mai multe
semne decât cele pe cari
le-a făcut acesta?
* Mat. 12. 23. Cap. 3. 2; 8. 30.
32 Fariseii au auzit
gloata cârtind acestea des-
pre el şi mai marii preo-
ţilor şi Fariseii au trimis
slujitori ca să-l prindă.
33 Isus deci le-a zis: Incă
puţină * vreme sânt cu voi
şi mă duc la celce m'a
trimis. * Cap. 13. 33; 16. 16.
34 Mă * veţi căuta şi nu
mă veţi găsi şi unde sânt
eu voi nu puteţi veni.
* Osea 5. 6. Cap. 8. 21; 13. 33.
35 Deci Iudeii au zis în-
tre ei înşişi: Unde are să
se ducă acesta că nu-l vom
găsi? Nu cumva are să se
ducă la cei * împrăştiaţi
între Greci şi să înveţe pe
Greci?
* Isa. 11. 12. Iac. 1. 1. 1 Pet. 1. 1.
36 Ce este cuvântul a-
cesta pe care l-a zis: Mă
veţi căuta şi nu mă veţi
găsi şi unde sânt eu voi
nu puteţi veni?

Isus, apa vieţii.

37 Iar în * cea din urmă
zi, cea mare a sărbătorii,
Isus sta şi striga zicând:
Dacă ** înseteazâ cineva să
vină la mine şi să bea.
* Lev. 23. 36. ** Isa. 55. 1. Cap. 6. 35.
38 Cine * crede în mine,
după cum a zis scriptura,
din ** pântecele lui vor
curge râuri de apă vie.
* Apoc. 22. 17. Deut. 18. 15. ** Prov.
18. 4. Isa. 12. 3; 44. 3. Cap. 4. 14.
39 Dar a zis * aceasta des-
pre Duhul pe care aveau
să-l primească celce au
crezut în el. Căci Duhul
nu era încă dat, căci Isus
nu fusese încă proslă-
vit. **
* Isa. 44. 3. Ioel 2. 28. Cap. 16. 7.
Fapt. 2. 17, 33, 38. ** Cap. 12. 16; 16. 7.

Incercări pentru prinderea lui Isus.

40 Deci unii din gloată
când au auzit cuvintele a-
cestea, ziceau: Acesta este
cu adevărat proorocul.*
* Deut. 18. 15, 18. Cap. 1. 21; 6. 14.
41 Alţii ziceau: Acesta *
este Hristosul. Iar unii zi-
ceau: Nu cumva din Ga-
lilea ** vine Hristosul?
*Cap. 4. 42; 6. 69. **Cap. 1.46. Vers. 52.
42 Oare n'a zis * scrip-
tura că Hristosul vine din
sămânţa lui David şi dela
Betleem, satul unde ** era
David?
* Ps. 132. 11. Ier. 23. 5. Mic. 5. 2.
Mat. 2. 5. Luc. 2. 4. ** 1 Sam. 16. 1, 4.
43 Deci s'a * făcut des-
binare în gloată din pri-
cina lui.
* Vers. 12. Cap. 9. 16; 10. 19.
44 Şi unii * dintre ei ar
fi voit să-l prindă dar nici-
unul n'a pus mânile pe el.
* Vers. 30.
45 Slujitorii deci au ve-
nit la mai marii preoţilor
şi la Farisei şi aceştia le-au
zis: Pentruce nu l-aţi adus?
46 Slujitorii au răspuns:
Niciodată * n'a vorbit aşa
un om, cum vorbeşte omul
acesta. * Mat. 7. 29.
47 Iar Fariseii le-au răs-
puns deci: Nu cumva şi
voi aţi fost amăgiţi?
48 Nu cumva a * crezut
în el cineva dintre mai
mari sau dintre Farisei?
* Cap. 12. 42. Fapt. 6. 7. 1 Cor. 1. 20,
26; 2. 8.
49 Dar gloata aceasta,
care nu cunoaşte legea,
sunt blestemaţi!
50 Nicodim, celce * ve-
nise mai înainte la el, unul
din ei, le zice: * Cap. 3. 2.
51 Oare legea * noastră
judecă ea pe un om dacă
nu va auzi mai întâi dela
el şi nu va cunoaşte ce
face? * Deut. 1. 17; 17. 8, etc.; 19. 15.
52 Ei au răspuns şi i-au
zis: Nu cumva şi tu eşti
din * Galilea? Cercetează şi
vezi că din Galilea nu se
ridică un prooroc. * Isa. 9. 1, 2.
Mat. 4. 15. Cap. 1. 46. Vers. 41.
53 Şi fiecare s'a dus la
casa sa.

Femeia prinsă în preacurvie.

8 Iar Isus s'a dus în mun-
tele Măslinilor.
2 Şi disdedimineaţă a ve-
nit iarăş în templu şi tot
poporul venia la el. Şi el
a şezut jos şi-i învăţa.
3 Şi cărturarii şi Fari-
seii aduc pe o femeie
prinsă în preacurvie şi pu-
nând-o în mijloc,
4 îi zic: Invăţătorule, a-
ceastă femeie a fost prinsă
chiar asupra faptului de
preacurvie.
5 Şi în lege Moise * ne-a
poruncit să omorîm cu

pietre pe unele ca acestea;
tu deci ce zici?
* Lev. 20. 10. Deut. 22. 22.
6 Şi ziceau aceasta ispi-
tindu-l, ca să aibă *de ce*
să-l învinuiască. Iar Isus
s'a plecat jos şi scria cu
degetul pe pământ.
7 Dar fiindcă îl întrebau
neîncetat, s'a ridicat în sus
şi a zis către ei: Cine * din-
tre voi este fără păcat să
arunce cel dintâi piatra a-
supra ei. * Deut. 17. 7. Rom. 2. 1.
8 Şi iarăş s'a plecat jos
şi scria cu degetul pe pă-
mânt.
9 Iar ei când au auzit şi
fiind mustraţi * de cuget,
ieşiau unul câte unul, în-
cepând dela cei bătrâni
pânăla cei din urmă; şi a
rămas numai Isus şi fe-
meia stând în mijloc.
* Rom. 2. 22.
10 Şi Isus s'a ridicat şi
nezărind pe nimeni afară
de femeie, i-a zis: Femeie,
unde sunt pârâşii aceia ai
tăi? Nu te-a osândit ni-
meni?
11 Şi ea a zis: Nimeni,
Doamne. Isus i-a zis: Nici
* eu nu te osândesc; du-te
şi ** nu mai păcătui. * Luc. 9.
56; 12. 14. Cap. 3. 17. ** Cap. 5. 14.

Isus, Lumina lumii.

12 Isus deci le-a vorbit
iarăş zicând: Eu * sânt lu-
mina lumii. Cine mă ur-
mează nu va umbla în în-
tunerec ci va avea lumina
vieţii.
*Cap. 1. 4,5,9; 3.19; 9.5; 12. 35,36,46.
13 Fariseii i-au zis deci:
Tu * mărturiseşti despre
tine însuţi; mărturia ta nu
este adevărată. * Cap. 5. 81.
14 Isus a răspuns şi le-a
zis: Chiar dacă eu măr-
turisesc despre mine în-
sumi, mărturia mea este
adevărată căci ştiu de unde
am venit şi unde mă duc.
Dar voi * nu ştiţi de unde
vin sau unde mă duc.
* Cap. 7. 28; 9. 29.
15 Voi * judecaţi după
carne; eu ** nu judec pe
nimeni.
* Cap. 7. 24. **Cap. 3. 17; 12. 47; 18.36.
16 Şi chiar când judec
şi eu, judecata mea este a-
devărată, căci eu nu * sânt
singur ci eu şi Tatăl care
m'a trimis.* Vers. 29. Cap. 16. 32.
17 Şi în * legea voastră
este scris că mărturia a
doi oameni este adevărată.
* Deut. 17. 6; 19. 15. Mat. 18. 16. 2 Cor.
13. 1. Evr. 10. 28.
18 Eu sânt celce măr-
turiseşte despre mine în-
sumi şi Tatăl care m'a tri-
mis, mărturiseşte * despre
mine. * Cap. 5. 37.
19 Deci îi ziceau: Unde
este Tatăl tău? Isus a răs-
puns: Voi * nu mă ştiţi nici
pe mine nici pe Tatăl meu;
dacă ** m'aţi şti pe mine,
aţi şti şi pe Tatăl meu.
* Vers. 55. Cap. 16. 3. ** Cap. 14. 7.
20 Aceste cuvinte le-a
vorbit lângă cutia * pentru
daruri pe când îi învăţa
în templu; şi nimeni ** nu
l-a prins căci nu-i venise
încă † ceasul.
* Marc. 12. 41. **Cap. 7. 30. † Cap. 7. 8.
21 Deci le-a zis iarăş: Eu
mă duc şi mă * veţi căuta
şi veţi ** muri în păcatul
vostru; unde mă duc eu,
voi nu puteţi veni.
* Cap. 7. 34; 13. 33. ** Vers. 24.
22 Iudeii deci ziceau: Nu
cumva se va omorî singur
că zice: Unde mă duc eu
voi nu puteţi veni?
23 Şi le-a zis: Voi * sun-
teţi din cele de jos, eu sânt
din cele de sus; voi ** sun-
teţi din lumea aceasta, eu
nu sânt din lumea aceasta.
* Cap. 3. 31. ** Cap. 15. 19; 17. 16.
1 Ioan 4. 5.
24 * V'am spus deci că
veţi muri în păcatele voa-
stre; căci ** dacă nu cre-
deţi că eu sânt, veţi muri
în păcatele voastre.
* Vers. 21 ** Marc. 16. 16.
25 I-au zis deci: Tu cine
eşti? Şi Isus le-a zis: In-
tocmai ceeace vă şi vor-
besc dela început.
26 Multe am să zic şi
să judec despre voi, dar
celce * m'a trimis pe mine
este adevărat; şi eu ** ce
am auzit dela el, acestea
le vorbesc în lume.
* Cap. 7. 28. ** Cap. 3. 32; 15. 15.
27 Ei n'au înţeles că le
vorbia despre Tatăl.
28 Deci Isus a zis: Când
veţi înălţa * pe Fiul omu-
lui, atunci ** veţi cunoaşte
că † eu sânt şi nu fac ni-
mic dela mine însumi ci
după cum †† m'a învăţat
Tatăl, vorbesc acestea.
* Cap. 3. 14; 12. 32. ** Rom. 1. 4. † Cap.
5. 19. 30. †† Cap. 3. 11.
29 Şi celce * m'a trimis
este împreună cu mine; nu
** m'a lăsat singur, căci †
eu totdeauna fac cele plă-
cute lui. * Cap. 14 10, 11.
** Vers. 16. † Cap. 4. 34; 5. 30; 6. 38.

Adevărata slobozenie.

30 Pe când vorbia el ace-
stea, mulţi * au crezut în el.
* Cap. 7. 31; 10. 42; 11. 45.
31 Isus zicea deci către
Iudeii cari crezuseră în el:
Dacă rămâneţi în cuvân-
tul meu, sunteţi cu adevă-
rat ucenicii mei
32 şi veţi cunoaşte ade-
vărul * şi adevărul vă va
slobozi.
*Rom. 6. 14, 18. 22; 8.2. Iac. 1, 25; 2.12.
33 Ei i-au răspuns: Noi
* suntem sămânţa lui
Avraam şi n'am fost robi
nimănui vreodată; cum zici
tu: Veţi fi slobozi?
* Lev. 25. 42. Mat. 3. 9. Vers. 39.
34 Isus le-a răspuns: A-
devărat, adevărat vă spun

că oricine * care săvârşeşte păcatul este rob al păcatului. * Rom. 6. 16, 20. 2 Pet. 2. 19.

35 Şi robul * nu rămâne în casă în veac; fiul rămâne în veac. * Gal. 4. 30.

36 Dacă * deci Fiul vă va face slobozi, veţi fi într'adevăr slobozi. * Rom. 8. 2. Gal. 5. 1.

37 Ştiu că sunteţi sămânţa lui Avraam dar căutaţi * să mă omorîţi, căci cuvântul meu nu are loc în voi. * Cap. 7. 19. Vers. 40.

38 Eu * vorbesc ce am văzut dela Tatăl şi voi deci faceţi ce aţi auzit dela tatăl vostru. * Cap. 3. 32; 5. 19, 30; 14. 10. 24

39 Ei au răspuns şi i-au zis: Tatăl nostru este Avraam. * Isus le zice: Dacă ** aţi fi copii ai lui Avraam, aţi face faptele lui Avraam. * Mat. 3. 9. Vers. 33. **Rom. 2. 28; 9.7. Gal. 3.7,29.

40 Dar * acum căutaţi să mă omorîţi pe mine, un om care v'am vorbit adevărul, pe ** care l-am auzit dela Dumnezeu. Aceasta n'a făcut-o Avraam. * Vers. 37. ** Vers. 26.

41 Voi faceţi faptele tatălui vostru. Ei i-au zis: Noi nu suntem născuţi din curvie, un * singur Tată avem, pe Dumnezeu. * Isa. 63. 16; 64. 8. Mal. 1. 6.

42 Isus le-a zis: Dacă * Dumnezeu ar fi Tatăl vostru, m'aţi iubi; căci ** eu am ieşit şi vin din Dumnezeu; căci n'am † venit dela mine însumi ci el m'a trimis. * 1 Ioan 5. 1. ** Cap. 16. 27; 17. 8, 25. † Cap. 5. 43; 7. 28, 29.

43 Pentruce * nu înţelegeţi vorbirea mea? Pentrucă nu puteţi auzi cuvântul meu. * Cap. 7. 17

44 Voi * sunteţi din tatăl vostru, diavolul, şi voiţi să faceţi poftele tatălui vostru. El era omorîtor de oameni dela început şi n'a stat în adevăr căci în el nu ** este adevăr. Când vorbeşte minciuna, vorbeşte din ale sale căci este mincinos şi tatăl ei. * Mat. 13. 38. 1 Ioan 3. 8. ** Iuda 6.

45 Dar eu fiindcă spun adevărul, nu mă credeţi.

46 Cine dintre voi mă dovedeşte de păcat? Dacă vorbesc adevărul, pentruce nu mă credeţi?

47 Cine * este din Dumnezeu ascultă cuvintele din Dumnezeu; pentru aceea voi n'ascultaţi pentrucă nu sunteţi din Dumnezeu. * Cap. 10. 26, 27. 1 Ioan 4. 6.

Isus este înainte de Avraam

48 Iudeii au răspuns şi i-au zis: Nu zicem noi oare bine că eşti Samaritean şi ai * drac? *Cap.7.20; 10.20. Vers. 52.

49 Isus a răspuns: Eu n'am drac ci cinstesc pe Tatăl meu şi voi mă necinstiţi pe mine.

50 Şi eu * nu caut slava mea, este cine caută şi judecă. * Cap. 5. 41; 7. 18.

51 Adevărat, adevărat vă spun, dacă * va păzi cineva cuvântul meu, nu va vedea moartea în veac. * Cap. 5. 24; 11. 26.

52 Iudeii deci i-au zis: Acum cunoaştem că ai drac. Avraam * a murit şi proorocii şi tu zici: Dacă va păzi cineva cuvântul meu, nu va gusta moarte în veac. * Zah. 1. 5. Evr. 11. 13.

53 Nu cumva eşti tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? Şi proorocii au murit; cine te faci tu pe tine însuţi?

54 Isus a răspuns: Dacă * eu mă voiu slăvi pe mine însumi, slava mea nu este nimic; Tatăl ** meu este celce mă slăveşte, despre care voi ziceţi că este Dumnezeul vostru * Cap. 5. 31. ** Cap. 5. 41; 16. 14; 17. 1. Fapt. 3. 13.

55 şi nu * l-aţi cunoscut dar eu îl cunosc. Şi dacă aş zice că nu-l cunosc, voiu fi ca voi mincinos; dar îl cunosc şi păzesc cuvântul lui. * Cap. 7. 28, 29.

56 Avraam tatăl vostru s'a * veselit să vadă ziua mea şi a văzut-o şi s'a bucurat. * Luc. 10. 24. ** Evr. 11. 13.

57 Iudeii deci i-au zis: N'ai încă cincizeci de ani şi ai văzut pe Avraam?

58 Isus le-a zis: Adevărat, adevărat vă spun, mai înainte de a fi fost Avraam, eu * sânt. * Exod. 3. 14. Isa. 43. 13. Cap. 17. 5, 24. Col. 1. 17. Apoc. 1. 8.

59 Deci au * luat pietre ca să arunce în el: dar Isus s'a ascuns şi a ieşit ** din templu. * Cap. 10. 31, 39; 11. 8. ** Luc. 4. 30.

Vindecarea unui orb din naştere.

9 Şi pe când trecea, a văzut pe un orb din naştere.

2 Şi ucenicii săi l-au întrebat zicând: Rabi, cine * a păcătuit, acesta sau părinţii lui că s'a născut orb? * Vers. 34.

3 Isus a răspuns: Nici acesta n'a păcătuit, nici părinţii lui, ci * pentruca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. * Cap. 11. 4.

4 Noi trebue * să lucrăm lucrările celuice m'a trimis până este ziuă; vine noaptea când nimeni nu poate lucra. *Cap. 4.34; 5.19,36; 11. 9; 12. 35; 17.4.

5 Când sânt în lume, sânt * lumina lumii. * Cap. 1. 5, 9; 3. 19; 8. 12; 12. 35, 46.

6 Când a zis acestea, a * scuipat jos şi a făcut no-

roiu din scuipat și a uns
ochii lui cu noroiul
* Marc. 7. 33; 8. 23.
7 și i-a zis: Du-te, spa-
lă-te în * scăldătoarea Si-
loam (care se tălmăcește:
Trimis). El ** a plecat deci
și s'a spălat și a venit vă-
zând. * Neem. 3. 15. ** 2 Reg. 5. 14.
8 Deci vecinii și ceice-l
vedeau mai înainte că era
cerșetor ziceau: Nu este
oare acesta celce ședea și
cerșia?
9 Alții ziceau: Acesta este.
Alții ziceau: Nu, ci seamănă
cu el. El zicea: Eu sânt.
10 Deci îi ziceau: Cum
ți s'au deschis ochii deci?
11 El a răspuns și a zis:
O m u l * care se numește
Isus a făcut noroiu și mi-a
uns ochii și mi-a zis: Du-te
la Siloam și spală-te. Am
plecat deci și m'am spă-
lat și am căpătat vederea.
* Vers. 6. 7.
12 Și i-au zis: Unde este
acela? El zice: Nu știu.

Cercetarea orbului de Farisei.

13 Deci duc la Farisei
pe celce era orb altădată.
14 Și era Sabatul în ziua
în care a făcut Isus noroiul
și i-a deschis ochii.
15 Deci Fariseii iarăș îl
întrebau și ei, cum a că-
pătat vederea. Și el le-a
zis: Mi-a pus noroiu pe
ochi și m'am spălat și văd.
16 Și unii dintre Farisei
ziceau: Omul acesta nu
este dela Dumnezeu căci
nu ține Sabatul. Alții zi-
ceau: Cum * poate un om
păcătos să facă astfel de
semne? Și ** era desbinare
între ei. * Vers. 33. Cap. 3. 2.
** Cap. 7. 12, 43; 10. 19.
17 Deci zic orbului ia-
răș: Ce zici tu despre el,
căci ți-a deschis ochii? Iar
el a zis: Este * prooroc.
* Cap. 4. 19; 6. 14.
18 Iudeii n'au crezut
deci despre el că fusese
orb și căpătase vederea
până au chemat pe părin-
ții celuice își căpătase ve-
derea.
19 Și i-au întrebat zi-
când: Acesta este fiul vo-
stru despre care ziceți că
s'a născut orb? Cum deci
vede acum?
20 Părinții lui au răs-
puns și au zis: Știm că a-
cesta este fiul nostru și că
s'a născut orb.
21 Dar cum vede acum,
nu știm, sau cine i-a des-
chis ochii, noi nu știm;
întrebați-l, este în vârstă,
el va vorbi despre sine
însuș.
22 Părinții lui au zis a-
cestea pentrucă se * temeau
de Iudei; căci Iudeii se în-
voiseră că dacă va măr-
turisi cineva că el este

Hristosul, să ** fie dat a-
fară din sinagogă.
* Cap. 7. 13; 12. 42; 19. 38. Fapt. 5. 13.
** Vers. 34. Cap. 16. 2.
23 Pentru aceasta au zis
părinții lui: Este în vârstă;
întrebați-l.
24 Deci au chemat a
doua oară pe omul care
fusese orb și i-au zis: Dă *
slavă lui Dumnezeu: noi **
știm că omul acesta este
un păcătos.
* Ios. 7. 19. 1 Sam. 6. 5. ** Vers. 16.
25 El a răspuns deci:
Dacă este un păcătos nu
știu; eu una știu că eram
orb și acum văd.
26 I-au zis deci: Ce ți-a
făcut? Cum ți-a deschis
ochii?
27 El le-a răspuns: V'am
spus acum și n'ați auzit;
dece voiți să auziți iarăș?
Nu cumva voiți și voi să
vă faceți ucenicii lui?
28 Și l-au înfruntat as-
pru și au zis: Tu ești u-
cenicul aceluia iar noi sun-
tem ucenicii lui Moise.
29 Noi știm că Dumne-
zeu a vorbit lui Moise dar
pe acesta nu-l * știm de
unde este. * Cap. 8. 14.
30 Omul a răspuns și
le-a zis: In aceasta dar *
este minunea că voi nu
știți de unde este și *totuș*
mi-a deschis ochii. * Cap. 3. 10.
31 Știm că Dumnezeu *
n'ascultă pe păcătoși, ci
dacă este cineva temător
de Dumnezeu și face voia
lui, pe acesta îl ascultă.
* Iov. 27. 9; 35. 12. Ps. 18. 41; 34. 15;
66. 18. Prov. 1. 28; 15. 29; 29. 9. Isa. 1.
15. Ier. 11. 11; 14. 12. Ezec. 8. 18. Mic.
3. 4. Zah. 7. 13.
32 Din veac nu s'a au-
zit că a deschis cineva o-
chii vreunuia născut orb.
33 Dacă * acesta n'ar fi
dela Dumnezeu, n'ar putea
face nimic. * Vers. 16.
34 Ei au răspuns și i-au
zis: Tu ești născut cu totul
în * păcate și tu ne înveți
pe noi? Și l-au dat afară.
* Vers. 2.

Isus întâlnește pe orb în Templu.

35 Isus a auzit că l-au
dat afară și găsindu-l a
zis: Crezi tu în Fiul * lui
Dumnezeu? * Mat. 14. 33; 16. 16.
Marc. 1. 1. Cap. 10. 36. 1 Ioan 5. 13.
36 El a răspuns și a zis:
Și cine este, Doamne, ca să
cred în el?
37 Isus a zis: L-ai și vă-
zut și celce * vorbește cu
tine este. * Cap. 4. 26.
38 Iar el a zis: Cred,
Doamne. Și i-a făcut ple-
căciune.
39 Și Isus a zis: Eu am
venit în această lume spre
* judecată, ca ** ceice nu
văd să vadă și ceice văd
să fie orbi. * Cap. 5. 22, 27.
Cap. 3. 17; 12. 47. ** Mat. 13. 13.

40 Aceia dintre Fariseii
cari erau cu el, au auzit
acestea și i-au * zis: Nu
cumva și noi suntem orbi?
* Rom. 2. 19.

41 Isus le-a zis: Dacă *
ați fi orbi, n'ați avea păcat;
dar acum ziceți: Vedem:
păcatul vostru rămâne.
* Cap. 15. 22, 24.

Păstorul cel bun.

10 Adevărat, adevărat vă
spun, cine nu intră pe
ușă în staulul oilor ci sare
pe altă parte, acela este
un hoț și un tâlhar.
2 iar cine intră pe ușă
este păstor al oilor.
3 Acestuia portarul îi
deschide și oile aud glasul
lui și el își chiamă oile
sale pe nume și le duce a-
fară.
4 Și dupăce a scos afară
pe toate ale sale, merge
înaintea lor și oile îl ur-
mează căci cunosc glasul
lui.
5 Dar nu vor urma pe
un străin, ci vor fugi de
el căci nu cunosc glasul
străinilor.
6 Isus le-a spus această
asemănare. Ei deci n'au în-
țeles ce erau ce le vorbia.

Isus, ușa oilor.

7 Isus deci le-a zis ia-
răș: Adevărat, adevărat vă
spun, eu sânt ușa oilor.
8 Toți câți au venit îna-
inte de mine sunt hoți și
tâlhari, dar oile n'au as-
cultat de ei.
9 Eu * sânt ușa; dacă va
intra cineva prin mine, va
fi mântuit și va intra și
va ieși și va afla pășune.
* Cap. 14. 6. Efes. 2. 18.
10 Hoțul nu vine decât
să fure și să înjunghie și
să piardă; eu am venit ca
ele să aibă viața și să aibă
de prisos.
11 Eu * sânt păstorul cel
bun. Păstorul cel bun își
pune viața pentru oi.
* Ezec. 40. 11. Isa. 34. 12, 23; 37. 24. Evr. 13. 20. 1 Pet. 2. 25; 5. 4.
12 Iar cel tocmit și care
nu este păstor, ale cărui
oi nu sunt ale sale, pri-
veşte lupul venind și lasă
* oile și fuge și lupul le ră-
pește și le împrăștie.
* Zah. 11. 16, 17.
13 *Fuge* căci este tocmit
și nu-i pasă de oi.
14 Eu sânt păstorul cel
bun și cunosc pe ale * mele
și ale mele mă cunosc,
* 2 Tim. 2. 19.
15 cum * mă cunoaște
Tatăl și eu cunosc pe Ta-
tăl; și ** îmi pun viața pen-
tru oi.
* Mat. 11. 27. ** Cap. 15. 13.
16 Am și alte * oi cari
nu sunt din staulul acesta;
trebuie să le aduc și pe

acelea și vor asculta de
glasul meu și ** va fi o
singură turmă, un singur
păstor. * Isa. 56. 8. ** Ezec. 37. 22. Efes. 2. 14. 1 Pet. 2. 25.
17 Pentru aceasta mă iu-
bește Tatăl, fiindcă * îmi
pun viața ca iarăș s'o iau.
* Isa. 53. 7, 8, 12. Evr. 2. 9.
18 Nimeni nu o ia dela
mine ci eu o pun dela
mine însumi. Am * putere
ca s'o pun și am putere
ca iarăș s'o iau. Această **
poruncă am primit-o dela
Tatăl meu. * Cap. 2. 19. ** Cap. 6. 38; 15. 10. Fapt. 2. 24, 32.
19 Iarăș * s'a făcut des-
binare între Iudei pentru
cuvintele acestea.
* Cap. 7. 43; 9. 16.
20 Iar mulți dintre ei
ziceau: Are * drac și este
nebun; dece îl ascultați?
* Cap. 7. 20; 8. 48, 52.
21 Alții ziceau: Cuvintele
acestea nu sunt de îndră-
cit; nu cumva poate * des-
chide ** un drac ochii or-
bilor? * Exod. 4. 11. Ps. 94. 9; 146. 8. ** Cap. 9, 6, 7. 32, 33.

Isus la sărbătoarea Inoirii.

22 Și era sărbătoarea
sfințirii templului în Ieru-
salim; era iarnă.
23 Și Isus se plimba în
templu în * pridvorul lui
Solomon. * Fapt. 3. 11; 5. 12.
24 Deci Iudeii l-au în-
conjurat și-i ziceau: Până
când ne scoți sufletul?
Dacă ești tu Hristosul,
spune-ne pe față.
25 Isus le-a răspuns:
V'am spus și nu credeți;
lucrările * pe cari le fac eu
în numele Tatălui meu a-
cestea mărturisesc despre
mine. * Cap. 3. 2; 5. 36. Vers. 38.
26 Dar * voi nu credeți
căci nu sunteți din oile
mele. * Cap. 8. 47. 1 Ioan 4. 6.
27 Oile * mele ascultă de
glasul meu și eu le cunosc
și mă urmează. * Vers. 4. 14.
28 Și eu le dau viață
vecinică și în veac nu *
vor pieri și nimeni nu le
va răpi din mâna mea.
* Cap. 6. 37; 17. 11, 12; 18. 9.
29 Tatăl * meu, care ** mi
le-a dat, este mai mare de-
cât toți; și nimeni nu le
poate răpi din mâna Ta-
tălui.
* Cap. 14. 28. ** Cap. 17. 2, 6, etc.
30 Eu * și Tatăl una sun-
tem. * Cap. 17. 11, 22.
31 Iudeii * au ridicat ia-
răș pietre ca să-l omoare
cu pietre. * Cap. 8. 59.
32 Isus le-a răspuns:
V'am arătat multe lucrări
bune dela Tatăl; pentru
care din aceste lucrări mă
omorîți cu pietre?
33 Iudeii i-au răspuns:
Nu te omorîm cu pietre
pentru o lucrare bună ci
pentru hulă și pentrucă tu,

om fiind, te * faci pe tine însuţi Dumnezeu. * Cap. 5. 18.

34 Isus le-a răspuns: Nu * este oare scris în legea voastră: Eu am zis: Sunteţi dumnezei? * Ps. 82. 6.

35 Dacă a numit dumnezei pe * aceia, către cari a fost cuvântul lui Dumnezeu, (şi scriptura nu poate fi desfiinţată),
* Rom. 13. 1.

36 voi ziceţi despre acela pe care * Tatăl l-a sfinţit şi l-a trimis ** în lume: Tu huleşti! pentrucă † am zis: Sânt Fiul †† lui Dumnezeu?
* Cap. 6. 27. ** Cap. 3. 17; 5. 36, 37; 8. 42. † Cap. 5. 17, 18. Vers. 30. †† Luc. 1. 35. Cap. 9. 35, 37.

37 Dacă * nu fac lucrările Tatălui meu, nu mă credeţi. * Cap. 15. 24.

38 Dar dacă le fac, chiar dacă nu mă credeţi, credeţi * lucrările, ca să ştiţi şi să cunoaşteţi că ** Tatăl este în mine şi eu în Tatăl.
* Cap. 5. 36; 14. 10, 11. ** Cap. 14. 10, 11; 17. 21.

39 Deci * căutau iarăş să-l prindă dar el a scăpat din mâna lor.
* Cap. 7. 30, 44; 8. 59.

Plecarea lui Isus în Perea.

40 Şi a plecat iarăş dincolo de Iordan în locul unde * era Ioan când boteza întâiaş dată şi a rămas acolo. * Cap. 1. 28.

41 Şi mulţi au venit la el şi ziceau: Ioan n'a făcut niciun semn, dar * toate câte a spus Ioan despre acesta erau adevărate.
* Cap. 3. 30.

42 Şi * mulţi au crezut în el acolo. * Cap. 8. 31; 11. 45.

Invierea lui Lazăr.

11 Şi era un oarecare om bolnav, Lazăr din Betania, din satul Mariei * şi al Martei, sora ei. —
* Luc. 10. 38, 39.

2 Iar Maria era * aceea care a uns cu mir pe Domnul şi i-a şters picioarele cu părul ei, al cărui frate Lazăr era bolnav. —
* Mat. 26 7. Marc 14. 3. Cap. 12. 3.

3 Deci surorile au trimis la el zicând: Doamne, iată acela pe care-l iubeşti este bolnav.

4 Şi când a auzit Isus, a zis: Aceasta boală nu este spre moarte ci * pentru slava lui Dumnezeu, ca Fiul lui Dumnezeu să fie proslăvit prin ea.
* Cap 9 3. Vers. 40.

5 Şi Isus iubia pe Marta şi pe sora ei şi pe Lazăr.

6 Deci dupăce a auzit că este bolnav, atunci a * rămas două zile în locul unde era. * Cap. 10. 40.

7 Apoi după aceasta zice ucenicilor: Să mergem iarăş în Iudea.

8 Ucenicii îi zic: Rabi, acum * căutau să te omoare cu pietre Iudeii şi iar te duci acolo?
* Cap. 10. 31.

9 Isus a răspuns: Oare nu sunt douăsprezece ceasuri în zi? Dacă * umblă cineva ziua, nu se poticneşte, căci vede lumina lumii acesteia. * Cap. 9. 4.

10 Dar dacă * umblă cineva noaptea, se poticneşte căci lumina nu este în el.
* Cap. 12. 35.

11 A zis acestea şi după aceea le zice: Lazăr, prietenul nostru, a adormit; * dar mă duc ca să-l deştept din somn.
* Deut. 31. 16. Dan. 12. 2. Mat. 9. 24. Fapt. 7. 60. 1 Cor. 15. 18, 51.

12 Ucenicii deci i-au zis: Doamne, dacă a adormit, va fi scăpat.

13 Dar Isus vorbise despre moartea lui şi ei au socotit că vorbeşte despre adormirea somnului.

14 Atunci Isus deci le-a spus pe faţă: Lazăr a murit.

15 Şi mă bucur pentru voi că nu eram acolo ca să credeţi; să mergem deci la el.

16 Deci Toma, care se zice Geamăn, a zis celorce erau ucenici împreună cu el: Să mergem şi noi ca să murim cu el.

17 Când a venit deci Isus, l-a aflat fiind de patru zile în mormânt.

18 Şi Betania era aproape de Ierusalim ca la cincisprezece stadii.

19 Şi mulţi dintre Iudei veniseră la Marta şi Maria ca să le mângâe pentru fratele lor.

20 Deci Marta, îndată ce a auzit că vine Isus, i-a ieşit înainte iar Maria şedea jos în casă.

21 Şi Marta a zis către Isus: Doamne, dacă ai fi fost aici, n'ar fi murit fratele meu.

22 Şi chiar acum ştiu că oricâte * vei cere dela Dumnezeu, îţi va da Dumnezeu.
* Cap. 9. 31.

23 Isus îi zice: Fratele tău va învia.

24 Marta îi zice: Ştiu * că va învia la înviere, în ziua de apoi.
* Luc. 14. 14. Cap. 5. 29.

25 Isus i-a zis: Eu sânt învierea * şi viaţa. ** Cine † crede în mine va trăi chiar dacă va muri.
* Cap. 5. 21; 6. 39, 40, 44. **Cap. 1. 4; 6. 35; 14. 6. Col. 3. 4. 1 Ioan 1. 1, 2; 5. 11. † Cap. 3. 36. 1 Ioan 5. 10, etc.

26 Şi oricine care trăieşte şi crede în mine, nu va muri în veac; crezi aceasta?

27 Ea îi zice: Da, Doamne;

eu am crezut * că tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, celce vine în lume.
* Mat. 16. 16. Cap. 4. 42; 6. 14, 69.

28 Și când a zis aceasta, a plecat și a chemat pe Maria, sora ei, spunând în ascuns: Invățătorul este aici și te chiamă.

29 Iar aceea îndată ce a auzit, se scoală în grabă și vine la el.

30 (Și Isus încă nu venise în sat ci era încă în locul unde îi ieșise Marta înainte).

31 Deci Iudeii,* cari erau cu ea în casă și o mângâiau, când au văzut că Maria s'a sculat în grabă și a ieșit, au urmat-o socotind că se duce la mormânt ca să plângă acolo.
* Vers. 19.

32 Maria deci îndatăce a venit unde era Isus și l-a văzut, i-a căzut la picioare zicându-i: Doamne, * dacă ai fi fost aici, nu mi-ar fi murit fratele.
* Vers. 21.

33 Isus deci, când a văzut-o plângând și pe Iudeii cari veniseră împreună cu ea, plângând, a gemut în duhul său și s'a tulburat

34 și a zis: Unde l-ați pus? Ei îi zic: Doamne, vino și vezi.

35 Isus a lăcrămat. *
* Luc. 19. 41.

36 Deci Iudeii ziceau: Iată cum îl iubia!

37 Iar unii dintre ei ziceau: Nu putea oare acesta, care * a deschis ochii orbului, să facă și pe acesta să nu moară? * Cap. 9. 6.

38 Isus deci gemând iarăș în sine, vine la mormânt; și era o peșteră și era pusă o piatră peste ea.

39 Isus zice: Ridicați piatra. Marta, sora celui mort, îi zice: Doamne, acum miroase rău, căci este a patra zi.

40 Isus îi zice: Nu ți-am spus că dacă vei crede, vei * vedea slava lui Dumnezeu? * Vers. 4, 23.

41 Au ridicat deci piatra. Iar Isus a ridicat ochii în sus și a zis: Tată, îți mulțumesc că m'ai ascultat.

42 Și eu știam că totdeauna mă asculți; dar am zis pentru * gloata ce stă împrejur ca să creadă că tu m'ai trimis. * Cap. 12. 30.

43 Și când a zis acestea, a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară!

44 Mortul a ieșit legat la picioare și mâni cu fâșii de pânză și fața * lui era înfășurată cu un ștergar. Isus le zice: Deslegați-l și lăsați-l să se ducă. * Cap. 20. 7.

45 Mulți deci dintre Iudei, cari au venit la Maria și * au văzut ce făcuse, au crezut în el.
* Cap. 2. 23; 10. 42; 12. 11, 18.

Sinedriul hotărăște să-l omoare.

46 Iar unii dintre ei au plecat la Farisei și le-au spus celece făcuse Isus.

47 Deci * mai marii preoților și Fariseii au adunat sinedriul și ziceau: Ce ** facem, căci omul acesta face multe semne?
* Ps. 2. 2. Mat. 26. 3. Marc. 14. 1. Luc. 22. 2. ** Cap. 12. 19. Fapt. 4. 16.

48 Dacă îl lăsăm așa, toți vor crede în el și vor veni Romanii și ne vor lua locul și neamul.

49 Iar unul oarecare din ei, Caiafa, * fiind mare preot în anul acela, le-a zis: Voi nu știți nimic,
* Luc. 3. 2. Cap. 18. 14. Fapt. 4. 6.

50 nici nu * cumpăniți cu mintea că vă este de folos ca să moară un singur om pentru popor și să nu piară tot neamul.
* Cap. 18. 14.

51 Și aceasta n'a zis-o dela sine însuș, ci fiind mare preot în anul acela, a proorocit că Isus avea să moară pentru neam

52 și * nu numai pentru neam, ci ** și ca să adune într'una pe copiii lui Dumnezeu cei împrăștiați.
* Isa. 49. 6. 1 Ioan 2. 2. ** Cap. 10. 16. Efes. 2. 14—17.

53 Din ziua aceea deci s'au sfătuit ca să-l omoare.

54 Isus deci * nu mai umbla pe față printre Iudei ci a plecat de acolo în ținutul aproape de pustie, într'o cetate numită Efraim, ** și acolo rămânea cu ucenicii.
* Cap. 4. 1, 3; 7. 1. ** 2 Cron. 13. 19.

Isus așteptat la Ierusalim.

55 Și Paștile Iudeilor erau * aproape și mulți dela țară s'au suit la Ierusalim mai înainte de Paști ca să se curățească.
* Cap. 2. 13; 5. 1; 6. 4.

56 * Căutau deci pe Isus și vorbiau unii cu alții stând în templu: Ce vi se pare? Că n'are să vină nicidecum la sărbătoare?
* Cap. 7. 11. Vers. 8.

57 Și mai marii preoților și Fariseii dăduseră porunci că, dacă știe cineva unde este, să arate, ca să-l prindă.

Maria îi toarnă mir pe picioare.

12 Isus deci cu șase zile mai înainte de Paști a venit la Betania, unde * era Lazăr, pe care îl sculase Isus dintre cei morți.
* Cap. 11. 1, 43.

2 I-au * făcut deci o cină acolo și Marta slujia iar Lazăr era unul dintre ceice ședeau la masă cu el.
* Mat. 26. 6. Marc. 14. 3.

3 Maria * deci a luat un litru de mir de nard adevărat foarte scump și a uns picioarele lui Isus și i-a șters picioarele cu părul ei: și casa s'a umplut de mirosul mirului.
* Luc. 10. 38, 39. Cap. 11. 2.

4 Și Iuda Iscarioteanul, al lui Simon, unul dintre ucenicii lui, care avea să-l dea prins zice:

5 Pentruce nu s'a vândut acest mir cu trei sute de dinari și să se fi dat la săraci?

6 Dar a zis aceasta nu pentrucă avea grijă de săraci ci pentrucă era un hoț și având * punga, îndepărta cele aruncate în ea. * Cap. 13. 29.

7 Deci Isus a zis: Las-o; ea l-a păstrat pentru ziua înmormântării mele.

8 Căci pe * săraci îi aveți totdeauna cu voi dar pe mine nu mă aveți totdeauna. * Mat. 26. 11. Marc. 14. 7.

9 Deci gloată multă dintre Iudei a aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Isus ci ca să vadă și pe Lazăr pe * care îl sculase dintre cei morți.
* Cap. 11. 43, 44.

10 Și mai marii * preoților s'au sfătuit ca să omoare și pe Lazăr.
* Luc. 16. 31.

11 Căci * din pricina lui mulți plecau dela Iudei și credeau în Isus.
* Cap. 11. 45. Vers. 18.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

12 A doua zi * gloată multă, care era venită la sărbătoare, când au auzit că Isus vine la Ierusalim,
* Mat. 21. 8. Marc. 11. 8. Luc. 19. 35, 36, etc.

13 au luat ramuri de finici și i-au ieșit în întâmpinare și strigau: Osana, * binecuvântat este celce vine în numele Domnului, împăratul lui Israel.
* Ps. 118. 25, 26.

14 Și Isus, găsind * un măgar tânăr, a șezut pe el, după cum este scris:
* Mat. 21. 7.

15 Nu * te teme, fiica Sionului, iată Impăratul tău vine șezând pe mânzul măgăriței. * Zah. 9. 9.

16 Dar ucenicii săi n'au * înțeles acestea la început ci ** când a fost proslăvit Isus, atunci și-au † adus aminte că acestea erau scrise pentru el și îi făcuseră acestea.
*Luc. 18. 34. **Cap. 7.39. † Cap. 14. 26.

17 Deci gloata care era cu el mărturisia că a chemat pe Lazăr din mormânt și l-a sculat dintre cei morți.

18 Pentru * aceasta l-a și întâmpinat gloata căci a auzit că el făcuse semnul acesta. * Vers. 11.

19 Deci Fariseii au zis între ei înșiși: Vedeți * că nu folosiți nimic; iată, lumea a plecat după el.
* Cap. 11. 47, 48.

Isus vorbește de moartea sa.

20 Și erau niște * Greci dintre ceice ** se suie ca să se închine la sărbătoare.
* Fapt. 17. 4. ** 1 Reg. 8. 41, 42. Fapt. 8. 27.

21 Aceștia deci au venit la Filip, care * era din Betsaida Galileii, și l-au rugat, zicând: Domnule, voim să vedem pe Isus. * Cap. 1. 44.

22 Filip vine și spune lui Andrei: Andrei și Filip vin și spun lui Isus.

23 Iar Isus le răspunde zicând: A * venit ceasul ca să fie proslăvit Fiul omului. * Cap. 13. 32; 17. 1.

24 Adevărat, adevărat vă spun, dacă grăuntele * de grâu care a căzut pe pământ nu va muri, rămâne numai el, dar dacă va muri, aduce rod mult.
* 1 Cor. 15. 36.

25 Cine * își iubește viața, o pierde și cine își urăște viața în lumea aceasta, o va păstra pentru viața vecinică. * Mat. 10. 39; 16. 25. Marc. 8. 35. Luc. 9. 24; 17. 33.

26 Dacă îmi slujește cineva, să mă urmeze; și unde * sânt eu, acolo va fi și slujitorul meu; dacă-mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti. *Cap. 14. 3; 17. 24. 1 Tes.4.17.

27 Acum * sufletul îmi este tulburat și ce să zic? Tată, scapă-mă din ceasul acesta. Dar ** pentru aceasta am venit la ceasul acesta. * Mat. 26. 38, 39. Luc. 12. 50, Cap. 13. 21. ** Luc. 22. 53. Cap. 18. 37.

28 Tată, proslăvește numele tău. Un glas a venit deci * din cer: L-am și proslăvit și iarăș îl voiu proslăvi. * Mat. 3. 17.

29 Deci gloata care sta și a auzit, zicea: A fost tunet. Alții ziceau: Un înger i-a vorbit.

30 Isus a răspuns și a zis: Nu pentru mine a fost glasul acesta * ci pentru voi. * Cap. 11. 42.

31 Acum este judecata lumii acesteia; acum stăpânitorul * lumii acesteia va fi aruncat afară.
* Mat. 12. 29. Luc. 10. 18. Cap. 14. 30; 16. 11. Fapt. 26. 18. 2 Cor. 4. 4. Efes. 2. 2; 6. 12.

32 Și eu îndată ce * voiu fi înălțat depe pământ, voiu trage pe ** toți la mine. —
*Cap. 3. 14; 8. 28. **Rom. 5.18. Evr. 2.9.

33 Iar aceasta * o zicea
însemnând cu ce moarte
avea să moară. * Cap. 18. 32.
34 Deci gloata i-a răs-
puns: Noi * am auzit din
lege că Hristosul rămâne
în veac și cum zici tu că
Fiul omului trebue să fie
înălțat? Cine este acest Fiu
al omului? *Ps. 89.36, 37; 110. 4.
Isa. 9. 7; 35. 8. Ezec. 37. 25. Dan. 2. 44;
7. 14, 27. Mic. 4. 7.
35 Isus deci le-a zis: Lu-
mina este * între voi încă
puțină vreme. Umblați **
cât aveți lumina ca să nu
vă apuce întunerecul; și
cine † umblă în întunerec
nu știe încotro merge.
* Cap. 1. 9; 8. 12; 9. 5. Vers. 46. ** Ier.
13. 16. Efes. 5. 8. † Cap. 11. 10. 1 Ioan
2. 11.
36 Cât aveți lumina, cre-
deți în lumină ca să vă
faceți fii * ai luminii. Isus
a vorbit acestea și a plecat
și s'a ** ascuns de ei.
* Luc. 16. 8. Efes. 5. 8. 1 Tes. 5. 5.
1 Ioan 2. 9—11. ** Cap. 8. 59; 11. 54.

Necredința Iudeilor.

37 Dar deși făcuse atâ-
tea semne înaintea lor, nu
credeau în el,
38 ca să se împlinească
cuvântul lui Isaia prooro-
cul pe care l-a zis: Doamne,
* cine a crezut ce a auzit
dela noi? Și cui a fost des-
coperit brațul Domnului?
* Isa. 53. 1. Rom. 10. 16.
39 De aceea nu puteau
crede căci Isaia a zis iarăș:
40 Le-a * orbit ochii și
le-a învârtoșat inima ca să
nu vadă cu ochii și să nu
înțeleagă cu inima și să nu
se întoarcă și cu îi voiu
vindeca. * Isa. 6. 9, 10. Mat. 13. 14.
41 Isaia a zis acestea *
pentrucă a văzut slava lui
și a vorbit despre el. * Isa. 6. 1.
42 Totuș chiar dintre
mai mari mulți au crezut
în el, dar din pricina Fa-
riseilor * nu-l mărturisiau
ca să nu fie dați afară din
sinagogă. * Cap. 7. 13; 9. 22.
43 Căci * au iubit slava
oamenilor mai mult decât
slava lui Dumnezeu.
* Cap. 5. 44.
44 Și Isus a strigat și a
zis: Cine * crede în mine,
nu crede în mine ci în
celce m'a trimis pe mine.
* Cap. 13. 20.
45 Și cine * mă vede pe
mine, vede pe celce m'a
trimis pe mine. * Cap. 14. 9.
46 Eu * am venit lumină
în lume, ca oricine care
crede în mine să nu ră-
mâie în întunerec.
*Cap. 3. 19; 8. 12; 9. 5, 39. Vers. 35.36.
47 Și dacă va auzi ci-
neva cuvintele mele și nu
le va păzi, eu * nu-l judec;
căci n'am ** venit ca să ju-
dec lumea ci ca să mân-
tuiesc lumea.
* Cap. 5. 45; 8. 15, 26. ** Cap. 3. 17.

48 Cine * mă disprețuește
pe mine și nu primește
cuvintele mele, are cine
să-l judece: cuvântul ** pe
care l-am spus, acela îl va
judeca în ziua de apoi.
*Luc. 10. 16. **Deut. 18.19. Marc.16.16.
49 Căci eu * n'am vorbit
dela mine însumi ci Tatăl
care m'a trimis el însuș
mi-a dat poruncă ce ** să
zic și ce să vorbesc.
* Cap. 8. 38; 14. 10. ** Deut. 18. 18.
50 Și știu că porunca
lui este viață vecinică. Deci
celece vorbesc eu, vorbesc
așa cum mi-a spus Tatăl.

*Isus spală picioarele uce-
nicilor săi.*

13 Iar mai înainte * de
sărbătoarea Paștilor,
Isus știind că i-a ** venit
ceasul ca să se mute din
lumea aceasta la Tatăl,
dupăce a iubit pe ai săi,
cari erau în lume, i-a iubit
până în sfârșit.
* Mat. 26. 2. ** Cap. 12. 23; 17. 1, 11.
2 Și pe când era cină,
când diavolul * pusese a-
cum în inima lui Iuda Is-
carioteanul, fiul lui Simon,
să-l dea prins,
* Luc. 22. 3. Vers. 27.
3 Isus știind că Tatăl *
îi dăduse toate în mâni și
că ** a ieșit dela Dumnezeu
și merge la Dumnezeu,
* Mat. 11. 27; 28. 18. Cap. 3. 35; 17. 2.
Fapt. 2. 36. 1 Cor. 15. 27. Evr. 2. 8.
** Cap. 8. 42; 16. 28.
4 se * scoală dela cină și
își desbracă hainele. Și a
luat un ștergar și s'a în-
cins. * Luc. 22. 27. Filip. 2. 7, 8.
5 Apoi toarnă apă în va-
sul de spălat și a început
să spele picioarele uceni-
cilor și să le șteargă cu
ștergarul cu care era în-
cins.
6 Vine deci la Simon Pe-
tru. Acesta îi zice: Doamne,
tu * îmi speli picioarele?
* Mat. 3. 14.
7 Isus a răspuns și i-a
zis: Ce fac eu tu nu știi
acum, dar * vei înțelege
după acestea. * Vers. 12.
8 Petru îi zice: In veac
nu-mi vei spăla picioarele.
Isus i-a răspuns: Dacă *
nu te voiu spăla, n'ai parte
cu mine. * Cap. 3. 5. 1 Cor. 6. 11.
Efes. 5. 26. Tit. 3. 5. Evr. 10. 22.
9 Simon Petru îi zice:
Doamne, nu numai picioa-
rele mele ci și mânile și
capul.
10 Isus îi zice: Cine s'a
scăldat n'are trebuință să
i se spele decât picioarele,
ci este cu totul curat; și
voi * sunteți curați dar nu
toți. * Cap. 15. 3.
11 Căci * știa pe celce
avea să-l dea prins; dea-
ceea a zis: Nu toți sun-
teți curați. * Cap. 6. 64.
12 Deci dupăce le-a spă-
lat picioarele și și-a luat

hainele şi s'a aşezat iar
la masă, le-a zis: Inţele-
geţi ce v'am făcut?
13 Voi * mă numiţi: In-
văţătorul şi Domnul! şi
bine ziceţi, căci sânt.
* Mat. 23. 8, 10. Luc. 6. 46. 1 Cor. 8. 6;
12. 3. Filip. 2. 11.
14 Deci * dacă eu v'am
spălat picioarele, eu, Dom-
nul şi Invăţătorul, şi voi
sunteţi ** datori să spălaţi
unii altora picioarele.
* Luc. 22. 27. ** Rom. 12. 10. Gal. 6.
1, 2. 1 Pet. 5. 5.
15 Căci v'am * dat o
pildă ca să faceţi şi voi
cum v'am făcut eu.
* Mat. 11. 29. Filip. 2. 5. 1 Pet. 2. 21.
1 Ioan 2. 6.
16 Adevărat, * adevărat
vă spun, nu este rob mai
mare decât domnul său,
nici apostol mai mare de-
cât celce l-a trimis.
* Mat. 10. 24. Luc. 6. 40. Cap. 15. 20.
17 Dacă * ştiţi acestea,
fericiţi sunteţi dacă le veţi
face. * Iac. 1. 25.

Descoperirea vânzătorului.

18 Nu zic despre voi toţi;
eu ştiu pe cei pe cari i-am
ales; ci ca să fie împlinită
scriptura: Celce * îmi mă-
nâncă pânea, şi-a ridicat
călcâiul împotriva mea.
* Ps. 41. 9. Mat. 26. 23. Vers. 21.
19 Deacum * vă spun
mai înainte de a se îm-
plini ca să credeţi când
se va împlini că eu sânt.
* Cap. 14. 29; 16. 4.
20 Adevărat, * adevărat
vă spun, cine primeşte pe
oricare îl voiu trimite, mă
primeşte pe mine; iar cine
mă primeşte pe mine, pri-
meşte pe celce m'a trimis
pe mine.
* Mat. 10. 40; 25. 40. Luc. 10. 16.
21 Dupăce a vorbit a-
cestea * Isus s'a ** tulburat
cu duhul şi a mărturisit
şi a zis: Adevărat, adevă-
rat vă spun că unul † din-
tre voi mă va da prins.
* Mat. 26. 21. Marc. 14. 18. Luc. 22. 21.
**Cap. 12. 27. †Fapt. 1. 17. 1 Ioan 2. 19.
22 Ucenicii se uitau unii
la alţii, nedumeriţi despre
cine zice.
23 Şi unul dintre uce-
nicii săi, pe care-l iubia
Isus era culcat * la masă
în sânul lui Isus.
* Cap. 19. 26; 20. 2; 21. 7, 20, 24.
24 Deci Simon Petru îi
face semn şi-i zice: Spu-
ne-*ne* cine este despre care
vorbeşte.
25 Şi acela plecându-se
astfel pe pieptul lui Isus,
îi zice: Doamne, cine este?
26 Isus deci răspunde:
Este acela pentru care voiu
întinge îmbucătura şi-i voiu
da. Deci întinzând îmbu-
cătura, ia şi o dă lui Iuda
al lui Simon Iscarioteanul.

27 Şi * după îmbucătură,
atunci a intrat Satana în
el. Isus deci îi zice: Ce
faci, fă mai curând.
* Luc. 22. 3. Cap. 6. 70.
28 Şi nimeni dintre cei-
ce şedeau la masă n'a în-
ţeles pentruce i-a zis a-
ceasta.
29 Căci unii socotiau,
fiindcă Iuda * avea punga,
că Isus îi zice: Cumpără
celece ne trebuie pentru
sărbătoare. Sau să dea ceva
săracilor. * Cap. 12. 6.
30 Deci dupăce a luat
el îmbucătura, a ieşit în-
dată. Şi era noapte.

Iubirea frăţească.

31 Deci când a ieşit,
Isus zice: Acum * Fiul o-
mului este proslăvit şi
Dumnezeu ** este proslăvit
în el.
*Cap. 12. 23. **Cap. 14. 13. 1 Pet. 4. 11.
32 Dacă * Dumnezeu este
proslăvit în el şi Dumne-
zeu îl va proslăvi în sine
însuş şi îl va proslăvi în-
dată. **
* Cap. 17. 1, 4—6. ** Cap. 12. 23.
33 Copilaşilor, mai sunt
puţin cu voi; mă veţi căuta:
şi, * după cum am zis Iu-
deilor: Unde mă duc eu,
voi nu puteţi veni; aşa vă
zic acum şi vouă.
* Cap. 7. 34; 8. 21.
34 Vă dau o poruncă *
nouă ca să vă iubiţi unii
pe alţii, după cum v'am
iubit eu, ca şi voi să vă
iubiţi unii pe alţii.
* Lev. 19. 18. Cap. 15. 12, 17. Efes. 5. 2.
1 Tes. 4. 9. Iac. 2. 8. 1 Pet. 1. 22. 1 Ioan
2. 7, 8; 3. 11, 23; 4. 21.
35 In aceasta * vor cu-
noaşte toţi că-mi sunteţi u-
cenici, dacă aveţi dragoste
unii către alţii.
* 1 Ioan 2. 5; 4. 20.

Inştiinţarea lui Petru.

36 Simon Petru îi zice:
Doamne, unde te duci?
Isus a răspuns: Unde mă
duc eu, tu nu poţi să mă
urmezi acum, dar mai * în
urmă mă vei urma.
* Cap. 21. 18. 2 Pet. 1. 14.
37 Petru îi zice: Doamne,
pentruce nu pot să te ur-
mez acum? Imi voiu pune
sufletul * pentru tine.
* Mat. 26. 33—35. Marc. 14. 29—31.
Luc. 22. 33, 34.
38 Isus răspunde: Iţi vei
pune sufletul pentru mine?
Adevărat, adevărat îţi spun,
nu va cânta cocoşul până
nu mă vei tăgădui de
trei ori.

Imbărbătarea ucenicilor.

14 Să nu * vi se tulbure
inima; credeţi în
Dumnezeu, credeţi şi în
mine. * Vers. 27. Cap. 16. 22, 23.
2 In casa Tatălui meu
sunt multe locuinţe; iar
dacă n'ar fi aşa, v'aş fi

spus: Căci * mă duc să vă
pregătesc un loc.
* Cap. 13. 33, 36.
3 Şi dacă mă voiu duce
şi vă voiu pregăti un loc,
iarăş vin * şi vă voiu lua
la mine însumi, pentruca
** unde sânt eu, acolo să
fiţi şi voi. * Vers. 18, 28. Fapt. 1.
11. ** Cap. 12. 26; 17. 24. 1 Tes. 4. 17.
4 Şi ştiţi calea unde mă
duc eu.
5 Toma îi zice: Doamne,
nu ştim unde te duci; cum
ştim calea?
6 Isus îi zice: Eu sânt
calea * şi adevărul ** şi
viaţa; † nimeni †† nu vine la
Tatăl decât prin mine.
* Evr. 9. 8. ** Cap. 1. 11; 8. 32. † Cap.
1. 4; 11. 25. †† Cap. 10. 9.
7 Dacă * m'aţi fi cunos-
cut pe mine, aţi fi ştiut şi
pe Tatăl meu; deacum îna-
inte îl cunoaşteţi şi l-aţi
văzut. * Cap. 8. 19.
8 Filip îi zice: Doamne,
arată-ne pe Tatăl şi ne
este deajuns.
9 Isus îi zice: De atâta
vreme sânt cu voi şi nu
m'ai cunoscut, Filipe? Cine
m'a văzut pe mine a văzut
pe Tatăl; cum zici tu: A-
rată-ne pe Tatăl?
* Cap. 12. 45. Col. 1. 15. Evr. 1. 3.
10 Nu crezi că eu * sânt
în Tatăl şi Tatăl este în
mine? Cuvintele pe cari
vi le zic, nu ** le vorbesc
dela mine însumi; ci Tatăl
care rămâne în mine face
lucrările lui.
* Cap. 10. 38; 17. 21, 23. Vers. 20.
** Cap. 5. 19; 7. 16; 8. 28; 12. 49.
11 Credeţi-mă că eu sânt
în Tatăl şi Tatăl este în
mine; iar dacă nu, crede-
ţi-mă * pentru înseşi lucră-
rile. * Cap. 4. 36; 10. 38.
12 Adevărat, * adevărat
vă spun, cine crede în mine
va face şi el lucrările pe
cari le fac eu şi va face
mai mari decât acestea căci
eu mă duc la Tatăl.
* Mat. 21. 21. Marc. 16. 17. Luc. 10. 17.
13 Şi * orice veţi cere în
numele meu, voiu face, ca
Tatăl să fie proslăvit în
Fiul. * Mat. 7. 7; 21. 22. Marc. 11. 24.
Luc. 11. 9. Cap. 15. 7, 16; 16. 23, 24.
Iac. 1. 5. 1 Ioan 3. 22; 5. 14.
14 Dacă veţi cere ceva
în numele meu, eu îl voiu
face.

Păzirea poruncilor.

15 Dacă * mă iubiţi, veţi
păzi poruncile mele.
* Vers. 21, 23. Cap. 15. 10, 14. 1 Ioan 5. 3.
16 Şi eu voiu ruga pe
Tatăl şi vă va da un alt
* Mângâietor ca să fie cu
voi în veac,
* Cap. 15. 26; 16. 7. Rom. 8. 15, 26.
17 pe Duhul * adevăru-
lui, pe ** care lumea nu-l
poate primi, pentrucă nu-l
vede nici nu-l cunoaşte;
voi îl cunoaşteţi pentrucă

rămâne la voi şi † va fi în
voi. * Cap. 15. 26; 16. 13. 1 Ioan 4. 6.
** 1 Cor. 2. 14. † 1 Ioan 2. 27.
18 Nu * vă voiu lăsa or-
fani, eu vin ** la voi.
* Mat. 28. 20. ** Vers. 3. 28.
19 Incă puţin şi lumea
nu mă mai vede, dar voi
* mă vedeţi pentrucă ** eu
trăiesc şi voi veţi trăi.
* Cap. 16. 16. ** 1 Cor. 15. 20.
20 In ziua aceea veţi cu-
noaşte că eu * sânt în Ta-
tăl meu şi voi în mine
şi eu în voi.
* Cap. 10. 38; 17. 21, 23, 26. Vers. 10.
21 Cine * are poruncile
mele şi le păzeşte, acela
este celce mă iubeşte; iar
cine mă iubeşte pe mine,
va fi iubit de Tatăl meu
şi eu îl voiu iubi şi mă
voiu arăta lui.
* Vers. 15. 23. 1 Ioan 2. 5; 5. 3.
22 Iuda, nu Iscarioteanul,
îi zice: * Doamne şi ce s'a
întâmplat că ai de gând
să te arăţi nouă şi nu lu-
mii? * Luc. 6. 16.
23 Isus a răspuns şi i-a
zis: Dacă * mă iubeşte ci-
neva, va păzi cuvântul meu
şi Tatăl meu îl va iubi şi **
vom veni la el şi ne vom
face o locuinţă la el.
* Vers. 15. ** 1 Ioan 2. 24. Apoc. 3, 20.
24 Cine nu mă iubeşte,
nu păzeşte cuvintele mele;
şi cuvântul * pe care-l au-
ziţi nu este al meu ci al
Tatălui care m'a trimis.
* Cap. 5. 19, 38; 7. 16; 8. 28; 12. 49.
Vers. 10.
25 V'am vorbit acestea
rămânând încă la voi.
26 Dar Mângâietorul, *
Duhul Sfânt, pe care îl va
trimite Tatăl în numele
meu, el vă va învăţa tot
şi vă ** va aduce aminte tot
ce v'am zis eu.
* Luc. 24. 49. Vers. 16. Cap. 15. 26; 16. 7.
** Cap. 2. 22; 12. 16; 16. 13. 1 Ioan 2, 20, 27.
27 Vă las pacea, * vă dau
pacea mea; nu vă dau cum
dă lumea. Să ** nu vi se
tulbure inima, nici să se
înspăimânte.
* Filip. 4. 7. Col. 3. 15. ** Vers. 1.
28 Aţi auzit că v'am *
zis: Mă duc ** şi vin la voi.
Dacă m'aţi fi iubit, v'aţi
fi bucurat că mă duc la
Tatăl, fiindcă Tatăl † este
mai mare decât mine.
* Vers. 3. 18. ** Vers. 12. Cap. 16. 13;
20. 17. † Cap. 5. 18; 10. 30. Filip. 2. 6.
29 Şi acum * v'am spus
mai înainte de a se în-
tâmpla, ca să credeţi când
se va întâmpla.
* Cap. 13. 19; 16. 4.
30 Nu voiu mai vorbi
mult cu voi; căci * vine stă-
pânitorul lumii şi n'are ni-
mic în mine,
* Cap. 12. 31; 16. 11.
31 dar ca să cunoască
lumea că iubesc pe Tatăl
şi fac aşa cum * mi-a po-

runcit Tatăl. Sculaţi-vă, să
plecăm de aici.
* Cap. 10. 18. Filip. 2. 8. Evr. 5. 18.

Isus, Viţa.

15 Eu sânt viţa cea ade-
vărată şi Tatăl meu
este vierul.
2 Orice * coardă de viţă
în mine care nu face rod,
o taie şi pe oricare aduce
rod, o curăţă ca să aducă
mai mult rod. * Mat. 15. 3.
3 Voi * sunteţi curaţi a-
cum pentru cuvântul pe
care vi l-am vorbit.
* Cap. 13. 10; 17. 17. Efes. 5. 26.
1 Pet. 1. 22.
4 Rămâneţi * în mine
şi eu în voi. După cum
coarda de viţă nu poate
aduce rod dela sine însăş,
dacă nu va rămânea în
viţă, aşa nici voi, dacă nu
rămâneţi în mine.
* Col. 1. 23. 1 Ioan 2. 6.
5 Eu sânt viţa, voi coar-
dele viţei. Cine rămâne în
mine şi eu în el, acesta
aduce rod * mult, pentrucă
despărţiţi de mine nu pu-
teţi face nimic.
* Osea. 14. 8. Filip. 1. 11; 4. 13.
6 Dacă nu rămâne ci-
neva în mine, este * arun-
cat afară ca şi coarda de
viţă şi se usucă; şi ei le
strâng şi le aruncă în foc
şi ard. * Mat. 3. 10; 7. 19.
7 Dacă rămâneţi în mine,
şi cuvintele mele rămân în
voi, cereţi orice * aţi voi şi
vi se va face.
* Cap. 14. 13, 14; 16. 23. Vers. 16.
8 In aceasta * este pro-
slăvit Tatăl meu, ca să a-
duceţi rod mult şi îmi **
veţi fi ucenici. * Mat. 5. 16.
Filip. 1. 11. ** Cap. 8. 31; 13. 35.
9 Cum m'a iubit pe mine
Tatăl v'am iubit şi eu pe voi;
rămâneţi în iubirea mea.
10 Dacă * păziţi porun-
cile mele, veţi rămânea în
iubirea mea, după cum şi
eu am păzit poruncile Ta-
tălui meu şi rămân în iu-
birea lui. * Cap. 14. 15, 21, 23.
11 V'am vorbit acestea
ca bucuria mea să fie în
voi şi bucuria * voastră să
fie deplină.
* Cap. 16. 24; 17. 13. 1 Ioan 1. 4.

Dragostea frăţească.

12 Aceasta este porunca
mea ca să vă iubiţi unii
pe alţii, cum v'am iubit eu.
* Cap. 13. 34. 1 Tes. 4. 9. 1 Pet. 4. 8.
1 Ioan 3. 11; 4. 21.
13 Nimeni nu are o iu-
bire mai * mare decât a-
ceasta ca cineva să-şi pună
sufletul pentru pietenii săi.
* Cap. 10. 11, 15. Rom. 5. 7, 8. Efes. 5.
2. 1 Ioan 3. 16. Cap. 14. 15, 23.
14 Voi * sunteţi prietenii
mei dacă faceţi celece vă
poruncesc.
* Mat. 20. 50. Cap. 14. 15, 23.
15 Nu vă mai numesc
robi pentrucă robul nu
ştie ce face domnul său;

v'am numit prieteni pen-
trucă * v'am făcut cunoscut
tot ce am auzit dela Tatăl
meu.
* Fac. 18. 17. Cap. 17. 26. Fapt. 20. 27.
16 Nu * voi m'aţi ales pe
mine ci eu v'am ales pe
voi şi v'am ** pus ca să vă
duceţi şi să aduceţi rod şi
rodul vostru să rămâie,
pentruca orice † veţi cere
dela Tatăl în numele meu
să vă dea. * Cap. 6. 70; 13. 18.
1 Ioan 4. 10, 19. ** Mat. 28. 19. Marc.
16. 15. Col. 1. 6. † Cap. 4. 13. Vers. 7.
17 Vă poruncesc * acestea
ca să vă iubiţi unii pe
alţii. * Vers. 12.

Ura din partea lumii.

18 Dacă * vă urăşte lu-
mea, cunoaşteţi că pe mine
m'a urît mai întâi decât
pe voi. * 1 Ioan 3. 1, 13.
19 Dacă * aţi fi din lume,
lumea ar iubi ce este al
său; dar pentrucă ** nu
sunteţi din lume, ci eu
v'am ales din lume, dea-
ceea vă urăşte lumea
* 1 Ioan 4. 5. ** Cap. 17. 14.
20 Aduceţi-vă aminte de
cuvântul pe care vi l-am
zis: Robul * nu este mai
mare decât domnul său.
Dacă ** m'au prigonit pe
mine, vă vor prigoni şi pe
voi. Dacă au păzit cuvân-
tul meu, vor păzi şi pe al
vostru. * Mat. 10. 24. Luc. 6. 40.
Cap. 13. 16. ** Ezec. 3. 7.
21 Dar * vă vor face
toate acestea din pricina
numelui meu, pentrucă ei
nu ştiu pe celce m'a trimis.
* Mat. 10. 22; 24. 9. Cap. 16. 3.
22 Dacă * n'aş fi venit şi
nu le-aş fi vorbit, n'ar
avea păcat; dar ** acum
n'au desvinovăţire pentru
păcatul lor.
* Cap. 9. 41. ** Rom. 1. 20. Iac. 4. 17.
23 Cine * mă urăşte pe
mine, urăşte şi pe Tatăl
meu. * 1 Ioan 2. 23.
24 Dacă n'aş fi făcut în-
tre ei lucrările, * pe cari
nimeni altul nu le-a făcut,
n''ar avea păcat; dar acum
m'au şi văzut şi m'au urît
şi pe mine şi pe Tatăl meu.
* Cap. 3. 2; 7. 31; 9. 32.
25 Ci ca să se împli-
nească cuvântul care este
scris în legea lor: M'au *
urît fără pricină.
* Ps. 35. 19; 69. 4.
26 Când * va veni Mân-
gâietorul, pe care eu vi-l
voiu trimite dela Tatăl, Du-
hul adevărului, care dela
Tatăl purcede, acela ** va
mărturisi despre mine.
* Luc. 24. 49. Cap. 14. 17, 26; 16. 7, 13.
Fapt. 2. 23. ** 1 Ioan 5. 6.
27 Şi * mărturisiţi şi voi
pentrucă dela început sun-
teţi ** cu mine.
* Luc. 24. 48. Fapt. 1. 8; 21. 22; 2. 32; 3.
15; 4. 20, 33; 5. 32; 10. 39; 13. 31. 1 Pet.
5. 1. 2 Pet. 1. 16. ** Luc. 1. 2. 1 Ioan
1. 1, 2.

Prigonirea ucenicilor.

16 V'am vorbit acestea ca
să * nu vă poticniţi.
* Mat. 11. 6; 24. 10; 26. 31.

2 Vă * vor da afară din
sinagogă; da, vine un ceas
când oricine ** vă omoară
să i se pară că aduce
jertfă lui Dumnezeu.
* Cap. 9. 22, 34; 12. 42. ** Fapt. 8. 1; 9. 1; 26. 9, 10, 11.

3 Şi acestea * le vor face
pentrucă n'au cunoscut pe
Tatăl nici pe mine.
* Cap. 15. 21. Rom. 10. 2. 1 Cor. 2. 8. 1 Tim. 1. 13.

4 Ci v'am vorbit acestea,
* ca să vă aduceţi aminte
de ele, când va veni cea-
sul lor, că v'am spus. Şi
nu ** v'am spus dela înce-
put acestea, pentrucă eram
cu voi.
* Cap. 13. 19; 14. 29. ** Mat. 9. 15.

Lucrarea Mângâietorului.

5 Dar acum mă duc *
la celce m'a trimis şi ni-
meni din voi nu mă în-
treabă: Unde te duci?
* Cap. 7. 33; 13. 3; 14. 28. Vers. 10. 16.

6 Ci pentrucă v'am vor-
bit acestea, întristarea * v'a
umplut inima.
* Cap. 14. 1. Vers. 22.

7 Dar eu vă spun adevă-
rul, este bine pentru voi ca
să mă duc. Căci dacă nu
mă voiu duce, Mângâieto-
rul * nu va veni la voi; iar
dacă ** mă voiu duce, îl
voiu trimite la voi.
* Cap. 7. 39; 14. 16; 26; 15. 26. ** Fapt. 2. 33. Efes. 4. 8.

8 Şi când va veni el,
va încredinţa lumea de pă-
cat şi de dreptate şi de
judecată.

9 De * păcat fiindcă ei nu
cred în mine. * Fapt. 2. 22—37.

10 De dreptate, * fiindcă
** mă duc la Tatăl şi nu
mă mai vedeţi.
* Fapt. 2. 32. ** Cap. 3. 14; 5. 32.

11 De * judecată, fiindcă
domnul ** lumii acesteia
este judecat.
* Fapt. 26. 18. ** Luc. 10. 18. Cap. 12. 31. Efes. 2. 2. Col. 2. 15. Evr. 2. 14.

12 Mai am multe să vă
spun, dar * nu le puteţi
purta acum.
* Marc. 4. 33. 1 Cor. 3. 2. Evr. 5. 12.

13 Iar când va veni el,
Duhul * adevărului, vă **
va arăta calea spre tot a-
devărul: căci nu va vorbi
dela sine însuş, ci va vorbi
tot ce aude şi vă va vesti
cele viitoare. * Cap. 4. 17; 15. 26.
** Cap. 14. 26. 1 Ioan 2. 20, 27.

14 El mă va proslăvi pe
mine, pentrucă va lua din
al meu şi vă va vesti.

15 Tot * ce are Tatăl este
al meu, deaceea am zis că
ia din al meu şi vă va
vesti.
* Mat. 11. 27. Cap. 3. 35; 13. 3; 17. 10.

Intristarea prefăcută în bucurie.

16 Puţin * şi nu mă mai
vedeţi şi iar puţin şi mă
veţi vedea. (Pentrucă ** mă
duc la Tatăl).
* Cap. 7. 33; 13. 33; 14. 19. Vers. 10. ** Cap. 13. 3. Vers. 28.

17 Deci unii dintre uce-
nicii săi au zis unii către
alţii: Ce este aceasta ce
ne zice: Puţin şi nu mă
vedeţi, şi iar puţin şi mă
veţi vedea? Şi: Pentrucă
mă duc la Tatăl?

18 Deci ziceau: Ce este
acest „puţin" de care vor-
beşte? Nu ştim ce spune.

19 Isus a cunoscut că
voiau să-l întrebe şi le-a
zis: Cercetaţi între voi des-
pre aceasta că am zis: Pu-
ţin şi nu mă vedeţi şi iar
puţin şi mă veţi vedea?

20 Adevărat, adevărat vă
spun că voi veţi plânge şi
vă veţi jăli iar lumea se
va bucura; voi vă veţi în-
trista dar întristarea voa-
stră se va face bucurie.

21 Femeia * când naşte,
are întristare pentrucă i-a
venit ceasul, dar când a
născut copilul, nu-şi mai
aduce aminte de necaz,
pentru bucuria că s'a năs-
cut un om în lume.
* Isa. 26. 17.

22 Şi voi deci * acum a-
veţi întristare; dar iar vă
voiu vedea şi inima voa-
stră se ** va bucura şi ni-
meni nu va lua dela voi
bucuria voastră.
* Vers. 6. ** Luc. 24. 41, 52. Cap. 14. 1, 27; 20. 20. Fapt. 2. 46; 13. 52. 1 Pet. 1. 8.

23 Şi în ziua aceea nu
mă veţi întreba nimic. A-
devărat, * adevărat vă spun,
orice veţi cere dela Tatăl
vă va da în numele meu.
* Mat. 7. 7. Cap. 14. 13; 15. 16.

24 Până acum n'aţi ce-
rut nimic în numele meu;
cereţi şi veţi primi, ca *
bucuria voastră să fie de-
plină. * Cap. 15. 11.

Cuvinte de rămas bun.

25 V'am vorbit acestea
în asemănări; vine ceasul
când nu vă voiu mai vorbi
în asemănări ci vă voiu
vesti pe faţă despre Tatăl.

26 In ziua aceea * veţi
cere în numele meu şi nu
vă zic că eu voiu ruga
pe Tatăl pentru voi;
* Vers. 23.

27 căci * însuş Tatăl vă
iubeşte, pentrucă m'aţi iu-
bit şi aţi ** crezut că eu
am ieşit dela Dumnezeu.
* Cap. 14. 21, 23. ** Cap. 3. 13; 17. 8. Vers. 30.

28 Am ieşit * din Tatăl
şi am venit în lume; iarăş
las lumea şi mă duc la
Tatăl. * Cap. 13. 3.

29 Ucenicii săi îi zic:
Iată, acum vorbeşti pe faţă

şi nu spui nicio asemă-
nare.
30 Acum ştim că * ştii
toate şi n'ai trebuinţă să
te întrebe cineva; deaceea
credem ** că ai ieşit dela
Dumnezeu.
* Cap. 21. 17. ** Vers. 27. Cap. 17. 8.
31 Isus le-a răspuns: A-
cum credeţi?
32 Iată * vine ceasul şi a
şi venit, ca să fiţi risipiţi
fiecare ** la ale sale şi pe
mine să mă lăsaţi singur;
dar † nu sânt singur pen-
trucă Tatăl este cu mine.
* Mat. 26. 31. Marc. 14. 27. ** Cap. 20. 10. † Cap. 8. 29; 11. 10, 11.
33 V'am spus acestea ca
să aveţi pace * în mine. In
** lume aveţi necaz, dar †
îndrăzniţi, eu am biruit ††
lumea.
* Isa. 9. 6. Cap. 14. 27. Rom. 5. 1. Efes. 2. 14. Col. 1. 20. ** Cap. 15. 19 - 21. 2 Tim. 3. 12. † Cap. 14. 1. †† Rom. 8. 37. 1 Ioan 4. 4; 5. 4.

Rugăciunea lui Isus.

17 Isus a vorbit acestea
şi, ridicându-şi ochii
spre cer, a zis: Tată, a *
venit ceasul; proslăveşte pe
Fiul tău ca Fiul să te pros-
lăvească. * Cap. 12. 23; 13. 32.
2 După cum * i-ai dat pu-
tere peste orice carne, pen-
tru orice ** i-ai dat, ca să
le dea viaţă vecinică.
* Dan. 7. 14. Mat. 11. 27; 28. 18. Cap. 3. 35; 5. 27. 1 Cor. 15. 25, 27. Filip. 2. 10. Evr. 2.8. **Cap. 6. 37. Vers. 6, 9, 21.
3 Şi aceasta este viaţa *
vecinică, să te cunoască pe
tine singurul ** Dumnezeu
adevărat şi pe Isus Hristos
pe care † l-ai trimis.
* Isa. 53. 11. Ier. 9. 24. ** 1 Cor. 8. 4. 1 Tes. 1. 9. † Cap. 3. 34; 5. 36, 37; 6. 29, 57; 7. 29; 10. 36; 11. 42.
4 Eu * te-am proslăvit pe
pământ, sfârşind ** lucrul
pe care † mi l-ai dat ca să-l
fac. * Cap. 13. 31; 14. 13. **Cap. 4.34; 5. 36; 9. 3; 19. 30. † Cap. 14. 31; 15. 10.
5 Şi acum proslăveşte-
mă tu, Tată, la tine însuţi,
cu slava pe * care o aveam
la tine mai înainte de a
fi lumea.
* Cap. 1. 1, 2; 10. 30; 14. 9. Filip. 2. 6. Col. 1. 15, 17. Evr. 1. 3, 10.
6 Am * făcut cunoscut nu-
mele tău oamenilor pe cari
** mi i-ai dat din lume. E-
rau ai tăi şi mi i-ai dat
mie şi au păzit cuvântul
tău. * Ps. 22. 22. Vers. 26. ** Vers. 2, 9, 11, Cap. 6. 37, 39; 10. 29; 15. 19.
7 Acum au cunoscut că
toate câte mi-ai dat sunt
dela tine.
8 Pentrucă le-am dat cu-
vintele pe cari * mi le-ai
dat şi ei le-au primit şi au
cunoscut cu adevărat că
am ieşit dela tine şi ** au
crezut că tu m'ai trimis.
* Cap. 8. 28; 12. 49; 14. 10. ** Cap. 16. 27. Vers. 25, 30.
9 Eu fac cerere pentru ei;
nu * fac cerere pentru lume

ei pentru aceia pe cari mi
i-ai dat fiindcă sunt ai tăi.
* 1 Ioan 5. 19.
10 Şi toate câte sunt ale
mele sunt ale * tale, şi ale
tale sunt ale mele şi eu
sânt proslăvit în ei. *Cap. 16. 15.
11 Şi eu * nu mai sânt
în lume şi ei sunt în lume
şi eu vin la tine. Tată
Sfinte, păstrează ** în nu-
mele tău pe aceia pe cari
mi i-ai dat, ca † să fie una
ca †† noi.
* Cap. 13. 1; 16. 28. ** 1 Pet. 1. 5. Iuda 1. † Vers. 21, etc. Cap. 10. 30.
12 Când eram cu ei, îi *
păstram în numele tău pe
care mi l-ai dat, şi i-am **
păzit şi † nici unul dintre
ei n'a pierit, decât fiul pie-
rii, pentruca †† să fie îm-
plinită scriptura.
* Cap. 6. 39; 10. 28. Evr. 2. 13.; ** Cap. 18. 9. 1 Ioan 2. 19. † Cap. 6. 70; 13. 18. †† Ps. 109. 8. Fapt. 1. 20.
13 Acum dar eu vin la
tine şi vorbesc acestea în
lume, ca ei să aibă bucuria
mea deplină în ei înşişi.
14 Eu le-am * dat cuvân-
tul tău şi ** lumea i-a urît
pentrucă ei nu sunt din
lume, după cum † eu nu
sânt din lume.
* Vers. 8. ** Cap. 15. 18, 19. 1 Ioan 3. 13. † Cap. 8. 23. Vers. 16.
15 Nu cer ca să-i iei din
lume ci ca să-i * păzeşti de
cel rău. * Mat. 6. 13. Gal. 1. 4. 2 Tes. 3. 3. 1 Ioan 5. 18.
16 Ei * nu sunt din lume
după cum eu nu sânt din
lume. * Vers. 14.
17 Sfinţeşte-i * în adevăr;
cuvântul ** tău este ade-
vărul. * Cap. 15. 3. Fapt. 15. 9. Efes. 5. 26. 1 Pet. 1. 22. ** 2 Sam. 7. 28. Ps. 119. 142, 151.
18 După cum * m'ai trimis
pe mine în lume, i-am tri-
mis şi eu în lume. * Cap. 20. 21.
19 Şi * mă sfinţesc pe
mine însumi pentru ei pen-
truca şi ei să fie sfinţiţi
în adevăr.
*1 Cor. 1. 2,30. 1 Tes. 4. 7. Evr. 10. 10.
20 Nu fac cerere numai
pentru ei ci şi pentru ceice
cred în mine prin cuvân-
tul lor,
21 pentruca * toţi să fie
una, după cum tu, ** Tată,
eşti în mine şi eu în tine,
ca şi ei să fie în noi, ca lu-
mea să creadă că tu m'ai
trimis.
* Cap. 10. 16. Vers. 11. 22, 23. Rom. 12. 5. Gal. 3. 28. ** Cap. 10. 38; 14. 11.
22 Şi eu le-am dat slava
pe care mi-ai dat-o, ca *
ei să fie una, după cum
noi suntem una;
* Cap. 14. 20. 1 Ioan 1. 3; 3. 24.
23 eu în ei şi tu în mine,
ca * să fie desăvârşiţi în-
tr'una, ca să cunoască lu-
mea că tu m'ai trimis şi
i-ai iubit cum m'ai iubit
pe mine. * Col. 3. 14.
24 Tată, * ce mi-ai dat,
voesc ca unde sânt eu să

fie și ei cu mine, ca să privească slava mea pe care mi-ai dat-o tu, pentrucă ** m'ai iubit mai înainte de urzirea lumii.
*Cap. 12. 26; 14. 3. 1 Tes. 4.17. **Vers. 5.

25 Dreptule Tată, lumea * nu te-a cunoscut, dar eu ** te-am cunoscut și aceștia † au cunoscut că tu m'ai trimis. * Cap. 15. 21; 16. 3. ** Cap. 7. 29; 8. 55; 10. 15. † Cap. 16. 27. Vers. 8.

26 Și * le-am făcut cunoscut numele tău și-l voiu face cunoscut, ca iubirea cu ** care m'ai iubit să fie în ei și eu în ei.
* Cap. 15. 15 Vers. 6. ** Cap. 15. 9.

Prinderea lui Isus.

18 Dupăce a zis acestea, Isus a * ieșit cu ucenicii săi dincolo de pârâul ** Chedron, unde era o grădină în care a intrat el și ucenicii săi. * Mat. 26. 36. Marc. 14. 32. Luc. 22.39. ** 2 Sam. 15. 23.

2 Și Iuda care avea să-l dea prins știa deasemenea locul, pentrucă * adeseori Isus se adunase acolo cu ucenicii săi. * Luc. 21. 37; 22. 39.

3 Iuda deci * dupăce a luat ceata de ostași și slujitori din ai mai marilor preoților și ai Fariseilor, vine acolo cu făclii și felinare și arme. * Mat. 26. 47. Marc. 14. 43. Luc. 22. 47. Fapt. 1. 16.

4 Isus deci, știind toate ce au să vină peste el, a pășit înainte și le-a zis: Pe cine căutați?

5 Ei i-au răspuns: Pe Isus din Nazaret. Isus le zice: Eu sânt. Și Iuda care avea să-l dea prins era cu ei.

6 Deci când le-a zis: Eu sânt! s'au dat înapoi și au căzut la pământ.

7 Deci iarăș i-a întrebat: Pe cine căutați? Iar ei au zis: Pe Isus din Nazaret.

8 Isus a răspuns: V'am spus că eu sânt; deci dacă mă căutați pe mine, lăsați pe aceștia să se ducă,

9 pentruca să se împlinească cuvântul pe care-l zisese: Din cei pe * cari mi i-ai dat n'am pierdut pe niciunul. * Cap. 17. 12.

10 Deci Simon Petru * având o sabie, a tras-o și a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat urechea dreaptă; și numele robului era Malhu. * Mat. 26. 51. Marc. 14. 47. Luc. 22. 49, 50.

11 Isus a zis deci lui Petru: Bagă sabia în teacă. Paharul * pe care mi l-a dat Tatăl oare să nu-l beau? * Mat. 20. 22; 26. 39, 42.

Isus înaintea lui Ana și Caiafa.

12 Deci ceata și căpitanul și slujitorii Iudeilor au prins pe Isus și l-au legat

13 Și l-au * dus întâi la Ana, ** căci era socrul lui Caiafa, care era mare preot în anul acela.
* Mat. 26. 57. ** Luc. 3. 2.

14 Și * Caiafa este celce sfătuise pe Iudei că este de folos ca să moară un singur om pentru popor.
* Cap. 11. 50.

15 Și Simon Petru * urma pe Isus și *tot așa* celalt ucenic. Și ucenicul acesta era cunoscut marelui preot și a intrat cu Isus în curtea marelui preot.
* Mat. 26. 58. Marc. 14. 54. Luc. 22. 54.

16 Iar Petru * sta afară la ușă. Deci ucenicul celălalt care era cunoscut marelui preot a ieșit afară și a vorbit portăriței și a dus pe Petru înlăuntru.
* Mat. 26. 69. Marc. 14. 66. Luc. 22. 54.

17 Slujnica portărița zice deci lui Petru: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii acestui om? El îi zice: Nu sânt.

18 Și robii și slujitorii după ce făcuseră jăratec, stăteau *acolo* și se încălzeau pentrucă era frig; și sta și Petru cu ei și se încălzia.

19 Deci marele preot a întrebat pe Isus despre ucenicii lui și despre învățătura lui.

20 Isus i-a răspuns: Eu * am vorbit pe față lumii; totdeauna i-am învățat în sinagogă și în templu unde se adună toți Iudeii și n'am vorbit nimic într'ascuns.
* Mat. 26. 55. Luc. 4. 15. Cap. 7. 14, 26, 28; 8. 2.

21 Dece mă întrebi? Intreabă pe ceice au auzit ce le-am vorbit; iată aceștia știu ce am zis eu.

22 Și când a zis el acestea, unul dintre slujitori fiind de față a * dat o palmă lui Isus zicând: Astfel răspunzi tu marelui preot? * Ier. 20. 2. Fapt. 23. 2.

23 Isus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, mărturisește despre rău; iar dacă am vorbit bine, dece mă bați?

24 Deci Ana * l-a trimis legat la Caiafa, marele preot. * Mat. 26. 57.

25 Și Simon Petru sta și se încălzia. Deci * i-au zis: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii lui? El a tăgăduit și a zis: Nu sânt.
* Mat. 26. 69, 71. Marc. 14. 69. Luc. 22. 58.

26 Unul dintre robii marelui preot, fiind rudă cu acela a cărui ureche o tăiase Petru, zice: Nu te-am văzut eu în grădină cu el?

27 Petru deci iarăș a tăgăduit și îndată * a cântat cocoșul. * Mat. 26. 74. Marc. 14. 72. Luc. 22. 60. Cap. 13. 38.

Isus înaintea lui Pilat.

28 Duc * deci pe Isus de-
la Caiafa în pretoriu; şi
era dimineaţă; şi ei ** n'au
intrat în pretoriu ca să
nu se spurce ci să poată
mânca Paştile.
* Mat. 27. 2. Marc. 15. 1. Luc. 23. 1.
Fapt. 3. 13. ** Fapt. 10. 28; 11. 3.
29 Pilat a ieşit deci a-
fară la ei şi zice: Ce în-
vinuire aduceţi omului a-
cestuia?
30 Ei i-au răspuns şi
i-au zis: Dacă n'ar fi fost
acesta făcător de rele, nu
ţi l-am fi dat prins.
31 Deci Pilat le-a zis:
Luaţi-l voi şi judecaţi-l
după legea voastră. Şi Iu-
deii i-au zis: Nouă nu ne
este îngăduit să omorîm
pe nimeni!
32 Ca * să se împlinească
cuvântul lui Isus pe care-l
zisese însemnând cu ce
moarte avea să moară.
* Mat. 20. 19. Cap. 12. 32, 33.
33 Deci Pilat * a ieşit
iar în pretoriu şi a che-
mat pe Isus şi i-a zis: Tu
eşti Impăratul Iudeilor?
* Mat. 27. 11.
34 Isus i-a răspuns: De-
la tine însuţi zici tu a-
ceasta sau alţii ţi-au vorbit
despre mine?
35 Pilat a răspuns: Nu
cumva eu sânt Iudeu?
Neamul tău şi mai marii
preoţilor te-au dat prins
mie. Ce ai făcut?
36 Isus a răspuns: * Im-
părăţia ** mea nu este din
lumea aceasta. Dacă îm-
părăţia mea ar fi din lu-
mea aceasta, slujitorii mei
ar fi luptat ca să nu fiu
dat prins Iudeilor; dar a-
cum împărăţia mea nu e-
ste † de aici.
* 1 Tim. 6. 13. ** Dan. 2. 44; 7. 14. Luc.
12. 14. Cap. 6. 15; 8. 15. † Cap. 8. 47.
1 Ioan 3. 19; 4. 6.
37 Deci Pilat i-a zis: Eşti
deci împărat? Isus a răs-
puns: Tu zici că sânt îm-
părat. Eu pentru aceasta
m'am născut şi pentru a-
ceasta am venit în lume,
ca să mărturisesc pentru
adevăr; oricine care este
din adevăr ascultă glasul
meu.

Isus şi Baraba.

38 Pilat îi zice: Ce este
adevărul? Şi când a zis
aceasta iarăş a ieşit la Iu-
dei şi le zice: Eu * nu gă-
sesc nicio vină în el.
* Mat. 27. 24. Luc. 23. 4. Cap. 19. 4, 6.
39 Dar * voi aveţi obi-
ceiu ca la Paşti să dau
pentru voi drumul la unul;
voiţi deci să dau drumul
pentru voi Impăratului Iu-
deilor?
* Mat. 27. 15. Marc. 15. 6. Luc. 23, 17.
40 Au strigat deci * iarăş

zicând: Nu pe acesta ci
pe Baraba. Iar Baraba **
era un tâlhar.
* Fapt. 3. 14. ** Luc. 23. 19.

Isus este dat în mânile Iudeilor.

19 Atunci * dar Pilat a
luat pe Isus şi l-a bi-
ciuit. * Mat. 20. 19; 27. 26.
Marc. 15. 15. Luc. 18. 33.
2 Şi ostaşii au împletit
o cunună de spini şi i-au
pus-o pe cap şi l-au îm-
brăcat cu un veşmânt de
purpură.
3 Şi veniau la el şi zi-
ceau: Bucură-te, Impăra-
tul Iudeilor. Şi-i dădeau
palme.
4 Şi Pilat a ieşit iarăş
afară şi le zice: Iată vi-l
aduc afară ca * să cunoaş-
teţi că nu găsesc nicio vină
în el. * Cap. 18. 38. Vers. 6.
5 Deci Isus a ieşit afară,
purtând cununa de spini
şi veşmântul de purpură.
Şi Pilat le zice: Iată omul.
6 Deci când l-au văzut
mai marii preoţilor şi slu-
jitorii, au strigat zicând:
Răstigneşte-l, răstigneşte-l!
Pilat le zice: * Luaţi-l voi
şi răstigniţi-l; căci eu nu
găsesc vină în el. * Fapt. 3. 13.
7 Iudeii i-au răspuns: Noi
avem o lege * şi după legea
noastră trebue să moară
pentrucă s'a ** făcut pe
sine Fiul lui Dumnezeu.
* Lev. 24. 16. ** Mat. 26. 65. Cap. 5.
18; 10. 33.
8 Deci când a auzit Pilat
acest cuvânt, mai mult s'a
temut.
9 Şi a intrat iar în pre-
toriu şi zice lui Isus: De
unde eşti tu? Dar * Isus
nu i-a dat niciun răspuns.
* Isa. 53. 7. Mat. 27. 12, 14.
10 Deci Pilat îi zice: Mie
nu-mi vorbeşti? Nu ştii că
am putere să-ţi dau dru-
mul şi am putere să te
răstignesc?
11 Isus i-a răspuns: N'ai
* avea putere asupra mea
dacă nu ţi-ar fi fost dată
de sus; pentru aceasta cel-
ce m'a dat prins ţie, are
mai mare păcat.
* Luc. 22. 53. Cap. 7. 30.
12 De atunci Pilat în-
cerca să-i dea drumul. Iar
Iudeii strigau zicând:
Dacă * dai drumul la ace-
sta, nu eşti prieten al Ce-
sarului; oricine ** care se
face pe sine împărat este
împotriva Cesarului.
* Luc. 23. 2. ** Fapt. 17. 7.
13 Deci Pilat când a au-
zit cuvintele acestea, a a-
dus afară pe Isus şi a şe-
zut pe scaunul de jude-
cător, în locul numit Par-
dosit cu pietre, iar evre-
eşte Gabata.

14 Şi era * Pregătirea Paştilor, era ca la al şaselea ceas. Şi zice Iudeilor: Iată Impăratul vostru.
* Mat. 27. 62.

15 Ei au strigat deci: Ia-l, ia-l, răstigneşte-l. Pilat le zice: Să răstignesc pe Impăratul vostru? Mai marii preoţilor au răspuns: N'avem * împărat decât pe Cesarul.
* Fac. 49. 10.

Răstignirea.

16 Atunci * li l-a dat ca să fie răstignit. Au luat deci pe Isus.
* Mat. 27. 26, 31. Marc. 15. 15. Luc. 23. 25.

17 Şi purtându-şi * el însuş crucea a ** eşit la locul numit al Căpăţânii, care pe evreeşte se numeşte Golgota,
* Mat. 27. 31, 33. Marc. 15. 21, 22. Luc. 23. 26, 33. ** Num. 15. 36. Evr. 13. 12.

18 unde l-au răstignit şi împreună cu el alţi doi, de o parte şi de alta, iar în mijloc pe Isus.

19 Şi Pilat * a scris şi un titlu şi l-a pus pe cruce: Şi era scris: ISUS DIN NAZARET IMPARATUL IUDEILOR.
*Mat. 27. 37. Marc. 15. 26. Luc. 23. 38.

20 Mulţi dintre Iudei deci au citit acest titlu pentrucă locul unde a fost răstignit Isus era aproape de cetate: şi era scris în evreeşte, în latineşte *şi* în greceşte.

21 Deci mai marii preoţilor Iudeilor ziceau lui Pilat: Nu scrie: Impăratul Iudeilor! ci că el a zis: Sânt Impărat al Iudeilor.

22 Pilat a răspuns: Ce am scris, am scris.

23 Ostaşii * deci, dupăce au răstignit pe Isus, i-au luat hainele şi au făcut patru părţi, fiecărui ostaş o parte, şi cămaşa. Şi cămaşa era necusută, ţesută de sus peste tot.
* Mat. 27. 35. Marc. 15. 24. Luc. 23. 34.

24 Au zis deci între ei: Să n'o sfâşiem, ci să aruncăm sorţi pentru ea, a cui va fi. — Ca să se împlinească scriptura: Şi-au * împărţit hainele între ei şi au aruncat sorţi pentru veşmântul meu. — Ostaşii deci au făcut acestea.
* Ps. 22. 18.

25 Şi lângă * crucea lui Isus stăteau mama lui şi sora mamei lui, Maria *nevasta* lui Clopa ** şi Maria Magdalina.
* Mat. 27. 55. Marc. 15. 40. Luc. 23. 49. ** Luc. 24. 18.

26 Deci Isus, când a văzut pe mama sa şi pe * ucenicul pe care-l iubia stând alături, zice mamei sale: Femeie, ** iată fiul tău!
* Cap. 13. 23; 20. 2; 21. 7, 20, 24. ** Cap. 2. 4.

27 Apoi zice ucenicului: Iată mama ta! Şi din acel ceas ucenicul a luat-o la sine *.
* Cap. 1. 11; 16. 32.

28 După aceasta Isus ştiind că toate s'au sfârşit acum, ca * să fie împlinită scriptura, a zis: Mi-este sete.
* Ps. 69. 21.

29 Şi acolo era un vas plin cu oţet; deci au pus * un burete plin de oţet într'un isop şi l-au dus la gura lui.
* Mat. 27. 48.

30 Şi când a luat Isus oţetul, a zis: S'a * sfârşit! Şi a plecat capul şi şi-a dat duhul.
* Cap. 17. 4.

Moartea lui Isus dovedită.

31 Deci Iudeii, fiindcă era Pregătirea, ca să * nu rămâie pe cruce trupurile în Sabat, (căci ** ziua acelui Sabat era mare), au rugat pe Pilat ca să le sdrobească fluerile picioarelor şi să fie ridicaţi.
* Marc. 15. 42. Deut. 21. 23. ** Vers. 42.

32 Ostaşii deci au venit şi au sdrobit celui dintâi fluerile picioarelor şi celuilalt împreună răstignit cu el.

33 Dar când au venit la Isus şi l-au văzut că era mort acum, nu i-au sdrobit fluerile picioarelor

34 ci unul din ostaşi i-a străpuns coasta cu o suliţă şi a * ieşit îndată sânge şi apă.
* 1 Ioan 5. 6, 8.

35 Şi celce a văzut a mărturisit şi mărturia lui este adevărată şi el ştie că spune adevărul ca şi voi să credeţi.

36 Căci acestea s'au făcut ca * să fie împlinită scriptura: Niciun os nu i se va sdrobi.
* Exod. 12. 46. Num. 9. 12. Ps. 34. 20.

37 Şi iarăş altă scriptură zice: Vor * privi spre cel pe care l-au străpuns.
* Ps. 22. 16, 17. Zah. 12. 10. Apoc. 1. 7.

Ingroparea lui Isus.

38 Şi după * acestea Iosif din Arimatea, fiind ucenic al lui Isus, dar într'ascuns, de ** frica Iudeilor, a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Isus, şi Pilat i-a dat voie. A venit deci şi a ridicat trupul lui Isus.
* Mat. 27. 57. Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. ** Cap. 9. 22; 12. 42.

39 Şi a venit şi Nicodim, * care venise la el întâia oară noaptea şi a adus o amestecătură de smirnă şi aloe, ca la o sută de litri.
* Cap. 3. 1, 2; 7. 50.

40 Au luat deci trupul lui Isus şi l-au * legat în fâşii de pânză de in cu miresme, după cum au Iudeii obiceiul să înmormânteze.
* Fapt. 5. 6.

41 Şi în locul unde a fost răstignit era o grădină

şi în grădină un mormânt nou în care nimeni nu fusese pus vreodată.

42 Au pus deci pe Isus acolo din * pricina Pregătirii Iudeilor pentrucă ** mormântul era aproape.

* Isa. 53. 9. ** Vers. 31.

Invierea lui Isus Hristos.

20 Iar în ziua* întâi a săptămânii, Maria Magdalina de dimineaţă, pe când era încă întunerec, vine la mormânt şi vede piatra ridicată depe mormânt.

* Mat. 28. 1. Marc. 16. 1. Luc. 24. 1.

2 Aleargă deci şi vine la Simon Petru şi la celălalt * ucenic pe care-l iubia Isus şi le zice: Au luat pe Domnul din mormânt şi nu ştim unde l-au pus.

* Cap. 13. 23; 19. 26; 21. 7, 20, 24.

3 Petru * şi celălalt ucenic au ieşit deci şi veniau spre mormânt. * Luc. 24. 12.

4 Şi alergau amândoi împreună; şi celălalt ucenic a alergat mai repede înaintea lui Petru şi a venit cel dintâi la mormânt.

5 Şi plecându-se, vede fâşiile*de pânză jos; totuş n'a intrat înlăuntru. * Cap. 19. 40.

6 Deci vine Simon Petru urmându-l şi a intrat în mormânt. Şi priveşte fâşiile de pânză jos.

7 Şi ştergarul, * care era pe capul lui, nu era jos cu fâşiile de pânză ci la o parte înfăşurat într'un loc. * Cap. 11. 44.

8 Atunci deci a intrat şi celălalt ucenic, care a venit cel întâi la mormânt şi a văzut şi a crezut.

9 Căci încă nu ştiau scriptura * că el trebue să învieze dintre cei morţi.

*Ps. 16. 10. Fapt. 2. 25—31; 13. 34, 35.

10 Ucenicii au plecat deci iarăş la ei acasă.

Isus se arată Mariei.

11 Dar * Maria sta afară la mormânt plângând. Şi pe când plângea, s'a plecat să se uite în mormânt

* Marc. 16. 5.

12 şi zăreşte doi îngeri îmbrăcaţi în alb, şezând unul la cap şi altul la picioare, unde era pus trupul lui Isus.

13 Şi ei îi zic: Femeie, de ce plângi? Ea le zice: Pentrucă au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde l-au pus.

14 Când * a zis aceasta, s'a întors înapoi şi zăreşte pe Isus stând şi nu ştia că este Isus. * Mat. 28. 9. Marc. 16. 9.

15 Isus îi zice: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi? Ea părându-i-se că este grădinarul, îi zice: Domnule, dacă l-ai dus în altă

parte, spune-mi unde l-ai pus şi eu îl voiu ridica.

16 Isus îi zice: Mario. Ea se întoarce şi-i zice în evreieşte: Rabuni (adică Invăţătorule)!

17 Isus îi zice: Nu mă atinge, căci încă nu m'am suit la Tatăl meu: dar du-te la fraţii * mei şi spune-le: Mă ** sui la Tatăl meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul † meu şi Dumnezeul vostru. * Luc. 24. 16, 31. Cap. 21. 4. ** Ps. 22. 22. Mat. 28. 10. Rom. 8. 29. Evr. 2. 11. † Cap. 16. 28.

18 Maria Magdalina vine * şi vesteşte ucenicilor că a văzut pe Domnul şi i-a zis acestea. * Efes. 1. 17.

Isus se arată ucenicilor.

19 Fiind * deci seară în ziua aceea, în ziua întâi a săptămânii şi când erau încuiate uşile unde erau ucenicii de frica Iudeilor, Isus a venit şi a stătut în mijloc şi le zice: Pace vouă. * Mat. 28. 10. Luc. 24. 10.

20 Şi când a zis aceasta, le-a arătat mânile şi coasta. Ucenicii * s'au bucurat deci când au văzut pe Domnul.

*Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. 1 Cor. 15. 5.

21 Isus * le-a zis deci iarăş: Pace vouă; cum ** m'a trimis pe mine Tatăl vă trimit şi eu pe voi.

* Cap 16. 22. ** Mat. 28. 18. Cap. 17. 18, 19. 2 Tim. 2. 2. Evr. 3. 1.

22 Şi când a zis aceasta, a suflat asupra lor şi le zice: Luaţi Duh Sfânt.

23 Ale căror * păcate le iertaţi, iertate le sunt; ale căror le ţineţi, ţinute sunt.

* Mat. 16. 19; 18. 18

Isus se arată şi lui Toma

24 Dar Toma, unul dintre cei doisprezece, numit * Geamăn, nu era cu ei când a venit Isus. * Cap. 11. 16.

25 Ceilalţi ucenici îi ziceau deci: Am văzut pe Domnul. Dar el le-a zis: Dacă nu voiu vedea în mânile lui semnul cuielor şi nu voiu pune degetul meu în locul cuielor şi nu voiu pune mâna mea în coasta lui, nu voiu crede.

26 Şi după opt zile iarăş erau înlăuntru ucenicii lui şi Toma cu ei. Vine Isus, uşile fiind încuiate, şi a stătut în mijloc şi a zis: Pace vouă.

27 Apoi a zis lui Toma: Adu * degetul tău aici şi vezi mânile mele şi adu mâna ta şi pune-o în coasta mea şi nu fi necredincios ci credincios.

* 1 Ioan 1. 1

28 Toma a răspuns şi i-a zis: Domnul meu şi Dumnezeul meu!

29 Isus îi zice: Pentrucă

m'ai văzut ai crezut; feri-
ciţi * ceice n'au văzut şi *to-*
tuş au crezut.
* 2 Cor. 5. 7. 1 Pet. 1. 8.

Rostul celor scrise aici.

30 Şi Isus deci a făcut
multe * alte semne înain-
tea ucenicilor săi, cari nu
sunt scrise în cartea a-
ceasta. * Cap. 21. 25.
31 Iar * acestea sunt scri-
se ca să credeţi că Isus
este Hristosul, Fiul lui
Dumnezeu, şi ** crezând, să
aveţi viaţă în numele lui.
* Luc. 1. 4. ** Cap. 8. 15, 16; 5. 24.
1 Pet. 1. 8, 9.

Arătarea la marea Tiberiadei.

21 După acestea Isus s'a
arătat iarăş ucenicilor
la marea Tiberiadei; şi s'a
arătat astfel.
2 Erau împreună Simon
Petru şi Toma numit Gea-
măn şi Natanael * cel dela
Cana Galileei şi ai ** lui
Zebedei şi alţi doi dintre
ucenicii lui.
* Cap. 1. 45. ** Mat. 4. 21.
3 Simon Petru le zice:
Mă duc să pescuiesc. Ei
îi zic: Venim şi noi cu
tine. Au ieşit şi au intrat
în corabie şi în noaptea a-
ceea n'au prins nimic.
4 Şi când s'a făcut dimi-
neaţă, Isus a stătut la ţărm;
totuş ucenicii nu ştiau * că
este Isus. * Cap. 20. 14.
5 Deci Isus * le zice: Co-
pii, nu cumva aveţi ceva
de mâncare? Ei i-au răs-
puns: Nu. * Luc. 24. 41.
6 Iar el le-a zis: * Arun-
caţi mreaja în partea
dreaptă a corăbiei şi veţi
afla. Au aruncat deci şi
nu mai puteau s'o tragă de
mulţimea peştilor.
* Luc. 5. 4, 6, 7.
7 Ucenicul * acela pe ca-
re-l iubia Isus zice deci lui
Petru: Este Domnul. Deci
Simon Petru când a auzit
că este Domnul, şi-a încins
haina, (căci era gol) şi s'a
aruncat în mare.
* Cap. 13. 23; 20. 2.
8 Iar ceilalţi ucenici au
venit cu corăbioare, (căci
nu erau departe de pă-
mânt, ci ca la două sute
de coţi), târând mreaja cu
peşti.
9 Deci când au ieşit la
pamânt, văd un foc de jă-
ratic acolo şi peşte pus pe
el şi pâne.
10 Isus le zice: Aduceţi
din peştii pe cari i-aţi
prins acum.
11 Simon Petru deci s'a
suit şi a tras mreaja la
pământ, plină de peşti
mari, o sută cincizeci şi
trei; şi deşi erau atât de
mulţi, mreaja nu s'a rupt.
12 Isus le zice: Veniţi *
de prânziţi. Niciunul din-
tre ucenici nu îndrăznia

să-l întrebe: Tu cine eşti?
ştiind că este Domnul.
* Fapt. 10. 41.
13 Isus vine şi ia pânea
şi le dă, asemenea şi peş-
tele.
14 Acum aceasta este a
treia * oară când s'a arătat
Isus ucenicilor dupăce s'a
sculat dintre cei morţi.
* Cap. 20. 19, 26.

Isus vesteşte moartea lui Petru.

15 Deci dupăce au prân-
zit, Isus zice lui Simon Pe-
tru: Simone al lui Iona, mă
iubeşti tu mai mult decât
aceştia? El îi zice: Da,
Doamne, tu ştii că te iu-
besc. El îi zice: Paşte mie-
luşeii mei.
16 El îi zice iarăş a
doua oară: Simone al lui
Iona, mă iubeşti? El îi zice:
Da, Doamne, tu ştii că te
iubesc. El îi zice: * Paşte
oiţele mele. * Fapt. 20. 28.
Evr. 13. 20. 1 Pet. 2. 25; 5. 2, 4.
17 Îi zice a treia oară:
Simone al lui Iona, mă iu-
beşti? Petru s'a întristat că
i-a zis a treia oară: Mă iu-
beşti? Şi i-a zis: Doamne,
ştii toate, * tu cunoşti că te
iubesc. Isus îi zice: Paşte
oile mele. * Cap. 2. 24, 25; 16. 30.
18 Adevărat, * adevărat
îţi spun, când erai mai tâ-
năr te încingeai şi umblai
unde voiai; dar când vei
îmbătrâni, îţi vei întinde
mânile şi altul te va în-
cinge şi te va duce unde
nu voieşti.
* Cap. 13. 36. Fapt. 12. 3, 4.
19 Şi a zis aceasta în-
semnând cu * ce fel de
moarte va slăvi pe Dum-
nezeu. Şi dupăce a zis a-
ceasta, îi zice: Urmea-
ză-mă. * 2 Pet. 1. 14.
20 Petru întorcându-se,
zăreşte venind în urmă pe
ucenicul, pe * care-l iubia
Isus, care se răzemase la
cină pe pieptul lui şi zi-
sese: Doamne, cine este
celce te dă prins?
* Cap. 13. 23, 25; 20. 2.
21 Deci văzându-l Petru,
zice lui Isus: Doamne, dar
acesta ce va fi *cu el?*
22 Isus îi zice: Dacă vo-
iesc ca el să rămână până
* vin, ce te priveşte? Tu
urmează-mă.
* Mat. 16. 27, 28; 25. 31. 1 Cor. 4. 5; 11.
26. Apoc. 2. 25; 3. 11; 22. 7, 20.
23 Deci a ieşit cuvântul
acesta între fraţi că uce-
nicul acela nu va muri.
Dar Isus nu i-a zis că nu
va muri, ci: Dacă voiesc
ca el să rămână până vin,
ce te priveşte?
24 Acesta este ucenicul
care mărturiseşte despre a-
cestea şi care a scris a-

cestea şi ştim * că mărturia lui este adevărată.
* Cap. 19. 35. 3 Ioan 12.

25 * Sunt şi alte multe pe cari le-a făcut Isus, cari, dacă s'ar fi scris câte una, nici chiar lumea, mi se pare, ** n'ar cuprinde cărţile cari s'ar fi scris.
* Cap. 20. 30. ** Amos 7. 10.

FAPTELE APOSTOLILOR.

Inălţarea lui Isus.

1 Cea dintâi istorisire am făcut-o, Teofile, * despre toate câte a început Isus să facă şi să înveţe,
* Luc. 1. 3.

2 până * în ziua în care a fost luat sus, dupăce prin Duhul Sfânt dăduse ** porunci apostolilor, pe cari şi i-a ales,
* Marc. 16. 19. Luc. 9. 51; 24. 51. Vers. 9. 1 Tim. 3. 16. ** Mat. 28. 19. Marc. 16. 15. Ioan 20. 21. Cap. 10. 41, 42.

3 cărora s'a şi înfăţişat * după pătimirea sa cu multe dovezi netăgăduite, arătându-li-se vreme de patruzeci de zile şi vorbind cele despre împărăţia lui Dumnezeu. * Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. Ioan 20. 19, 26; 21. 1, 14. 1 Cor. 15. 5.

4 Şi pe * când era adunat cu ei, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim ci să aştepte făgăduinţa Tatălui, pe care, ** zicea el, aţi auzit-o dela minĕ.
* Luc. 24. 43, 49. ** Luc. 21. 49. Ioan 14. 16, 26, 27; 15. 26; 16. 7. Cap. 2. 33.

5 Pentrucă * Ioan a botezat cu apă, iar voi veţi ** fi botezaţi cu Duhul Sfânt nu după multe aceste zile.
* Mat. 3. 11. Cap. 11. 16; 19. 4. ** Ioel 3. 18. Cap. 2. 4; 11. 15.

6 Deci când erau adunaţi laolaltă, l-au întrebat zicând: Doamne, * nu cumva în vremea aceasta statorniceşti ** iarăş împărăţia pentru Israel?
* Mat. 24. 3. ** Isa. 1. 26. Dan. 7. 27. Amos. 9. 11.

7 El a zis către ei: Nu * este al vostru să ştiţi vremurile sau soroacele pe cari Tatăl le-a pus sub stăpânirea sa.
* Mat. 24. 36. Marc. 13. 32. 1 Tes. 5. 1.

8 Ci * veţi lua putere când va veni ** Duhul Sfânt peste voi şi-mi veţi † fi martori în Ierusalim şi în toată Iudea şi în Samaria şi până la marginea pământului.
* Cap. 2. 1. 4. ** Luc. 24. 49. † Luc. 24. 48. Ioan 15. 27. Vers. 22. Cap. 2. 32.

9 Şi când * a zis acestea, a fost ridicat ** în sus, pe când priviau ei şi un nor l-a luat dela ochii lor.
* Luc. 24. 51. Ioan 6. 62. ** Vers. 2.

10 Şi pe când se uitau ţintă la cer, când se ducea el, iată li s'au înfăţişat şi doi bărbaţi în * veşminte albe,
* Mat. 28. 3. Marc. 16. 5. Luc. 24. 4. Ioan 20. 12. Cap. 10. 3, 30.

11 cari au şi zis: Bărbaţi Galileeni, * ce staţi uitându-vă în cer? Acest Isus care a fost luat dela voi în cer, va ** veni aşa, în acelaş fel cum l-aţi văzut ducându-se în cer.
* Cap. 2. 7; 13. 31. ** Dan. 7. 13. Mat. 24. 30. Marc. 13. 26. Luc. 21. 27. Ioan 14. 3. 1 Tes. 1. 10; 4. 16. 2 Tes. 1. 10. Apoc. 1. 7.

Intoarcerea apostolilor.

12 Atunci * s'au întors la Ierusalim dela muntele numit Măsliniş care este aproape de Ierusalim de o cale de sabat. * Luc. 24. 52.

13 Şi când au intrat, s'au suit în * odaia de sus, unde stăteau şi Petru ** şi Ioan şi Iacov şi Andrei, Filip şi Toma, Bartolomeu şi Matei, Iacov al lui Alfeu şi Simon † Zilotul şi Iuda †† al lui Iacov. * Cap. 9. 37, 39; 20. 8. ** Mat. 10. 2—4. † Luc. 6. 15. †† Iuda 1.

14 Aceştia * toţi stăruiau într'un gând în rugăciune, cu femeile ** şi cu Maria, mama lui Isus şi cu fraţii † lui. * Cap. 2. 1, 46. ** Luc. 23. 49, 55; 24.10. † Mat. 13. 55.

Alegerea lui Matia.

15 Şi în zilele acestea Petru s'a sculat în mijlocul fraţilor şi a zis: (şi era o gloată * ca la o sută douăzeci de nume *strânşi* împreună în acel loc).
* Apoc. 3. 4.

16 Bărbaţi fraţi, trebuia ca să fie împlinită scriptura * pe care a spus-o mai dinainte Duhul Sfânt prin gura lui David despre Iuda, care ** s'a făcut călăuză celorce au prins pe Isus, * Ps. 41. 9. Ioan 13. 18. ** Luc. 22. 47. Ioan 18. 3.

17 fiindcă * era numărat între noi şi a luat sorţul slujbei ** acesteia.
* Mat. 10. 4. Luc. 6. 16. ** Vers. 25. Cap. 12. 25; 20. 24; 21. 19.

18 (Omul * acesta deci şi-a dobândit un ogor din plata ** fărădelegii şi căzând cu capul în jos a plesnit prin mijloc şi i s'au vărsat toate măruntaele. * Mat. 27. 5, 7, 8. ** Mat. 26. 15. 2 Pet. 2. 15.

19 Şi a ajuns cunoscut tuturor cari locuiesc în Ierusalim, astfel că ogorul acela a fost numit în limba lor Acheldama, adică: Ogorul sângelui.)